လူငယ်သင် ချမ်းမြေ့

အခြေပျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာ

သာသနာ - ၂၅၂၅

ဂေါဇာ - ၁၃၄၃

ကြိုးစားကြပါစို့

လူ့နတ်ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့၊ များစွာကျိုးရ၊ ချမ်းသာလှသည့်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ သာသနာသည်၊ ရှည်ကြာတည်တံ့၊ ရှည်ခိုင်ခံ့၍၊ ပြန့်နှံ့တိုးပွား၊ ကျင့်သူများလျက်၊ ရငြား ချမ်းသာ၊ ချမ်းမြေ့သာအောင်၊ ညီညာတို့များ၊ တာဝန်ထား၊ ကြိုးစားကြပါစို့။

ဓမ္မဒါန

ဘာသာရေး ခွင့်ပြုချက် (၂၅၄)
မျက်နှာဖုံး ခွင့်ပြုချက် (၁၀၈)
ကင်းလွတ်ခွင့် အမှတ် (၆၈)

ပုံနှိပ်ခြင်း
ပထမ အကြိမ်
၁၉၈၁၊ မေလ
စောင်ရေ ၅၀၀၀

မျက်နှာဖုံးပန်းချီ....ဦးမြင့်မောင်
အဖုံးဘလောက်....အဝင်း (၃၈ လမ်း)
အဖုံးရိုက်....စိုးမိုးမိတ်ဆက်
စာအုပ်ချုပ်....စုလှိုင်

ပုံနှိပ်/ထုတ်ဝေ

ဦးစံလှ (၀၂၂၁၉) စိုးမိုးမိတ်ဆက်ပုံနှိပ်တိုက် အမှတ် ၁၄၆-၃၃လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့က ပုံနှိပ်၍ ဦးစံလှ (ကင်းလွတ်ခွင့် အမှတ် ၆၈) ချမ်းမြေ့ရိပ်သာ ကျောင်း ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့၊ အမှတ် ၅၅/က ကမ္ဘာအေးစေတီလမ်း ရန်ကုန်မြို့က တာဝန်ခံထုတ်ဝေသည်။

၁၅၈၂၉

လူငယ်သင်

ရှမ်းမြေ့

အမြေမျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာ

သႃသၼႃ - ၂၅၂၅ ၵေႃၸႃ - ၁၃၄၃

မိတ်ဆက်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်သည် လူကြီးကိုလည်း ချမ်းသာစေ၏။ လူငယ်ကိုလည်း ချမ်းသာစေ၏။ လူကြီးကိုလည်း ယဉ်ကျေးစေ၏။ လူငယ်ကိုလည်း ယဉ်ကျေးစေ၏။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ တရားတော်များကို လူကြီးလည်း လေ့လာသင့်၊ လိုက်နာသင့်၊ ကျင့်ကြံသင့်၏။ လူငယ်လည်း လေ့လာသင့်၊ လိုက်နာသင့်၊ ကျင့်ကြံသင့်၏။

ကလေးသင် စာအုပ်

လူကြီးများ လေ့လာဖို့ရာ ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်များ အကြောင်း ရေးသားထားသော စာအုပ်စာတန်းများကား ပေါများလှ၏။ ကလေးများ လူငယ်များ အတွက်ကား မရှိသလောက် ရှားလှ၏။

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်များ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာဝေယျာဝစ္စ အဖွဲ့က လွန်ခဲ့သော နှစ်နှစ်ခန့်က ကလေးများ ကျက်လွယ်

ရလွယ် သိလွယ် မှတ်လွယ်သော ကလေးသင် ဂုဏ်တော် မြန်မာပြန် စာအုပ်ငယ်ကို အရေးပေါ် ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာသို့ ရောက်လာသမျှသော ကလေး သူငယ်များကို ထိုစာအုပ်ငယ်အတိုင်း ရဟန်းတော်များက သင်ကြား ပေးခဲ့ရာ ကလေးသူငယ်များ စိတ်လည်း ဝင်စား၊ အသိဉာဏ် လည်း တိုးပွားရပါသည်။

ထိုစာအုပ်ငယ် ကုန်သွားသည်မှာ တနှစ်ကျော်မျှ ရှိသွားပြီ ဖြစ်၍ စိတ်ဝင်စားသူများက ပြန်လည် ထုတ်ဝေရန် တိုက်တွန်း ကြပါသည်။ သို့သော် ယခုအကြိမ် ထုတ်ဝေရာ၌ ကလေး များ၊ လူငယ်များ သိသင့် သိထိုက် သိနိုင်သော ဗုဒ္ဓ၏ တရား တော်များကိုပါ ဖြည့်စွက်ပေးရလျှင် ပို၍ အကျိုးများဖွယ် ရှိသဖြင့် ကျေးဇူးရှင် ချမ်းမြေ့ ဆရာတော်ဘုရားအား စီစဉ် ပေးပါရန် လျှောက်ထားရပါသည်။

မသိုးသက်နိုး ယက်သလို

ဆရာတော်ဘုရားသည် ယခု နေ့ရောသီတွင် ကလေးသူငယ် များအား သင်ကြားပေးနိုင်ရေးအတွက် အချိန် မီစေရန် အလုပ်များလှသည့်ကြားကပင် မသိုးသက်နိုး ယက်သည့်ပမာ နေ့ချင်းညချင်းပြီး ဖြစ်အောင် စီစဉ်ပေးပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘုန်းတော်များလည်း အချိန်မီ ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေခွင့် ရသဖြင့် ဝမ်းသာမဆုံး ဖြစ်ရပါသည်။

လူကြီးများ အတွက်ပါ

ဤစာအုပ်ငယ်ကို လူငယ်သင်ဟု အမည်တပ်၍ အသက် ၇-နှစ်အရွယ်မှ အသက် ၂၀-ရွယ် အထိ ကလေးလူငယ် များအတွက် ရည်မှန်းလျက် စီစဉ်ထားသော်လည်း လူကြီး များပင်မသိကြရသေးသော အကြောင်းရပ်အတော်များများ ပါဝင်လျက် ရှိသည်ကို စာရှုသူများ တွေ့နိုင်ကြပါသည်။

တချို့နေရာ၌ ကလေးများ စာဖတ်ဝါသနာ ရှိလာစေရန် ရည်သန်၍ ဖတ်ချင့်စဖွယ် အရေးအသားဖြင့် ဆွဲဆောင်ထား သည်ကိုလည်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

စီစဉ်ပုံ

စီစဉ်ပုံမှာ အခန်း ၁ ၌ ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံဃာတို့၏ အဓိပ္ပာယ်၊ အခန်း ၂ ၌ သရဏဂုံနှင့် ပတ်သက်၍ သိသင့်သမျှ၊ အခန်း ၃ ၌ သီလ၏ အဓိပ္ပာယ် စသည်၊ အခန်း ၄ ၌ ငါးပါးသီလ နှင့် ပတ်သက်သမျှ၊ အခန်း ၅ ၌ ၈-ပါး၊ ၉-ပါး၊ ၁၀-ပါး၊ အာဇီဝဋ္ဌမက၊ ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမက၊ ဧကဘတ္တိက ဆက္ကသီလ စသည်တို့ကို ဆောက်တည်ပုံနှင့်တကွ၊ အကျိုးအပြစ်၊ အခန်း ၆၌ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ဂုဏ်တော်များ မြန်မာပြန်နှင့်တကွ၊ အခန်း ၇၌ သုစရိုက်၊ ဒုစရိုက်၊ ပုညကြိယဝတ္ထု စသော သိဖွယ် များ၊ အခန်း ၈ ၌ စိတ်ခေတ်ပြုပြင်ရေး ကြီးပွားတိုးတက်ရေး တရားတော်များ၊ အခန်း ၉ ၌ ကံနှင့် ပတ်သက်သော သိသင့်

သည့် အချက်များ၊ အခန်း ၁၀ ၌ ဗုဒ္ဓဝင်အကျဉ်း၊ အခန်း ၁၁ ၌ နိုင်းယှဉ်ကြည့်စရာ ဘာသာကြီး ၆-ခုတို့၏ အခြေခံ သဘောများ၊ အခန်း ၁၂ ၌ ဓုတင်၊ သမထ၊ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းများ၊ မေတ္တာပို့၊ ဆုတောင်း အမျှဝေတို့ကို ရှင်းလင်းစွာ ထည့်သွင်း စီစဉ်ထားပါသည်။

တိုးတက် လေ့လာနိုင်ကြပါစေ

ဤစာအုပ်ငယ် လက်ဝယ်ရသူသည် ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်များကို မှန်ကန်စွာ နားလည် သဘောပေါက်ပြီးလျှင် ပို၍ နက်နဲသော တရားတော်တို့ကို တိုးတက် လေ့လာရန် အခြေခံ ရသည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော်များ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာ ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက် ပြည့်စုံပြီ ဖြစ်ပါသည်။

မဇ္ဈိမဒေသနာ ပြန့်ပွားရေး အဖွဲ့ငယ်
ချမ်းမြေ့ရိပ်သာ ဝေယျာဝစ္စ အဖွဲ့။

သာသနာ ၂၅၂၄-ခုနှစ်၊
မြန်မာ ၁၃၄၂-ခုနှစ်၊
တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၄-ရက်။
(၂၄၊၃၊၈၁)

လူငယ်သင်

ချမ်းမြေ့အခြေပျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာ

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အခန်း (၁)	၁-၄
ဗုဒ္ဓ = မြတ်စွာဘုရား၊ ဗုဒ္ဓ ပွင့်ထွန်းတော်မူလာပုံ၊ ဓမ္မ = တရားတော်၊ သံဃာ = အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်း။	
အခန်း (၂)	၅-၁၅
သရဏဂုံ သုံးပါး၊ သရဏဂုံ တည်ခြင်း၊ ရှိခိုးတိုင်း သရဏဂုံ မဖြစ်၊ သရဏဂုံ ညစ်နွမ်းခြင်း ၄-မျိုး၊ သရဏဂုံပျက်ပုံ ၂-မျိုး၊ သရဏဂုံ၏ အကျိုး၊ နတ်ဖြစ်ရသော တံငါသည်၊ ၇-နှစ်သား ရဟန်းတော်	

အကြောင်းအရာ **စာမျက်နှာ**

တလေး၊ သရဏဂုံ အမှားများ၊ ကိုးကွယ်ရာ အမှား အမှန် ဝေဖန်နည်း၊ ဥပါသကာ

အခန်း (၃) ၁၇-၂၈

ကိုယ်ကျင့်သီလ၊ အပြစ်ဆိုတာ ဘာလဲ၊ လူယဉ်ကျေး၊ ကိုယ်ကျင့်သီလ ပျက်စီးလျှင်၊ ကိုယ်ကျင့်သီလ ပြည့်စုံလျှင်၊ ဟိရိဩတ္တပ္ပကြောင့် သီလ စင်ကြယ်သူ၊ သီလ၏ အကြောင်းနှင့်အကျိုး၊ သီလစင်ကြယ်၍ ရဟန္တာဖြစ်သူ၊ သီလ မဆောက်တည်လျှင်၊ သီလအမျိုးမျိုး။

အခန်း (၄) ၂၉-၇၂

ကန်တော့ခန်း၊ ငါးပါးသီလ တောင်းရန်၊ သီလဆောက်တည်ပုံ၊

(၁) သတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်လျှင်၊ အရှင်လတ်လတ် ပုပ်နေသော မထေရ်၊ သည်ဘဝကံကြောင့် သည်ဘဝခံ၊ အမှတ်မထင် ပြုမိတတ်သည့်ကံ၊ ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ကျိုး။

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

(၂) သူတပါးပစ္စည်း မတရားယူလျှင်၊ ဆိတ်ထက်မိုက်သူ၊ အ၀တ်သူခိုးမ၊ အဒိန္နာဒါနမှ ရှောင်ကြဉ်ကျိုး။

(၃) ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာကျင့်ခြင်း၊ သူတပါး သားမယား ပြစ်မှားသူ၏ အပြစ်ဆိုး။

(၄) မုသာဝါဒ၊ မုသာဝါဒ၏ဆိုးကျိုး၊ လိမ်ညာရမှာ ကြောက်စရာ။

(၅) သုရာမေရယ၊ အရက်သေစာ၏ ဆိုးကျိုးများ၊ အရက်ကြောင့် အဆင်းရဲကြီးဆင်းရဲရ၊ အဆိုအကကောင်းသော ရသေ့များ၊ အရှင်သာဂတထေရ်။

အခန်း (၅) ၄၃-၉၆

၈-ပါးသီလ၊ ဥပုသ်စောင့်ခြင်း၊ ဥပုသ်စောင့်ထိန်းရကျိုး၊ ဥပုသ်စောင့်ရင်း သောတာပန်ဖြစ်သူ၊ ၉-ပါး သီလ၊ မေတ္တာအကျိုး ၁၁-ပါး၊ မေတ္တာရှင်တို့၏ ကိုယ်တွေ့များ၊ ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်မှ အကျိုးများ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရတရား ၄-ပါး၊ ၁၀-ပါး သီလ၊

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

စဉ်းစားဖွယ်၊ လိင်ပြန်ပြစ်နှင့် ဒဏ်ပေးပြစ်၊ ဗြဟ္မစရိယ ပဋ္ဌမက သီလ၊ ကောမာရ ဗြဟ္မစရိယ သီလ၊ ကေဘတ္တိက ဆက္ကသီလ၊ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ မဂ္ဂင်များ။

အခန်း (၆) ၉၇-၁၀၄

ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါး၊ တရားဂုဏ်တော် ၆-ပါး၊ သံဃာဂုဏ်တော် ၉-ပါး။

အခန်း (၇) ၁၀၅-၁၂၅

ဒုစရိုက်တရား ၁၀-ပါး၊သုစရိုက်တရား ၁၀-ပါး၊ ဒုစရိုက်၏ ဆိုးကျိုးများ၊ အရက်သေစာသည် ဒုစရိုက်၊ ထူးဆန်းသော ဝက်လူကြီး၊ နွားမည်ကြီး အမ္ဗပါလီ၊ ဆုတောင်းလို့ တောင်းပန်လို့ မရနိုင်၊ ပုညကိရိယဝတ္ထု ၁၀-ပါး၊ လူတော်လူကောင်း အရည်အသွေးများ၊ အရိယာဥစ္စာ ၇-ဖြာ၊ ရှိသေခြင်း ရှိခိုးခြင်း၏ အကျိုး၊ စီးပွား ပျက်ခြင်း၏ အကြောင်းများ။

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အခန်း (ဂ)	၁၂၆-၁၃၇

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဩဝါဒအချုပ်၊ စိတ်ကိုနိုင်အောင် ကြိုးစား၊ စိတ်ကိုဆုံးမလျှင် ချမ်းသာ၏၊ ကြီးပွား တိုးတက်ကြောင်းတရား၊ မကောင်းမှု၏ အကျိုး၊ ကောင်းမှု၏အကျိုး၊ သူတော်ကောင်း၏ ဂုဏ်ရနံ့၊ သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းသင်းပါ၊လူယောက်မ၊ လူလျှာ၊ ရွှေအိုးကို လက်ညှိုးထိုးပြသူ၊ တောထဲက ကျွဲကန်း၊ ဆရာကောင်းထံ နည်းခံ၊ တန်ဘိုးရှိသော စကား၊ ဝီရိယတန်ဘိုး၊ အကုသိုလ် အကျိုးပေး ရှောင်ပြေးလို့မရ၊ ချမ်းသာကြောင်းတရား ၄-ပါး၊ ပျက်စီးကြောင်းတရား ၄-ပါး၊ ရွှေကျင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒများ။

အခန်း (ဃ)	၁၃၈-၁၄၈

ကံ=အလုပ်၊ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တက်ကြွသောစိတ် ရှိမှ ကံဖြစ်သည်၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုး၊ ကံ၏ အကျိုးပေးချိန်၊ ပစ္စုပ္ပန် ကံ ဉာဏ် ဝီရိယ ကိုသာ အားကိုး။

အကြောင်းအရာ **စာမျက်နှာ**

အခန်း (၁၀) ၁၄၉-၁၆၉

ဗျာဒိတ်တော်၊ ဆုတောင်းပြည့်ရန် အင်္ဂါရှစ်ပါး၊ ပါရမီ ၁၀-ပါး၊ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထ၊ နိမိတ်လေးပါး၊ တောထွက်ခြင်း၊ ဗိမ္ဗိသာရကို ကတိပေးခြင်း၊ ဆရာရသေ့နှစ်ပါး၊ ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်များ၊ အကျင့်များကိုစွန့်ပြီ၊ ဘုမိနက်သန်သို့၊ ဘုရားဖြစ်ပြီ၊ အစဆုံး သရဏဂုံတည်သူများ၊ တရားဦး၊ သာသနာပြု စေလွှတ်တော်မူခြင်း၊ ရာဇဂြိုဟ်သို့ ကြွတော်မူခြင်း၊ ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ၊ ခမည်းတော်က အပင့်လွှတ်ခြင်း၊ ရှင်ကာဠုဒါယီ၏ပန်းချီကား၊ ကပိလဝတ် ကျေးဇူးဆပ်ခြင်း၊ ကျောင်းခွင့်ပြုခြင်း၊ အနာထပိဏ်၏ သဒ္ဓါတရား၊ သံသရာဇာတ်သိမ်း။

အခန်း (၁၁) ၁၇၀-၂၂၅

နှိုင်းယှဉ်ကြည့်တတ်ရန်၊ ဟိန္ဒူဘာသာ၊ အခြေခံယုံကြည်ချက်၊ ဟိန္ဒူဘာသာ ပေါ်ပေါက်လာပုံ၊

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ရှေးကနွှင့်မတူတော့၊ ဘဂဝဒ်ဂီတာ၊ ဘာသာတည်းမှ ကိုယ်ပွားသုံးဆူ၊ ဘုရားဝင်စား အဝတာရများ၊ မပြောင်းလဲသေးသောတရား

ဗိုရိုအက်စတား ဘာသာ၊ အခြေခံ ယုံကြည်ချက်များ၊ မီးကိုကိုးကွယ်သူများ၊ အသုဘချဖို့ ခက်သူများ၊ ဗိုရိုအက်စတားဘာသာပေါ်ပေါက်လာပုံ၊ ကယ်တင်လိုသူ၊ ဘာသာတရားတခု ပေါ်ပြန်ပြီ၊ အလက်ဇန္ဒာဘုရင်၊ မူဆလင်တို့ဝင်ရောက်ခြင်း၊

ဂျူးဘာသာ၊ အခြေခံယုံကြည်ချက်များ၊ ဂျူးဘာသာ ပေါ်ပေါက်လာပုံ၊ ဟီဗရူး၏ အစ၊ အဇ္ဇရေး၏အစ၊ အီဂျစ်သို့ ပြောင်းကြခြင်း၊ ကျွန်ဘဝ၊ လွတ်မြောက်ရေး၊ ပညတ်တော် ၁၀-ပါး၊ စနစ်ကျသော ဂျူးဘာသာ စတင်ချိန်၊ ပါလက်စတိုင်းသို့၊ နိုင်ငံတနိုင်ငံအဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာခြင်း၊ တကွဲတပြား ဖြစ်ရပြန်ပြီ၊ ဂျူးဘာသာ ပြောင်းလဲလာချိန်၊ ဂျေဟူဒီ ယေဟူဒီ ရဟူဒီ၊ ပြောင်းလဲ တိုးတက်နေသော ဘာသာ၊

အကြောင်းအရာ **စာမျက်နှာ**

ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အခြေခံယုံကြည်ချက်များ၊

ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ အခြေခံ ယုံချက်များ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာနှင့် ဂျူးဘာသာ ဆက်စပ်ပုံ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ အပျိုစင်မှ သားဖွား၊ ဂျွန်နှင့် ယေရှုတွေ့ဆုံခြင်း၊ တကိုယ်တော် တော်လှန်ရေး၊ တရားစတင်ဟောခြင်း၊ တောင်ပေါ်မှ တရား၊ ရန်သူ့မြေသို့၊ သစ္စာဖောက်၊ နောက်ဆုံးည၊

အစ္စလာမ် ဘာသာ၊ အခြေခံယုံကြည်ချက်များ၊ မိုဟာမက် ဖွားမြင်ခြင်း၊ အစ္စလာမ်ဘာသာ၏အစ၊ ဘုရားဖူးသူများအား တရားစဟောခြင်း၊ မဒီနာသို့ ရွှေ့ပြောင်းရခြင်း၊ ခုနစ် ရေတွက်ပုံ၊ တိုက်ယင်းဖြန့်၊ အောင်ပွဲ၊ ဟာဂျီသွားခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ နောက်ဆုံးသြဝါဒ။

အခန်း (၁၂) ၂၂၆–၂၃၆

ရုတင် ၁၃–ပါး၊ သမထကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀၊ ကသိုဏ်း ၁၀–ပါး၊ အသုဘ ၁၀–ပါး၊ အနုဿတိ ၁၀–ပါး၊

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါး၊ ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး၊ ဝိပဿနာဉာဏကမ္မဋ္ဌာန်း၊ သတိပဋ္ဌာန်၏အကျိုး ၇-ပါး၊ မေတ္တာပို့၊ အနောဓိ ဖရဏာ ၅-ယောက်၊ သြဓိဖရဏာ ၇-ယောက်၊ မြန်မာ သက်သက် မေတ္တာပို့၊ ဆုတောင်း အမျှဝေ။	

လူငယ်သင်

ချမ်းမြေ့ အခြေပျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာ

အခန်း (၁)

ဗုဒ္ဓ=မြတ်စွာဘုရား

ဗုဒ္ဓဆိုသည်မှာ အမှန်တရားလေးပါးကို ကိုယ်တော်တိုင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိမြင်သော အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ကို ခေါ်သည်။ မြန်မာလို မြတ်စွာဘုရားဟု ခေါ်သည်။

ဗုဒ္ဓ ပွင့်ထွန်းတော်မူလာပုံ

ယေရှုခရစ်မပေါ်မီ နှစ်ပေါင်း ၆၀၀ ခန့်က ယခု အိန္ဒိယ ပြည်နှင့် နီပေါပြည် နယ်စပ်တွင် ကပိလဝတ်ပြည် ရှိသည်။ အုပ်ချုပ်သူမှာ သာကီမျိုး ဘုရင်သုဒ္ဓေါဒန၊ မိဖုရားမှာ မဟာ မာယာဒေဝီဖြစ်သည်။ သူတို့သားမှာ သိဒ္ဓတ္ထဖြစ်သည်။ သိဒ္ဓတ္ထ သည် အများနှင့်မတူအောင် ထူးချွန် ထက်မြက်သည်။ ၁၆-နှစ် သား အရွယ် ရောက်သောအခါ ယသောဓရာမင်းသမီးနှင့်

လက်ထပ်သည်။ ယသောဓရာမှာ သုပ္ပဗုဒ္ဓဘုရင်၏ သမီး ဖြစ်သည်။

သိဒ္ဓတ္ထ အသက် ၂၉-နှစ် ရှိသောအခါ ယသောဓရာမှ သားကလေး ရာဟုလာကို ဖွားမြင်သည်။ အိုသူ၊ နာသူ၊ သေသူတွေကို သိဒ္ဓတ္ထ မြင်ရ တွေ့ရပြီး အို နာ သေရေး ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်လာသည်။ ရဟန်းတော်တပါးကို မြင်ရသောအခါ ရဟန်းတော်လို ငြိမ်းချမ်းချင်လာသည်။ ထို့ကြောင့် တောသို့ထွက်၍ ဆင်းရဲငြိမ်းရန် အမှန်တရားကို ရှာသည်။ ဥရုဝေဠတောတွင် အကျင့်မှား ဒုက္ကရစရိယာကို ၆-နှစ်ပတ်လုံး ကျင့်ပြီးမှ မှားမှန်းသိ၍ စွန့်လွှတ်လိုက်ရသည်။ ဂယာသီသသို့ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်၍ အလယ် အလတ် အကျင့်မှန်ကို ကျင့်မှပင် အမှန်တရား လေးပါးကို ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီး ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဗုဒ္ဓအဖြစ် ပွင့်ထွန်း ပေါ်ပေါက်တော်မူလာသည်။

ဗုဒ္ဓ=မြတ်စွာဘုရား ထိုးထွင်းသိသော အမှန်တရားလေးပါးမှာ-

၁။ ဆင်းရဲအမှန်တရား (ဒုက္ခသစ္စာ)၊
၂။ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အမှန်တရား (သမုဒယသစ္စာ)၊
၃။ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းခြင်း အမှန်တရား (နိရောဓသစ္စာ)၊
၄။ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းကြောင်း အကျင့်လမ်း အမှန်တရား (မဂ္ဂသစ္စာ)။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဂုဏ်တော်ကိုးပါးနှင့် ပြည့်စုံသည်။

ဓမ္မ=တရားတော်

ယုံကြည်၍ လိုက်နာသူ လက်တွေ့ကျင့်ကြံ အားထုတ်သူ တို့ကို ဆင်းရဲမှ လွတ်အောင် ဆောင်တတ်သော (၁) ဆုံးမ သြဝါဒများ၊ (၂) ကျင့်စဉ်များ၊ (၃) ကျင့်၍ ရရှိသော မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်တို့ကို ဓမ္မ=တရားဟု ခေါ်သည်။

ဆုံးမ သြဝါဒများ-ပုံစံ။ မကောင်းတာ အပြစ်မကင်း တာကို မလုပ်နှင့်။ ကောင်းတာ အပြစ်ကင်းတာကိုသာ ပြု လုပ်။ တတ်နိုင်သမျှ စိတ်ကောင်း စိတ်မြတ်ထား။

ကျင့်စဉ်များ-ပုံစံ။ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါး၊ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါး။

ကျင့်၍ရရှိသော တရားများ-မဂ်ဉာဏ် လေးပါး၊ ဖိုလ်ဉာဏ် လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်။

တရားတော်သည် ဂုဏ်တော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသည်။

သံဃာ=အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြားတော်မူသည့်အတိုင်း လက်တွေ့ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ကြသဖြင့် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရကြ ပြီးသော အရိယာ ရဟန်းတော်အပေါင်းနှင့် ထိုအရိယာ ရဟန်းတော်တို့၏ အနွယ်ဝင် ပုထုဇဉ် ရဟန်းတော်များကို သံဃာဟု ခေါ်သည်။

အရိယာသံဃာသည် ဂုဏ်တော်ကိုးပါးနှင့် ပြည့်စုံသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာ ဗုဒ္ဓသာသနာ

မြတ်စွာဗုဒ္ဓ ဟောကြားညွှန်ပြ ဆုံးမထားသော တရားတော်များကို ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဟု ခေါ်သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်များ

ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်များကို လက်ခံ၍ လိုက်နာကျင့်သုံးသူများကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်များဟု ခေါ်သည်။

အခန်း (၂)

သရဏဂုံသုံးပါး

ပါဠိဘာသာ သရဏဂမနကို မြန်မာလို သရဏဂုံဟု ခေါ်သည်။

သရဏ=ကိုးကွယ်ရာ၊ အားကိုးရာ၊ အားထားရာ။

ဂမန=ယုံကြည်ဆည်းကပ်ခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် အားကိုးရာ **သရဏ**။

မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သည် အားကိုးရာ **သရဏ**။

သံဃာတော်အပေါင်းသည် အားကိုးရာ **သရဏ**။

လူတို့က အားကိုးရာ ဟူ၍ ယုံကြည် ဆည်းကပ်ခြင်းသည် ဂမန=ဂုံ။

ထို့ကြောင့် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို အားကိုးရာဟူ၍ ယုံကြည် ဆည်းကပ်ခြင်းကို သရဏဂမန= သရဏဂုံသုံးပါးဟု ခေါ်သည်။

သရဏဂုံတည်ခြင်း

၁။ မြတ်စွာဘုရားကို အားကိုးရာဟူ၍ ယုံကြည် ဆည်းကပ်လျှင် ဗုဒ္ဓသရဏဂုံ တည်သည်။

၂။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို အားကိုးရာဟူ၍ ယုံကြည်ဆည်းကပ်လျှင် ဓမ္မသရဏဂုံ တည်သည်။
၃။ သံဃာတော်အပေါင်းကို အားကိုးရာဟူ၍ ယုံကြည်ဆည်းကပ်လျှင် သံဃသရဏဂုံ တည်သည်။

သရဏဂုံ တည်သူသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဖြစ်သည်။

* ရတနာသုံးဖြာ၊ အားကိုးရာဟု၊ ဆည်းကပ်ပြု၊ ခေါ်မှု သရဏဂုံ။

သရဏဂုံသုံးပါး၊ တည်သူများ၊ ရငြားချမ်းသာစုံ။

ရှိခိုးတိုင်း သရဏဂုံမဖြစ်

မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမဆို ရှိခိုးတိုင်း သရဏဂုံမဖြစ်၊ ယုံကြည်ဆည်းကပ်မှု မဟုတ်။ သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့်တရားတို့နှင့် ပြည့်စုံ၍ မြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် ရှိခိုးမှုသာ သရဏဂုံဖြစ်သည်၊ ယုံကြည်ဆည်းကပ်မှု ဖြစ်သည်။

၁။ ဆွေမျိုးဖြစ်၍ ရှိခိုးခြင်း၊
၂။ ကြောက်၍ ရှိခိုးခြင်း၊
၃။ ဆရာဖြစ်၍ ရှိခိုးခြင်း၊

ဤ ရှိခိုးခြင်းများသည် သရဏဂုံ မဖြစ်။ မြတ်စွာဘုရားကိုပင် ဆွေမျိုးဖြစ်၍ ရှိခိုးလျှင် သရဏဂုံ မဖြစ်ပေ။

(ဒီ-ဋ္ဌ ၁၊ ၂၀၇)

* ဆွေမျိုးအဖြစ်၊ ရှိခိုးလစ်၊ မဖြစ် သရဏဂုံ။
ကျေးဇူးရှိသူအဖြစ်၊ ရှိခိုးလစ်၊ မဖြစ် သရဏဂုံ။
ဆရာအဖြစ်၊ ရှိခိုးလစ်၊ မဖြစ် သရဏဂုံ။
ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဟူ၊ ရှိခိုးမူ၊ ရယူ သရဏဂုံ။
သရဏဂုံတည်က၊ ပယ်လေးဝ၊ လားရ မရှိပြီ။

ရှိခိုးသော်လည်း သရဏဂုံမပျက်

ရတနာသုံးပါးကို ယုံကြည်ဆည်းကပ်သဖြင့် သရဏဂုံ တည်နေသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တယောက်သည် တခြားဘာသာမှ ဘုရားဆိုသူများ၊ ဘုန်းကြီးဆိုသူများကို ဆွေမျိုးဖြစ်ခြင်း၊ ဆရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရှိခိုးသော်လည်း တည်ပြီးသား သရဏဂုံ မပျက်။ မြင့်မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဟု ယူဆ၍ ရှိခိုးမှသာ သရဏဂုံ ပျက်သည်။ (ဒီ-ဋ္ဌ ၁၊ ၂၀၇)

သရဏဂုံ ညစ်နွမ်းခြင်း ၄-မျိုး

၁။ ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ်ကို မသိလျှင်ဖြစ်စေ၊
၂။ အသိမှားလျှင်ဖြစ်စေ၊
၃။ ယုံမှားသံသယ ရှိလျှင်ဖြစ်စေ၊
၄။ ရတနာသုံးပါးကို မရိုသေလျှင်ဖြစ်စေ သရဏဂုံ ညစ်နွမ်း၏။ သရဏဂုံညစ်နွမ်းလျှင် ကြီးကျယ်ဖွံ့ဖြိုးသော ကောင်းကျိုးကို မရနိုင်ပေ။ (ဒီ-ဋ္ဌ ၁၊ ၂၀၆)

* ရတနာ့ဂုဏ်ရည်၊ မသိပြီ၊ ညစ်သည် သရဏဂုံ။
ရတနာ့ဂုဏ်ရည်၊ သိမှားပြီ၊ ညစ်သည် သရဏဂုံ။
ရတနာ့ဂုဏ်ရည်၊ ယုံမှားပြီ၊ ညစ်သည် သရဏဂုံ။
ရတနာသုံးတွေ၊ မရိုသေ၊ ညစ်လေ သရဏဂုံ။

သရဏဂုံပျက်ပုံ ၂-မျိုး

တစုံတယောက်၏ သန္တာန်၌ တည်နေသော သရဏဂုံသည်-

၁။ တခြားဘာသာ အယူဝါဒကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်သောကြောင့် ဖြစ်စေ၊

၂။ သေဆုံးသောကြောင့် ဖြစ်စေ ပျက်စီး၏။

အယူဝါဒတပါး ပြောင်းသွားကိုးကွယ်၍ သရဏဂုံ ပျက်စီးလျှင် ဒိဋ္ဌိတဏှာ စသော ကိလေသာပွါး၍ အပြစ်များ၏။ သေဆုံးသောကြောင့် သရဏဂုံပျက်စီးလျှင် မည်သည့်အပြစ်မျှ မရှိပေ။ (ခုဒ္ဒကပါဠ-ဋ္ဌ၊ ၇)

* ဘာသာတပါး၊ ကိုးကွယ်ငြား၊ ပျက်ပြား သရဏဂုံ။
သေဆုံးလေငြား၊ ထိုသူအား၊ ပျက်ပြား သရဏဂုံ။

သရဏဂုံ တည်နေသူသည် တခြားဘာသာကို ပြောင်းလဲကိုးကွယ်မှု မပြုသမျှ မသေမချင်း သူ့သန္တာန်၌ သရဏဂုံ တည်နေ၏။ သရဏဂုံ ထပ်မံ ခံယူနေဖွယ်မလို။ (ခံယူခြင်းကြောင့်ကား အပြစ်မဖြစ်။) သေလျှင်ကား သရဏဂုံ ပျက်သွားပေပြီ။ စိတ်မရှိသော အလောင်းကောင်၌ သရဏဂုံ

တင်ပေးလို့လည်း မရတော့ပေ။ စိတ်သည်လည်း ဖြစ်ထိုက်သည့် နောက်တဘဝ၌ ဖြစ်ပျက်အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်လျက်နေလေပြီ။ ထို့ကြောင့် မသေမီ ကိုတင်၍ သရဏဂုံ တင်ထားခြင်း၊ သေပြီးမှ အလောင်းကောင်၌ သရဏဂုံ တင်ပေးခြင်းတို့ကို စဉ်းစားသင့်ပေသည်။ သေသည့်အခါ သရဏဂုံ မတင်လိုက်ရမည်ကို စိုးရိမ်နေသူများ ပို၍ စဉ်းစားသင့်၏။

သရဏဂုံ ၂-မျိုး

ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ တည်သော လောကီသရဏဂုံ၊ အရိယာတို့၏ သန္တာန်၌ တည်သော လောကုတ္တရာသရဏဂုံဟု ၂ မျိုးရှိ၏။ လောကီသရဏဂုံသည် ညစ်လည်း ညစ်နွမ်းနိုင်၏။ ပျက်လည်း ပျက်စီးနိုင်၏။ လောကုတ္တရာ သရဏဂုံသည် ညစ်လည်း မညစ်နွမ်း၊ ပျက်လည်း မပျက်စီးပေ။

(ခုဒ္ဒကပါဌ-ဋ္ဌ၊ ၇)

သရဏဂုံ၏ အကျိုး

သရဏဂုံတည်လျှင် ဘဝကောင်း ဘဝမွန်တွေကို ရခြင်း၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းမှ စ၍ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းသည် အထိ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ရရှိနိုင်၏။

နတ်ဖြစ်ရသော တံငါသည်

ရှေးက သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ မဟာဂါမရွာတွင် တမိလ်လူမျိုး တံငါသည်တယောက် ရှိ၏။ သူသည် နှစ်ပေါင်း ငါးဆယ်တိုင်တိုင် တံငါလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြီး

နောက် အိုမင်းမစွမ်း ဖြစ်သောအခါ ရောဂါ နှိပ်စက်၍ အိပ်ရာထက်၌ လဲလျောင်းနေရ၏။

ရဟန်းတော်တပါးသည် ထိုတင်ါသည်နှင့် သိကျွမ်းသဖြင့် သေခါနီး တင်ါသည်မှာ အနည်းငယ်မျှပင် ထောက်တည်ရာ ရစေတော့ ဆိုသော သဘောဖြင့် သူ့အိမ်သို့ ကြွသွား၏။ အိမ်သို့ ရောက်သောအခါ လူမမာ တံငါသည်ကို သရဏဂုံ ဆောက်တည်စေ၏။ တံငါသည်သည် သေဘေးကို ကြောက်သဖြင့် သရဏဂုံကို လိုလိုလားလား ခံယူ ဆောက်တည်၏။ ရဟန်းတော်က ဆက်လက်၍ ငါးပါးသီလ တိုင်ပေးသောအခါ လူမမာမှာ မေးခိုင်သွား၍ လိုက်မဆိုနိုင်တော့ပေ။

ရဟန်းတော်က သင့်လောက်ပြီဟု ဆိုကာ ကျောင်းသို့ ပြန်ကြွသွား၏။ မကြာမီပင် တံငါသည် ကွယ်လွန်၍ စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်၌ နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။

ဤတံငါသည် နှစ်ပေါင်းငါးဆယ် ပြုလုပ်ခဲ့သော ပါဏာတိပါတ (အာစိဏ္ဏကံ) အကုသိုလ်ကို သေခါနီးမှ ပြုရသော (အာသန္နကံ)သရဏဂုံကုသိုလ်က တားမြစ်လိုက်ကာ ကောင်းကျိုး ချမ်းသာကို ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ (အံ-ဋ္ဌ ၂၊ ၁၀၇)

၇-နှစ်သား ရဟန်းကလေး

ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်အခါက ဆင်းရဲသော သူငယ်တယောက်သည် မျက်မမြင် မိဘနှစ်ပါးကို ရှိသေစွာ

လုပ်ကျွေးပြုစုလျက် နေ၏။ ဆင်းရဲလှသဖြင့် ဒါန စသော ကုသိုလ်များကို မပြုနိုင်ပဲ အဂ္ဂသာဝက တပါးဖြစ်သော နိသဘမထေရ်ထံ၌ သရဏဂုံကိုသာ ခံယူ ဆောက်တည်လျက် အသက်ထက်ဆုံး နေထိုင်ခဲ့၏။ ထိုသူငယ် ကွယ်လွန်သောအခါ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရ၏။

နောက်နောက် ဘဝများတွင်လည်း လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာတို့ကိုသာ လှည့်လည် ခံစားရပြီးနောက် ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူသောအခါ၌ သာဝတ္ထိပြည်တွင် သဌေးသားဖြစ်လာ၏။ ပါရမီဓာတ်ခံ ပြည့်သူဖြစ်၍ အဖော် ကလေးများနှင့်အတူ ဇေတဝန် ကျောင်းတော်သို့ သွားရ ခြင်းကို အလွန် နှစ်သက်၏။

တနေ့တွင် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ သွားကြရာ ရဟန်း တော်တပါးက ကလေးများကို သရဏဂုံ ခံယူ ဆောက်တည် စေ၏။ သရဏဂုံ ဆောက်တည်ပြီးနောက် အဆိုပါ ကလေး ငယ်သည် ရှေးက မိမိတသက်လုံး သရဏဂုံ တည်ခဲ့သည်ကို ပြန်လည် သတိရ ဆင်ခြင်မိ၍ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပီတိတွေ အတိုင်းမသိ ဖြစ်ပေါ်လေ၏။ ထိုပီတိကို ဝိပဿနာ ရှုသောအခါ ခဏချင်းပင် ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ရင့်ကျက်၍ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ် အထိ ရရှိပြီးလျှင် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ကာ ကိလေသာဆင်းရဲ လုံးဝ ငြိမ်းစဲ လေတော့၏။ (အပ-ဌ ၂၊ ၃၉)

သာသနာတော်၌ အသက် ၂၀-ပြည့်မှ ရဟန်းပြုခွင့် ရှိသော်လည်း ဤ ရဟန္တာကလေးကိုမူ မြတ်စွာဘုရားသည် အသက် ၇-နှစ်မှာပင် ရဟန်းပြုပေးလေသည်။

သရဏဂုံတည်ခြင်း၏ အကျိုးတရားကား ကြီးမားလှ၏။

သရဏဂုံ အမှားများ

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးမှတပါး တခြား တရား တခြားအရာကို မိမိတို့ဆင်းရဲကို ငြိမ်းပေးနိုင်သည်ဟု ထင်မှတ်ကာ အားကိုးရာအနေဖြင့် ယုံကြည်ဆည်းကပ် ကိုး ကွယ်လျှင် မှားယွင်းသော ယုံကြည်အားကိုးမှု၊ မှားယွင်း သော ကိုးကွယ်မှုသာ ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါက အဂ္ဂိဒတ္တ ရသေ့ ကြီးနှင့် တပည့်တသောင်းတို့သည် သစ်ပင်၊ တော၊ တောင်၊ သစ်သီးဥယျာဉ်၊ ပန်းဥယျာဉ်၊ နတ်ကွန်းတွေကို ကိုးကွယ် နေကြ၏။ မြတ်စွာဘုရားက သူတို့ ကိုးကွယ်နေကြသည်မှာ မှားယွင်းသော ကိုးကွယ်မှုတွေ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဆင်းရဲကို မငြိမ်းစေနိုင်ကြောင်း၊ ရတနာသုံးပါးကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု သာလျှင် အမှန်တရားလေးပါးကို သိ၍ ဆင်းရဲငြိမ်းစေနိုင် ကြောင်း ဟောကြားလျက် လမ်းမှန်ကို ပြပေးရ၏။ ထိုအခါ မှပင် အဂ္ဂိဒတ္တနှင့် တပည့်အားလုံး အသိမှန် အမြင်မှန် ရကာ ရဟန္တာဖြစ်သွားကြ၏။ (ဓမ္မ-ဋ္ဌ ၂၊ ၁၅၉)

ကိုးကွယ်ရာ အမှားအမှန် ဝေဖန်နည်း

မြတ်စွာဘုရား သက်တော် ၈၀-ပြည့်သည့်ညှ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး၌ ကုသိနာရုံပြည် အင်ကြင်းဥယျာဉ်ကြီးအတွင်းဝယ် ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာ အယူဝါဒ အမှားအမှန် ဝေဖန် ရွေးချယ်နိုင်ရန် သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်အား အောက်ပါ သဘောတရားကို ဟောကြားတော်မူခဲ့၏။

၁။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ကျင့်စဉ်ပါသော ဘာသာ အယူဝါဒသည်သာလျှင် ကိလေသာကို ငြိမ်းစေ၏။ ကိလေသာငြိမ်းမှ ဆင်းရဲ ငြိမ်း၏။ ဆင်းရဲငြိမ်းမှ မှန်ကန်သော ဘာသာ အယူဝါဒ၊ မှန်ကန်သော ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်၏။

၂။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ကျင့်စဉ်မပါသော ဘာသာ အယူဝါဒသည် ကိလေသာကို မငြိမ်းစေနိုင်။ ထို့ကြောင့် ဆင်းရဲကို မငြိမ်းစေနိုင်သဖြင့် မှန်ကန်သော ဘာသာ အယူဝါဒ မဟုတ်၊ မှန်ကန်သော ကိုးကွယ်ရာ မဟုတ်။

ထို့ကြောင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို အားထားကိုးကွယ်ရာ သရဏ ဘာသာ အယူဝါဒ မှန် မမှန် ခွဲခြားဝေဖန်ရန် ဘာသာရေးစံ၊ သာသနာရေး မှတ်ကျောက်အဖြစ် မှတ်ယူသင့်ပေသည်။

အကျင့်လမ်းမှန်, မဂ္ဂင်ရှစ်တန်

၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ=မှန်စွာသိမြင်မှု } ပညာမဂ္ဂင် ၂ ပါး
၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ=မှန်စွာကြံစည်မှု }

၃။ သမ္မာဝါစာ=မှန်စွာပြောဆိုမှု
၄။ သမ္မာကမ္မန္တ=မှန်စွာပြုလုပ်မှု
၅။ သမ္မာအာဇီဝ=မှန်စွာ အသက်မွေးမှု
} သီလမဂ္ဂင် ၃-ပါး

၆။ သမ္မာဝါယာမ=မှန်စွာကြိုးစားအားထုတ်မှု
၇။ သမ္မာသတိ=မှန်စွာသတိရမှု
၈။ သမ္မာသမာဓိ=မှန်စွာစူးစိုက်တည်ငြိမ်မှု
} သမာဓိ မဂ္ဂင် ၃-ပါး

* ဘာသာဝါဒ၊ ရွေးချယ်ကြ၊ မှန်မှ ကျိုးများသည်။
အယူဝါဒ၊ မှားယွင်းက၊ မုချ ကျိုးနည်းမည်။
အမှားအမှန်၊ ရွေးချယ်ရန်၊ စံမှန် ရှိရမည်။
ပုတ်ကျောက်မှာတင်၊ စံမှာယှဉ်၊ ရွေးလျှင် မမှားပြီ။
မဂ္ဂင်ရှစ်တန်၊ စံကောင်းမှန်၊ တင်ရန် မှတ်ကျောက် ဖြစ်ပေသည်။
ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင်၊ ဘောင်မဝင်၊ ကျင့်စဉ် မှားလှသည်။
ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင်၊ ဘောင်၌ဝင်၊ ကျင့်စဉ် မှန်လှသည်။
ကျင့်စဉ်မှန်မှ၊ ယူဝါဒ၊ ဒုက္ခငြိမ်းစေသည်။
ဒုက္ခငြိမ်းမှ၊ ထိုဝါဒ၊ မုချ စစ်မှန်သည်။
မဂ္ဂင်ရှစ်ထွေ၊ ကျင့်သူထွေ၊ ကိလေ ငြိမ်းကြသည်။
ကိလေငြိမ်းမှ၊ ဝဋ်ဒုက္ခ၊ မုချ ငြိမ်းစေသည်။
မဂ္ဂင်ရှစ်ထွေ၊ မကျင့်ပေ၊ ကိလေ မငြိမ်းပြီ။

ကိလေမငြိမ်း၊ ဆင်းရဲကိန်း၊ အေးငြိမ်းချမ်းသာ ပရှိပြီ။
ချမ်းသာမဆောင်၊ တရားယောင်၊ ဝေးအောင် ရှောင်ရမည်။
ဗုဒ္ဓသာသနာ၊ မဂ်ရှစ်ဖြာ၊ သေချာ ရှိပေသည်။
ရှစ်မဂ္ဂင်ပွား၊ ကိလေမျှား၊ ငြိမ်းသွား ချမ်းသာသည်။
ထို့ကြောင့်ဗုဒ္ဓ၊ ယူဝါဒ၊ မုချ စစ်မှန်သည်။
ကြုံကြိုက်ခဲစွာ၊ သာသနာ၊ ကြုံလာရပေသည်။
ကြုံလာသော်လဲ၊ သင်ယူလွဲ၊ သင်ပဲ ဆင်းရဲမည်။
မလွဲစေချင်၊ ရှစ်မဂ္ဂင်၊ တွင်တွင် ပွားရမည်။
မဂ္ဂင်ပွားလျှင်၊ ကိလေစင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ပြည်။

သိမှန် ကြံမှန်၊ ပြောပြုမှန်နှင့်၊ ကောင်းမှန် သက်မွေး၊
ဖြူစင်ပွေး၍၊ မှန်ရေးကြိုးစား၊ မှန်ငြားသတိ၊
သမာဓိဟု၊ ဤသည့်ရှစ်ဖြာ၊ ကျင့်စဉ်ပါမူ၊
ဘာသာဝါဒ၊ ဝဋ်ဒုက္ခ၊ မုချ ငြိမ်းစေသည်။

ဥပါသကာ ဥပါသိကာ

စစ်မှန်သော အားကိုးရာ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သည့် ရတနာ ၃-ပါးကို ယုံကြည် ဆည်းကပ်သော အမျိုးသားကို ဥပါသကာ၊ အမျိုးသမီးကို ဥပါသိကာဟု ခေါ်သည်။

ဥပါသက=ယုံကြည် ဆည်းကပ်သူ အမျိုးသား။
ဥပါသိကာ=ယုံကြည် ဆည်းကပ်သူ အမျိုးသမီး။

ရတနာသုံးရပ်၊ မြဲဆည်းကပ်မှု၊ ထိုသည့်သူ၊ မှတ်ယူ ဥပါသကာ။

ဥပါသကာ၏ သီလ

ဥပါသကာ ဥပါသိကာတို့သည် ငါးပါးသီလကို လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းလျှင် ဥပါသကာ သီလ ပြည့်စုံတော့သည်။

ဥပါသကာ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း

ဥပါသကာ ဥပါသိကာတို့သည် (၁) လက်နက်၊ (၂) လူ၊ (၃) သားငါး၊ (၄) အရက်သေစာ၊ (၅) အဆိပ်တို့ကို ရောင်းဝယ် ကုန်သွယ်ခြင်း မပြုရ။ ဤငါးမျိုးကို မိစ္ဆာဝဏိဇ္ဇာ=အပြစ်မကင်းသော ကုန်သွယ်မှုဟု ခေါ်သည်။ ဤမိစ္ဆာဝဏိဇ္ဇာကို ရှောင်ကြဉ်၍ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုလျှင် ဥပါသကာ အာဇီဝ ပြည့်စုံ စင်ကြယ်တော့သည်။

အခန်း (၃)

ကိုယ်ကျင့်သီလ

ကိုယ်အပြုအမူ အပြစ်ကင်းအောင် နှုတ် အပြောအဆို အပြစ်ကင်းအောင် ကိုယ်နှင့်နှုတ် (ကာယကံနှင့် ဝစီကံ) ကို စောင့်စည်း ထိန်းသိမ်းခြင်းကို သီလ ဟု ခေါ်သည်။ သီလ ဆိုသည်မှာ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် သီလ အဓိပ္ပာယ်တူသည်။

ကိုယ်အပြုအမူ၊ နှုတ်အပြောအဆို အပြစ်ကင်းလျှင် သီလ စင်ကြယ်သည်။ ကိုယ်ကျင့် တရား ကောင်းသည်။

ကိုယ်အပြုအမူ၊ နှုတ်အပြောအဆို အပြစ်မကင်းလျှင် သီလ ပျက်စီးသည်။ ကိုယ်ကျင့်တရား ပျက်သည်။

အပြစ်ဆိုတာ

ထိခိုက် နစ်နာမှုကို အပြစ်ဟု ခေါ်သည်။

၁။ မိမိကို ဖြစ်စေ၊ သူတပါးကို ဖြစ်စေ တဦးဦးကို ထိခိုက်နစ်နာစေသော အပြုအမူ အပြောအဆိုသည် အပြစ်ရှိသော အပြစ်မကင်းသော အပြုအမူ အပြောအဆို ဖြစ်သည်။

၂။ မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးအနက် မည်သူ့ကိုမျှ မထိခိုက် မနစ်နာစေသော အပြုအမူ အပြောအဆိုသည် အပြစ်မရှိသော အပြစ်ကင်းသော အပြုအမူ အပြောအဆို ဖြစ်သည်။

ကိုယ်နှုတ် စောင့်စည်းသူ လူယဉ်ကျေး

အရက်သေစာ သောက်စားခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း၊ ခိုးဝှက် လုယက် တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ အပျော်အပါး လိုက်စားခြင်း၊ ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲခြင်း၊ စကားမတည် လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်း စသော အပြစ်မကင်းသည့် အကုသိုလ် အမှု ဒုစရိုက်တို့ကို မပြုလုပ် မပြောဆိုပဲ ကိုယ်နှင့် နှုတ်ကို စောင့်စည်း ထိန်းသိမ်းသူသည် ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့သူ ဖြစ်သည်။ လူအများ၏ ချစ်ခင်ခြင်း ရိုသေ လေးစားခြင်းကို ခံရ၏။

* သီလဆိုတာ ကိုယ်နှုတ်များကို၊ ကောင်းစွာထားဖို့ စောင့်ရသလေ။
ကိုယ်နှုတ်လုံယင် လူယဉ်ကျေးကွယ့်၊ ကောင်းကျိုးပေးမြဲ အမှန်ပေ။
စိတ်ပါလုံယင် ပိုလို့ ကောင်း သကွဲ့၊ ကောင်း သ တဲ့ ကောင်းအောင် ကြိုးစားလေ။
စိတ်ပါလုံအောင် ဘာဝနာပွားဖို့၊ မြတ်ဘုရားက မိန့်ခဲ့ပေ။
ကိုယ်နှုတ် စိတ်ထား၊ ဤသုံးပါး၊ လုံငြား ချမ်းသာပေ။

ကိုယ်ကျင့်သီလ ပျက်စီးလျှင်

ကိုယ်ကျင့်တရား ပျက်ပြား၍ သီလ မစင်ကြယ်လျှင် အရှုပ်ဆိုး အကျည်းတန်ခြင်း၊ ရဟန်း ရှင် လူ တို့၏ ကြည်ညို ချစ်ခင်မှုကို မခံယူရခြင်း၊ လာဘ်လာဘ ရှားပါးခြင်း၊ ကြည်ညိုသူ လှူဒါန်း ပူဇော်သူများမှာ အကျိုးရ နည်းခြင်း စသော မကောင်းကျိုးများကို ရရှိစေသည်။

(မမ္ မ ၁၊ ၁၇၆။ မ ၁၊ ၃၉)

ထို့ပြင်

၁။ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ပျက်စီး ဆုံးရှုံးခြင်း၊

၂။ သတင်းဆိုးထွက် နာမည်ပျက်ခြင်း၊

၃။ လူသူ ပရိသတ်အလယ်သို့ မျက်နှာ ညှိုးငယ်စွာ ဝင်ရခြင်း၊

၄။ သတိ လွတ်ကင်းလျက် အော်ဟစ် ညည်းညူကာ သေရခြင်း၊

၅။ အပါယ် စသော ဘဝဆိုး၌ လားရောက်ရခြင်း၊ ဤဆိုးကျိုးများကိုလည်း ခံစားရသည်။ (အံ ၂၊ ၂၂၁)

ကိုယ်ကျင့်သီလ ပြည့်စုံလျှင်

ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းမွန်၍ သီလ စင်ကြယ်လျှင် ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါ ချောမော လှပခြင်း၊ ရဟန်း ရှင် လူတို့၏ ကြည်ညို ချစ်ခင်မှုကို ခံယူရခြင်း၊ လာဘ်လာဘ ပေါများခြင်း၊ ကြည်ညို

လူ့ဒါန်းပူဇော်သူများ အကျိုးကြီးမားခြင်း စသော အကျိုးတရားများကို ရရှိသည်။ (ဓမ္မ-ဋ္ဌ ၁၊ ၁၇၆။ မ ၁၊ ၃၉)

ထို့ပြင်

၁။ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ပေါများခြင်း၊
၂။ ကောင်းသတင်းထွက် နာမည်တက်ခြင်း၊
၃။ ပရိသတ် အလယ်သို့ မရှက်မရွံ့ ရဲရဲ့စွာ ဝင်နိုင်ခြင်း၊
၄။ သတိရှိလျက် မတွေမဝေ သေရခြင်း၊
၅။ သုဂတိ ဘဝသို့ လားရောက်ရခြင်း စသော အကျိုးတရားများကိုလည်း ခံစားရသည်။ (အံ ၂၊ ၂၂၁)

* သီလ ခေါ်ဆို၊ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ စင်ကြယ်ငြားမူ၊ စီးပွားတိုးလျက်၊ နာမည်တက်၍၊ ရွံ့ရှက်ကြောက်ကင်း၊ ပွဲလယ်ချဉ်း၏၊ သေခြင်းဆိုက်လတ်၊ သတိကပ်လျက်၊ ရောက်လတ်နတ်ဝယ်၊ ဤငါးသွယ်၊ ရဖွယ် ကောင်းကျိုးတည်း။

ဟိရီ ဩတ္တပ္ပကြောင့် သီလစင်ကြယ်သူ

အပြစ်မကင်းသောအမှု ပြုရမည်ကို ရှက်ခြင်းဟိရီ၊ ကြောက်လန့်ခြင်း ဩတ္တပ္ပတရား နှစ်ပါးသည် လောကကို စောင့်သော လောကပါလ တရားများ ဖြစ်ကြ၏။ အရှက်အကြောက်ရှိသူသည် မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကို မပြုမိအောင် ရှောင်ကြဉ်၏။

လောကရှိ လူအားလုံး ဤအရှက်အကြောက်တရား နှစ်ပါး ရှိကြလျှင် မကောင်းမှုပြုသောသူ မရှိသဖြင့် သတ္တဝါအားလုံး ချမ်းသာကြပေမည်။

ရှေးက တက္ကသီလပြည်တွင် ပါမောက္ခ ဆရာကြီး တယောက်အထံ၌ တပည့်ငါးရာ ပညာသင်ကြားနေကြ၏။ ဆရာကြီးမှာ ရုပ်ချော လိမ်မာ ပညာတတ် သမီးတယောက် ရှိ၏။ ဆရာကြီးသည် အရွယ်ရောက်နေပြီ ဖြစ်သော သမီးကို တပည့်များထဲမှ အသင့်တော်ဆုံး တပည့်နှင့် လက်ထပ်ပေး လို၏။ ထို့ကြောင့် သမီး ဝတ်စား ဆင်ယင်ဖို့ရာ အဝတ် အထည်နှင့် လက်ဝတ် လက်စားများ မိမိတို့အိမ်မှ မည်သူမျှ မသိအောင် ခိုးယူခဲ့ကြဖို့ တပည့်အားလုံးကို စေခိုင်း၏။ အများဆုံး ယူဆောင်ခဲ့သော တပည့်ကို သမီးနှင့် လက်ထပ် ပေးမည် ဖြစ်ကြောင်း ပြောလိုက်၏။

တပည့် တယောက်မှတပါး အားလုံးပင် ပစ္စည်း အမြောက် အမြား ခိုးယူခဲ့ကြ၏။ ပစ္စည်း မယူဆောင်ခဲ့သော တပည့်အား ဆရာကြီးက အကြောင်းကို မေးရာ ထိုတပည့်က ''ဆရာကြီး၊ လောကမှာ မကောင်းမှုပြုဖို့ရာ လူမသိနိုင်တဲ့ ဆိတ်ကွယ်ရာ နေရာ မရှိပါ။ ကျွန်တော် မကောင်းမှုပြုယင် သူတပါး မသိ သော်လဲ ကျွန်တော်က သိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆိတ် ကွယ်ရာဆိုတာ မရှိပါ။ သိနေတဲ့ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကို ကျွန် တော် ရှက်လှလို့ ခိုးမှုဆိုတဲ့ မကောင်းမှုကို မပြုဝံ့ပါ ဆရာ

၁၇၈၂၉

ကြီး'' ဟု ရှင်းပြ၏။ အရှက်အကြောက် တည်းဟူသော ဟိရီဩတ္တပ္ပ တရားများနှင့် ပြည့်စုံသည့် ဤတပည့်ကို ဆရာကြီးနှစ်သက်လှသဖြင့် သမီးချောနှင့် လက်ထပ်ပေးလိုက်၏။

(ဇာ-ဋ္ဌ ၃၊ ၁၆)

သီလ၏ အကြောင်းနှင့် အကျိုး အဆက်ဆက်

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာ ၃-ပါးကို ယုံကြည်လျှင် ကောင်းသောအလုပ် (ကုသိုလ်ကံ) ကြောင့် ကောင်းကျိုးရ၍ ဆိုးသောအလုပ် (အကုသိုလ်ကံ) ကြောင့် ဆိုးကျိုးရသည် ဆိုသော ကြောင်းကျိုး သဘာဝ (ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုး) ကို ယုံကြည်လက်ခံ၏။

အလုပ်နှင့် အလုပ်ကြောင့် ရရှိသည့် အကျိုး (ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုး) ကို ယုံကြည်လျှင် ဆိုးကျိုး ဆင်းရဲကျိုး ရမည်ကို ရှက်လည်း ရှက်၊ ကြောက်လည်း ကြောက်၏။

ထိုအရှက် (ဟိရီ) နှင့် အကြောက် (ဩတ္တပ္ပ) ကြောင့်ပင် ဆိုးသောအလုပ် မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကို ရှောင်ကြဉ်၏။

မကောင်းမှုကို ရှောင်ကြဉ်လျှင် ကိုယ်ကျင့်သီလ ပြည့်စုံလုံခြုံ၏။

ကိုယ်ကျင့်သီလ လုံခြုံလျှင် မိမိ ကိုယ်ကျင့်တရားကို စဉ်းစား ဆင်ခြင်မိတိုင်း စိတ်ကြည်လင် ရွှင်လန်း၏။

စိတ်ကြည်လင် ရွှင်လန်းလျှင် ဝမ်းမြောက်၏။
ဝမ်းမြောက်လျှင် နှစ်သက် အားရ၏။
နှစ်သက် အားရလျှင် ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ငြိမ်းအေး၏။
ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ငြိမ်းအေးလျှင် ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ချမ်းသာ၏။

ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ချမ်းသာသည့်အခါ တရားရှုပွားလျှင် စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိကို ရလွယ်၏။

စိတ်တည်ငြိမ်လျှင် ရုပ် နာမ် အဖြစ်အပျက်ကို အမှန်အတိုင်း သိသော ဉာဏ်အမြင်(ဝိပဿနာ)၊ အရိယ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိသော ဉာဏ်အမြင်(မဂ်ဖိုလ်)ကို လျင်မြန်စွာ ရ၏။

* ကောင်းဆိုးနှစ်တန် ကံတရားနှင့်၊ သုံးပါးရတနာ ယုံလျှင်လေ။
ဆိုးကံပြုရန် ရှက်ကြောက်မျှားလို့၊ သီလတရား လုံခြုံပေ။

သီလလုံလျှင် ကြည်ရွှင်လန်းလို့၊ ဝမ်းသာအားရ နှစ်သက်ပေ။
နှစ်သက်သောခါ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းလို့၊ ငြိမ်းအေးချမ်းသာ ရသလေ။
ချမ်းသာလေဘိ၊ သမာဓိ၊ ရ၏ ဉာဏ်မြင်တွေ့။

သီလစင်ကြယ်၍ ရဟန္တာဖြစ်သူ

ရှေးက သာဝတ္ထိပြည်၌ အသပြာ သန်းလေးရာ ချမ်းသာသော သန်းကြွယ်သူဌေး ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက် ရှိ၏။ ညီငယ်က အိမ်ထောင်ပြု၍ အစ်ကိုကြီးက အိမ်ထောင်မပြုပဲ ညီငယ်ကို စောင့်ရှောက်နေ၏။ တနေ့တွင် ရှုပ်ထွေးပွေလီမ်လှသော လောကီရေး ကိစ္စတွေကို အပြစ်မြင်ကာ ငြီးငွေ့လှသဖြင့် အစ်ကိုကြီးက ရဟန်းပြုပြီးလျှင် တောရကျောင်း၌ တရားအားထုတ်နေ၏။

ဝိသမလောဘကြောင့် အများအမှန်ကို မခွဲခြားနိုင်သော ခယ်မက ထိုရဟန်းတော် လူထွက်လာလျှင် အမွေခွဲပေးရမည် စိုးသောကြောင့် လူဆိုးများအား ငွေပေး၍ ရဟန်းတော်ကို အသတ်ခိုင်း၏။

လူဆိုးများသည် ရဟန်းတော်ရှိရာ တောသို့ သွား၍ နေဝင်မိုးချုပ်အချိန်တွင် ရဟန်းတော်ကို သတ်ရန် ဖမ်းဆီးကြ၏။

ရဟန်းတော်က တည တရားအားထုတ်ခွင့်ပြု၍ နံနက်လင်းမှ သတ်ရန် တောင်းပန်၏။ လူဆိုးများက မယုံကြည်ကြ။ ထွက်ပြေးလိမ့်မည်ဟု ထင်ကြ၏။ ရဟန်းတော်က အနီးရှိ ကျောက်တုံးကြီးတခုကို ကောက်ယူကာ ပေါင်နှစ်ဖက်လုံးကို ထုရိုက်၍ ချိုးပစ်လိုက်မှပင် လူဆိုးများ ယုံကြည်စိတ်ချကာ စကြိုဦး၌ မီးဖို၍ အိပ်လျက် စောင့်နေကြတော့၏။

ရဟန်းတော်သည် ပေါင်ကျိုးဒဏ်ရာမှ နာကျင်သော ဝေဒနာကို ရှုမှတ်လျက် ခွာပြီးလျှင် ရဟန်းဖြစ်သည်မှ စ၍ ပွတ်သစ်စ ခရုသင်းကဲ့သို့ ဖြူစင်လှသော မိမိ၏ သီလကို ဆင်ခြင်မိသဖြင့် စိတ်ကြည်လင် ရွှင်လန်းလာကာ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိပါမောဇ္ဇတွေ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထို နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်စိတ်တွေကို ရှုမှတ်ပြန်ရာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဉာဏ်တွေ ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် မိုးသောက်ယာမ်တွင် ကိလေသာ ကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာ ဖြစ်သွား၏။

ရဟန်းတော်၏ ဘွဲ့တော်မှာ အရှင်တိဿဖြစ်၏။ ဤအရှင်၏ ဖြစ်ရပ်ကို ကြည့်လျှင် သီလစင်ကြယ်ခြင်းကြောင့် စိတ်ကြည်လင် ရွှင်လန်းရာမှ အကျိုးအဆက်ဆက် ဖြစ်ပေါ်ကာ အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ရရှိသွားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ဤမျှ အကျိုးကြီးမားသော သီလကို လူတိုင်း ကြိုးစား၍ ဆောက်တည် စောင့်ထိန်းသင့်ပေသည်။

မိမိဘာသာလည်း ဆောက်တည်ကောင်း၏၊ ရဟန်းတော် တပါးပါးထံ၌လည်း ခံယူ ဆောက်တည်နိုင်၏။ မိမိဘာသာ ဆောက်တည်လျှင် လေးနက်မှု ရှိသေမှု အားပျော့၍ စောင့် စည်းစိတ် အားနည်း၏။ ရဟန်းတော်တပါးပါးထံ၌ ခံယူ ဆောက်တည်လျှင် လေးနက်မှု ရှိသေမှု အားကောင်း၍ စောင့်စည်းစိတ် ထက်သန်၏၊ အားကြီး၏။

မဆောက်တည်လျှင်

အပြစ်မကင်းသော အလုပ်ကို မလုပ်ပဲ ရှောင်ကြဉ်ရာ၌ သီလ မဆောက်တည်ပဲလည်း ရှောင်ကြဉ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ပင် တချို့က "တို့ မကောင်းတာတွေမှ မလုပ်ပဲ၊ သီလ ဆောက်တည်နေဖို့၊ ဥပုသ်စောင့်နေဖို့ မလိုပါဘူး" ဟု ယူဆ ပြောဆိုတတ်ကြ၏။ ဤသို့ ယူဆ ပြောဆိုကြခြင်းမှာ မိမိ၏ ဟာကွက်ကို ဖာထေးလိုသောကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ လူ့စိတ် သဘာဝကို နားမလည်သောကြောင့် သော်လည်း ကောင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

လူ၏ စိတ်သဘာဝမှာ "မလုပ်ပါဘူး" ဟု နှုတ်က ထုတ် ဖော် ဝန်ခံထားသော အလုပ်တခုကို ကျူးလွန် ပြုလုပ်ရ မည်ကို အလွန် ဝန်လေး၏။ မလုပ်မိအောင် အတတ်နိုင်ဆုံး

စောင့်စည်း ထိန်းသိမ်းလိုစိတ် ထက်သန်၏။ နှုတ်က ထုတ်ဖော် ဝန်ခံမထားပဲ "မလုပ်ပါဘူး" ဟု စိတ်ဖြင့်သာ နှလုံးသွင်း ထားရုံမျှဖြစ်လျှင် ကျူးလွန်ပြုလုပ်ရမည်ကို ဝန်မလေးပေ။ ကျူးလွန်လိုစိတ် အနည်းငယ် ဖြစ်ရုံမျှနှင့်ပင် လွယ်လွယ်ဖြင့် ကျူးလွန် ပြုလုပ်တတ်ကြ၏။

ထို့ကြောင့် သီလကို ဆောက်တည်၍ မကောင်းမှု မပြု မိအောင် စောင့်ထိန်းလျှင် စောင့်ထိန်းလိုစိတ် အားကောင်း ၍ လွန်ကျူးဖောက်ဖျက်ရန် ခဲယဉ်း၏။ 'မကောင်းမှုကို မပြု လုပ်ခြင်းသာ ပဓာန'ဟု ယူဆကာ သီလကို မဆောက်တည် လျှင် စောင့်ထိန်း စောင့်စည်းလိုစိတ် အားသေး၍ မကောင်း မှုကို ကျူးလွန်ရန် လွယ်ကူ၏။

သီလအမျိုးမျိုး

ရဟန်းတော်များမှာ ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလ ခေါ် သော ဝိနည်း သီလများကို စောင့်ထိန်းရ၏။ ရဟန်းဖြစ်ပြီး လျှင် ပြီးချင်း အထူး ဆောက်တည်နေဖို့မလိုပဲ ဆောက်တည် ပြီးသား ဖြစ်သွားပြီးလျှင် စောင့်စည်းထိန်းသိမ်းရန် တာဝန် အပြည့် ရှိလာတော့၏။ ရှင်သာမဏေများမှာ ၁၀-ပါးသီလကို ဆောက်တည် စောင့်ထိန်းကြရ၏။

လူများမှာ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလ၊ (ရှစ်ပါးတွင် မေတ္တာစိတ်ထားကို ထည့်၍) ၉-ပါးသီလ၊ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလများကို ဆောက်တည် စောင့်ထိန်းကြရ၏။ စွမ်းနိုင်လျှင် ၁၀-ပါးသီလကိုလည်း စောင့်ထိန်းနိုင်၏။ (ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁၊ ၁၅။ ဋီကာ ၄၊ ၁၉၄ စသည်)

ကဿပဘုရား လက်ထက်တော်အခါ၌ ဃဋိကာရ အိုးထိန်းသည် ကိကီမင်းကြီး၏ သမီး ၇-ယောက်၊ ဂေါတမဘုရား လက်ထက်တော်အခါ၌ ဟတ္ထက ဥပါသကာ၊ ဟတ္ထာဠဝက ဥပါသကာ စသည်တို့ ၁၀-ပါး သီလကို အသက်ထက်ဆုံး ဆောက်တည် စောင့်ထိန်းကြကြောင်း ပါဠိအဋ္ဌကထာ ကျမ်းဂန်တို့၌ လာ၏။

အခန်း (၄)

ကန်တော့ခန်း

သီဟိုဠ် (သီရိလင်္ကာ)နိုင်ငံမှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ သီလ ယူသောအခါ နမောတဿ စသော ဘုရားရှိခိုးမှု စ၏။ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ကမူ ကန်တော့ခန်းမှ စတင်၏။ ဩကာသ စသည်ဖြင့် ကန်တော့ခြင်း၊ အဟံ ဘန္တေ စသည်ဖြင့် သီလတောင်းခြင်းများသည် သီလ ဆောက်တည်ရာ၌ မပါမဖြစ်သော လိုအပ်ချက်များကား မဟုတ်ပေ။

သို့သော် ယင်းတို့ ပါဝင်ခြင်းအားဖြင့် သီလကို ရိုသေလေးမြတ်သည့် စိတ်ထားများ တိုးပွားလာစေရန် ရှေး ပညာရှင်များ စီစဉ်ထားခဲ့ဟန် တူပေသည်။

မဟာစည် ဩကာသ

ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ တည်းဟူသော၊ အပြစ်ခပ်သိမ်း၊ ပပျောက်ငြိမ်း၍၊ အသက်ရှည်စွာ၊ အနာမဲ့ရေး၊ ရန်ဘေး ကင်းကြောင်း၊ ကောင်းမှုမင်္ဂလာ၊ ဖြစ်ပါစေခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာရတနာ တည်းဟူသော၊ ရတနာမြတ်

သုံးပါး (ဆရာသမား)တို့ကို၊ အရိုအသေ၊ လက်အုပ်မိုး၍၊ ရှိခိုးပူဇော်၊ ဖူးမြော်မာန်လျော့၊ ကန်တော့ပါ၏ (အရှင်ဘုရား)။

(ဆုပေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ရှိလျှင် ဤတွင် ရပ်ပါ။ ဆုပေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ် မရှိလျှင် အောက်ပါအတိုင်း ဆက်ဆုတောင်းပါ။)

ကန်တော့ရသော ကောင်းမှုကံ စေတနာတို့ကြောင့်၊ အပါယ်(၄)ပါး၊ ကပ်(၃)ပါး၊ ရပ်ပြစ်(၈)ပါး၊ ရန်သူမျိုး (၅)ပါး၊ ဝိပတ္တိတရား (၄)ပါး၊ ဗျသနတရား (၅)ပါး၊ အနာမျိုး (၉၆)ပါး၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (၆၂)ပါးတို့မှ အခါ ခပ်သိမ်း ကင်းလွတ်ငြိမ်းသည်သာဖြစ်၍၊ မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တရား၊ နိဗ္ဗာန် တရားတော်မြတ်ကို လျင်မြန်စွာ ရပါလို၏ (အရှင်ဘုရား)။

ငါးပါးသီလ တောင်းရန်

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ပဉ္စသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

ဒုတိယမ္ပိ.........

တတိယမ္ပိ...........

(အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်သည် အားကိုးရာ သုံးပါးနှင့်တကွ ငါးပါးသီလကို တောင်းပါ၏။ တပည့်တော်ကို

ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် ငါးပါးသီလ ပေး တော် မူ ပါ ဘုရား။)

(ယမဟံ ဝဒါမိ၊ တံ ဝ ဒေထ=ဘုန်းကြီးဆိုသလို လိုက်ဆို ကြပါ။)

အာမ ဘန္တေ=မှန်ပါ ဘုရား။

ဘုရားရှိခိုးခြင်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ (သုံးခေါက်)

(ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော သိစရာ မှန်သမျှ တစမကျန် အမှန်အတိုင်း သိတော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရား အား ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

သရဏဂုံ ဆောက်တည်ခြင်း

ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။

ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။

သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။

ဒုတိယမ္ပိ.........

တတိယမ္ပိ..........

မြတ်စွာဘုရားကို အားကိုးရာ ဟူ၍ ယုံကြည် ဆည်းကပ် ပါ၏။

မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်မြတ်ကို အားကိုးရာ ဟူ၍ ယုံကြည် ဆည်းကပ်ပါ၏။

မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်မြတ်အပေါင်းကို အားကိုးရာ ဟူ၍ ယုံကြည် ဆည်းကပ်ပါ၏။

(သရဏဂမနံ ပရိပုဏ္ဏံ=သရဏဂုံ ပြည့်စုံပါပြီ)

အာမ ဘန္တေ=မှန်ပါ ဘုရား။

သီလ ခံယူဆောက်တည်ပုံ

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
(သတ္တဝါ၏ အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
(သူတပါး၏ ဥစ္စာကို မပေးဘဲ ယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
(ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
(မမှန်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၅။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

(မှုးယစ် မေ့လျော့စေတတ်သော အရက်သေစာတို့ကို သောက်စားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

(တိသရဏေန သဟ ပဉ္စသီလံ သမာဒိယာမိ သာဓုကံ အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ။)

(ဘုရား တရား သံဃာ တည်းဟူသော အားကိုးရာ ၃-ပါးနှင့်တကွ ငါးပါးသီလကို ရှိသေစွာ ခံယူ ဆောက်တည်ကြပြီး၍ မမေ့သောသတိဖြင့် ပြီးစီး ပြည့်စုံ လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းကြပါလေ။)

(၁) သတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်လျှင်

သတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်လျှင်၊ သတ်ဖြတ်လျှင်—

၁။ အသက် တိုခြင်း၊
၂။ အနာရောဂါ များခြင်း၊
၃။ အင်အား ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊
၄။ ကြောက်ရွံ့တတ်ခြင်း၊
၅။ စိုးရိမ် ပူဆွေးစိတ် များခြင်း၊
၆။ သူတပါး အနှိပ်စက် ခံရခြင်း၊
၇။ သူတပါးသတ်၍ သေရခြင်း၊
၈။ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ ချို့တဲ့ခြင်း၊
၉။ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် အချိုးမကျခြင်း၊

၁၀။ ချစ်သူတို့နှင့် ကွဲကွာရခြင်း စသော ဆိုးကျိုးများကို ရတတ်သည်။ သတ္တဝါကို မသတ်ဖြတ်မညှဉ်းဆဲပဲ မေတ္တာစိတ် ထားလျှင် ဤ ဆိုးကျိုးများမှ ပြောင်းပြန် ဖြစ်သော ကောင်းကျိုးများကို ရနိုင်၏။ (ဇာတိဝုတ်-ဌ၊ ၂၂၄)

အရှင်လတ်လတ် ပုပ်နေသော မထေရ်

သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန် ကျောင်းဝင်း၏ အစွန်ကျသော ကျောင်းတကျောင်း၌ ရဟန်းတပါးသည် ညောင်စောင်းပေါ်တွင် လူးလိမ့်ရင်း ဝေဒနာ အပြင်းအထန် ခံစားနေရ၏။ ရဟန်း၏ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ဆီးသီးခန့်၊ ဆီးဖြူသီးခန့်၊ ဥသျှစ်သီးခန့် ပမာဏရှိသော အနာလုံးကြီးများသည် သွေးတစိုစို ပြည်တရွှဲရွှဲဖြင့် တကိုယ်လုံး အပ်ချစရာ မကျန်အောင် အနှံ့အပြား ပေါက်လျက် ရှိ၏။ ရဟန်းတော်၏ တကိုယ်လုံးတား ပုပ်စော်နံနေ၏။ ပြုစုမည့်သူလည်း တဦးမျှ မရှိပေ။ သို့သော် လောကသုံးပါး၏ အားထားကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားမှာမူ အနီးရှိ မီးတင်းကုတ် အတွင်း၌ ရေနွေးအိုးကို မီးဖိုပေါ်သို့ တင်ပြီးလျှင် ရေနွေးဆူရန် စောင့်ဆိုင်းလျက် နေတော်မူ၏။

ရေနွေးဆူသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဂိလာန ရဟန်း ရှိရာသို့ ကြွတော်မူလာ၍ ညောင်စောင်းစွန်းကို ကိုင်တော်မူ၏။ ထိုအခါမှ အခြားရဟန်းများ ဝိုင်းအုံလာကြပြီးလျှင် ဂိလာန ရဟန်း၏ ကိုယ်မှ သက်နိုးတို့ကို လျှော်ဖွပ် လဲလှယ်ပေးခြင်း၊ အနာလုံးကြီးများကို ဖန်ရည်ဖြင့် ဆေးကြောပေးခြင်း၊ ဆေးထည့်ပေးခြင်း စသော သူနာပြုလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ပေးကြတော့သည်။ ထိုအခါမှ ဂိလာန ရဟန်းသည် သက်သာရာရကာ ငြိမ်သက်သော စိတ်ဖြင့် မှိန်းနေလေသည်။

ဤရဟန်း အဘယ်ကြောင့် ဤမျှ ဆိုးသွမ်းသော ရောဂါဝေဒနာဆိုး ဆင်းရဲကျိုးကို ခံစားရသနည်း။ အကြောင်းရှိပါသည်။ လောက၌ အကြောင်းမရှိပဲ ဘယ်အရာမျှ မဖြစ်ပေါ်ပေ။ ဤရဟန်းသည် ကဿပဘုရားရှင် သက်ထက်တော်အခါ၌ ငှက်မုဆိုး ဖြစ်ခဲ့ဘူးသည်။ ငှက်မျိုးစုံတို့ကို သတ်၍ ဘုရင်၏ စားတော်ပွဲအတွက် ဆက်သရ၏။ ကျန်သော ငှက်တို့ကို ရောင်း၏။ ရောင်း၍ မကုန်သော ငှက်တို့ကို မပျံနိုင် မသွားနိုင်အောင် တောင်ပံနှင့် ခြေထောက်တို့ကို ချိုးထား၏။ တချို့ငှက်တို့ကို နောက်တနေ့တွင် သတ်၍ ရောင်း၏။ တချို့ကိုမူ နှစ်ရက် သုံးရက်လွန်မှ သတ်၍ ရောင်းရ၏။ ဤနည်းဖြင့် ငှက်များမှာ ဆင်းရဲဒုက္ခကို အချိန်ကြာကြာ ခံစားရပြီးမှ အသက်ခံကြရ၏။

ထို မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံ တည်းဟူသော အကြောင်း၏ ဆိုးကျိုးကို ယခုဘဝ၌ ဤရဟန်း ခံစားနေရခြင်း ဖြစ်သည်

သို့သော် တနေ့တွင် ယင်း ငှက်မုဆိုးသည် ထိတ်လန့် သံဝေဂဖြစ်ကာ ရဟန္တာ မထေရ်တပါးအား အရသာရှိသော ဆွမ်း ဆွမ်းဟင်းတို့ကို လောင်းလှူပြီးလျှင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ဆုတောင်း၏။

ယခုဘဝ၌ အဆိုပါ ရဟန်း ဝေဒနာမှ သက်သာရာ ရနေစဉ် မြတ်စွာဘုရားက ဘာမျှ အသုံးမကျသော ကိုယ်ကောင်ကြီး၏ အပြစ်တို့ကို ဖော်ပြ၍ သစ္စာလေးပါး အထွတ်တင်လျက် တရားပြတော်မူသောအခါ ရဟန္တာ မထေရ်အား ဆွမ်းလောင်းလှူသော ထိုကောင်းမှု၏ အကြောင်း အထောက်အပံ့ကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်အထိ ရရှိပြီးလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံလေ၏။

သတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်မှု အကုသိုလ်၏ ဆိုးကျိုးကား ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းလှ၏။

သည်ဘဝကံကြောင့် သည်ဘဝခံ

ကောင်းမှုကံ မကောင်းမှုကံတို့၏ သဘောမှာ ရှေးဘဝက ပြုခဲ့သော ကံကြောင့် ယခုဘဝ အကျိုးခံစားရသည်လည်း

ရှိ၏။ ယခုဘဝ ပြုသော ကံကြောင့် ယခုဘဝမှာပင် ချက်ချင်း အကျိုးခံစားရသည်လည်း ရှိ၏။

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါက ကောက အမည် ရှိသော မုဆိုးတယောက်သည် တောလိုက်ရန် ခွေးများကို ခေါ်၍ ရွာမှ ထွက်သွား၏။ ရွာနှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် ရဟန်း တော်တပါးကို တွေ့ရသောအခါ "ဒီနေ့ အမင်္ဂလာကို တွေ့ ရတယ်၊ ဘာ သားကောင်မှ ရမှာမဟုတ်"ဟု စဉ်းစားယင်း ဒေါသထွက်နေ၏။ တောသို့ ရောက်၍ သားကောင်များကို လိုက်သောအခါ တကောင်မျှ မရ၍ ပိုမို ဒေါသထွက်ကာ ရွာသို့ ပြန်လာ၏။

ရဟန်းတော်သည်လည်း ရွာထဲတွင် ဆွမ်းခံပြီးလျှင် ကျောင်း သို့ ပြန်လာရာ မုဆိုးနှင့် လမ်းတွင် ဆုံမိကြပြန်၏။ 'ရဟန်းကို တွေ့သောကြောင့် သားကောင်မရ' ဟု ထင်မှတ်ကာ ဒေါသ ထွက်နေသော မုဆိုးသည် ရဟန်းတော်ကို ဒုတိယအကြိမ် တွေ့ရပြန်လျှင် ပို၍ပင် ဒေါသမီး တဟုန်းဟုန်းတောက်ကာ ရဟန်းတော်ကို ခွေးများဖြင့် ရှူးတိုက်၍ ကိုက်စေသည်။ ရဟန်းတော်သည် နီးရာ သစ်ပင်တပင်ကို ပြေးတက်ပြီးလျှင် လူတရပ်သာသာမြင့်သော သစ်ကိုင်းပေါ်၌ ထိုင်နေ၏။ ခွေး များသည် သစ်ပင်အောက်မှ နေ၍ ပတတ်ရပ်ကာ ကိုက်ခဲမည့် ဟန်ဖြင့် မခန့်ဖိနေကြ၏။

မုဆိုးသည် ရဟန်းတော်၏ခြေဖဝါးတို့ကို မြားဖြင့် လှမ်း၍ ထိုး၏။ ရဟန်းတော်သည် တကိုယ်လုံး မီးအုံးသကဲ့သို့ ပူလောင်နာကျင်လှသဖြင့် ခြေထောက်တို့ကို ရှောင်ရင်း တိမ်းရင်း ကိုယ်ရှိနေကသိ ကိုယ်မှ ကွာကျသွားသည်ကိုပင် မသိလိုက်တော့ပေ။ ရဟန်းတော်၏ ကိုယ်ရှိုသင်္ကန်းသည် သစ်ပင်အောက်ရှိ မုဆိုးကို ခြုံပြီး အုပ်ပြီးသား ကျသွား၏။ ခွေးများသည် ရဟန်းတော်ဟု ထင်မှတ်ကာ သင်္ကန်း အုပ်မိပြီး ဖြစ်နေသော မုဆိုးကို ဝိုင်းဝန်း ကိုက်သတ်၍ အသားကို စားလိုက်ကြရာ အရိုးမျှသာ ကျန်မှ လွှတ်လိုက်ကြ၏။

ထိုအခါမှ ရဟန်းတော်သည် သစ်ကိုင်းခြောက်တခုကို ချိုး၍ ခွေးများပေါ်သို့ ချလိုက်ရာ ခွေးများက သစ်ပင်ပေါ်သို့ မော့်ကြည့်လိုက်၏။ ရဟန်းတော်ကို မြင်မှ မိမိတို့သခင်ကို မိမိတို့ ကိုက်သတ်မိကြောင်း သိကြ၍ ခွေးများ တောထဲသို့ ဝင်ပြေးကြလေသည်။

"ကာလဝိပါက် နောက်ပိုးတက်" ဆိုသော မြန်မာစကားနှင့်အညီ ယခုပြုသော မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံက ယခုချက်ချင်း ဆိုးကျိုးကို ပေးခြင်း ဖြစ်၏။

အမှတ်မထင် ပြုမိတတ်သည့်ကံ

လူသည် ပျော်ချင်၏၊ ပျော်တတ်၏။ တခါတရံ သူတပါး ဒုက္ခရောက်နေသည်ကိုပင် ပျော်စရာဟု ထင်မှတ်ကာ တဝါး

ဝါး တဟားဟား ရယ်မောချင်တတ်၏။ တခါတရံတွင် ရယ်မောရုံမျှ မကပဲ ဒုက္ခရောက်နေသူကိုပင် သရော်ပြောင် လှောင် ပြုမိတတ်၏။ ဤအပြုအမူများသည် အမှတ်မထင် ပြုမိတတ်သည့် အကုသိုလ်ကံများပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤကံများ ကြောင့် ရရှိသည့် ဆိုးကျိုးများမှာလည်း အင်အားမသေး လှပေ။

ရှေး ရောမသမိုင်းတွင် နီရိုးဘုရင်သည် ရာဇဝင် တွင် ရစ်အောင် ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်သော ဘုရင်တပါးဖြစ်၏။ သူသည် အထူး ပြုလုပ်ထားသော သားရဲစာကျွေး ကွင်းကြီး အတွင်း၌ ခရစ်ယာန်များကို ဆင်းစေ၍ အထူး မွေးမြူထား သော ခြင်္သေ့၊ ကျား စသော သားရဲတိရစ္ဆာန်တို့နှင့် သတ်ပုတ် စေ၏။ သားရဲတိရစ္ဆာန်များက ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များကို သတ်ပုတ် ကုတ်ခြစ် ကိုက်ခဲ ဝါးမျိုနေသည်ကို နန်းတော်သူ နန်းတော်သားများ၊ တိုင်းသူ ပြည်သားများနှင့် အတူ ပွဲကြည့်စင်၌ အမြိုင့်သား ထိုင်ကာ အရသာခံ၍ ကြည့်ရှု၏။

ပွဲကြည့်ပရိသတ်ထဲမှ နန်းတွင်းသူ အပျိုတော်တယောက် သည် ခြင်္သေ့ သတ်ပုတ် ကိုက်ခဲထားသဖြင့် ခြေကျိုး လက် ကျိုး ဖြစ်ပြီးလျှင် ကြောက်ကြောက်လန့်လန့်ဖြင့် ရုန်းကန် နေသူများကို ကြည့်ရှုကာ ပြောင်လှောင် ရယ်မောခဲ့၏။ ထို

အပျိုတော်သည် ထို ပြောင်လှောင်ကံကြောင့် ယခုခေတ်တွင် အမေရိကန်ပြည်၌ လူဖြစ်လာကာ ချည့်နဲ့ရောဂါ စွဲကပ်နေသဖြင့် လမ်းမလျှောက်နိုင်ပဲ ဘီးတပ် ကုလားထိုင် အတွင်းမှသာ သူ့ဘဝကို ကုန်လွန်စေကာ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ခံစားနေရ၏။

သူတပါး၏ ဆင်းရဲဒုက္ခကို အရသာခံ၍ ကြည့်ရှုရယ်မောခဲ့သော မကောင်းမှု၏ ဆိုးကျိုး ဆင်းရဲကျိုးသည်လည်း ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ ကောင်းလှ၏။

(Many Mansion, P. 65)

ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ကျိုး

ရှေးက သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ လယ်သမားကြီးတဦးသည် နွားပျောက်၍ နေရာအနှံ့အပြား သွားရောက်ရှာရာမှ တောင်ပေါ်သို့ ရောက်သွား၏။ တောင်စောင်း၌ ရပ်လျက် နွားများကို လှမ်းမျှော် ကြည့်ရှုကာ ရှာဖွေနေစဉ် စပါးကြီးမြွေတကောင်သည် လယ်သမားကြီး၏ ခြေသလုံးကို ရစ်ပတ်ထားလေသည်။ လယ်သမားကြီးသည် ထက်လှသော ပဲခွပ်ဖြင့် မြွေကြီးကို ခုတ်ပိုင်းလိုက်ရန် ကြံစည်ပြီးမှ ပိဂ်လဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်ထံမှ သီလခံယူ ဆောက်တည်ခဲ့သည်ကို သတိရသဖြင့် ပဲခွပ်ကို တောထဲသို့ လွှင့်ပစ်လိုက်၏။

ထိုအခါမှ မြေကြီးသည် အခွေ့ကိုဖြေကာ တောထဲသို့ လျှောတနဲ့ဝင်သွားလေ၏။ (အဘိ-ဌ၊ ၁၊ ၁၄၆)

သူတပါးအသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် မိမိ အသက်ရှည်၏။

(၂) သူတပါးပစ္စည်း မတရားယူလျှင်

ပိုင်ရှင်က ကြည်ဖြူစွာ မပေးသော ပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်း၊ တိုက်ယူခြင်း၊ နှိုက်ယူခြင်း၊ အကျပ်ကိုင်၍ ယူခြင်း၊ ပရိယာယ် တမျိုးမျိုးဖြင့် လှည့်ပတ်၍ ယူခြင်း စသည်သည် အဒိန္နာဒါန= သူတပါး ပစ္စည်းဥစ္စာကို မတရားယူခြင်း ဖြစ်၏။

ယင်းသို့ မတရားယူသူသည်....

၁။ အပါယ် ဒုဂ္ဂတိဘဝ ရောက်ရခြင်း၊
၂။ ဆင်းရဲမွဲတေခြင်း၊
၃။ ပစ္စည်းရအောင် မရှာနိုင်ခြင်း၊
၄။ ရှိသမျှပစ္စည်း မတည်တံ့ခြင်း၊
၅။ လိုအပ်သောပစ္စည်း မရခြင်း၊

၆။ ဆင်းဆင်းရဲရဲနေရခြင်း စသော ဆိုးကျိုးများကို ရ၏။ သူတပါး ပစ္စည်းကို မတရား ယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် ဤဆိုးကျိုးများမှ ပြောင်းပြန် ဖြစ်သော ကောင်းကျိုးများကို ရ၏။

(ဣတိဝုတ်-ဋ္ဌ၊ ၂၂၄)

ဆိတ်ထက်မိုက်သူ

ညက တိတ်ဆိတ်၏။ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ခါနီး ဖြစ်၍ လက ကြည်လင်၏။ ဆောင်းကြိုလေအေး ဆော်သွေးစ ပြုပြီမို့ ရာသီက အတန်ငယ်အေး၏။ တိတ်ဆိတ်သောည၊ ကြည်လင်သော လနှင့် အေးမြသော ရာသီတွင် ဗာရာဏသီမြို့ကြီးက အိပ်မောကျနေ၏။ ကြည်လင်သော လရောင်အောက်တွင် ဘုရင်၏ ဝတ်ပန်းခင်းကြီးအတွင်းမှ ဝတ်ပန်းပွင့်တို့မှာ ငြိမ်း ချမ်းစွာ လှနေကြ၏။

ဝတ်ပန်းခင်း၏ အနီး၌ လုလင်တယောက်သည် မလှုပ် မယှက် ငြိမ်သက်စွာ ရပ်လျက်ရှိ၏။ လူငြိမ်သလောက် သူ့စိတ်က လှုပ်ရှားနေ၏။ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ကြည်လင်သလောက် သူ့စိတ် အစဉ်က နောက်ကျုနေ၏။ ရာသီက အေးမြ သလောက် သူ့စိတ်က ပူလောင်နေ၏။

လုလင်၏ စိတ်အစဉ်သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အံမဝင် ခွင်မကျ ဖြစ်နေ၏။

သူ သည်နေရာသို့ ရောက်လာရသည်မှာ သူ့ဇနီးကလေး သာမာအတွက် ဖြစ်၏။ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် နက္ခတ်ပွဲသဘင်တွင် ဝတ်ဆင်ဖို့ရာ ဝတ်ပန်းရောင်ဆာရီကို လိုချင်လှချည်ရဲ့ဟု သာမာက မရမက ပူဆာ၏။ ဖျင်ကြမ်းဝတ်စုံ တစုံစီနှင့်သာ အရှက်လုံရုံမျှ ဖုံးအုပ်ထားရသည့် ဘဝအခြေအနေတွင် ဝတ်ပန်းတွေ ဘာတွေကို သူ စိတ်ကူးမျှပင် မထည့်ဝံ့ပေ။ သို့တစေ လတ်တလော ဉာဏ်အမြင် လျင်လှသော သာမာက ဘုရင့်ဝတ်ပန်းခင်းမှ ဝတ်ပန်းပွင့်များဖြင့် ဆိုးလျှော် ရနိုင်ကြောင်း နည်းကောင်း ညွှန်ပြသဖြင့် ဇနီးသည်အလိုကျ စိတ်ချမ်းသာရစေရန် သည်နေရာ သည်ဌာနသို့ သူ ရောက်လာခဲ့ရ၏။

သို့သော် လွယ်တော့ မလွယ်လှ။ စွန့်စားရမည့် အလုပ်ဖြစ်၏။ အချစ်အတွက်ဖြင့် အသက်ပင်သေသေ စွန့်စားရပေမည်။ သည်သဘောထား မှန်မှ မှန်ပါမည်လား သူ စဉ်းစား၏။ ရှေးသူဟောင်းတို့စကား ကြားဘူးသည်မှာတော့—

ဆိတ်ဖိုကြီးတကောင်နှင့် ဇနီးသည် ဆိတ်မကလေးတို့ ရေတွင်းပျက်တခုအနီးမှာ မြက်စားနေကြသည်။ ရေတွင်းပျက်

နံရံမှ မြက်နုနုကလေးများမှာ စားချင့်စဖွယ် စိမ်းစိုလန်းဆန်း လျက်ရှိ၏။ ထိုမြက်နုကလေးတွေကိုမှ မစားရလျှင် သေရချည် ရဲ့ဟု ဆိတ်မကလေးက ဆိတ်ဖိုကြီးကို ပူဆာ၏။ ပူဆာပါများ တော့ ဆိတ်ဖိုကြီးက "ဒီမှာရှင်မ၊ အဲဒီမြက်နုကို ငါယူပေး ရယင် ရေတွင်းပျက်ထဲ ငါကျလို့ သေရမည်အမှန်၊ ငါသေပြန် ယင်လဲ မင်းက နောက်ဆိတ်ဖိုတကောင်နှင့် သစ္စာနှံမည် မုချ။ ဒီတော့ ငါ့အသက်ကို အသေခံ မင်းကောင်းစားဖို့ဖြင့် ငါ မကြံပါရစေနဲ့၊ ဒီမြက်နု မစားရလို့ မင်းသေယင်လဲ ငါ ငိုပွဲ မဆင်၊ ယဉ်ယဉ်လှလှ နောက်ဆိတ်မနဲ့ ဘဝသစ်ထူထောင် ဆိတ်ဘောင်မှာ ပျော်ရစ်မယ်"ဟု ရှင်းရှင်းပြတ်ပြတ်ပဲ ပြော လိုက်သည်တဲ့။

သည်ဆိတ်ဖိုကြီး၏ သဘောထားကပဲ မှန်သလား၊ သူ့ လုပ်ထုံးကိုပဲ နှလုံးမူသင့်သလား၊ လုလင် စဉ်းစား၏။သို့သော် ဟိုဆိတ်မနှင့် သူ့သာမာ အလိမ်မာချင်း ကွာလှသည်ဟု သူ့ စိတ်က ဆင်ခြေကန်ပြန်၏။ တဖန် သာမာ လှလှပပ ဝတ်ဆင် ရေး စိတ်ချမ်းသာရေးအတွက် အသက်စွန့်ရသည်ဆိုလျှင် ဟို ဆိတ်ဖိုကြီးလောက်မှ သူ မလိမ်မာရာ ရောက်မနေပါလား။ လုလင်၏ စိတ်သည် ချီတုံချတုံ ဖြစ်နေ၏။

သို့သော်လည်း ခဏမျှကြာလျှင် လုလင်သည် မျက်စိကိုမှိတ် အံကိုကျိတ်ကာ စိတ်ကို ဆုံးဖြတ်လိုက်ပြီးလျှင် ဝတ်ပန်းခင်း

စည်းရိုးကို အသာ ကျော်နင်း၍ အတွင်းသို့ ဝင်လိုက်၏။ ဝတ်ပန်းပွင့် သုံးလေးပွင့်မျှသာ ခူးမိသေးသည်။ စည်းရိုးနင်းသံကြောင့် အစောင့်များ ချက်ချင်း သိကာ လုလင်ကို ဝိုင်းဝန်း ဖမ်းဆီးပြီးလျှင် ရိုက်နှက် ထောင်းထုကြ၏။ နံနက်လင်းသောအခါ ဘုရင့်ရှေတော်မှောက်သို့ ဝတ်ပန်းသူခိုးကို သွင်းကြ၏။

ကောရာဇ်ခေတ် ကောရာဇ်စနစ်တွင် ဘုရင့်ဘဏ္ဍာတော်ကို ကျူးကျော်ခြင်းသည် အပြစ်အကြီးဆုံးဖြစ်ရာ စစ်ဆေးဖို့ လုံးဝမလို၊ သုသာန်တွင် ကားစင်တင် တံကျင်လျှို၍ သတ်စေ၊ အမိန့်တော်မြတ် မှတ်လိုက်၏။

သုသာန်တစပြင်တွင် ငါးကင်သကဲ့သို့ ကားစင်တွင် အောက်ဒွါရပေါက်မှ အထက်လည်ပင်းပေါက်အောင် တံကျင်အလျှိုခံနေရသော ခိုးသားလုလင်၏ မျက်လုံးတို့ကို ကျီးငှက်တို့သည် နှုတ်သီးဖြင့် ထိုးဆွနေကြ၏။ ဝတ်ပန်းပွင့်နှင့် မတန်အောင် မသေမရှင် ဆင်းရဲဒုက္ခကို ခံနေရရှာ၏။

သို့သော် ခိုးသားလုလင်၏ စိတ်အစဉ်ကမူ "တံကျင်အလျှိုခံရခြင်း၊ ကျီးထိုးခံရခြင်းသည် ငါ့ကို မဆင်းရဲစေပါ၊ ငါ့ဇနီး သာမာကလေးဟာ ဝတ်ပန်းရောင် ဆာရီကလေးဝတ်ပြီး

ငါနဲ့အတူ ရွှေလည်တွဲကာ နက္ခတ်ပွဲမှာ ပျော်ပွဲမဆင်ရရှာ တော့ပါလားလို့ တွေးမိလိုက်မှဖြင့် ငါ့နှလုံး ကွဲမလောက် ဆင်းရဲလှပါတယ်” ဟု စဉ်းစားတာ စိုးရိမ်ပူဆွေးနေ၏။ မကြာမီပင် ခိုးသားလုလင် သေဆုံး၍ ငရဲပြည်၌ ငရဲဆင်းရဲကို ခံစားရပြန်၏။

တဏှာ့ကျွန်သည် ခိုးလည်း ခိုးပ၏။ သတ်လည်း သတ်ဝံ့၏။ တဏှာခိုင်းစေရာ ခံနေရသော တဏှာ့ကျွန် မလုပ်ဝံ့သောအရာ လောကမှာ မရှိပေ။ ဆိတ်လောက်မှ မလိမ်မာသော ဤ တဏှာ့ကျွန် သူခိုးလုလင်သည် ပစ္စုပ္ပန်မှာလည်း ဆင်းရဲရ၏။ တမလွန်မှာလည်း ဆင်းရဲရ၏။ (ပုပ္ဖရတ္တဇာတ်ကို မှီးသည်။)

အဝတ်သူခိုးမ

ရှေးက ပြည့်တန်ဆာမ တယောက်သည် ရုပ်ရည်ချောမော သလောက် အပင် တောင်းလှသဖြင့် သူ၏ အပင်အလှကို မနာလိုကြသော အမျိုးသမီးများသည် သူ၏ ခေါင်းလျှော် ရေထဲ၌ အပင်ကျွတ်ဆေးများကို တိတ်တဆိတ် ထည့်ခတ် ထားလိုက်ကြ၏။ ထို ပြည့်တန်ဆာမ ခေါင်းလျှော်သောအခါ အပင်အားလုံး ကျွတ်ကုန်သဖြင့် ကတုံးပြောင်လျက်နေ၏။ ဤအဖြစ်ကို ရှက်လှသော ပြည့်တန်ဆာမသည် မြို့တွင်း၌

မနေပဲ မြို့ပြင် မထင်မရှား တနေရာတွင် အရက်ဆိုင်ဖွင့်လျက် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနေလေ၏။

တနေ့တွင် အရက်မူးသမားသုံးလေးယောက် အရက် အမူး လွန်ကာ အိပ်ပျော်သွားကြသောအခါ သူတို့ကိုယ်မှ အဝတ် များကို ဆိုင်ရှင်အမျိုးသမီးက ချွတ်ယူပြီးလျှင် တရပ်တကျေး သို့ သွားရောက် နေထိုင်လေသည်။

ကာလအတန်ကြာသော် ဆွမ်းခံကြွလာသော ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်တပါးကို ထိုအမျိုးသမီး ဖူးမြင်ရ၍ ကြည်ညိုလှ သဖြင့် အိမ်သို့ပင့်ကာ မွန်မြတ်သော နှမ်းညက်မုန့်ကို ကပ်လှူ၏။ ''ဤကောင်းမှုကြောင့် တပည့်တော်မ၏ ခေါင်း၌ နူးညံ့ ပျော့ပျောင်း ကောင်းမွန်ရှည်လျား အဖျားကော့တက်သော ဆံပင်များ ပေါက်ရပါလို၏''ဟု ဆုတောင်း၏။

ထိုအမျိုးသမီး ကွယ်လွန်သောအခါ သမုဒ္ဒရာအလယ်၌ ရွှေဗိမာန်တွင် စံသည့်အခါ စံရ၍ ငရဲ၌ ခံသည့်အခါ ခံရသော ဝေမာနိက ပြိတ္တာ ဖြစ်ရ၏။ ရွှေဗိမာန်တွင် လေးလ စံ၍ ငရဲ တွင် လေးလ ခံရ၏။ ရွှေဗိမာန်တွင် စံရသော်လည်း အဝတ် ခိုးခဲ့သည့် အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဝတ်စရာ အဝတ် မရှိသဖြင့် ကိုယ်လုံးတီး စံနေရ၏။ သို့သော်လည်း ရဟန္တာအရှင်မြတ်

အား ရှိရှိသေသေ နှမ်းညက်မုန့် လှူပြီးလျှင် ဆုတောင်းခဲ့သဖြင့် ရှည်လျား များပြား အဖျားကော့တက်သော ဆံပင်များ ရှိ၍ ထိုဆံပင်များဖြင့် အရှက်လုံအောင် ဖုံးကွယ်ထားရ၏။

ဤပြိတ္တာမ အဝတ်မရှိခြင်းနှင့် ငရဲခံရခြင်းမှာ အဝတ်ခိုးမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်၏။ ကောင်းမွန် လှပသောဆံပင်နှင့် ရွှေဗိမာန်၌ စံရခြင်းမှာ ရဟန္တာအား နှမ်းညက်မုန့်လှူသော ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်၏။

အဒိန္နာဒါနမှ ရှောင်ကြဉ်ကျိုး

ပိုင်ရှင်က ကြည်ဖြူစွာမပေးသော ပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၍ အကျိုးရပုံကို ပါမောက္ခ ဆရာကြီး၏ သမီး အလိမ္မာနှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရသော တပည့်၏ ဖြစ်ရပ်ကို ပြန်၍ ကြည့်ပါ။

(၃) ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်း

ယောကျ်ားများသည် မိမိ၏ ဇနီးမှတပါး အခြားသော ပိုင်ဆိုင်သူ အုပ်ထိန်းသူရှိသည့် မိန်းမတို့နှင့် ပျော်ပါးလျှင် ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်း=ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ

ဖြစ်၏။ မိန်းမများသည်လည်း မိမိ၏ ခင်ပွန်းသည်မှတပါး အခြားယောကျ်ားတို့နှင့် ပျော်ပါးလျှင် ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်း=**ကာမေသု** မိစ္ဆာစာရ ဖြစ်၏။ ဤမိစ္ဆာစာရကို ကျူးလွန်သူသည်—

၁။ အပါယ် လားရခြင်း၊

၂။ မိန်းမ ဖြစ်ရခြင်း၊

၃။ နပုံးပဏ္ဍုက် ဖြစ်ရခြင်း၊

၄။ အများအမုန်း ခံရခြင်း၊

၅။ ရန်သူ များခြင်း၊

၆။ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြ များရခြင်း၊

၇။ ချမ်းချမ်းသာသာ မနေရခြင်း၊

၈။ ချစ်သူနှင့် ကွဲရခြင်း၊

၉။ မျက်နှာ မကြည်လင် မရွှင်ပျခြင်း စသော ဆိုးကျိုးများကို ခံစားရ၏။ ဤ မိစ္ဆာစာရ အမှုကို ရှောင်ကြဉ်လျှင် ဤ ဆိုးကျိုးများမှ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ကောင်းကျိုးများကို ခံစားရ၏။ (ဣတိဝုတ်–ဋ္ဌ၊ ၂၂၄)

သူတပါးသားမယား ပြစ်မှားသူ၏ အဖြစ်ဆိုး

ရှေးက ရေကစ္ဆမြို့တွင် ရွှေပန်းထိမ်လုပ်ငန်းဖြင့် ချမ်းသာကြွယ်ဝနေသူ လုလင်တယောက် ရှိ၏။ ပန်းထိမ်ဆရာကလေး

သည် ပစ္စည်းလည်း ကြွယ်ဝ၊ အရွယ်ကလည်း ကောင်းသဖြင့် အပျော်အပါး များလှ၏။ ကာမပိုင် ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည် ဖြစ်စေ ရုပ်ရည်ချောမောသော အမျိုးသမီးမှန်လျှင် ပန်းထိမ် ဆရာကလေးနှင့် လွတ်ကင်းသူ အလွန်ရှား၏။

ထို ပန်းထိမ်ဆရာလေး ကွယ်လွန်သောအခါ ထို မိစ္ဆာစာရ ကံကြောင့် ငရဲ၌ ကျရောက်ရ၏။ ငရဲမှ လွတ်ပြန်သောအခါ မျောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ရပြန်၏။ မျောက်ကလေး (၇) ရက်သား ရှိသောအခါ သင်းအုပ်မျောက်ကြီးက ဝှေးစေ့ကို ပါးစပ်ဖြင့် ကိုက်ထုတ်ကာ သင်းကွပ်ပစ်လိုက်၏။ မျောက်ဘဝမှ သေ လွန်သောအခါ ဆိတ်ဘဝ၌ ဖြစ်ရပြန်၏။ ဆိတ်ဘဝ၌လည်း သင်းကွပ်ခံရပြန်၏။ နောက်တဘဝတွင်မူ နွားဖြစ်ရ၍ တနှစ် သားအရွယ်တွင် သင်းကွပ်ခံရပြန်၏။ မျက်စိလည်း ကန်းရ၏။ မျက်စိကန်း၍ မကျန်းမမာသော်လည်း ထွန်ဆွဲရ လှည်းရုန်း ရ၏။

နောက်တဘဝတွင်မူ ကျွန်မ၏သား ဖြစ်ရ၏။ သားဆို သော်လည်း ယောကျ်ား မဟုတ်၊ မိန်းမ မဟုတ်၊ နပုံးပဏ္ဍုက် သာ ဖြစ်၏။ အသက်သုံးဆယ်တွင် သေဆုံး၍ ဆင်းရဲမွဲတေ လှသော လှည်းကူလီ၏ သမီး ဖြစ်ရပြန်၏။ လှည်းကုန်သည် ကြီးသည် ထိုလှည်းကူလီထံမှ သမီးကို ကြွေးဖြင့် သိမ်းပိုက်

လိုက်၏။ မိန်းကလေး ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ် ရောက်သော အခါ မယားကြီး လက်ရှိဖြစ်သော ဇာည်းကုန်သည်ကြီး၏ သားက ချစ်လှပါသည်ဆိုကာ သိမ်းပိုက်လိုက်ပြန်၏။ ခင်ပွန်း သည်နှင့် မယားကြီးကို စိတ်ကြည်သာကြပါစေ သဘောနှင့် ဝတ္တရားကျေပွန်အောင် နှိမ်ချသော စိတ်ထားဖြင့် ဘယ်လိုပင် ပြုပြုသော်လည်း ချစ်ခင်မှုကို မရ၊ အမုန်းသာ အဖတ်တင် ခဲ့၏။

ထိုဘဝမှ သေဆုံးရပြန်သော် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား လက် ထက်တော်တွင် ဥဇ္ဇေနီပြည်၌ ချမ်းသာ ကြွယ်ဝလှသော သဌေး၏ တဦးတည်းသောသမီး ဖြစ်လာ၏။ အရွယ်ရောက် သောအခါ သာကေတ သဌေးသားနှင့် လက်ထပ် ထိမ်းမြား ရ၏။ ခင်ပွန်းသည်နှင့် ပတ်သက်သမျှ မိဘ၊ ခမောင်နှစ်မ၊ ဆွေမျိုးများပါ မကျန်ရအောင် ပေးတန်သည်ကို ပေး၊ ကျွေး တန်သည်ကို ကျွေးကာ ဝတ္တရားကျေအောင် ဆောင်ရွက် ပြုစုသော်လည်း မျက်နှာကောင်း မရပဲ လင်ပစ်ခံရပြန်၏။ ဤနည်းဖြင့် အိမ်ထောင် သုံးဆက်တိုင်တိုင် လင်ပစ်မ ဘဝနှင့် ဒုက္ခလှလှကြီး ရောက်ခဲ့ရ၏။

လူချမ်းသာ ပန်းထိမ်ဆရာကလေးဘဝက ငွေကို ရေလို သုံးကာ ပျိုသော အိုသောမချန် ဖောက်ပြန် ကျူးလွန်ခဲ့

သော ကာမေသု မိစ္ဆာစာရကံ၏ ဆိုးကျိုးကား ကြီးမား ပြင်းထန်လှချေ၏။

နောက်ဆုံးတွင် ဇိနဒတ္တာ ထေရီမနှင့် တွေ့၍ ဘိက္ခုနီမပြုကာ တရားကျင့်မှပင် ရဟန္တာမ ဖြစ်ကာ မိစ္ဆာစာရ အကုသိုလ်၏ အကျိုးများ အဆုံးသတ်သွားတော့၏။

(၄) မုသာဝါဒ

သူတပါး၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက် ပျက်ပြားစေသော လိမ်မှု ညာမှု လှည့်ပတ်မှု ဟူသမျှသည် ဆိုးကျိုး ရစေနိုင် လောက်အောင် ကံမြောက်သည့် မုသာဝါဒချည်း ဖြစ်သည်၊ နှုတ်ဖြင့် မပြောပဲ ကိုယ်အမူအရာဖြင့် လိမ်ညာလျှင်လည်း မုသာဝါဒပင်။

သူတပါး၏ အကျိုးစီးပွားကို မထိခိုက်စေပဲ တစုံတယောက် အကျိုးရစေလို၍ ပရိယာယ်သုံးခြင်း၊ အမှားကို သိစေခြင်း၊ ရယ်မြူးလို၍ ပြောဆို ပြုမူခြင်းများမှာ ဆိုးကျိုးရစေနိုင် လောက်အောင် ကံမမြောက်ပေ။

မြတ်စွာဘုရားသည်ပင် နန္ဒမင်းသား တရားရစေလို၍ နတ်သမီးတွေကို ရစေနိုင်သည့် နည်းလမ်းဟု ပရိယာယ်သုံးကာ တရားအကျင့် ခိုင်းတော်မူရ၏။

မုသာဝါဒ၏ ဆိုးကျိုး

မမှန်စကား မုသားပြောဆိုသော သူသည်-

၁။ အပါယ်သို့ လားရောက်ရခြင်း၊

၂။ မျက်စိ နား နှာ စသော ဣန္ဒြေများ မကြည်လင်ခြင်း၊

၃။ စကားမပီခြင်း၊ ဗလုံးဗထွေး ပြောတတ်ခြင်း၊

၄။ သွားမညီခြင်း၊

၅။ ပါးစပ်ပုပ်ခြင်း၊

၆။ အသားအရည် မစိုပြည်ပဲ မွဲခြောက်ခြင်း၊

၇။ ကိုယ်ခန္ဓာ အချိုးမကျခြင်း၊

၈။ သြဇာ မရှိခြင်း၊

၉။ နှုတ်ကြမ်း လျှာကြမ်းခြင်း၊

၁၀။ စိတ်မတည်ခြင်း စသော ဆိုးကျိုးများကို ရတတ်၏။ မုသာဝါဒကို ရှောင်ကြဉ်လျှင် ဤဆိုးကျိုးများမှ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ကောင်းကျိုးများကို ရနိုင်၏။

(ဣတိဝုတ်-၄၊ ၂၂၅)

လိမ်ညာရမှာ ကြောက်စရာ

ဟိမဝန္တာ တောကြီးသည် အတွင်းပိုင်းရောက်လေ တောနက်လေ ဖြစ်၏။ မြင့်မားသော သစ်ပင်ကြီးများ၊ ရေအိုင်ကြီး

များ၊ မြစ်ငယ် ချောင်းငယ်များ၊ လျှိုမြောင် ချောက်ကြား များနှင့် ပြည့်နေ၏။

တောကြီး၏ တနေရာတွင် ရေစီးသန်သော မြစ်လက်တက် တခုသည် ဂင်္ဂါမြစ်မကြီးထဲသို့ တသွင်သွင် စီးဝင်နေ၏။ ထို မြစ်ဆုံနေရာ၌ ရသေ့ကြီး တပါးသည် ခရီးသည်နှစ်ဦးကို စိတ်ရှည်လက်ရှည် လမ်းခရီးအကြောင်း ရှင်းပြနေ၏။ ခရီး သည် နှစ်ဦးအနက် တဦးမှာ ဖြူစင်သော အသားနှင့် ခန့်ညား ချောမောသော ရုပ်သွင်ရှိ၍ အခြားတဦးမှာ ညိုမှောင်သော အသားနှင့် ကြမ်းတမ်းသောရုပ်သွင် ရှိ၏။

ခရီးသည် နှစ်ဦးသည် ရသေ့ကြီးကို ရိုသေစွာ ကန်တော့ ပြီးလျှင် မြစ်လက်တက်၏ ကမ်းစပ်အတိုင်း မြစ်ညာသို့ ခရီး ဆက်ခဲ့ကြ၏။ မြစ်လက်တက်မှာ ရေစီးသန်လှသဖြင့် မြစ်တွင်း က သွား၍ မဖြစ်ပေ။ လူသူ မရောက်သည့် နေရာ ဖြစ်သဖြင့် လျှိုမြောင် ချောက်ကြားနှင့် ကျောက်တုံးကြီးများကို ကျော် လွှား ဖြတ်သန်း၍ သွားနေရသောကြောင့် ခရီး မတွင်လှပေ။ သို့သော်လည်း ခရီးသည် နှစ်ဦး၏ မျက်နှာတွင် စိတ်ပျက် အားလျော့သည့် အသွင် မရှိပဲ စိတ်အားထက်သန်သည့် အသွင်သာ ပေါ်လွင်နေ၏။

သုံးယူဇနာခန့် သွားမိသောအခါ တောင်ခေါင်းတခုကို တွေ့ရ၏။ အချိန်ကာလည်း မှောင်စပျိုး၍ မိုးချုပ်နေလေပြီ။ ဤနေရာ၌ မြစ်လက်တက်သည် တောင်ခေါင်းအတွင်းမှ စီးဆင်းလာ၏။ ခန့်ညား ချောမောသော ခရီးသည်သည် သူ့အဖော် ခရီးသည်ကို လာလမ်းအတိုင်း ပြန်လွှတ်လိုက်၏။ သူကမူ အသင့်ပါလာသော မီးရှူးတိုင်ကို မီးညှိ ထွန်းပြီးလျှင် တောင်ခေါင်း အတွင်းသို့ ဝင်သွား၏။ မှောင်မိုက်လှသော တောင်ခေါင်းအတိုင်း တညလုံး ခက်ခက်ခဲခဲဖြင့် ခရီးဆက်ခဲ့ရာ မိုးလင်းသောအခါ တောင်ခေါင်း၏ တဖက်ပေါက်မှ ထွက်မိလျက် ရှိလေပြီ။ မြစ်လက်တက်အတိုင်း အတန်ကြာမျှ ခရီးဆက်မိ၍ မြစ်လက်တက် ဆုံးသွားသောအခါ ကြီးမားလှသော ရေအိုင်ကြီး တအိုင်ကို တွေ့ရ၏။ ဤအိုင်ကြီးကား ကဏ္ဏမုဏ္ဍအိုင်ကြီး ဖြစ်၏။

ရေအိုင်ကြီး၏ အနီးတွင် သီးပင်မျိုးစုံ ပန်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် အလွန် သာယာလှသော ဥယျာဉ်ကြီးကို တွေ့ရ၏။ သရက်ပင်တို့မှာမူ အခြားသစ်ပင်တို့ထက် မိုမို များပြား၏။ ခရီးသည်ကြီး ဥယျာဉ်အတွင်းသို့ ဝင်မိလိုက်လျှင်ပင် သူတကြိမ်တခါမျှ မတွေ့ဘူးသော နတ်သမီးတမျှ ချောမော လှပသည့် အမျိုးသမီးတသိုက်သည် သူ့အနီးသို့ စိုင်းအုံ ရောက်လာကြ

တာ ရှိသေလှိုက်လှဲစွာ ခရီးဦးကြိုပြီးလျှင် ရွှေရောင် ငွေရောင် ရတနာရောင်တို့ဖြင့် ဝင်းပြောင်တောက်ပနေသော ပြာသာဒ်ဆောင် ဘုံနန်းပေါ်သို့ ပင့်ခေါ်သွားကြ၏။

ရွှေဘုံမြနန်းပေါ်သို့ ရောက်သောအခါ မွှေးကြိုင်လှသော နံ့သာရည်တို့ဖြင့် ရေချိုး ပေးကြပြီးလျှင် နတ်သုဒ္ဓါ တမျှ အရသာရှိလှသော စားကောင်းသောက်ဖွယ်တို့ကို ကျွေးမွေး ကြပြီးနောက် ရတနာ ခုနစ်ပါး စီခြယ်ထားသော သလွန် ညောင်စောင်းပေါ်၌ နားနေ အိပ်စက်စေ၏။

ခရီးသည်ကြီးကား ဗာရာဏသီပြည့်ရှင် ဘုရင်မင်းတရား ကြီးတည်း။ သူသည် လူသူ မနီးသော ဟိမဝန္တာ တောကြီး အလယ်၌ နတ်မိမယ်တမျှ တင့်တယ်လှသော အမျိုးသမီးတို့ကို တွေ့ရသော်လည်း အံ့အားသင့်ခြင်း၊ အံ့သြခြင်း မဖြစ်ပေ။ အကြောင်းမှာ ထူးဆန်းလှသော ဤအမျိုးသမီးတို့၏ သတင်း ကို သူ ပြန်လွှတ်လိုက်သော လမ်းပြ မုဆိုးကျော်ထံမှ ကြားသိ ရ၍ ဤအမျိုးသမီးများကို မြင်လို တွေ့လိုသော ဇောဖြင့် ဤတောနက်ထဲသို့ ခက်ခဲပင်ပန်းစွာ လာရောက်ခြင်း ဖြစ်သော ကြောင့်ပင်။

နှစ်ပေါင်းများစွာ အဖော်မဲ့နေမှုကြောင့် အဖော်ဆာနေ ကြသော ဤအမျိုးသမီးများမှာ ရေစက်တုန်း ရေတွင်းထဲ

ကျသကဲ့သို့ ရှတ်တရက် ဤမင်းကြီးကို တွေ့ရသောအခါ အငမ်းမရ ဝိုင်းဝန်း၍ ပြုစုကြတော့၏။ အမျိုးသမီးများမှာ ငါးရာမျှရှိ၍ မင်းကြီးမှာ ခေါင်းဆောင် အမျိုးသမီးနှင့်သာ နေ့ရောညပါ အတူနေရ၏။ ကျန်အမျိုးသမီးများမှာ ခေါင်းဆောင် အမျိုးသမီး၏ အခိုင်းအစေများ ဖြစ်ကြဟန် တူပေသည်။

မင်းကြီးမှာ သာယာလှသော ဥယျာဉ်ကြီး၏အနီး ရတနာရောင် တပြောင်ပြောင် တောက်ပနေသော ရွှေဘုံမြနန်းကြီး အတွင်း၌ နတ်မိမယ်တမျှ လှလွန်းလှသော အမျိုးသမီးတို့၏ အမျိုးမျိုးသော အပြုအစု အယုအယတို့၏ အကြားဝယ် စည်းစိမ် ခံစားနေရရာ ဗာရာဏသီပြည်ကြီးနှင့်တကွ ထီးနန်း စည်းစိမ်ကိုပါ အမေ့ကြီး မေ့နေတော့၏။

ဗာရာဏသီ ထီးနန်းစည်းစိမ်နှင့် နိုင်းစာလျှင် ဆီးသီးစေ့နှင့် မြင့်မိုရ်တောင်ပမာ ကွာခြားလှသော ဤ စည်းစိမ်ကို မင်းကြီး ခံစားနေခဲ့ရာ နှစ်ပေါင်း တရာ့ငါးဆယ်မျှ ကြာသွား၏။ တညတွင် ညကြီးသန်းခေါင်အချိန်၌ သူ၏ ကြင်ယာ အမျိုးသမီးသည် သူနှင့်အတူ အိပ်စက်နေရာမှ အသာထ၍ နန်းပြာသာဒ်၏ အောက်သို့ တယောက်တည်း ဆင်းသွားသည်ကို သတိပြုမိလိုက်၏။ ထူးဆန်းလှသဖြင့် မင်းကြီးသည် အိပ်

ရာမှ ထပြီးလျှင် မလှမ်းမကမ်းမှ မသိမသာ နောက်ယောင်ခံ၍ လိုက်သွား၏။

အမျိုးသမီးသည် ရေအိုင်ကြီးဆီသို့ လေးလံသော ခြေလှမ်းများဖြင့် အိပ်မက် မက်ရင်း သွားနေသူကဲ့သို့ ဖြေးဖြေးလေးလေးကြီး သွားနေ၏။ ရေအိုင်ကြီးအနီး၌ ထူးဆန်းသော အိုင်ငယ်တခု ရှိရာ ထိုအိုင်ငယ်၏ ကမ်းပေါ်သို့ ရောက်သော အခါ ကမ်းပေါ်၌ ရပ်၍ အိုင်အတွင်းသို့ ကြည့်နေ၏။ သူ ရပ်နေသည်မှာ လရောင်ကျရာ နေရာ၌ ရပ်နေခြင်းဖြစ်၍ သူ့ မျက်နှာတွင် ညှိုးငယ်၍ တုန်လှုပ် ချောက်ချားလျက် တစုံတရာ မျှော်လင့် စောင့်စားနေသည့် အသွင်ကို မင်းကြီး မလှမ်းမကမ်းမှ တွေ့မြင်နေရ၏။

ခဏမျှ အကြာတွင် ရေအိုင်ငယ်အတွင်းမှ ဆင်ပေါက်ငယ် တမျှ ကြီးမားလှသော ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ ခွေးနက်ကြီး တကောင် တက်လာပြီးလျှင် အမျိုးသမီးဆီသို့ သွားနေ၏။ ခွေးနက်ကြီးမှာ နားရွက်မပါပေ။ မျက်လုံးကြီးများမှာ နီရဲနေ၏။ ကြီးမား၍ ဖြူဖွေးနေသော အစွယ်ကြီးများ၊ တွဲလျား ကျနေသည့် လျှာကြီးအပြင် ရှည်လျား ကြီးမား လှသည့် ခြေသည်းကြီးများနှင့် ကြမ်းတမ်းပုံရသည့် အမွေးရှည်ကြီး

များ ရှိ၍ မင်းကြီးမှာ ကျောစိမ့်အောင် ကြောက်သွေးတွေ ဝင်လာ၏။

တောနက်ကြီးအလယ် တိတ်ဆိတ်လှသော ညသန်းခေါင် အချိန်ကြီးဝယ် ကြောက်စရာကောင်းလှသော ဤသတ္တဝါ နက်ကြီး တရွေ့ရွေ့ သွားနေပုံနှင့် ဤသတ္တဝါကြီး မိမိထံ လာနေပါလျက် ပြေးရမှန်းမသိပဲ အနည်းငယ်မျှ မလှုပ်ရှားပဲ လူသေကောင်ကြီးသဖွယ် တောင့်တောင့်ကြီး ရပ်နေသော အမျိုးသမီး။ မြင်ကွင်းတခုလုံးကား စိတ်ချောက်ချားဖွယ် ကောင်းလှ၏။ မင်းကြီးသည် မိမိမှာ မည်သည့်လက်နက်မျှ မယူဆောင်ခဲ့မိသဖြင့် ဒီသတ္တဝါကြီးများ ငါ့ကို မြင်လို့ ငါ့ဆီ လာလိုက်မှဖြင့် ဟု တွေးမိကာ ကြက်သီးထသွား၏။

သတ္တဝါကြီးသည် အမျိုးသမီး အနီးသို့ ရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အမျိုးသမီး၏ လည်မျိုကို ကိုက်ခဲလိုက်ကာ မြေပေါ်သို့ လှဲချလိုက်ပြီးလျှင် တကိုယ်လုံးရှိ အသားများကို စားပစ်လိုက်ရာ တခဏအတွင်းမှာပင် အရိုးစုမျှသာ ကျန်သည် အထိ ဖြစ်သွား၏။ ထိုအခါမှ သတ္တဝါကြီးသည် အရိုးများကို ကိုက်ချီကာ အိုင်ငယ်အတွင်းသို့ ပစ်ချလိုက်ပြီးလျှင် အိုင်ထဲသို့ ဆင်းပြီးနောက် ပျောက်ကွယ်သွား တော့၏။ ခဏချင်းပင် အိုင်ထဲမှ မိန်းမ တယောက် တက်လာ သည်ကို တွေ့ရ၏။

သေချာစွာ ကြည့်သောအခါ မကြာမီ မိနစ်ပိုင်း အတွင်းက ခွေးနက် နားရွက်တိုကြီး အစားခံလိုက်ရသော မိမိ၏ကြင်ယာ အမျိုးသမီး ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရ၍ မင်းကြီး အလွန်အမင်း အံ့သြသွား၏။

အဖြစ်အပျက်တို့က လျင်မြန်လှ၏။ တခဏချင်း အတွင်း မှာပင် မယုံကြည်နိုင်လောက်အောင် ထူးဆန်းသော အဖြစ် အပျက်တို့ မိမိမျက်စိရှေ့တွင် လျှပ်ပြက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်သွား ကြသည်ကို တွေ့ရသော မင်းကြီးသည် အံ့အားသင့်ကာ ကြက် သေ သေနေ၏။ သို့သော် အိုင်ထဲမှ တက်လာသော သူ၏ ကြင်ယာ အမျိုးသမီး ရွှေဘုံဗိမာန်ဆီသို့ ပြုံးရွှင် ကြည်လင် သော မျက်နှာဖြင့် ပြန်လာနေသည်ကို သတိပြုမိမှပင် ချက် ချင်း ပြန်လည့်ကာ အမျိုးသမီး မမြင်မီ အိပ်ခန်းသို့ ရောက် အောင် ပြန်ခဲ့ပြီးလျှင် သလွန်ညောင်စောင်းတွင် လျောင်းကာ အိပ်ပျော်ဟန် ဆောင်နေလိုက်၏။

အမျိုးသမီးသည် အိပ်ခန်းသို့ ပြန်လာပြီးလျှင် ဘာမျှ မဖြစ်သကဲ့သို့ပင် အိပ်နေလေ၏။ နံနက်လင်းသော အခါ၌ လည်း မည်သို့မျှ မထူးခြားပဲ မင်းကြီးကို ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်ဖြင့် ပြုစုမြဲ ပြုစု၏။ မင်းကြီးလည်း ဘာတခွန်းမျှ မမေးမမြန်းပဲ ဘာမျှမသိသလို ဟန်မပျက် နေလိုက်၏။ သို့သော် ညက

တွေ့လိုက် မြင်လိုက်ရသော ထူးဆန်းလှသည့် မြင်ကွင်းကိုမူ မင်းကြီး၏ စိတ်အစဉ်မှ ဖယ်ထုတ်လို့ မရပေ။ စိတ်မေးခွန်း တွေသာတပ်ခါတလဲလဲမေးနေ၏။အဖြေကား ပေါ်မလာပေ။

ဒုတိယညဉ့်လည်း ပထမညကအတိုင်းပင် တွေ့ ရပြန် ၏။ တတိယညတွင်မူ မင်းကြီးသည် လက်စွဲတော် လေးကို ယူ သွား၏။ အမျိုးသမီးကို ခွေးနက် နွားရွက်တိုကြီး ကိုက်ခဲ နေစဉ် ခွေးနက်ကြီးကို လေးဖြင့် ပစ်လိုက်ရာ နေရာတွင်ပင် ခွေးကြီး လဲကျ သေဆုံးပြီး ပျောက်ကွယ်သွား၏။ အမျိုး သမီးကိုလည်း ရိုက်နှက် ပြီး လျှင် အိုင်ငယ်ထဲသို့ ပစ်ချ လိုက်ရာ ယခင်ညများမှာလိုပင် ပြုံးရွှင်ကြည်လင်သော ပကတိ ရုပ်သွင်ဖြင့် အိုင်ထဲမှ တက်လာသည်ကို တွေ့ရ၏။ မင်းကြီး သည် ယခင်ညများကလို အိပ်ခန်းသို့ မပြန်ပဲ ကမ်းပေါ်မှပင် အမျိုးသမီးကို စောင့်နေ၏။ အမျိုးသမီး မိမိအနီးသို့ ရောက် လာမှ "ဘယ်လိုလဲ၊ ထူးဆန်းလှချည်လား၊ ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ ပြောပြစမ်းပါဦး" ဟု အမျိုးသမီးကို မေးရ၏။ အမျိုး သမီးက—

"သိချင်လို့ရှိမှတော့ ပြောပြပါ့မယ် အရှင်မင်းကြီး၊ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ခုနစ်ရာလောက်က ကဿပ မြတ်စွာ ဘုရား လက်ထက်တော်အခါမှာ ကိမိလဆိုတဲ့ မြို့ ရှိခဲ့ပါ

တယ်။ အဲဒီမြို့မှာ ကျွန်မ နေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မရဲ့ ခင်ပွန်းသည်က သောတာပန် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတော့ အပေါင်းအဖော် ဥပါသကာ ဥပါသိကာ ငါးရာနဲ့အတူ ကောင်းမှုကုသိုလ်လုပ်ငန်းတွေကိုပဲ ဆောင်ရွက်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ ဇနီးသည်တွေကလဲ ရတနာသုံးပါး ကိုင်းရှိုင်းတဲ့ ဥပါသိကာမတွေဖြစ်တော့ ခင်ပွန်းသည်တွေနဲ့ တန်းတူ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေကိုပဲ ပြုလုပ်ကြပါတယ်။

''သို့သော်လဲ တနေ့မှာ ယောကျ်ားတယောက်က နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ သွေးဆောင်တော့ ကျွန်မလဲ စိတ်မနိုင်ပဲ အဲဒီယောကျ်ားနဲ့ ဖောက်ပြား ကျူးလွန်မိပါတယ်။ ဒါကို ကျွန်မအဖော် အမျိုးသမီးများလဲ သိကြပါတယ်။ ဒီကိစ္စ ခင်ပွန်းသည်သိလို့ မေးတော့ ကျွန်မကို မဟုတ်ရကြောင်း ငြင်းရုံမကပဲ 'ရှင်ပြောသလို မဖောက်ပြားရရိုး အမှန်ပါ၊ တကယ်လို့ ဖောက်ပြားမိယင် ဟောဒီခွေးနက် နားရွက်တိုကြီးရဲ့ အစား ခံရပါစေသား'လို့ အနားမှာရှိနေတဲ့ ခွေးနက် နားရွက်တိုကြီးကို လက်ညှိုးထိုးပြပြီး မုသားကျိန်စာ ဆိုခဲ့ပါတယ်။

''အခု ည ညမှာ အရှင်မင်းကြီး မြင်ရတဲ့အတိုင်း ကျွန်မ ခွေးနက်ကြီး အစားခံရတာဟာ အဲဒီ ဖောက်

ပြားမှုနဲ့ လိမ်ပြောမှု အကုသိုလ်ကံတွေကြောင့်ပါပဲ။ နေ့အခါမှာ စည်းစိမ် ခံစားရတာကတော့ ရတနာသုံးပါး ဆည်းကပ်ပြီး ကောင်းမှုကုသိုလ်တွေ ပြုခဲ့လို့ပါပဲ''

''ဒါဖြစ်ရင် မင်းတို့က လူတွေလား၊ နတ်တွေလား၊ ဘာတွေလဲ''

''ကျွန်မတို့က လူလဲ မဟုတ်၊ နတ်လဲ မဟုတ်ပါဘူး။ ဝေမာနိက ပြိတ္တာတွေပါ။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကြောင့် နေ့အခါမှာ နတ်စည်းစိမ် ခံစားရပါတယ်။ ညအခါမှာတော့ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကြောင့် အခု အရှင်မင်းကြီး မြင်ရတဲ့အတိုင်း ငရဲဆင်းရဲတမျိုးကို ခံစားရပါတယ်''

''နေပါဦး၊ ဟို .... မင့် အဖော်တွေကတော့ကော၊ ဘယ်လိုလဲ''

''သူတို့က ကျွန်မ ဖောက်ပြားတာ သူတို့ မသိရကြောင်း လိမ်ပြောပြီး သူတို့ပြောတာ မမှန်လျှင် ကျွန်မရဲ့ ကျွန်မတွေ ဖြစ်ရပါစေသားလို့ မုသားကျိန်စာ ဆိုလို့ အခု ကျွန်မရဲ့ အခိုင်းအစေတွေ လာဖြစ်နေကြရတာပါ''

ထိုအခါမှ မင်းကြီးသည် သူ့ကိုယ်သူ အရှင်လတ်လတ် ပြိတ္တာဘုံရောက်တာ ပြိတ္တာမတွေနှင့် ပေါင်းဖော်နေမိကြောင်း

သိရပြီး ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်သွား၏။ ထို မိန်းမလှတို့ကို ချစ်ခင်နှစ်သက် တပ်မက်စိတ်တို့လည်း ကြက်ပျောက် ငှက်ပျောက် ပျောက်ကုန်တော့၏။ သီလ ပျက်စီးခြင်းကြောင့် ခံစားရသည့် အင်းရဲကျိုးကား ကြီးမားလှပေစွဟု ထိတ်လန့် သံဝေဂစိတ်တွေလည်း တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် သူ့ကို ဗာရာဏသီပြည်သို့ ပြန်ပို့စေလိုကြောင်း သူ့ကြင်ယာခေမာနိက မိန်းမလှအား တောင်းပန်၏။

ပြိတ္တာမကား မင်းကြီးအပေါ်၌ မခွဲနိုင်လောက်အောင်ပင် သံယောဇဉ်ငြိလျက် ရှိလေပြီ။ ထို့ကြောင့် သူနှင့်သာ သေအပန် သက်ဆုံး ပေါင်းသင်းနေထိုင်ကာ နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားနေရန် ငိုယိုလျက် အတန်တန် တောင်းပန်၏။ မင်းကြီးကလည်း ပြန်ပို့ပေးရန်ကိုသာ ထပ်ခါတလဲလဲ တောင်းဆိုနေသဖြင့် ပြိတ္တာမသည် မချိလှသော လွမ်းစိတ်ကို အတင်းမျိုသိပ်ချုပ်တည်းလျက် မင်းကြီးအလိုကျ ဗာရာဏသီပြည်သို့သာ ပြန်ပို့လိုက်ရ၏။ (ပေတဝတ္ထု-ဋ္ဌ၊ ၁၄၀)

(၅) သုရာမေရယ

သောက်သူ စားသူ ရှူသူတို့ကို မေ့လျော့စေတတ်၊ မူးယစ်စေတတ်သော သောက်စရာ၊ စားစရာ၊ ရှူစရာ ဟူသမျှသည်

သေရည် သေရက်၊ သို့မဟုတ် အရက်သေစာ = သုရာမေရယ ချည်းပင်။ အပ်ဖြင့် အသားထဲသို့ ထိုးသွင်းရသော ပက်သဒင်း စသော မူးယစ်ဆေးရည်လည်း အပါအဝင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် တောအရက်၊ မြို့အရက်၊ နိုင်ငံခြားအရက်၊ ထန်းရည်၊ ခနိရည်၊ ဘိန်းဘင်း၊ ကဇော်၊ လှော်စာ၊ ဘိန်းဖြူ၊ ဆေးခြောက်၊ ကုတ်ကင်း၊ မာဖီယား၊ အယ်(လ်)အက်(စ်)ဒီ (LSD)စသော မူးယစ်ဆေး ဟူသမျှ အရက်သေစာ = သုရာမေရယ တို့ ချည်းသာတည်း။

ဤ အရက်သေစာ စသော မူးယစ်ဆေး သောက်သုံးမှိုဝဲခြင်းသည် သောက်သုံးသူကို ဖြစ်စေ၊ သောက်သုံးသူနှင့် ဆက်စပ်နေသူကို ဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးလုံးကို ဖြစ်စေ အကျိုး ပျက်ပြားစေတတ်သောကြောင့် အပြစ်ရှိသောအမှုဖြစ်၍ မကောင်းမှု အကုသိုလ် ဖြစ်၏။

အရက်သေစာ သောက်စားသူသည် အကောင်း အဆိုး အမှားအမှန်ကို ဝေဖန်ခွဲခြားတတ်သော အသိဉာဏ် ကင်းနေသဖြင့် အဆိုးရွားဆုံးဖြစ်သော မကောင်းမှုကိုပင် ကျူးလွန်မိတတ်၏။

အရက်နှင့် အရက်အရသာ မထင်ရှားသော ဆေးဝါးများကိုမူ အရက်ပင် ပါစေဦးတော့ ရဟန်းတော်များ သောက်

သုံးနိုင်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပြုထား၏။ ထို့ကြောင့် ရှင်သာမဏေများနှင့် ဥပုသ်သည်များလည်း ထိုကဲ့သို့သော ဆေးဝါးများကို သောက်သုံး မှီဝဲခြင်းကြောင့် သီလ မပျက် စီးကြောင်း မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။

အရက်သေစာ၏ ဆိုးကျိုးများ

အရက်သေစာ သောက်စားသူသည်—

၁။ သတိ ကင်းလွတ်ခြင်း၊

၂။ အရှက် မရှိခြင်း၊

၃။ အကောင်းအဆိုး အမှားအမှန် မခွဲခြားတတ်ခြင်း၊

၄။ ခိုက်ရန်ဒေါသ ဖြစ်ပွားခြင်း၊

၅။ မကောင်းသတင်း ပြန့်နှံ့ခြင်း၊ ကျက်သရေ မရှိခြင်း၊

၆။ ရောဂါများခြင်း၊

၇။ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ တုန်ခြင်း၊

၈။ ဖွားလာသော သားသမီးများ စိတ်ဓာတ် ကျပ်မပြည့် ခြင်း၊

၉။ လုပ်ဆောင်စရာ လုပ်ငန်းကိစ္စတို့ကို မေ့လျော့ခြင်း၊

၁၀။ စီးပွား ပျက်ခြင်းမှ စ၍ အပါယ်ဒုဂ္ဂတိဘဝ လား ရောက်ရသည်အထိ ဆိုးကျိုးများကို ဖြစ်ပေါ်စေ

တတ်၏။ ယင်း အရက်သေစာကို ရှောင်ကြဉ်လျှင် ဤ ဆိုးကျိုးများမှ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ကောင်း ကျိုးတို့ကို ရနိုင်၏။

(ဒီ၊ ၃၊ ၁၄၇။ ဋီကာဒုတ်–၅၊ ၂၂၄ စသည်။)

အရက်ကြောင့် အဆင်းရဲကြီး ဆင်းရဲရ

ရှေးက ဗာရာဏသီပြည်၌ ဘုရင်တပါးသည် အရက်နှင့် အသားကို အလွန်ကြိုက်၏။ အရက်မသောက်ပဲ မနေနိုင်သလို အသားမစားပဲလည်း မနေနိုင်ပေ။ အရက်သောက်တိုင်းလည်း အမြည်းအဖြစ် အသားပါရ၏။ အသားမပါပဲလည်း မည်သည့် အခါမျှ ပွဲတော် မတည်ချေ။

ဥပုသ်နေ့များ၌ မာဃာတ—သားမသတ်ရဟု တားမြစ်ထားရာ ဥပုသ်နေ့ မတိုင်မီ အလျင်တနေ့က အသားကို ကြိုတင် ဝယ်ထားရ၏။ တခါသော် ထိုသို့ ကြိုတင်ဝယ်ထား သော အသားကို ခွေးစားသွား၍ ဥပုသ်နေ့ ပွဲတော်အုပ်တွင် အသားဟင်း မပါနိုင်တော့ချေ။ အသားဟင်း မပါသော ပွဲတော်အုပ်ကို မဆက်သဝံ့သဖြင့် စားတော်ကဲသည် မိဖုရား ကြီးထံ ချဉ်းကပ်၍ အကြံဉာဏ် တောင်းရ၏။

မိဖုရားကြီးက မင်းကြီးသည် သားတော်လေးကို အသည်း နှင့်အောင် ချစ်သူဖြစ်၍ သူ့ ရင်ခွင်ထဲမှာ သားတော်ကလေး

ရှိနေခိုက် ပွဲတော်ဆက်လျှင် သားကို ချစ်သည့်ဇောကြောင့် ပွဲတော်အုပ်ကို ဂရုမစိုက်နိုင်သဖြင့် အသားဟင်း မပါသည်ကို သတိပြုမိမည် မဟုတ်ကြောင်း အကြံပေးလိုက်၏။ ဤအကြံ အတိုင်း မိဖုရားနှင့် စားတော်ကဲ တိုင်ပင်၍ ပွဲတော်တည်ခါ နီးတွင် မိဖုရားက သားတော်ကလေးကို ဘုရင့် ရင်ခွင်ထဲသို့ ထည့်ပေးလိုက်၏။ မျက်ထောက်နီ၍ အာဇလေး လျှာလေး ဖြစ်နေသော ဘုရင်သည် ရင်ခွင်ထဲမှ သားတော်ကလေးကို တစိမ့်စိမ့်ကြည့်ရင်း ချစ်ပီတိတွေ ဝေနေ၏။

ထိုအချိန်တွင် စားတော်ကဲက ပွဲတော်အုပ်ကို ယူလာ၍ ဆက်သ၏။ ဘုရင်သည် အရက် အလွန် မူးနေပါလျက် ပွဲတော်အုပ်၌ အသားဟင်း မပါသည်ကို ချက်ချင်း သိသွား၏။ ''အသားဟင်း ဘယ်မလဲ''ဟု မေးယင်း ဒေါသအမျက် ခြောင်းခြောင်း ထွက်နေ၏။ ဥပုသ်နေ့ဖြစ်၍ အသား မရ ကြောင်း တင်လျှောက်သည့်အခါ ''ငါ့အတွက် အသားများ ရှားပါးလိုက်တာကွာ''ဟု ဆိုကာ ရင်ခွင်ထဲမှ သားကလေးကို လည်ပင်း လိမ်ချိုးလိုက်ပြီး ''ရော့ မြန်မြန်ချက်ပြီး ယူခဲ့''ဟု ဆိုလျက် စားတော်ကဲထံသို့ ပစ်ပေးလိုက်၏။

စားတော်ကဲမှာ ဘုရင့် အမိန့်တော်အတိုင်း ဆောင်ရွက် ရ၏။ ဘုရင်သည် ထိုနေ့က ချစ်လှစွာသော သားကလေး၏ အသားဟင်းနှင့် မြိန်ယှက်စွာ ပွဲတော်တည်ရ၏။

တနန်းတော်လုံး ကြိမ်မီးအုံးသို့ အပူလုံးကြွကာ ပူဆွေးသောကရောက်နေကြသော်လည်း မိဖုရားကြီးကအစ မည်သူမျှ မငိုဝံ့ကြပေ။

ဘုရင်သည် တနေ့လုံး အရက်သောက်လိုက်၊ သားတော်ကလေး၏ အသားကို မြည်းလိုက်နှင့် စည်းစိမ်ယစ်နေ၏။ တညဥ့်လုံးလည်း စက်တော်ခေါ်လို့ ပျော်လိုက်သည်မှာ ရှေနေ့များနှင့်ပင် မတူပေ။

နံနက်လင်း၍ စက်ရာမှ နိုးသောအခါ အမူးပြေနေပေပြီ။ နိုးလျှင်နိုးချင်း သားတော်ကို သတိရ၍ ''သားတော်ကလေး ငါ့ဆီ ခေါ်ခဲ့ကြပါဟေ့''ဟု သားတော်ကို တောင်း၏။ ထိုအခါ မိဖုရားကြီးက ဘုရင့်ခြေရင်းမှာ ပစ်လှဲလိုက်ပြီး ငိုယိုယင်း ယမန်နေ့က ဖြစ်ပုံ စနစ်စုံကို လျှောက်တင်တော့မှ ယစ်ထုပ်ဘုရင်ကြီး အထိတ်လန့်ကြီး ထိတ်လန့်ပြီးလျှင် ရင်ပွင့်လုမတတ် ရင်တွင်း၀ယ် မီးဟုန်းဟုန်း တောက်တော့၏။ တိုင်းပြည့်အရှင် ဘုရင့် ဣန္ဒြေကိုပင် မစောင့်ထိန်းနိုင်တော့ပဲ သားကို တ,ကာ ရှိုက်ကြီးတငင် ငိုကြွေးလေတော့သည်။ ထိုအခါမှပင် တနန်းတော်လုံး အုန်းအုန်းကြွက်ကြွက် ဆူညံအောင် အော်ဟစ် ငိုယိုကြတော့၏။

ဤမျှ ပြင်းထန် ကြီးမားသော ဆင်းရဲကို ဘုရင်သည် တခါမျှ မခံစားခဲ့ဘူးချေ။ ထို့ကြောင့် ဘုရင်ကြီးသည် မြေ

မှုန်ဖြင့် နှုတ်ခမ်းကို သုတ်သိမ်းကာ "သေရည်သောက်လို့သာ ငါ ဒီလောက် ကြီးမားတဲ့ ဆင်းရဲကို ခံစားရတာ၊ နောက် နောင်မှာ ဒါလောက် ဖျက်ဆီးတတ်တဲ့ သေရည်ကို ရဟန္တာ ဖြစ်သည်အထိ ငါ ဘယ်တော့မှ မသောက်တော့ပါ" ဟု အဓိဋ္ဌာန် ပြုလိုက်သည်။

ထိုနေ့မှစ၍ ဘုရင်ကြီး လုံးဝ အရက်ပြတ်သွားလေသည်။

အဆို အက ကောင်းသော ရသေ့များ

ဤ အရက်သေစာသည် မေ့လျော့စေတတ်၊ သတိ ကင်း လွတ်စေတတ်သောကြောင့် အပြစ်များလှ၏။ ဈာန် အဘိ ညာဏ်ရ တန်ခိုးရှင်များကိုပင် ဂုဏ်ကြွင်းသိက္ခာ လျှော့ကျ ပျက် ပြားအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်၏။ ဈာန် အဘိညာဏ်ကိုလည်း ဖျက်ဆီးပစ်နိုင်၏။

ရှေးက ဟိမဝန္တာ၌ ဈာန်ချမ်းသာဖြင့် မွေ့လျော်နေ ကြသော ရသေ့တို့သည် ဆိုးမည့်သူ ဆရာမပါပဲ ချဉ်ဆား မှီဝဲရန် ဗာရာဏသီပြည်သို့ လာရောက်၍ ဘုရင့်ဥယျာဉ်၌ နေ ထိုင်ကြ၏။ ဘုရင်သည် ရသေ့တို့ကို ကြည်ညိုလှသဖြင့် အ ကောင်းဆုံး သောက်ဖွယ်အဖြစ်ဖြင့် အကောင်းဆုံး အရက်ကို ဆက်ကပ်၏။ ရသေ့များလည်း မတွေ့ဘူးသော အရသာထူး ကို တွေ့ရသောကြောင့် သောက်ကြ၏။ သောက်ပြီး၍ ခဏ

ကြာလျှင် တချို့ရသေ့က သီချင်းအော်ဆို၏။ တချို့ ရသေ့က ကိုယ်ရုံမပါပဲ ကွေးနေအောင် ကကြ၏။ တချို့ ရသေ့များမှာ ဥယျာဉ်အတွင်း၌ လေးကွက်သိုင်း နင်းကာ လှည့်လည်နေကြ၏။

အမူးပြေ၍ မိမိတို့၏ သိက္ခာမဲ့သော အပြုအမူတို့ကို ပြန်လည် သတိရကြသောအခါ အရှက်ကြီး ရှက်လှသဖြင့် ဟိမဝန္တာသို့ ချက်ချင်းပင် ပြန်သွားကြ၏။

အရှင်သာဂတထေရ်

မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့် အရှင်သာဂတ မထေရ်သည် ဘဒ္ဒဝတိကာရွာအနီး သရက်ပင်ဆိပ်ကျောင်းမှ နဂါးဆိုးကြီးကို မိမိတန်ခိုးဖြင့် နှိမ်နင်း ဆုံးမလိုက်၏။ ဤသတင်းကို ကောသမ္ဗီ ပြည်သားတို့ ကြားကြ၍ အရှင်သာဂတထေရ်ကို အလွန် ကြည်ညိုကြသဖြင့် ခိုခြေအဆင်းရှိသော အကောင်းဆုံးအရက်ကို ဆက်ကပ်ကြ၏။ လူတို့ ကပ်တိုင်း သဒ္ဓါတရားကို ငဲ့၍ သောက်ခဲ့ရသော အရှင်သာဂတသည် ကျောင်းအပြန်တွင် မြို့တံခါးဝ၌ တုန်းလုံးကြီး လဲနေတော့၏။ မြတ်စွာဘုရားထံ ပွေ့ချီ ခေါ်သွား၍ ဘုရားရှေ့ ချထားသောအခါ၌လည်း မြတ်စွာဘုရားဘက်ကိုသာ ခြေထောက်ကြီး ဆန့်တန်းထား၏။

မြတ်စွာဘုရားက ''ယခု သာဂတဟာ နဂါး မပြောနှင့်တော့၊ ရေမြွေကိုတောင်မှ မနိုင်တော့ဘူး'' ဟု မိန့်ကြားပြီးနောက် ''အရက်သေစာ သောက်စားလျှင် ပါစိတ်အာပတ်သင့်စေ'' ဟု သံဃာ အဖွဲ့အစည်း အတွက် စည်းမျဉ်းသစ်တချက် ဖြည့်စွက်တော်မူရ၏။

အခန်း (၅)

ဂ—ပါး (ဥပုသ်)သီလ တောင်းရန်

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ အဋ္ဌင်္ဂ သမန္နာဂတံ ဥပေါသထသီလံ ဓမ္မံယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

ဒုတိယမ္ပိ.........

တတိယမ္ပိ.........

(အရှင်ဘုရား တပည့်တော်သည် အာဿကိုးရာ သုံးပါးနှင့်တကွ ရှစ်ပါးသီလကို တောင်းပါ၏။ တပည့်တော်ကို ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် ရှစ်ပါးသီလ ပေးတော်မူပါ ဘုရား)

(နမော တဿ စသော ဘုရားရှိခိုး၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ စသော သရဏဂုံတို့မှာ ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်သည့် နည်းအတိုင်းပင်)

ဂ–ပါး (ဥပုသ်)သီလ ခံယူ ဆောက်တည်ပုံ

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၃။ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။ (မမြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၅။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၆။ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။ (နေမွန်းလွဲသော အခါမှစ၍ နောက်တနေ့ အရုဏ် မတက်မီအတွင်း စားဖွယ် သောက်ဖွယ်ကို စားသောက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၇။ နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတ ဝိသူက ဒဿန မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

(သာသနာတော်နှင့် မလျော်ဆန့်ကျင် ငြောင့်တံကျင် သဖွယ်ဖြစ်သော ကခြင်း၊ သီဆိုခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်း တို့ကို ကြည့်ရှု နားထောင်ခြင်းမှ လည်းကောင်း၊ ပန်း

ပန်ခြင်း၊ အမွှေးနံ့သာ လိမ်းကျံ ရှူရှိုက်ခြင်း၊ နံ့သာမှုန့် အရောင်တင်ဆီတို့ဖြင့် တင့်တယ် ပြေပြစ်အောင် ဖွံ့ သိပ် ခြယ်သခြင်းမှ လည်းကောင်း ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၈။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

(တတောင့်ထွာထက် ပို၍ မြင့်သော အိပ်ရာ နေရာ၊ အလွန် ကောင်းမွန် ခမ်းနားသော အိပ်ရာ နေရာတို့၌ နေထိုင် အိပ်စက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

မှတ်ချက်။ ။အမှတ် ၁၊ ၂၊ ၄၊ ၅ သိက္ခာပုဒ်တို့၏ မြန်မာပြန်ကို ငါးပါးသီလ ခံယူ ဆောက်တည်ပုံ၌ ပြန်ကြည့်ပါ။

ဥပုသ်စောင့်ခြင်း

ပါဠိဘာသာ ဥပေါသထ ကို မြန်မာလို ဥပုသ်ဟု ခေါ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဥပေါသထ=ဥပုသ်=သီလနှင့် ပြည့်စုံလျက် နေခြင်းဟု ဆိုလိုသည်။ ဆောက်တည်ထားသော ရှစ်ပါးသီလနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကိုယ်နှင့်နှုတ်ကို စောင့်စည်းလျက် နေခြင်းကို ဥပုသ်စောင့်သည်ဟု ခေါ်သည်။

ဤ ဥပုသ်သီလကို အချိန်မကန့်သတ်ပဲ ဖြစ်စေ၊ နှစ် လ ရက် နာရီ စသည် မိမိစွမ်းနိုင်သလောက် အချိန်ကန့်သတ်၍ ဖြစ်စေ စောင့်ထိန်းနိုင်သည်။ အချိန်မကန့်သတ်ပဲ တသက်လုံး စောင့်ထိန်းလျှင် အာပါဏကောဋိက သီလဟု ခေါ်သည်။ အချိန်ကန့်သတ်၍ စောင့်ထိန်းလျှင် **ကာလပရိယန္တ** သီလ ဟု ခေါ်သည်။

ဥပုသ်စောင့်မည်ကြံလျှင် မစောင့်မီ အယင်တနေ့ကပင် ဥပုသ်နေ့၌ မလုပ်မဖြစ်သည့် ကိစ္စမျိုး မရှိရအောင် ကြိုတင်၍ အပြီးအစီး ဆောင်ရွက်ထားရသည်။ ဥပုသ်နေ့ ရောက်လာ၍ ဥပုသ်ခံယူ ဆောက်တည်ထားသောအခါ ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃဂုဏ်၊ မိမိဆောက်တည်ထားသော သီလဂုဏ် စသည်တို့ကို ခြင်ဆင် နှသုံးသွင်းလျက် နေရမည်။ သားရေး သမီးရေး၊ စီးပွားရေး၊ စားရေးသောက်ရေး၊ အဝတ်အထည် ရေးတွေကို ကြံစည်တွေးတောယင်း ဥပုသ်နေ့ကို မကုန်လွန် စေရန် ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဆုံးမ ညွှန်ကြားတော်မူသည်။

တချို့မှာ ကျကျနန ဖီးလိမ်းပြင်ဆင် ခြယ်သလျက် ဥပုသ် စောင့်ရန် လာတတ်ကြသည်။ ထိုသို့ လာမိလျှင် ဥပုသ်ခံယူ ဆောက်တည်ခါနီး၌ မိမိမျက်နှာမှ အလိမ်းအခြယ်တွေကို ပြောင်စင်အောင် ဆေးကြောသုတ်သင် သန့်စင်သင့်ပါသည်။ ''မဆောက်တည်မီက ယ်မ်းခြယ်ထားခြင်းသည် (ဆောက်

တည်ပြီးမှ လိမ်းခြယ်ခြင်းမဟုတ်၍) သီလကို မပျက်စီးစေပါ'' ဟူသော အယူအဆသည် ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်း ဟူသော သဘောနှင့်လည်း အံမဝင်၊ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်နှင့်လည်း ခွင်မကျပါ။

ဥပုသ်စောင့်ထိန်းရန် မိမိ ရည်မှန်း ပိုင်းခြားထားသည့် အချိန်ကာလအတွင်း၌ ပန်းပန်ခြင်း၊ လိမ်းကျံခြယ်သခြင်း စသည် မပြုလုပ်ပါဟု ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်၏ သဘောကိုကပင်လျှင် ဥပုသ် စောင့်ထိန်းနေဆဲ၌ မည်သည့် အလိမ်းအကျံ အခြယ်အသမျှ မရှိရ၊ ရှိနေလျှင်လည်း ဆေးကြော သုတ်သင်ပစ်ရမည် ဟူသော သဘောကို ဖော်ပြလျက် ရှိ၏။

ဥပုသ်စောင့်ထိန်းရကျိုး

အနာထပိဏ် သဌေးကြီးသည် ကိုယ်တိုင် ဒါန သီလ ဘာဝနာ လုပ်ငန်းများကို အားစိုက်ကြိုးပမ်း လုပ်ဆောင်သလို သူနှင့်စပ်သမျှ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ထို ကုသိုလ်လုပ်ငန်းတို့၌ အားရုံစိုက်စေ၍ စွမ်းနိုင်သမျှ ဆည်းပူးစေ၏။ ဥပုသ်နေ့များ၌ အလုပ်သမားများမှ စ၍ အိမ်ရှိ လူကုန် ဥပုသ်စောင့်ရ၏။ အလုပ် မလုပ်ရပေ။ ထိုနေ့အတွက် လုပ်ခကိုမူ ပေးမြဲ ပေး၏။

နို့စို ကလေးငယ်ကိုပင် ဥပုသ်နေ့၌ နို့မတိုက်စေပဲ စတုမဓုကိုသာ ကျွေးစေ၏။

ဥပုသ်နေ့ တနေ့၌ အလုပ်သမားတယောက်သည် မေ့လျော့ကာ နံနက်စောစောကပင် အလုပ်ခွင်သို့ ထွက်သွား၍ မိုးချုပ်မှ ပြန်လာ၏။ တအိမ်လုံး တိတ်ဆိတ်နေ၍ အကြောင်းမေးကြည့်မှ ဥပုသ်စောင့်ထိန်းကြကြောင်း သိရ၏။ အများ ဥပုသ်စောင့်ကြပါလျက် မိမိ မစောင့်ထိန်းလျှင် မိမိအတွက် ဆုံးရှုံးမှုကြီးသာ ဖြစ်သည်ဟု စဉ်းစားလျက် ပြင်ထားသော ထမင်းပွဲကို မစားတော့ပဲ ဥပုသ်ဆောက်တည်လိုက်၏။

တနေ့လုံး ဝမ်းထဲတွင် အစာမရှိပဲ အလုပ်လုပ်နေခဲ့သဖြင့် သန်းခေါင်ကျော် အချိန်တွင် ထိုဥပုသ်သည်၏ ဝမ်းထဲမှ လေတို့သည် မခံသာအောင် ထိုးကြ တိုးကြတော့၏။ အနာထပိဏ် သဌေးကြီးက ဆေးတိုက်သည်ကိုပင် နေ့ဝက်သာ ရသော ဥပုသ်ကို အစင်ကြယ်ဆုံး စောင့်ထိန်းမည်ဟုဆိုကာ မသောက်ပဲ ငြင်းပယ်လိုက်၏။ လေနာက ပို၍ ပြင်းထန်လာသောအခါ ကြိုးနှင့် ဝမ်းပိုက်ကို ရစ်ပတ် စည်းနှောင်၍ ကြိုးစကို ကိုင်ကာ လူးလှိမ့်လျက် သည်းခံ၏။

ဝေဒနာဒဏ်ကို အစာမရှိပဲ အလူးအလိမ့် ခံနေရသော ခန္ဓာကိုယ်သည် အရုဏ်မတက်မီကလေးတွင် ဝေဒနာကို

အလျှော့ပေးလိုက်ရကာ ဥပုသ်သည် ကွယ်လွန်သွားတော့၏။ ကွယ်လွန်သောအခါ နေ့ဝက် ဥပုသ်ကို စင်ကြယ်စွာ စောင့်ထိန်းနိုင်ခြင်းကြောင့် ပြည့်ညောင်ပင်၌ တန်ခိုးကြီးသော ရုက္ခစိုးနတ် ဖြစ်ရ၏။

ဥပုသ်စောင့်ရင်း သောတာပန်ဖြစ်သူ

အနာထပိဏ်သဌေး၌ သားမိုက်တယောက် ရှိ၏။ မိဘ၏ အဆုံးအမကို လုံးဝ မနာယူပဲ အပေါင်းအသင်းတို့နှင့်အတူ အမြဲတစေ ပျော်ပါး သုံးဖြုန်းလျက် နေ၏။ ယခုခေတ် အခေါ်အရဆိုလျှင် လမ်းသရဲဟု ခေါ်ရပေလိမ့်မည်။ သူ့နာမည်က မောင်ကာဠ။

သားကို ဖအေ့ခြေရာ နင်းစေချင်သော သဌေးကြီးသည် တနေ့ ဥပုသ်စောင့်လျှင် ငွေတစ်ရာပေးမည်ဆိုကာ ကာဠကို ကျောင်းတော်သို့ သွား၍ ဥပုသ်အစောင့်ခိုင်း၏။ ဖြုန်းဖို့ ငွေလိုနေသော ကာဠသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ သွား၍ ဥပုသ်စောင့်၏။ ညအချိန်တွင် အခြား ဥပုသ်သည်များလိုပင် ကျောင်း၌ အိပ်တော့ အိပ်ပါ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကိုတော့ မနာပေ။ နံနက်လင်း၍ အိမ်ပြန်လာသောအခါ ဆုအဖြစ် ငွေတစ်ရာ ရလိုက်၏။

နောက်တနေ့ ဥပုသ်စောင့်သွား၍ မြတ်စွာဘုရား ဟော တော်မူသည့် တရားထဲမှ တစုံတရာ မှတ်မိလျှင် ငွေတစ်ထောင် ပေးမည်ဟု သူ့ဖခင်က ပြောသဖြင့် ကာဠ ကျောင်းသို့ သွား၍ ဥပုသ်စောင့်ပြီးလျှင် ည တရားကို သေသေချာချာ နာယင်းနှင့် တရားသဘောပေါက်ကာ တရားနာယင်း တရား ရှုမှတ်သဖြင့် တရားဆုံးသောအခါ သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရသွား၏။

နံနက်လင်း၍ အိမ်ပြန်သောအခါ တည်ကြည် ငြိမ်သက် လှသော ကာဠသည် သူ့ဖခင်က ဥပုသ်စောင့်ခ ဆိုကာ ငွေ တစ်ထောင် ပေးလိုက်မည်ကို ရှက်နေ၏။

မြတ်စွာဘုရားက ကာဠဟာ စကြဝတေးမင်း စည်းစိမ် ထက် သာသည့်အရာကို ရနေပြီဖြစ်၍ ငွေတစ်ထောင်ကို မမက် တော့ကြောင်း ဟောတော်မူလေသည်။

၉-ပါး (ဥပုသ်)သီလ

နဝင်္ဂဥပုသ် သီလဟု ခေါ်သော ၉-ပါးသီလ စောင့်ထိန်း လိုသူသည် ၈-ပါးသီလ၌ မေတ္တာပွားမှုကို ထည့်ရုံမျှသာ ထူးသည်။ စင်စစ်မူ မေတ္တာပွားမှုသည် ဆောက်တည်ရသည့် သိက္ခာပုဒ်တခု မဟုတ်ပေ။ နဝင်္ဂဥပုသ် သီလ၏ အင်္ဂါတပါး မျှသာ ဖြစ်ပေသည်။

၈-ပါးသီလ ခံယူ ဆောက်တည်ပြီးနောက် သတ္တဝါများ အပေါ်၌ မေတ္တာစိတ် ထားနေလျှင် အင်္ဂါ ၉-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သီလဖြစ်တော့သည်။

နဝင်္ဂုပေါသထသုတ်၌ ရှေးသိက္ခာပုဒ် ၈-ပါးကို ဆောက်တည်ပုံ ပြ၍ နဝမအင်္ဂါဖြစ်သည့် မေတ္တာကိုမူ ဆောက်တည်ပုံမပြပေ။ အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးကို မေတ္တာစိတ် ပျံ့နှံ့စေလျက်နေလျှင် ၉-ပါးသီလဖြစ်၍ အကျိုးကြီးမားကြောင်းသာ ပြဆို၏။

ယခု ကာလ၌မူ မေတ္တာကို နဝမသိက္ခာပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ရွတ်ဆို၍ ခံယူ ဆောက်တည်ကြ၏။

နဝင်္ဂ ဥပုသ်သီလ တောင်းရန်

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ နဝင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

ဒုတိယမ္ပိ........

တတိယမ္ပိ........

မှတ်ချက်။ ။အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်သီလ၌ 'အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ'ကို ဤ နဝင်္ဂသီလ၌ 'နဝင်္ဂသမန္နာဂတံ' ဟု ပြင်၍ ဆိုရုံမျှသာ ထူးသည်။ သိက္ခာပုဒ် ဆောက်တည်ရာ၌လည်း ရှေ့ သိက္ခာပုဒ်

ဂ-ပါး ဆောက်တည်ပုံမှာ အားလုံး
ဂ-ပါးသီလအတိုင်းပင်။သိက္ခာပုဒ်ဂ-ပါး
အဆုံး၌သာ နဝမအင်္ဂါအဖြစ် အောက်ပါ
အတိုင်း ရွတ်ဆိုပါ။

(မရွတ်ဆိုသော်လည်း မေတ္တာပွားနေလျှင် နဝင်္ဂသီလ ဖြစ်ပါပြီ။)

၉။ မေတ္တာ သဟဂတေန စေတသာ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရာမိ။ (မေတ္တာ သဟဂတေန စေတသာ သဗ္ဗပါဏဘူတေသု ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရဏံ သမာဒိယာမိ ဟု ဆိုရိုးဆိုစဉ်အတိုင်းလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။)

နဝင်္ဂုပေါသထသုတ် ပါဠိတော်၌

''ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရတိ''ဟု ရှိ၏။ (အံ ၃၊ ၁၉၂)

မေတ္တာပွားခြင်း၏ အကျိုး ၁၁-ပါး

မေတ္တာပွားသူသည်-

၁။ ချမ်းသာစွာ အိပ်ရခြင်း၊

၂။ ချမ်းသာစွာ နိုးရခြင်း၊

၃။ အိပ်မက်ကောင်း မက်ခြင်း၊
၄။ လူအများ ချစ်ခင်ခြင်း၊
၅။ နတ်တို့ ချစ်ခင်ခြင်း၊
၆။ နတ်တို့ စောင့်ရှောက်ခြင်း၊
၇။ လက်နက်၊ အဆိပ်၊ မီး စသည်ကြောင့် မသေခြင်း၊
၈။ စိတ်တည်ကြည် ငြိမ်သက်ခြင်း၊
၉။ မျက်နှာ ကြည်လင် ရွှင်ပျခြင်း၊
၁၀။ မတွေမဝေပဲ သတိရှိလျက် သေရခြင်း၊
၁၁။ သေသောအခါ ဗြဟ္မာဖြစ်ရခြင်း အကျိုးများကို ရ၏။ (အံ ၃၊ ၅၄၁)

* အိပ်လဲ ချမ်းသာ၊ နိုးချမ်းသာ၊ ကောင်းရာ အိပ်မက်သည်။

လူရော နတ်ပါ၊ ချစ်ခင်တာ၊ စောင့်ရာ နတ်တို့သည်။
လက်နက် အဆိပ် မီး၊ မဖျက်ဆီး၊ အမြဲစိတ်တည်ကြည်။
မျက်နှာကြည်လေ၊ မတွေဝေ၊ အသေကောင်းလှသည်။
ဗြဟ္မာ့ဘုံလား၊ ဆယ့်တစ်ပါး၊ ကျိုးများ မေတ္တာရည်။

မေတ္တာရှင်တို့၏ ကိုယ်တွေ့များ

သတ္တဝါ တဦးတယောက် အပေါ်၌ ဖြစ်စေ၊ အများ အပေါ်၌ ဖြစ်စေ မေတ္တာစိတ်ထား အတော်ကြီး ထားနိုင်၍

မိမိဘာဝနာ၌ မေတ္တာစိတ် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သည်အထိ မေတ္တာပွားနိုင်လျှင် ပွားသူ၏ စိတ်သည် တည်ငြိမ် ၏ ကြည်လင်၏၊ ငြိမ်းအေး၏၊ ချမ်းမြေ့၏၊ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိပါမောဇ္ဇတို့ စိတ်အစဉ်၌ စိမ့်ဝင် ပျံ့နှံ့နေသဖြင့် မည်သည့် ချမ်းသာနှင့်မျှ မတူသော ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ ရုပ်သွင်လည်း တည်ကြည် ငြိမ်သက် ကြည်လင် ငြိမ်းအေး၏။ ထိုသူ့ကို တွေ့မြင်ရသူ မှန်သမျှ ဆက်ဆံရသူမှန်သမျှ အလိုလို စိတ်ချမ်းသာရ၏။ ထိုသူကို မုန်းနေသူများပင် ချစ်ခင်စိတ် ဝင်လာတတ်၏။ ဤသည်တို့မှာ မေတ္တာကို အချိန်ယူ၍ ပွားများသူတို့ ကိုယ်တွေ့ ကြုံရသော အကျိုးများ ဖြစ်၏

ဗုဒ္ဓ ဒေသနာတော်မှ အကျိုးများ

ယောကျ်ားများ၍ မိန်းမနည်းသော အိမ်ကို သူခိုး ဒမြတို့ ဝင်ရောက် ခိုးယူလုယက်နိုင်ရန် လွန်စွာ ခဲယဉ်းသကဲ့သို့ မေတ္တာ တရားဖြင့် မိမိစိတ်ကို ထုံမွမ်းထားသူကို ဘီလူး စသူတို့က မနှောင့်ယှက် မဖျက်ဆီးနိုင်ပေ။ ထက်လှသော လှံသွားကို ကိုင်၍ ကွေးခြင်း လိပ်ခြင်းကို ပြုလျှင် ပြုသူသာလျှင် လှံသွားရှ၍ ဆင်းရဲရသကဲ့သို့ မေတ္တာပွားသူ၏ စိတ်ကို နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးရန် ဘီလူး စသူတို့ ကြိုးစားလျှင် ထိုဘီလူး စသူတို့ သာလျှင် ကိုယ်စိတ် ပင်ပန်း ဆင်းရဲမှုကို ခံစားကြရ၏။

(သံ ၁၊ ၄၅၄-၅)

မာဂဏ္ဍီ၏ အကောက်ကြံမှုကြောင့် မေတ္တာရှင် သာမာဝတီနှင့် သူ၏ အဖော် အပျိုတော်ငါးရာတို့ကို ဥတေနမင်းကြီး အထင်မှားး၍ စိတန်းရပ်စေပြီးလျှင် လေးဖြင့် ပစ်သတ်ရန် ချိန်လိုက်၏။ သာမာဝတီတို့ တသိုက်ကား မေတ္တာပွားလျက်နေ၏။ မင်းကြီး လေးညှို့ခလုတ်ကို ဖြုတ်လိုက်ရာ မြားသည် သာမာဝတီတို့ဆီသို့ တည့်တည့်ကြီး ဦးတည် ပြေးသွား၏။ သို့သော်လည်း သာမာဝတီ၏ အနီးသို့ ရောက်လျှင် သက်ရှိသတ္တဝါတဦးကဲ့သို့ ရုတ်ချည်း ပြန်ကွေ့ကာ မင်းကြီးအထံသို့ ဦးတည် ပြေးလာပြီးလျှင် မင်းကြီး ခြေရင်း၌ အရှိန်ပြင်းစွာ ကျသွား၏။ ''သူတော်ကောင်းရဲ့ ဂုဏ်ကို သက်မဲ့ မြားကမှ သိသေးသည်၊ ငါ ရေမြေ့အရှင် ဘုရင်က မသိသား ဆိုးရွားလှချည့်လား'' ဟု မင်းကြီး ထိတ်လန့် သံဝေဂရကာ သာမာဝတီကို ရှိခိုး တောင်းပန်လေသည်။

မေတ္တာပွားခြင်း၏ အကျိုးကား ကြီးမားလှ၏။

ဗြဟ္မဝိဟာရ တရား လေးပါး

ဗြဟ္မဝိဟာရ ခေါ်သော ဗြဟ္မစိုတရား လေးပါး–

၁။ **မေတ္တာ** = သတ္တဝါတို့ကို ချမ်းသာစေလိုသော စိတ်ထား။

၂။ ကရုဏာ = ဆင်းရဲနေသော သတ္တဝါကို သနားကြင်နာစိတ်။

၃။ မုဒိတာ = သူတပါး ကြီးပွား ချမ်းသာသည်ကို ဝမ်းမြောက်သောစိတ်။

၄။ ဥပေက္ခာ = မိမိ အလုပ် အားလျော်စွာ အကျိုးခံစားနေကြရတာပဲဟု အညီအမျှ ထားသောစိတ်။

၁၀-ပါး သီလ

ဆယ်ပါးသီလကို ရှင်သာမဏေတို့ စောင့်ထိန်းရန် မြတ်စွာဘုရား အထူး ပညတ်တော်မူခဲ့၏။ လူတို့ စောင့်ထိန်းရန် မလွယ်လှသော်လည်း ဘုရားရှင် လက်ထက်တော် အခါက ဟတ္ထာဠဝက စသော ဥပါသကာတို့ စောင့်ထိန်းကြသည်ကို တွေ့ရ၏။

ရှင်သာမဏေ ဆယ်ပါးသီလ တောင်းရန်

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ဒသ သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇာသီလံ (လူတို့ ဆောက်တည်လျှင် ဂဟဋ္ဌသီလံဟု ပြင်ဆိုပါ) ဓမ္မံ ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

ဒုတိယမ္ပိ…………

တတိယမ္ပိ…………

(အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်သည် အားကိုးရာ သုံးပါးနှင့် တကွ ဆယ်ပါးသော ရှင်သာမဏေသီလကို တောင်းပါ၏။ တပည့်တော်ကို ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် ရှင်သာမဏေ ဆယ်ပါးသီလကို ပေးတော်မူပါ အရှင်ဘုရား။)

(ဘုရားရှိခိုးနှင့် သရဏဂုံ ဆောက်တည်ပုံ ငါးပါးသီလ အတိုင်းပင်။)

သိက္ခာပုဒ် ၁၀-ပါး ဆောက်တည်ပုံ

၁။ ပါဏာတိပါတာ .... သမာဒိယာမိ။

၂။ အဒိန္နာဒါနာ .... သမာဒိယာမိ။

၃။ အဗြဟ္မစရိယာ .... သမာဒိယာမိ။

၄။ မုသာဝါဒါ .... သမာဒိယာမိ။

၅။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ .... သမာဒိယာမိ။

၆။ ဝိကာလဘောဇနာ .... သမာဒိယာမိ။

၇။ နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတဝိသူက ဒဿနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

(သာသနာတော်နှင့် မလျော်ဆန့်ကျင် ကြောင့်တံကျင် သဖွယ်ဖြစ်သော ကခြင်း၊ သီဆိုခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်း တို့ကို ကြည့်ရှု နားထောင်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၈။ မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

(ပန်းပန်ခြင်း၊ အမွှေးနံ့သာ လိမ်းကျံခြယ်လှယ်ခြင်း၊ နံ့သာမှုန့် အရောင်တင်ဆီတို့ဖြင့် တင့်တယ် ပြေပြစ်အောင် ဖို့သိပ် ခြယ်သခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၉။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၁၀။ ဇာတရူပ ရဇတ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

(ရွှေ ငွေ ဒင်္ဂါး အကြွေ ငွေစက္ကူတို့ကို ကိုင်ခံခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

စဉ်းစားဖွယ်

ရှင်သာမဏေလောင်းများသည် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို အားကိုးအားထားရာ (သရဏ) အဖြစ် ယုံကြည် ဆည်းကပ်ကြောင်း နှုတ်က ထုတ်ဖော် ဝန်ခံလျှင် ရှင်သာမဏေ ဖြစ်တော့၏။ ပါဠိဘာသာဖြင့် ''ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ'' စသည်ကို ရွတ်ဆိုခြင်းသည် ယုံကြည် ဆည်းကပ် ကြောင်း ဝန်ခံခြင်းပင် ဖြစ်၏။ သို့သော် ယင်း ''ဗုဒ္ဓံ သရဏံ

ဂစ္ဆာမိ'' ဟူသော ပါဠိဘာသာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်သော ရှင်သာမဏေလောင်း ရှားပါလိမ့်မည်။ ယင်းသို့ နားမလည်လျှင် သရဏဂုံ မတည်နိုင်ပါ။ သရဏဂုံ မတည်လျှင် ရှင်သာမဏေ ဖြစ် မဖြစ် ကိုပင် စဉ်းစားဖွယ် ဖြစ်နေ၏။

ထို့ကြောင့် ပို၍ သေချာအောင် သရဏဂုံကို ပါဠိလိုရော မြန်မာလိုပါ ရွတ်ဆိုစေလျှင် အကောင်းဆုံး ရှင်ပြုပေးခြင်း ဖြစ်ဖွယ် ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ငါးပါးသီလ သရဏဂုံ ဆောက်တည်ပုံတွင် မြန်မာပြန်ပါ ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

ရှင်သာမဏေတို့၏ ဆယ်ပါးသီလ

ရတနာသုံးပါးကို အားကိုး အားထားရာအဖြစ် ယုံကြည် ဆည်းကပ်ကြောင်း နှုတ်က ထုတ်ဖော် ဝန်ခံခြင်းဖြင့် သရဏဂုံ တည်၍ ရှင်သာမဏေ အဖြစ်သို့ ရောက်လျှင် ရှင်သာမဏေ တို့၏ ဆယ်ပါးသီလကို မလွန်ကျူး မဖောက်ဖျက်မိအောင် စောင့်ထိန်းဖို့ တာဝန်သည် ထို ရှင်သာမဏေသစ် အပေါ်၌ တည်ရှိနေတော့၏။

ရဟန်းတော်များမှာ သိမ်အတွင်း၌ ဥပသမ္ပဒ ကမ္မဝါစာ ဆုံးလျှင်ဆုံးချင်း ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်လေသည်။ ထိုအချိန် ထိုခဏကစ၍ အကျဉ်းအားဖြင့် ၂၂၇–ပါးသော ပါတိမောက္ခ သံဝရ သီလတို့ကို (အထူး ဆောက်တည်မနေရပဲ) စောင့်

ထိန်းဖို့ တာဝန်ရှိလာ၏။ ထို့အတူပင် ရှင်သာမဏေများ သည်လည်း ရှင်သာမဏေ ဖြစ်လျှင်ဖြစ်ချင်း ဆောက်တည် သည်ဖြစ်စေ၊ မဆောက်တည်သည်ဖြစ်စေ ဆယ်ပါးသီလကို စောင့်ထိန်းဖို့တာဝန်ရှိလာတော့၏။ သို့သော် နှုတ်က ရွတ် ဆို၍ ဆောက်တည်စောင့်ထိန်းခြင်းက ပို၍ကောင်း၏။

လိင်ပြန်ပြစ်နှင့် ဒဏ်ပေးပြစ်

ရှင်သာမဏေများ ဆောက်တည် စောင့်ထိန်းထားသော သိက္ခာပုဒ် ဆယ်ပါးအနက် ပါဏာတိပါတမှ သုရာမေရယ အထိ ရှေ့သိက္ခာပုဒ် ငါးပါးတွင် တပါးပါး ပျက်စီးလျှင် သာမဏေ မဟုတ်တော့၊ လူ ဖြစ်သွား၏။ ထို့ကြောင့် သူသည် သင်္ကန်းနှင့် မထိုက်တန်တော့၍ သူ့ကို သင်္ကန်းချွတ်ကာ လူ့ အဝတ်အစားဖြင့် လူ့အသွင်အပြင်သို့ ပြန်လည် ပြောင်းလဲ ပေးရ၏။ ဤသည်ကိုပင် လိင်ပြန်သည်ဟု ခေါ်၏။ လိင်္ဂ= လိင် ဆိုသည်မှာ 'အသွင်အပြင်'ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် လိင်ပြန်ခြင်းဟူသည် လူ့အသွင်သို့ ပြန်လည် ပြောင်းလဲ ခြင်းပင် ဖြစ်၏။ သို့သော် ပြန်လည် ရှင်ပြုပေးနိုင်၏။

ရှေ့ဖြစ်သော သီလငါးပါးမှ တပါးပါး ပျက်စီးသွားခြင်း ကြောင့် ရတနာသုံးပါး ယုံကြည်ဆည်းကပ်မှု သရဏဂုံပါ ပျက်သွားသည့် သဘောဖြစ်၏။ မှန်ပေသည်၊ ရတနာ

သုံးပါးကို ယုံကြည်မှု မရှိတော့ခြင်းကြောင့်၊ သို့မဟုတ် ယုံကြည်မှု အလွန်အားနည်းသွားခြင်းကြောင့် သီလသိက္ခာကို ဖောက်ဖျက် ကျူးလွန်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်၏။ ယုံကြည်မှု မရှိခြင်း၊ အလွန်အားနည်းခြင်းသည် အကြောင်း၊ သိက္ခာပုဒ်ကို ကျူးလွန် ဖောက်ဖျက်ခြင်းသည် အကျိုးဖြစ်၏။ မီးခိုး မရှိတော့၍ မီးငြိမ်းသွားပြီဟု သိရသကဲ့သို့ သိက္ခာပုဒ်ကို ဖောက်ဖျက်ခြင်း ဟူသော အကျိုးကို တွေ့ရသဖြင့် ယုံကြည်ဆည်းကပ်မှု သရဏဂုံ ပျက်သွားပြီ၊ သို့မဟုတ် အလွန် အားနည်းသွားပြီဟု သိနိုင်၏။

ဝိကာလဘောဇနာမှ ဇာတရူပရဇတ အထိ နောက်သိက္ခာပုဒ် ငါးပါးတွင် တပါးပါးကို ကျူးလွန်လျှင် ထိုရှင်သာမဏေအား သံဒဏ် ရေဒဏ် စသည် ဒဏ်ပေးရ၏။ လူတော့ ဖြစ်မသွားပေ။ ထို့ကြောင့် လိင်ပြန်ပေးဖို့ မလိုပေ။

ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမက သီလ

ဗြဟ္မစရိယ အပါအဝင်ဖြစ်သော သီလငါးပါး အပေါင်းကို **ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမကသီလ**ဟု ခေါ်၏။ ဤသီလကို ဆောက်တည်လျှင် ငါးပါးသီလ သီလတောင်း ပါဠိ၌ 'ပဉ္စသီလံ' ကို '**ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမကသီလံ**'ဟု ပြောင်း၍ဆိုရသည်။ ငါးပါးသီလ တတိယ သိက္ခာပုဒ်ဖြစ်သော '**ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ**' နေရာ၌

'အပြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ'ဟု ပြောင်းလဲ ဆောက်တည်ရသည်။ ဤမျှသာ ထူး၏။ ရှောင်ကြဉ်မှုခြင်းအလွန် ခြားနား၏။

ငါးပါးသီလ၌ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ သိက္ခာပုဒ်အရ တရားဝင် မဟုတ်သော လောကပြစ်ရှိသော မေထုန်အမှုကိုသာ မပြုရ၊ တရားဝင်ဖြစ်သော လောကပြစ် မရှိသော ဇနီးမောင်နှံ အချင်းချင်းကား မေထုန်အမှုကို ပြုနိုင်သည်။ ဤ ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမကသီလ၌မူ အဗြဟ္မစရိယ သိက္ခာပုဒ်အရ (ဂ-ပါးသီလမှာလိုပင်) မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မည်သူနှင့်မျှ မေထုန်အမှုကို မပြုပဲ လုံးဝ ရှောင်ကြဉ်ရသည်။

ဆောက်တည်ပုံ

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမကသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

ဒုတိယမ္ပိ ....

တတိယမ္ပိ ....

(နမော တဿ စသည် ရှေးနည်း အတိုင်းပင်)

၁။ ပါဏာတိပါတာ .... သမာဒိယာမိ။

၂။ အဒိန္နာဒါနာ .... သမာဒိယာမိ။

၃။ အဗြဟ္မစရိယာ .... သမာဒိယာမိ။

၄။ မုသာဝါဒါ .... သမာဒိယာမိ။

၅။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ .... သမာဒိယာမိ။

ဤ ဗြဟ္မစရိယ ပဥ္စမက သီလကို မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ထက်တော်အခါက ဥဂ္ဂသူကြွယ်၊ ပုရာဏ ဥပါသကာ၊ ဓမ္မိက ဥပါသကာ၊ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာ၊ နကုလပိတာ၊ နကုလမာတာတို့ စောင့်ထိန်းကြသည်။

ကောမာရ ဗြဟ္မစရိယ သီလ

ဗြဟ္မစရိယ ပဥ္စမကသီလကိုပင် ငယ်စဉ်ကတည်းက စ၍ စောင့်ထိန်းခဲ့လျှင် အမျိုးသားများအတွက် ကောမာရ ဗြဟ္မစရိယသီလ၊ အမျိုးသမီးများအတွက် ကောမာရီ ဗြဟ္မစရိယ သီလ ဟု ခေါ်ရပြန်သည်။ သိက္ခာပုဒ် ဆောက်တည်ပုံမှာ ဗြဟ္မစရိယ ပဥ္စမက သီလ အတိုင်းပင်။

ကဿပ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်တွင် ကိကီမင်းကြီး၏ သမီး ခုနစ်ယောက်တို့ အသက်ထက်ဆုံး စောင့်ထိန်းကြသော ကောမာရီ ဗြဟ္မစရိယ သီလမှာမူ ငါးပါးသီလ မဟုတ်၊ ဆယ်ပါးသီလ ဖြစ်၏။

ကောဘတ္တိက သက္ကသီလ

ပြဟ္မစရိယ ပဥ္စမက သီလ၌ "ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ" ကို တပ်ထည့်၍ သိက္ခာပုဒ် ၆-ပါးကို ဆောက်တည် စောင့်ထိန်းလျှင် ကောဘတ္တိကသက္ကသီလ ခေါ် ရပြန်သည်။ ဤသီလကို ဓမ္မိက ဥပါသကာ၊ နန္ဒမာတာ ဥပါ သိကာတို့ အသက်ထက်ဆုံး စောင့်ထိန်းကြသည်။

အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် ဆိုင်သော သီလကို ရှစ်ခု မြောက် သိက္ခာပုဒ်အဖြစ် ဆောက်တည် စောင့်ထိန်းလျှင် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလဟု ခေါ်သည်။ ဤသီလ စောင့်ထိန်းပုံမှာ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ တိုက်ရိုက်မလာပေ။ သို့သော် လည်း ဆောက်တည် စောင့်ထိန်းထိုက်သော သီလဖြစ်၍ ရှေး ပညာရှင်များ စီစဉ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ အကျိုးများလှ၏။

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ တောင်းရန်

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။
ဒုတိယမ္ပိ ....
တတိယမ္ပိ ....

(ဘုရားရှိခိုးနှင့် သရဏဂုံ ဆောက်တည်ပုံ ရှေးအတိုင်းပင်)

သိက္ခာပုဒ် ဆောက်တည်ပုံ

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိ ယာမိ။

၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၅။ ပိသုဏာဝါစာယ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
(သူနှစ်ဦးတို့အကြား ကုန်းချော ရန်တိုက်စကား ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၆။ ဖရုသဝါစာယ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
(ကြမ်းတမ်း ရိုင်းစိုင်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၇။ သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
(အကျိုးမရှိ အနှစ်မပါသော စကားကို ပြောဆို ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

၈။ မိစ္ဆာဇီဝါ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ၊
(အပြစ်မကင်းသော အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။)

ဤသီလဦ သတ္တဝါ၏ အသက်ကို သတ်ခြင်း၊ သူတပါး ဥစ္စာ မတရားယူခြင်း၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်း၊ ဤ ကာယဒုစရိုက် သုံးပါးမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် သမ္မာ ကမ္မန္တမဂ္ဂင် ဖြစ်၏။ မမှန်သောစကား ပြောခြင်း၊ ရန်တိုက် စကား ပြောခြင်း၊ ကြမ်းတမ်း ရိုင်းစိုင်းသောစကား ပြော ခြင်း၊ အကျိုးမရှိသောစကား ပြောခြင်း၊ ဤ ဝစီဒုစရိုက် လေးပါးမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် သမ္မာဝါစာ မဂ္ဂင် ဖြစ်၏။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုရာတွင် ဖော်ပြပါ ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါး၊ ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးကို ရှောင်ကြဉ်လျှင် အပြစ် ကင်းသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဖြစ်၍ သမ္မာအာဇီဝ မဂ္ဂင် ဖြစ်၏။

အခန်း (၆)

ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါး

ဣတိပိ သော ဘဂဝါ-

၁။ အရဟံ

၂။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ

၃။ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော

၄။ သုဂတော

၅။ လောကဝိဒူ

၆။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ

၇။ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ

၈။ ဗုဒ္ဓေါ

၉။ ဘဂဝါ

၁။ အရဟံ=ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

၂။ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ**=သိစရာမှန်သမျှ တစမကျန် သယမ္ဘူဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

၃။ **ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော**=အသိတရား အကျင့်တရားတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ (ဝါ) ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၊ စရဏတရား ၁၅-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

၄။ **သုဂတော**=ကျိုးရှိဟုတ်မှန် နှစ်တန်သော စကားကိုသာ မိန့်ကြားတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား။ (ဝါ) ကျိုးရှိဟုတ်မှန် သူခံသာသော စကားနှင့် ကျိုးရှိဟုတ်မှန် သူမခံသာသောစကား ဤနှစ်ပါးကိုသာ မိန့်ကြားတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား။

၅။ **လောကဝိဒူ** = သတ္တလောက၊ ဩကာသလောက၊ သင်္ခါရလောက တည်းဟူသော လောကသုံးခွင်ကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

၆။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ = မယဉ်ကျေးကြသော သတ္တဝါများကို ယဉ်ပါးလေအောင် သွေးဆောင် ဆုံးမခြင်း၌ အဘက်ကင်းတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

၇။ **သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ**=လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ဆရာတဆူ အစစ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

ဂ။ ဗုဒ္ဓေါ=သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားတို့ကို ပိုင်းခြား ထင်ထင် သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ (ဝါ) သစ္စာ လေးအင် ကိုယ်တိုင်မြင်၍ များဖြင်ဝေနေ တပည့်တွေကိုလည်း သိစေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

ဃ။ ဘဂဝါ=ဣဿရိယ စသည် ဘုန်းခြောက်လီနှင့် စုံညီ ပြည့်ဝတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

(ဝါ) (က) ကိုယ်တော်မြတ်၏ စိတ်တော်ကို စိုးပိုင် နိုင်နင်းတော်မူခြင်း တည်းဟူသော ဣဿ ရိယ ဘုန်းတော်၊

(ခ) မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော လောကုတ္တရာ တရား တည်းဟူသော ဓမ္မ ဘုန်းတော်၊

(ဂ) ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သုံးဖြာသော လောက တွင် ပျံ့နှံ့ကျော်စောရခြင်း တည်းဟူ သော ယသ ဘုန်းတော်၊

(ဃ) အင်္ဂါကြီးငယ် တင့်တယ်ပြည့်ဖြိုး အချိုး တကျ သပ္ပာယ်တော်မူလှခြင်း တည်းဟူ သော သိရီ ဘုန်းတော်၊

(င) အလိုတော်ရှိတိုင်း မဆိုင်းခဏ ပြီးစီးတော်မူရခြင်း တည်းဟူသော ကာမ ဘုန်းတော်၊

(စ) အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ် တိုင်အောင် ရစေနိုင်သည့် ကြံ့ခိုင်ကြီးမားသော ဝီရိယတော် တည်းဟူသော ပယတ္တ ဘုန်းတော်၊

ဤဘုန်းတော် ခြောက်စုံနှင့် ကုံလုံပြည့်ဝတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

ဤသို့လျှင် အရဟံ စသော ဂုဏ်ကိုးပါးနှင့် ထူးခြားကုံလုံပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို တပည့်တော်သည် ကြည်ညိုမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

တရားဂုဏ်တော် ၆–ပါး

၁။ သွာက္ခာတော ဘဂဝတာဓမ္မော၊

၂။ သန္ဒိဋ္ဌိကော၊

၃။ အကာလိကော၊

၄။ ဧဟိ ပဿိကော၊

၅။ ဩပနေယျိကော၊

၆။ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ။

၁။ ဘဂဝတာ ဓမ္မော=ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဟောမိန့်ကြားသည့် မဂ်လေးပါး ဖိုလ်လေးပါး နိဗ္ဗာန် ပရိယတ်အားဖြင့် ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်သည်၊ သွာက္ခာတော=နာစဉ် ချမ်းသာ ကျင့်ချမ်းသာ၍ ချမ်းသာမြတ်မှန် အေးနိဗ္ဗာန်ဟု သုံးတန်ကောင်းခြင်း ပြည့်စုံလျှင်းအောင် ရှင်းလင်း ဟော ကြားတော်မူအပ်သော တရားတော်မြတ်ပါပေတည်း။

၂။ ဘဂဝတာ ဓမ္မော= ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဟောမိန့်ကြားသည့် လောကုတ္တရာကိုးပါးမြတ်တရားသည်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကော= သူများပြောကြား စကားနှင့်မျှ မယုံရပဲ ကျနကိုယ်တိုင် သိမြင်နိုင်သော တရားတော်မြတ်ပါပေတည်း။

၃။ ဘဂဝတာ ဓမ္မော=ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဟောမိန့်ကြားသည့် မဂ်လေးပါး တရားတော်မြတ်သည်၊ အကာလိကော= အချိန်မလင့် မဖင့်မနှေး ချက်ချင်းအကျိုးပေးသော တရားတော်မြတ်ပါပေတည်း။

၄။ ဘဂဝတာ ဓမ္မော=ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဟောမိန့်ကြားသည့် လောကုတ္တရာကိုးပါး မြတ်တရားသည်၊ ဧဟိပဿိကော=လာခဲ့စမ်းပါ ကြည့်စမ်းပါဟု ဝမ်းသာရွှင်လိုက် ဖိတ်ခေါ်ထိုက်သော တရားတော်မြတ်ပါပေတည်း။

၅။ ဘဂဝတာ ဓမ္မော=ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဟောမိန့်ကြားသည့် လောကုတ္တရာကိုးပါး မြတ်တရားသည်၊ ဩပနေယျိကော=အဝတ်ဥသျှောင် မီးလောင်သော်လည်း မသတ်ပဲနှင့် စိတ်ထဲရောက်အောင် ကပ်ဆောင်ထိုက်သော တရားတော်မြတ်ပါပေတည်း။

၆။ ဘဂဝတာ ဓမ္မော=ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဟောမိန့်ကြားသည့် လောကုတ္တရာကိုးပါး မြတ်ဘရားသည်၊ ဝိညူဟိ=သစ္စာသိမြင် ပညာရှင်ရှစ်ပါး အရိယာများသည်သာလျှင် ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗော=ကိုယ်စီကိုယ်ငှ သိရ ခံစားရသော တရားတော်မြတ်ပါပေတည်း။

ဤသို့လျှင် သွာက္ခာတ စသား ဂုဏ်ခြောက်ပါးနှင့် ထူးခြားကုံလုံ ပြည့်စုံတော်မူသော တရားတော်မြတ်ကို တပည့်တော်သည် ကြည်ညိုမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

သံဃာ့ဂုဏ်တော် ၉-ပါး

၁။ သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊

၂။ ဥဇုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊

၃။ ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊

၄။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊ ယဒိဒံစတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလာ ဧသ ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊

၅။ အာဟုနေယျော၊

၆။ ပါဟုနေယျော၊

၇။ ဒက္ခိဏေယျော၊

၈။ အဉ္ဇလိကရဏီယော၊

၉။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။

ဘဂဝတော သာဝကသံဃော=ရှေ့ဘုန်းတော်သခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ တပည့်သားမော် အရိယာသံဃာတော်သည်

၁။ သုပ္ပဋိပန္နော=ကိလေသာကင်းကြောင်း ကောင်းစွာကျင့်ကြံတော်မူပါပေ၏။

၂။ ဥဇုပ္ပဋိပန္နော=သာဌေ မာယာ ကင်းစင်ကွာ၍ ဖြောင့်စွာ ကျင့်ကြံတော်မူပါပေ၏။

၃။ ဉာယပ္ပဋိပန္နော–နိဗ္ဗာန်အကျိုး မျှော်ကိုးရည်သန် ကျင့်ကြံတော်မူပါပေ၏။

၄။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နော=မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ် အကျင့်မြတ်ကြောင့် တုပ်ဝပ်ရှိသေ လျှော်ကန်အောင် ကျင့်ကြံတော်မူပါပေ၏။

ယဒိဒံစတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလာ ဧသ ဘဂေဝတော သာဝကသံဃော = အစုံလေးပါး သီးခြားရှစ်ဖော် မြတ်ဘုရား၏ တပည့်သားမော် အရိယာ သံဃာတော်သည်

၂။ အာဟုနေယျော=အဝေးမှ ဆောင်ယူ ပစ္စည်းကိုမူ သည်း ပေးလှူခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူပါပေ၏။

၃။ ပါဟုနေယျော=ဧည့်သည်ဖို့ရာ ရည်ကာစောင့်ထား ပစ္စည်းများပင် စိတ်ထားစင်ဖြူ ပေးလှူခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူပါပေ၏။

၄။ ဒက္ခိဏေယျော=တမလွန်စခန်း ကောင်းဖို့မှန်း၍ လှူဒါန်းခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူပါပေ၏။

၅။ အဉ္ဇလိကရဏီယော = ရှိသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူပါပေ၏။

၆။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ = နတ်လူအများ ကောင်းမှုပွားဖို့ ကြဲထားမျိုးချ တုမရသည့် ကောင်းလှ လယ်မြေ ယာမြေပမာ ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။

ဤသို့လျှင် သုပ္ပဋိပန္န စသည်အပြား ဂုဏ်ကိုးပါးနှင့် သူးခြားကုံလုံ ပြည့်စုံတော်မူသော အရိယာရှစ်ဖော် သံဃာတော်ကို တပည့်တော်သည် ကြည်ညိုမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

အခန်း (၇)

ဒုစရိုက်တရား ၁၀-ပါး

ဒုစ္စရိတ ဟူသော ပါဠိကို ဒုစရိုက်ဟု ခေါ်သည်။ ဒုစရိတ် ဟုလည်း တချို့ သုံးကြသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ မကောင်းသော အကျင့်၊ မကောင်းမှု၊ အကုသိုလ် ဟု ဆိုလိုသည်။ အပြစ်မကင်းသော အလုပ်မှန်သမျှ ဒုစရိုက်ချည်း ဖြစ်သည်။ ယင်း ဒုစရိုက်သည် ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါး၊ ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါး၊ မနောဒုစရိုက် ၃-ပါးအားဖြင့် ၁၀-ပါး ရှိသည်။

ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါး

၁။ ပါဏာတိပါတ - သတ္တဝါ၏ အသက်ကို သတ်ခြင်း။

၂။ အဒိန္နာဒါန - သူတပါး ပစ္စည်းဥစ္စာကို မတရားယူခြင်း။

၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ - ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်း။

ဝစီဒုစရိုက် ၄ ပါး

၄။ မုသာဝါဒ   မမှန်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်း။

၅။ ပိသုဏာဝါစာ   ကုန်းချော ရန်တိုက်စကား ပြောဆိုခြင်း။

၆။ ဖရုသဝါစာ   ကြမ်းတမ်းရိုင်းစိုင်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်း။

၇။ သမ္ဖပ္ပလာပ – အကျိုးမရှိ အနှစ်မပါသော စကားကို ပြောဆိုခြင်း။

မနောဒုစရိုက် ၃–ပါး

၈။ အဘိဇ္ဈာ – သူတပါး ပစ္စည်းကို ''မိမိပစ္စည်းဖြစ်လျှင် ကောင်းမှာပဲ''ဟု ရလိုသမှု ရှေးရှု ကြံစည်ခြင်း။

၉။ ဗျာပါဒ – သူတပါးကို ပျက်စီးစေလိုခြင်း။

၁၀။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အသိအမြင် အယူဝါဒ လွဲမှားနေခြင်း။

* သတ်တာ ခိုးတာ၊ ကျူးလွန်တာ၊ သုံးဖြာ ကာယကံ။
မုသားကုန်းတိုက်၊ ရိုင်းမိုက်ကြမ်းညစ်၊ အနှစ်မပါ၊
ပြောဆိုတာ၊ လေးဖြာ ဝစီကံ။

သူ့ပစ္စည်းကို၊ ရလိုတွေးကြံ၊ သူပျက်ရန်ကို၊ ဖန်ဖန်
စဉ်းစား၊ အယူမှား၊ သုံးပါး မနောကံ။
ဒုစရိုက်တရား၊ ပြုသူများ၊ လေးပါး အပါယ်စံ။
ဒုစရိုက် ဆယ်ပါး၊ ရှောင်ကြဉ် ငြား၊ ဆယ်ပါး
သုစရိုက်ကံ။
သုစရိုက်တရား၊ ပြုသူများ၊ လားရ နတ်နိဗ္ဗာန်။

သုစရိုက် ၁၀-ပါး

ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးမှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် သုစရိုက် ၁၀-ပါး ဖြစ်သည်။ သုစရိတ = သုစရိုက် = ကောင်းသော အကျင့်၊ ကောင်းမှု၊ ကုသိုလ်ဟု ဆိုလိုသည်။ အပြစ်ကင်းသောအလုပ် မှန်သမျှ သုစရိုက်ချည်း ဖြစ်သည်။ ယင်း သုစရိုက်သည်လည်း ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး၊ ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါး၊ မနောသုစရိုက် ၃-ပါး အားဖြင့် ၁၀-ပါးရှိသည်။

ကာယသုစရိုက် ၃-ပါး

၁။ သတ္တဝါ၏ အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှု။

၂။ သူတပါး ပစ္စည်းဥစ္စာကို မတရားယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှု။

၃။ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှု။

ဝစီသုစရိုက် ၄-ပါး

၄။ မမှန်သောစကား ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှု။

၅။ ကုန်းချောရန်တိုက်စကား ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှု။

၆။ ကြမ်းတမ်း ရိုင်းစိုင်းသောစကား ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှု။

၇။ အကျိုးမရှိ အနှစ်မပါသောစကား ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်မှု။

မနောသုစရိုက် ၃-ပါး

၈။ အနဘိဇ္ဈာ = သူတပါးပစ္စည်းကို မိမိပစ္စည်း ဖြစ်စေလိုသမှု ရှေးရှု မကြံစည်ခြင်း။

၉။ အဗျာပါဒ = သူတပါးကို ပျက်စီးစေလိုစိတ် မရှိခြင်း။

၁၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ = အယူဝါဒ ဖြောင့်မှန်ခြင်း၊ မှန်သော အယူဝါဒ။

ဒုစရိုက်၏ ဆိုးကျိုးများ

မကောင်းမှု ဒုစရိုက်ကို ပြုသူများသည် မည်သည့်အခါမျှ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို မရနိုင်ပဲ ဆိုးကျိုး ဆင်းရဲကျိုးကိုသာ ရကြ၏။ အကြောင်းဆိုး၍ အကျိုး ဆိုးကြခြင်းပင်။ ဤသဘောကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဒုစ္စရိတ ဝိပါကသုတ်၌ အောက်ပါအတိုင်း ဟောတော်မူခဲ့၏။

၁။ သတ္တဝါ၏ အသက်ကို သတ်ခြင်းအမှု ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုသူသည် ငရဲသို့ ကျရ၏။ တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ရ၏။ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရ၏။ အပေါ့ဆုံး အသေးဆုံး ပါဏာတိပါတသည်ပင် ပြုသူကို အသက်တိုစေတတ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေဆဲမှာ ဖြစ်စေ၊ မွေးဖွားစမှာ ဖြစ်စေ သေရခြင်းကိုပင် ဖြစ်စေတတ်၏။

၂။ သူတပါးပစ္စည်းကို ခိုးဝှက် လုယက် လိမ်လည်လှည့်ပတ် အကျပ်ကိုင်၍ မတရားယူခြင်းအမှု အဒိန္နာဒါန ဒုစရိုက်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုသူသည် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရ၏။ အပေါ့ဆုံး အသေးဆုံး အဒိန္နာဒါနသည်ပင် ပြုသူကို စီးပွားဥစ္စာ ပျက်စီးစေတတ်၏။ တပြားတချပ်မျှပင် လက်ထဲမှာ မရှိအောင် ဆင်းရဲမွဲတေ စေတတ်၏။

၃။ ကာမဂုဏ်ကိစ္စတို့၌ ဖောက်ပြားသောအမှု ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ ဒုစရိုက်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုသူသည် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရ၏။ အပေါဆုံး အသေးဆုံး မိစ္ဆာစာရသည်ပင် ပြုသူကို ရန်များစေတတ်၏။ မြင်သူတိုင်းက ရန်သူသဖွယ် သဘောထားတတ်၏။

၄။ မမှန်စကား လိမ်ညာလှည့်ဖြား ပြောကြားခြင်းအမှု မုသာဝါဒ ဒုစရိုက်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုသူသည် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရ၏။ အပေါဆုံး အသေးဆုံး မုသာဝါဒသည်ပင် ပြောသူကို မဟုတ်မမှန် အစွပ်စွဲ ခံရစေတတ်၏။ ဘယ်သူ ပြုပြု သူ့ခေါင်းပေါ် မှာချည်း အပြစ်ကျတတ်၏။

၅။ လူနှစ်ဦးအကြား မေတ္တာပျက်ပြားအောင် ကုန်းချော ရန်တိုက်စကား ပြောခြင်းအမှု ပိသုဏာဝါစာ ဒုစရိုက်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုသူသည် ငရဲ၊တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရ၏။ အပေါဆုံး အသေးဆုံး ပိသုဏာဝါစာသည်ပင် ပြောသူကို မိတ်ပျက်စေတတ်၏။ ချစ်ခင်သူနည်းပါး မိတ်ဆွေရှားစေတတ်၏။ အသစ်ဆက်ဆံရသမျှသော မိတ်ဆွေများသည်လည်း ရှောင်ခွာ၍သာ သွားတတ်၏။

၆။ ကြမ်းတမ်း ရိုင်းပြသော စကားကို ပြောခြင်းအမှု ဖရုသဝါစာ ဒုစရိုက်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြောသူသည် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရ၏။ အပေါ့ဆုံး အသေးဆုံး ဖရုသဝါစာ သည်ပင် ပြောသူကို မနှစ်မြို့စရာ နားမခံသာသော စကားတို့ကိုသာ ကြားရစေတတ်၏။ သွားလေရာရာ နေလေရာရာတို့၌ နားမချမ်းသာစရာ စိတ်မချမ်းသာစရာ စကားတို့ကိုသာ ကြားရစေတတ်၏။

၇။ အကျိုးမရှိ အနှစ်မပါသော စကားပေါ့ စကားဖျင်း ပြောဆိုခြင်းအမှု သမ္ဖပ္ပလာပ ဒုစရိုက်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုသူသည် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရ၏။ အပေါ့ဆုံး အသေးဆုံး သမ္ဖပ္ပလာပသည်ပင် ပြောသူ၏ စကားကို သူတပါး နားမထောင်လိုခြင်း ဟူသော ဆိုးကျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေ၏။

၈။ အရက်သေစာ စသော မူးယစ်ဆေးကို သောက်စား ရှူထိုးခြင်းအမှု သုရာမေရယ ဒုစရိုက်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုသူသည် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရ၏။ အပေါ့ဆုံး အသေးဆုံး သုရာမေရယသည်ပင် သောက်သူကို သတိလွှင့်ပါး စိတ်ချောက်ချား၍

နောက်ကျသွားစေတတ်၏။ စိတ်မတည်တံ့ ပြေးလွင့်ပြန့်၍ ရှုးအုံ့သောအသွင် စကားပင်မပီ ဆွံ့အသည်၏ အဖြစ်သို့ပင် ရောက်စေတတ်၏။

(အင်္ဂုတ္တရ၊ အဋ္ဌက၊ ဒုစ္စရိတ ဝိပါကသုတ်)

ယခု ဖော်ပြခဲ့သည်မှာ ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် ဒုစရိုက် ဆိုးကျိုးပြ ဒုစ္စရိတ ဝိပါက ဒေသနာတော်ဖြစ်၏။

အရက်သေစာသည် ဒုစရိုက်

အရက်သေစာနှင့် မကင်းနိုင်သူများက ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးတွင် သုရာမေရယ မပါသဖြင့် အရက်သေစာ သောက်စားခြင်းသည် မကောင်းမှု ဒုစရိုက် မဟုတ်ဟု ပြောတတ် ရေးသားတတ်ကြ၏။ ဤ ဒုစ္စရိတ ဝိပါကသုတ်၌ အခြားသော ဒုစရိုက်တရားများ နည်းတူ အရက်သေစာ သောက်စားခြင်းကြောင့် ငရဲသို့ ကျခြင်း၊ တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ခြင်း၊ ပြိတ္တာ ဖြစ်ခြင်း စသော ဆိုးကျိုးများအပြင် လူ ဖြစ်လျှင်လည်း စိတ်ချောက်ချား၍ ရူးသွပ်သွားတတ်ခြင်း အကျိုးကိုပင် ရတတ်ကြောင်း မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူထား၏။ ထို့ကြောင့် အရက်သေစာ သောက်စားခြင်းသည် ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းမကောင်းမှု ဒုစရိုက် ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှား၏။

ထူးဆန်းသော ဝက်လူကြီး

ရာဇဂြိုဟ်မြို့သည် စည်ကား၏။ အုပ်ချုပ်သူ ဘုရင် ဗိမ္ဗိသာရနှင့် သမားတော်ကြီး ဇီဝက တို့ကြောင့် ထင်ရှား၏။ မြို့၏ ထူးခြားသောလက္ခဏာတရပ်မှာ မြို့ကို တောင်ငါးလုံးက ဝန်းရံထားခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ထို တောင်ငါးလုံးကား ပဏ္ဍဝ၊ ဝေဘာရ၊ ဝေပုလ္လ၊ ဣသိဂိလိ၊ ဂိဇ္ဈကုဋ် တို့ ဖြစ်ကြ၏။ တောင်ငါးလုံးမှာ မနိမ့် မမြင့် ဖြစ်၍ မြို့၏ တံတိုင်းကြီးများသဖွယ် တည်ရှိကြ၏။ ဝေဠုဝန် ကျောင်းတော်မှာ တောင်များ၏ အပြင်ဘက်တွင် ဖြစ်၏။

အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် နှင့် အရှင်လက္ခဏ မထေရ်နှစ်ပါးသည် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်ပေါ်မှ ဆင်းလာကြ၏။ တောင်စောင်း တနေရာတွင် အလွန် ထူးဆန်းသော သတ္တဝါတကောင်ကို အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် မြင်ရ၏။ သတ္တဝါကြီးမှာ မော့ကြည့်ရလောက်အောင် ကြီးမားလှ၏။ သူ၏ ကိုယ်မှာ လူ့ကိုယ်ဖြစ်၍ ခေါင်းမှာ လူခေါင်း မဟုတ်ပဲ ဝက်ခေါင်းကြီး ဖြစ်နေ၏။ နှုတ်သီးအတွင်းမှ အမြီးတချောင်း တွဲလောင်းကျကာ ပေါက်နေရာ ဝက်တကောင်သည် ဝက်မြီးတခုကို ကိုက်ထားသကဲ့သို့ ရှိ၏။ အမြီး ပေါက်နေသော နှုတ်သီးအတွင်းမှ ပိုးလောက်တွေ တဖွားဖွား ကျနေသည်မှာ မြင်ရသူ အော်ဂလီဆန်စရာ ဖြစ်

နေ၏။ သတ္တဝါကြီး တကောင်လုံးကို ခြုံကြည့်လိုက်လျှင် ကြောက်စရာ ရွံစရာ သတ္တဝါကြီး ဖြစ်နေ၏။

ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်အတွင်း မြတ်စွာဘုရား၏ ထံတော်မှောက်သို့ မထေရ်နှစ်ပါး ရောက်ကြသောအခါ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်က အကြောင်းစုံကို လျှောက်ထား၏။ မြတ်စွာဘုရားက ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်စောင်းမှ ထို ဝက်လူကြီးမှာ ပြိတ္တာကြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ကုန်းချော ရန်တိုက်စကား ပြောဆိုခြင်း အမှုပိသုဏဝါစာ ဒုစရိုက်ကြောင့် ပြိတ္တာဖြစ်ကာ ဆင်းရဲခံနေရကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူ၏။

ထို ဝက်လူပြိတ္တာကြီးမှာ ကဿပမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါက နာမည်ကြီး ဓမ္မကထိက ဘုန်းကြီးတပါး ဖြစ်ခဲ့၏။ ထို ဓမ္မကထိကသည် တရားဟော လှည့်လည်ရာမှ တောရွာတရွာရှိ ဘုန်းကြီးကျောင်း တကျောင်း၌ တည်းခိုနေ၏။ ထိုကျောင်းမှ ကျောင်းနေ အာဂါသိက ဘုန်းကြီးနှစ်ပါးမှာ စိတ်သဘောထား နူးညံ့လှ၏။ တအူတုံဆင်း ညီရင်းအစ်ကိုပမာ လွန်စွာ ခင်မင်ကြ၏။ အချင်းချင်း ရိုသေလေးစားကြ၏။ ထို့ကြောင့် ရွာရှိ ဒကာ ဒကာမတို့က လွန်စွာမှ ကြည်ညိုကြသဖြင့် အစစအရာရာ ဘာမျှ လိုလေသေး မရှိအောင် လှူဒါန်းပြုစုကြသောကြောင့် အလွန် ပြည့်စုံသော ကျောင်း ဖြစ်၏။

ဤအခြေအနေကို တပ်မက်စိတ် ဝင်နေသော ဓမ္မကထိက သည် သူ့ကို ချမ်းချမ်းသာသာ နေနိုင်အောင် အစွမ်းကုန် ပြုစု စောင့်ရှောက်ရုံမျှမက အနီးအပါး ရွာများမှပါ တရား ပွဲ ကျင်းပနိုင်အောင် စီစဉ်ပေးသည့် အရှင်နှစ်ပါး၏ ကျေးဇူး ကိုမျှ မထောက်ထားပဲ အကျိုးလိုလားသည့် ဟန်ဖြင့် အရှင် နှစ်ပါးကို ဟိုတမျိုး သည်တဖုံ ပြောကာ ကုန်းတိုက်၏။ ရိုးသား၍ စိတ်ကောင်းရှိလှသော အရှင်နှစ်ပါးမှာ တကြိမ် နှစ်ကြိမ်မျှ ပြောသည့် ကုန်းစကားကို မယုံကြသော်လည်း အကြိမ်ကြိမ် ပြောလာသောအခါ ယုံကြည်သွားကြ၏။ ရိုးသားသူများဖြစ်၍ အချင်းချင်း ဖြေရှင်းဖို့ကိုပင် သတိမရပဲ နှစ်ပါးလုံး ကျောင်းကို ပစ်ခဲ့ပြီးလျှင် အသီးသီး တလမ်းစီ ထွက်သွားကြလေသည်။ ဓမ္မကထိက ဘုန်းကြီးသည် လူကြား ကောင်းရုံမျှ တားမြစ်ပြီးနောက် ကျောင်းကို အပိုင်စီးလိုက် တော့၏။

အရှင်နှစ်ပါးမှာ ကုန်းစကားကိုယုံစားမိကြ၍ အချင်းချင်း မေတ္တာပျက်ကာ စိတ်လက်မချမ်းသာစွာဖြင့် နှစ်ပေါင်း များစွာ တနေရာပြီး တနေရာ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်ကြ၏။ နောက်ဆုံး၌ တောရွာကျောင်းတကျောင်းတွင် မမျှော်လင့်ပဲ ဆုံမိကြမှ အချင်းချင်း ဝမ်းနည်းကြေကွဲစွာ မေးမြန်းမိကြ၏။ ထိုအခါမှ ဓမ္မကထိကက ကျောင်းလိုချင်၍ မိမိတို့နှစ်ပါး

ကွဲပြားအောင် ကုန်းစကား တိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရသဖြင့် နှစ်ပါးလုံး နေရင်းကျောင်းသို့ ပြန်လာကာ ဓမ္မကထိကကို ကျောင်းမှ နှင်ထုတ်ပြီးလျှင် ရှေးကကဲ့သို့ပင် ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ကြလေ၏။

ဓမ္မကထိကသည် ကျောင်းမှ ထွက်သွားပြီးနောက် မကြာမီပင် ကွယ်လွန်ပြီးလျှင် အဝီစိငရဲ၌ ကျရောက်ရ၏။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ငရဲဆင်းရဲကို ခံစားရပြီးနောက် ငရဲမှ လွတ်မြောက်လာသော်လည်း ကုန်းချောဒုစရိုက်ကံ၏ အရှိန်အဟုန် မကုန်သေးသဖြင့် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌ ဝက်လူပြိတ္တာကြီး လာဖြစ်နေရကြောင်း ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ရှင်းလင်းဟောကြားတော်မူ၏။

ကြောက်ဖွယ်ကောင်းလှသည့် ဒုစရိုက်ကံ၏ အကျိုးပါပေတည်း။ (ဓမ္မ ဋ္ဌ ၂၊ ၂၅၈-၂၆၀)

နာမည်ကြီး အမ္ဗပါလီ

ကောရဇ်ခေတ်တွင် ဝေသာလီ ပြည်သည် ကောရဇ်နိုင်ငံမဟုတ်ပေ။ ဂဏအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်သော နိုင်ငံဖြစ်၏။ ဝေသာလီပြည်မှ လိစ္ဆဝီ မင်းသားတို့သည် စုပေါင်းအုပ်ချုပ်ရေး (ဂဏ)စနစ်ကို အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်သလောက်ဖြစ်နိုင်သမျှ အကောင်အထည် ဖော်နေကြသူများ ဖြစ်၏။

အောင်မြင်သလောက်လည်း အောင်မြင်နေ၏။ ဝေသာလီ အုပ်ချုပ်ရေးမှာ အသွင်အပြင်ရော အနှစ်သာရပါ ဂဏစနစ် ဖြစ်၏။ မလ္လာ မင်းသားတို့လည်း ဤ ဂဏစနစ်ကိုပင် ကြိုး စား၍ တည်ဆောက်နေကြ၏။ သို့သော် ဝေသာလီ လောက် ကား အောင်မြင်မှု ရပုံမပေါ်သေးပေ။

ထိုခေတ်က ဝေသာလီဟု ဆိုလျှင် အမ္ဗပါလီက တွဲလျက် ပါပြီးဖြစ်နေ၏။ ဝေသာလီနှင့် အမ္ဗပါလီသည် ခွဲ၍မရပေ။ ဤမျှပင် အမ္ဗပါလီက နာမည်ကြီး၏။ နာမည်ကြီးသလောက် သည်း ချောလှ၏။ သို့သော် သူ့အလုပ်ကား လူတန်းစား အမြင်ဖြင့်ကြည့်လျှင် အောက်ဆုံးလွှာ အတန်းအစားဖြစ်၏။ သူကား လူတိုင်းကို ပျော်လေအောင် ဖျော်ဖြေရသော ပြည့် တန်ဆာသာတည်း။

အမ္ဗပါလီဆိုသည့် နာမည်မှာ ဆန်းလည်း ဆန်း၏။ နှစ်သက် ဖွယ်လည်း ရှိ၏။ သရက်ပင် အစောင့်အရှောက်ရှိသူ၊ သရက် ပင်၏ စောင့်ရှောက်ခြင်းကို ခံရသူဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ သူသည် လူ့ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေမနေ၊ သရက်ပင်၌ ပဋိသန္ဓေနေသည်ဟု ပြောကြ၏။ သူသည် အမှန်ပင် သရက်ပင်၌ ပဋိသန္ဓေနေလေ သလား၊ သို့မဟုတ် တရားမဝင် ရထားသည့် မွေးစကလေးကို မကျွေးမွေး မသုတ်သင်နိုင်၍ မိခင်က သရက်ပင်အောက်သို့ လာရောက် ပစ်ထားလေသလား ဆိုသည်ကိုတော့ မည်သူမျှ

တပ်တပ်အပ်အပ် မပြောနိုင်ပေ။ မည်သို့ဆိုစေ၊ သူ့နာမည်က သရက်ပင်နှင့် တနည်းနည်းဖြင့် ဆက်စပ်မှု ရှိနေသည်တော့ အမှန်ပင်။

အမ္ဗပါလီ နာမည်က လှ၏။ ရုပ်က ချော၏။ သူမတူအောင် ချော၏။ သို့သော် သူ့အလုပ်က ယုတ်ညံ့လှ၏။

သူသည် ဖုဿဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူစဉ်အခါက အကြီးအကျယ် အလှူကြီးပေး၍ ရုပ်ရည်ချောမောလှပရန် ဆုပန်ခဲ့၏။ ထိုစဉ်က အင်အားကောင်းသလောက် ဘက်ကြွ ထက်သန်နေသော လှချင်စိတ်၏ တွန်းပို့ပေးမှုကြောင့် ယခုဘဝ၌ သည်အလှကို သူ ရခြင်းဖြစ်၏။

သိခီဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါ၌မူ ဘိက္ခုနီမ ဖြစ်ခဲ့၏။ တတ်နိုင်သမျှ တရားကျင့်ခဲ့၏။ သို့သော် ခရီးတော့ မရောက်ခဲ့ပေ။ တနေ့ စေတီတော်တဆူကို ဖူးမြော်ယင်း စေတီကို လက်ယာရစ် လှည့်ပတ်နေရာမှ ဘုရားရှင်ပြင်တော်ပေါ်တွင် တံတွေးကွက်တကွက်ကို သူ တွေ့ရ၏။ ရှေ့က သွားကြသော ဘိက္ခုနီတသိုက်ထဲမှ တယောက်ယောက် ထွေးသွားကြောင်း သူ သိ၏။ အမှန်တော့ တံတွေးထွေးသွားသော ဘိက္ခုနီမှာ ရင်ပြင်တော် လွတ်ရာသို့ သွား၍ ထွေးခြင်းဖြစ်သော်လည်း ရေးကြီး သုတ်ပျာဖြစ်၍ ရင်ပြင်တော်ပေါ် ကျမှန်းမသိ ကျသွားခြင်းဖြစ်၏။

အမ္ဗပါလီအလောင်း ဘိက္ခုနီသည် တံတွေးကွက်ကို တွေ့လျှင် ''ဟင်း....ဘယ်က ပြည့်တန်ဆာမများ ရင်ပြင်တော်ပေါ် တံတွေးထွေးသွားပါလိမ့်၊ အကျင့်ယုတ်မတွေ၊ သာသနာဖျက်မတွေ'' ဟု ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း ဆဲလိုက်၏။ ဘုရားသမီးတော်ဖြစ်သော ဘိက္ခုနီမတပါး မဆိုထားနှင့်တော့၊ သာမန် အဆင့်အတန်းရှိသော လူဝတ်ကြောင် မိန်းမတယောက်ပင် နှုတ်မှ မထွက်ဝံ့သောစကား၊ မထွက်သင့်သော စကားကို သူ့နှုတ်မှ ကြမ်းတမ်းစွာ ထွက်လိုက်၏။

၎င်း ဖရုသဝါစာ ဒုစရိုက်ကြောင့် သူသည် ဘဝများစွာ ပြည့်တန်ဆာချည်း ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်ခဲ့ရ၏။

၎င်းအမ္ဗပါလီ ဘဝတွင်လည်း အခြေအနေက တွန်းပို့သဖြင့် စိတ်မပါပဲလျက် ယုတ်ညံ့သော ပြည့်တန်ဆာအလုပ်ကို လုပ်နေရ၏။

သို့သော်လည်း မြတ်စွာဘုရား တည်းဟူသော အမှီကောင်း ကလျာဏမိတ္တကို ရ၍ ဘုရားရှင်၏ ကျောင်းအမ ဖြစ်ရပြီးလျှင် အရွယ်ထောက်လာသည့်အခါ သာသနာ့ဘောင် ဝင်ကာ တရားအားထုတ်သဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်သွား၏။

ဝစီဘေဒ ထိတိုင်း ရှလှပါတကား။

ဆုတောင်းလို့ တောင်းပန်လို့ မရနိုင်

မြတ်စွာဘုရားသည် နာလန္ဒမြို့ ပါဝါရိကသဋ္ဌေး၏ သရက်ဥယျာဉ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် တချိန်တွင် အသိဗန္ဓကာ၏ သား ရွာသူကြီးက ပစ္စန္တရစ်မှာနေသော ပုဏ္ဏားများသည် လူသေလျှင် သေသူကို နတ်ပြည်သို့ တင်ပေးကြကြောင်း လျှောက်ထားပြီးနောက် ''မြတ်စွာဘုရားလည်း ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ပေးနိုင်ပါသလား''ဟု ဆက်လက်၍ မေးမြန်း လျှောက်ထား၏။

မြတ်စွာဘုရားက ''ရွာသူကြီး၊ သင် သဘောပေါက်သလို ဖြေပါ''ဟု မိန့်ကြားပြီးနောက် သူကြီးကို မေးခွန်းထုတ်တော်မူ၏။

''သူကြီး၊ ကျောက်ဖျာကြီးကို ရေထဲချလိုက်ပြီး ဒီကျောက်ဖျာကြီး ရေပေါ်မှာ ပေါ်လောပေါ်နေပါစေလို့ ကြီးမားလှတဲ့ လူထုကြီးက ဝိုင်းဝန်းဆုတောင်း တောင်းပန်ယင် အဲဒီကျောက်ဖျာကြီး ရေပေါ် ပေါ်ပါမည်လား''

''မပေါ်နိုင်ပါ ဘုရား''

''အဲဒီ ဥပမာအတိုင်းပဲ သူကြီး၊ ဒုစရိုက်အမှု ပြုတဲ့သူကို ဒီလူသေယင် နတ်ပြည်ရောက်ပါစေလို့ လူတွေက ဝိုင်းဝန်းပြီး

ဘယ်လိုပင်ဆုတောင်း၊ ဘယ်လိုပင် တောင်းပန်သော်လဲ အဲဒီလူဟာ နတ်ပြည်မရောက်နိုင်ဘူး။ အပါယ်ပဲ ကျမှာပဲ''

''နောက်တခု မေးဦးမည်။ သင် သဘောပေါက်သလို ဖြေပါ သူကြီး။ ထောပတ်အိုးကို ဖြစ်စေ၊ ဆီအိုးကို ဖြစ်စေ ရေနက်ကြီးထဲ နှစ်ခဲ့လိုက်ပြီး ရေပေါ် ပေါ်လာတဲ့ ထောပတ်တွေ ဆီတွေကို ''ရေထဲမြုပ်ကြပါ၊ မပေါ်ကြပါနဲ့'' လို့ လူတွေက ဝိုင်းဝန်းဆုတောင်းကြ တောင်းပန်ကြယင် အဲဒီ ထောပတ်တွေ ဆီတွေ ရေထဲ မြုပ်ပါမည်လား''

''မမြုပ်ပါဘုရား''

''အဲဒီ ဥပမာအတိုင်းပဲသူကြီး၊ သုစရိုက်အမှု ပြုတဲ့လူကို 'ဒီလူသေယင် အပါယ်ကျပါစေ' လို့ လူတွေက ဝိုင်းဝန်းပြီး ဘယ်လိုပင် ဆုတောင်း ဘယ်လိုပင် တောင်းပန်သော်လဲ ဒီလူဟာ အပါယ်မကျနိုင်ဘူး။ နတ်ပြည်ကိုပဲ ရောက်မှာပဲ''

မြတ်စွာဘုရား၏ ဥပမာဖြင့် ရှင်းပြချက်ကို ရွာသူကြီး လွန်စွာနှစ်သက်သွားသဖြင့် ဥပါသကာအဖြစ် ခံယူလိုက်၏။

(သံ ၂၊ ၄၉၈)

မည်သည့်အရာကိုမျှ ဆုတောင်းရုံ တောင်းပန်ရုံမျှဖြင့် မရနိုင်၊ ကိုယ်တိုင် အားထုတ်၍ ပြုလုပ်မှသာလျှင် ရနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြသော တရားတော်ဖြစ်၏။

ပုညကိရိယဝတ္ထု ၁၀-ပါး

ပုညကိရိယ = ပြုထိုက်သည့် ကောင်းမှု၊
ဝတ္ထု = ကောင်းကျိုးတို့၏ တည်ရာ၊
ပုညကိရိယ ဝတ္ထု = ကောင်းကျိုးတို့၏ တည်ရာဖြစ်၍ ပြုထိုက်သည့် ကောင်းမှုများ။

၁။ ဒါန = စွန့်ကြဲ ပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း၊
၂။ သီလ = ငါးပါး၊ ရှစ်ပါး စသည့် သီလ စောင့်ထိန်းခြင်း၊
၃။ ဘာဝနာ = တရားအားထုတ်ခြင်း၊
၄။ အပစာယန = ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေခြင်း၊
၅။ ဝေယျာဝစ္စ = ကုသိုလ် လုပ်ငန်းတို့ကို ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
၆။ ပတ္တိဒါန = မိမိပြုသည့် ကုသိုလ်အဖို့ကို အမျှဝေခြင်း၊
၇။ ပတ္တာနုမောဒန = သူတပါးပြုသည့် ကုသိုလ်ကို ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊
၈။ ဓမ္မဿဝန = သူတော်ကောင်းတရား နာကြားခြင်း၊
၉။ ဓမ္မဒေသနာ = သူတော်ကောင်းတရား ဟောကြားခြင်း၊

၁၀။ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ = ဖြောင့်မှန်သော အယူ၀ါဒ။

ပြုသင့် ပြုထိုက်သော ဤ ဖော်ပြပါ ကောင်းမှုတို့ကို အခွင့်သင့်တိုင်း ပြုလျှင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာ တိုးပွားၡ။

လူယုတ် လူမိုက် လက္ခဏာသုံးပါး

၁။ မကောင်းမှုကိုသာ ကြံစည်ခြင်း၊

၂။ မကောင်းသော အပြစ်မကင်းသော စကားကိုသာ ပြောဆိုခြင်း၊

၃။ မကောင်းမှုကိုသာ ပြုလုပ်ခြင်း။

လူလိမ္မာ လူတော် လူကောင်း လက္ခဏာ

၁။ ကောင်းမှုကိုသာ ကြံစည်ခြင်း၊

၂။ ကောင်းသော အပြစ်ကင်းသောစကားကိုသာ ပြောဆိုခြင်း၊

၃။ ကောင်းမှုကိုသာ ပြုလုပ်ခြင်း။

လူတော် လူကောင်း အရည်အသွေးများ

၁။ သဒ္ဓါ = ရတနာသုံးပါးနှင့် ကံတရားကို ယုံကြည်ခြင်း၊

၂။ သတိ = ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို မမေ့ခြင်း၊

၃။ ဟိရိ = မကောင်းမှု ပြုရမည်ကို ရှက်ခြင်း၊

၄။ ဩတ္တပ္ပ = မကောင်းမှု ပြုရမည်ကို ကြောက်လန့်ခြင်း၊

၅။ သုတ = အပြစ်ကင်းသော အကြားအမြင် ဗဟုသုတ ရှိခြင်း၊

၆။ ဝီရိယ = ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို အားထုတ် ပြုလုပ်ခြင်း၊

၇။ ပညာ = အသိ အလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ ရှိခြင်း။

ဤ ဖော်ပြပါ အရည်အသွေးများကို သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ ၇-ဖြာ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သူတော်ကောင်းတရား ၇-ပါး ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

အရိယာ ဥစ္စာ ၇-ဖြာ

သဒ္ဓမ္မဟု ခေါ်သည့် အထက်ပါ အရည်အသွေးများကို အရိယနေ = အရိယာဥစ္စာ ၇-ဖြာနှင့် ရောထွေးနေတတ်ကြသည်။ အရိယာဥစ္စာ ၇-ဖြာမှာ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ (ဒါန)၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ ပညာတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ရှိသေခြင်း ရှိခိုးခြင်း၏ အကျိုး

မိမိထက် အသက်ကြီးသူ သီလ သမာဓိ ပညာ ဂုဏ်ကြီး သူတို့ကို ရှိသေကိုင်းရှိုင်းလျှင် ရှိခိုးလျှင်–

၁။ အသက်ရှည်ခြင်း၊

၂။ ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါ ချောမောလှပခြင်း၊

၃။ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ချမ်းသာခြင်း၊

၄။ အားအင်ပြည့်ဖြိုးခြင်း အကျိုးများကို ရနိုင်၏။

(ဓမ္မ-ဋ္ဌ ၁၊ ၄၂၅)

စီးပွားပျက်ခြင်း၏ အကြောင်းများ

၁။ သေရည်သောက်စား၊ ပြုသူများ၊ စီးပွားပျက်မည်မှတ်။

၂။ ညဉ့်ခါပျော်ပါး၊ လှည့်လည်သွား၊ စီးပွားပျက်မည် မှတ်။

၃။ ပွဲလမ်းကြိုက်ငြား၊ အသွားများ၊ စီးပွားပျက်မည်မှတ်။

၄။ ကစားလောင်းစား၊ ပြုသူများ၊ စီးပွားပျက်မည်မှတ်။

၅။ လူမိုက်နှင့်ကား၊ ပေါင်းသင်းငြား၊ စီးပွားပျက်မည် မှတ်။

၆။ ပျင်းရိလေငြား၊ ထိုသူအား၊ စီးပွားပျက်မည်မှတ်။

(ဒီ ၃၊ ၁၄၈)

အခန်း (၈)

အောက်ပါတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များထဲမှ ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်း လိုက်နာဖွယ်ရာ ဆုံးမဩဝါဒ ကောင်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဩဝါဒအချုပ်

၁။ မကောင်းမှုမှန်သမျှ မပြုလုပ်နှင့်။
၂။ ကောင်းမှုမှန်သမျှ ပြုလုပ်ပါ။
၃။ စိတ်ကို ဖြူစင်အောင်ထားပါ။

* မကောင်းမှု ရှောင်၊ ကောင်းမှု ဆောင်၊ ဖြူအောင် စိတ်ကိုထား။
ခုလဲချမ်းသာ၊ နောင်ချမ်းသာ၊ မြတ်စွာဟောမိန့်ကြား။
အသားပဲဖြူဖြူ၊ အဝတ်ပဲဖြူဖြူ၊ စိတ်ဖြူဖို့သာ လိုရင်း ဖြစ်သည်။
စိတ်ဖြူလျှင်၊ ကိလေသာစင်၊ နိဗ္ဗာန်ဝင်ရေး ပဝေး တော့ပြီ။

စိတ်ကို နိုင်အောင်ကြိုးစား

အနာထပိဏ်သဌေးကြီး စိတ်ကို နိုင်အောင် စောင့်ထိန်းနိုင်လျှင် ကိုယ်နှင့်နှုတ်ကိုလည်း စောင့်ထိန်းနိုင်သည်။

စိတ်ကို နိုင်အောင် မစောင့်ထိန်းနိုင်လျှင် ကိုယ်နှင့်နှုတ်ကိုလည်း မစောင့်ထိန်းနိုင်ပေ။

* အသီးတရာ၊ အညှာတခု၊ ပမာရှု၍၊ စိတ်ဟုမည်ငြား၊ ဤတပါးမျှ၊ တရားကိုကြပ်၊ စောင့်စည်းကွပ်က၊ လူရပ် နတ်ရွာ၊ ဗြဟ္မာနိဗ္ဗာန်၊ ရောက်ကြောင်းမှန်၏။
(မဃဒေဝလင်္ကာသစ်)

စိတ်ကို ဆုံးမလျှင် ချမ်းသာ၏

နှိပ်ကွပ်ရန် ခဲယဉ်းသော၊ ပေါ့ပါးလျင်မြန်သော၊ သူသွားလိုရာအာရုံသို့ သွားတတ်သော စိတ်ကို ဆုံးမလျှင် ချမ်းသာ၏။

ကြီးပွားတိုးတက်ကြောင်းတရား

၁။ ထကြွလုံ့လ ဝီရိယ ရှိခြင်း၊
၂။ သတိရှိခြင်း၊
၃။ အပြစ်ကင်းသော အလုပ်ကိုသာ ပြုလုပ်ခြင်း၊
၄။ ကိုယ် နှုတ် စိတ် သုံးပါးလုံးကို စောင့်ထိန်းခြင်း၊

၇။ တရားနှင့်အညီ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုခြင်း၊

၆။ ကုသိုလ်တရားတို့ကို မမေ့ခြင်း။ ဤ အချက်တို့နှင့် ပြည့်စုံသောသူအား စည်းစိမ်ဥစ္စာ အခြံအရံ အကျော်အစောတို့ တိုးပွား၏။

မကောင်းမှု၏ အကျိုး

မကောင်းမှုပြုသူသည် ယခုဘဝ၌လည်း စိုးရိမ် ပူဆွေးရ၏။ တမလွန်ဘဝ၌လည်း စိုးရိမ် ပူဆွေးရ၏။ ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် ဘဝနှစ်တန်လုံး၌ စိုးရိမ် ပူဆွေးရ၏။ ထိုသူသည် မိမိ၏ မစင်ကြယ်သောအလုပ်ကို သိမြင်ရသဖြင့် ပို၍ စိုးရိမ် ပူဆွေးရ၏။

ကောင်းမှု၏ အကျိုး

ကောင်းမှုပြုသူသည် ယခုဘဝ၌လည်း ဝမ်းမြောက်ရ၏။ တမလွန်ဘဝ၌လည်း ဝမ်းမြောက်ရ၏။ ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် ဘဝနှစ်တန်လုံး၌ ဝမ်းမြောက်ရ၏။ ထိုသူသည် မိမိ၏ စင်ကြယ်သောအလုပ်ကို သိမြင်ရသဖြင့် ပို၍ ဝမ်းမြောက်ရ၏။

သူတော်ကောင်း၏ ဂုဏ်ရနံ့

စံပယ် ကြက်ရိုး ဂမုံး နှင်းဆီ စသော ပန်းတို့၏ အနံ့သည် လေညာသို့ဆန်၍ မမွှေးကြိုင်နိုင်။ သူတော်ကောင်းတို့၏ ဂုဏ်

ရန့်သည်သာလျှင် လေညာသို့ ဆန်လျက် မွှေးကြိုင်နိုင်၏။
အရပ်ဆယ်မျက်နှာလုံးသို့လည်း ပျံ့နှံ့၍ မွှေးကြိုင်နိုင်၏။

* စံပယ် ကြက်ရုံး၊ ဂမုံး နှင်းဆီ၊ ပန်းထွေလီတို့၊ လေပြည်လေညှင်း၊ သူဆောင်ကြဉ်း၍၊ ပျံ့သင်းမွှေးကြိုင်၊ လေအောက်လိုင်လည်း၊ မလှိုင်လေညာ၊ မမွှေးသာဘူး၊ ဆယ်ဖြာသုစရိ၊ စုံညီပြည့်မူ၊ ထိုသည့်သူ၏၊ မွှေးကြူသင်းပျံ့၊ ဂုဏ်ရနံ့ကား၊ ပျံ့နှံ့အောက်ထက်၊ လေဆန်တက်၍၊ ဘဝဂ်တိုင်ထိ၊ ပျံ့လှိုင်ဘိသည်၊ သူ၏သီလ ဖြူသောကြောင့်။

သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းသင်းပါ

သူတော်ကောင်းကိုသာ မှီဝဲ ဆည်းကပ်ရာ၏။ သူတော်ကောင်းနှင့်သာ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရာ၏။ သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှသာ သူတော်ကောင်းတရား သိ၍ အသိ အလိမ္မာ ပညာ ရနိုင်၏။

သူမိုက် သူယုတ်ထံမှ အသိ အလိမ္မာ ပညာ မရနိုင်။

လူယောက်မ

လူမိုက်သည် ပညာရှိကို တသက်လုံး မှီဝဲဆည်းကပ်နေသော်လည်း တရားကို မသိနိုင်။ ဥပမာ – ယောက်မသည် ဟင်း၏ အရသာကို မသိသကဲ့သို့ပင်။

* သန္ဓေစိတ်ခေတ်၊ ယုတ်ညံ့လတ်က၊ သူမြတ်တို့ထံ၊ တသက်ပန်မျှ၊ နည်းခံရလည်း၊ မေ့ဟဖုံးဘိ၊ မှောင်အတိမို့၊ မသိတရား၊ ယောက်မလား၊ များလှအပြစ်တွေ။

လူလျှာ

ပညာဉာဏ်ပြည့်သူ လူလိမ္မာသည် ပညာရှိကို တခဏ ကလေးမျှ မှီဝဲ ဆည်းကပ်ရစေဦးတော့ တရားကို သိ၏။ ဥပမာ–လျှာသည် ဟင်း၏ အရသာကို သိသကဲ့သို့ပင်။

* သန္ဓေစိတ်ခေတ်၊ ကောင်းမွန်လတ်က၊ သူမြတ်တို့ထံ၊ ခါတရံမျှ၊ နည်းခံရလည်း၊ ခဏဖြင့်ပင်၊ ဉာဏ်သက်ဝင်၍၊ သိမြင်တရား၊ လျှာအလား၊ များလှအကျိုးတွေ။

ရွှေအိုးကို လက်ညှိုးထိုးပြသူ

မိမိ၏ အပြစ်ကို ထောက်ပြ၍ မည္မာမတာ ပြောဆိုဆုံးမတတ်သော ပညာရှိကို ရွှေအိုးညွှန်ပြသူကဲ့သို့ သဘောထား၍

မှီ၍ ဆည်းကပ်ရာ၏။ ထိုကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဆည်းကပ်ခြင်းကြောင့် အကျိုးရဖို့သာ ရှိ၏။ အကျိုး မယုတ်ပေ။

* မေတ္တာ ကရုဏာ၊ ရှေးရှုကာဖြင့်၊ နာနာကျင်ကျင်၊ အပြစ်မြင်တိုင်း၊ သွန်သင်တတ်ရိုး၊ ပဏ္ဍိတ်မျိုးကို၊ ရွှေအိုးညွှန်ကြား၊ သူ့အလားသို့၊ ဝပ်တွားဆည်းကပ်၊ ဆက်ဆံတတ်၊ များမြတ် အကျိုးတွေ့။

တောထဲက ကျွဲကန်း

ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်လည်း မရှိ၊ ဆရာ့ထံမှ ကျိုးနွံစွာ နည်းခံသင်ယူထားသော နေနည်း ထိုင်နည်း အသိ အလိမ္မာလည်း မရှိသော သူသည် တောကြီးမျက်မည်းအတွင်းမှ ကျွဲကန်းကြီးကဲ့သို့ ဒုက္ခလှလှကြီး ရောက်တတ်၏။

* ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်မဲ့၊ သင်ယူမဲ့၍၊ ကင်းမဲ့ပညာ၊ ဉာဏ်တုံးပါမူ၊ မဟာမြိုင်လယ်၊ ကျွဲကန်းနှယ်၊ ခက်ဖွယ် ကြုံရသည်။

ဆရာကောင်းထံ နည်းခံ

ဆရာကောင်းထံ၌ ကျိုးနွံစွာ နည်းခံ သင်ယူထားသူသည် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၊ စိတ်လည်း တည်ကြည်ငြိမ်သက်၍ ကြည်လင် ရွှင်လန်း ချမ်းသာရ၏။

* ဆရာကောင်းထံ၊ နည်းနာခံ၍၊ သင်အံကြံကျင့်၊ ပညာပွင့်သော်၊ ကိုယ်ကျင့်စုံညီ၊ စိတ်တည်ကြည်၊ ရှင်ကြည် ချမ်းမြေ့ပါသတည်း။

တန်ဖိုးရှိသော စကား

အကျိုးစီးပွားနှင့် မစပ်သော စကားခွန်း တထောင်သည် အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်သဖြင့် ကြားရသူ၏ စိတ်ကို ချမ်းမြေ့စေသော စကားတခွန်းလောက် တန်ဖိုးမရှိပေ။

ဝီရိယ တန်ဖိုး

လုံ့လ ဝီရိယ မရှိပဲ ပျင်းရိဖင့်နွဲလျက် နှစ်ပေါင်းတရာ အသက်ရှင်နေသော သူထက် ထကြွလုံ့လ ဝီရိယခိုင်မြဲ ဇွဲကောင်းကောင်းဖြင့် တရက်မျှ အသက်ရှင်နေရသူက ပို၍ မြတ်၏။

အကုသိုလ်အကျိုးပေး ရှောင်ပြေးလို့ မရ

သမုဒ္ဒရာ၏ အလယ်ကိုပဲ သွားသွား၊ တောင်ကြားကိုပဲ ဝင်ဝင်၊ ကောင်းကင်မှာပဲ ပျံပျံ၊ မကောင်းမှုကံ၏ ဆိုးကျိုးမှ လွတ်နိုင်သည့် နေရာတော့ လောကမှာ မရှိပေ။

ကြီးပွား ချမ်းသာကြောင်း တရား ၄-ပါး

မြတ်စွာဘုရားသည် ကောလိယတိုင်း တက္ကရပတ္တရွာကြီး၌ သီတင်းသုံး တော်မူစဉ် ကောလိယ တိုင်းသား ဗျဂ္ဃပဇ္ဇ အနွယ်ဖြစ်သော ဒီဃဇာဏု ဥပါသကာကြီးက မြတ်စွာဘုရား အား ဤသို့ လျှောက်ထား၏။

''ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့ လူဒကာများမှာ လောကီရေးရာ ကာမဂုဏ်မှုတွေမှ မလွတ်နိုင်ကြသေးပါ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ခုဘဝအကျိုး၊ နောင်တမလွန်ကျိုး နှစ်မျိုးလုံး ပါဝင်သော ဆုံးမ ဩဝါဒစကားကို မိန့်ကြားတော် မူပါ ဘုရား''

''ဗျဂ္ဃပဇ္ဇ၊ လောကမှာ ထကြွလုံ့လ ဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံ ခြင်း=ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ၊ စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် ပြည့်စုံ ခြင်း=အာရက္ခသမ္ပဒါ၊ မိတ်ဆွေကောင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်း= ကလျာဏမိတ္တ သမ္ပဒါ၊ ဝင်ငွေ ထွက်ငွေ မျှတအောင် အသက် မွေးခြင်း=သမဇီဝိတာ ဆိုတဲ့ ပြည့်စုံမှု လေးမျိုး ရှိသူဟာ ယခု မျက်မှောက် ဘဝမှာ ကြီးပွား ချမ်းသာတယ်''

၁။ ဥဋ္ဌာန သမ္ပဒါ= မိမိ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု ပြုသော လုပ်ငန်း၌ ကျွမ်းကျင်၍ ပညာဉာဏ်ဖြင့် စူးစမ်းမြော်မြင်

ဆင်ခြင်လျက် တက်တက်ကြွကြွ လုံ့လ ဝီရိယဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂။ အာရက္ခ သမ္ပဒါ= မိမိ၏ ဉာဏ်အား၊ ဝီရိယအား၊ လက်ရုံးအားဖြင့် နှဖူးကချွေး ခြေမကျအောင် အားထုတ်လုပ်ကိုင်မှ စင်ကြယ်စွာ ရသည့် စည်းစိမ်ဥစ္စာကို ရန်သူမျိုးငါးပါး မဖျက်ဆီးရအောင် လုံခြုံစွာ စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းနိုင်ရမည်။

၃။ ကလျာဏ မိတ္တတာ= ဖော်ပြပါ အချက် နှစ်ချက်ပြည့်စုံရန် မိတ်ဆွေကောင်း လိုအပ်သည်။ ကြီးသည်ဖြစ်စေ၊ ငယ်သည်ဖြစ်စေ ရတနာသုံးပါးကို ယုံကြည်မှု၊ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းမှု၊ ပေးကမ်း လှူဒါန်းလေ့ရှိမှု၊ အသိ အလိမ္မာပညာရှိမှု တည်းဟူသော အရည်အချင်းများ ရှိလျှင် ဆက်ဆံပေါင်းသင်းထိုက်သော၊ အတုယူထိုက်သော မိတ်ဆွေကောင်းဖြစ်သည်။

၄။ သမဇီဝိတာ= ဝင်ငွေနှင့် ထွက်ငွေကို မျှအောင် စီမံသုံးစွဲရမည်။

အရနည်းပါလျက် လက်ဖွာ၍ အသုံးများသူကို ''ရေသဖန်းသီး စားသူ''ဟု ဆိုရိုးပြုကြ၏။ ရေသဖန်းသီး စားလို၍ သဖန်း

ပင်ကို လှုပ်သောအခါ သဖန်းသီးပေါင်း မြောက်မြားစွာ ကြွေကျလာရာ ထိုအထဲမှ နှစ်လုံး သုံးလုံးမျှသာ စားပြီးလျှင် ကျန်သော အသီးများကို အလဟဿ ပစ်ထားသည်နှင့် တူ၏။

အရမျှားပေါလျက် နှမြောလွန်းသဖြင့် မစားရက် မသုံးရက်သော သူကို ''မစားပဲ သေရမည့်သူ'' ဟု ဆိုရိုးပြုကြသည်။

ပျက်စီးကြောင်း တရား ၄–ပါး

မြတ်စွာဘုရားသည် ယခု 'မျက်မှောက်ဘဝ၌ ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်း ဖြစ်သော သမ္ပဒါလေးပါးကို ရှင်းပြပြီး နောက် ပျက်စီးကြောင်းတရား ၄–ပါးကို ဆက်လက် မိန့်ကြားတော်မူ၏။

''ဗျဂ္ဃပဇ္ဇ၊ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ သမ္ပဒါလေးပါးနဲ့ ပြည့်စုံလို့ ရထားတဲ့ စည်းစိမ်ဥစ္စာဟာ အမျိုးသမီးများနဲ့ အပျော်အပါး လိုက်စားယင် ဖြစ်စေ၊ အရက်သေစာ အသောက် အစား ကြူးယင် ဖြစ်စေ၊ အလောင်းအစား ကစားကြူးယင် ဖြစ်စေ၊ မိတ်ဆွေယုတ်နှင့် ပေါင်းမိယင် ဖြစ်စေ ပျက်စီးဆုံးရှုံးတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီပျက်စီးကြောင်း လေးပါးကို ရှောင်ရတယ်''

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည် တမလွန် ကြီးပွား ချမ်းသာရေးအတွက် (၁) ယုံကြည်မှု= သဒ္ဓါ၊ (၂) ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမှု=သီလ၊ (၃) စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းမှု= စာဂ၊ (၄) အလိမ္မာ ပညာမှ စ၍ ဥဒယဗ္ဗယပညာ အထိ ပြည့်စုံရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆက်လက် မိန့်ကြားတော်မူ၏။

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ၏ ဩဝါဒများ

၁။ စိတ်သည် တောမျောက်ကဲ့သို့ လော်လည်၏။ အလိုမလိုက်ရာ။

၂။ အချိန်ကို လူက မစားလျှင် အချိန်က လူကို စားသည်။

၃။ တုတ်လက်နက်ဆောင်လျှင် ခွေးဟောင်သည်။

၄။ သည်းခံခြင်း လက်နက်ဆောင် လျှင် ဒေါသ မီးမလောင်။

၅။ ငါသာ ငါ့ပြင် ငါမမြင့်ဟု ဒုရင်တဆူ ပြုမိမူ ထိုသူသူ့အောက် နေ့ချင်းရောက်လိမ့်။

၆။ မြေဆိုးပါးပျဉ်းထောင်လျှင် လူရိုက်ခံရတတ်သည်။

၇။ သလေးနှံ အဆံမပြည့်ခင် ထောင်သည်၊ အဆံပြည့်လျှင် ငိုက်သည်။

၈။ မျက်ကွယ် တစောင်းမဆိုနှင့်၊ မျက်မှောက် မရှုတ်ချနှင့်၊ အပြစ်တင် မစောနှင့်။

၉။ ရေကန်၌ မှော်ကို ဖယ်၍ သောက်ရေ ခပ်ရသည်။ မသူတော်၌ အပြစ်ကိုဖယ်၍ ဂုဏ်ကို ရှာရသည်။

၁၀။ သူတပါး၏အပြစ်ကို မိမိ၏ နှလုံးအိမ်တွင် ကြာကြာ မစိမ်နှင့်။

အခန်း (၉)

ကံ=အလုပ်

ပါဠိဘာသာ "ကမ္မ"ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် "ကံ"ဟု ခေါ်သည်။ "အလုပ်"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

ကမ္မ=ကံ=အလုပ်၊ ဤစကား သုံးလုံး အဓိပ္ပာယ်အတူတူ ဖြစ်သည်။

အလုပ်ဆိုသည်မှာ-

၁။ ကိုယ်ဖြင့်၊ ပြုလုပ်သည့် အလုပ်=**ကာယကံ**၊
၂။ နှုတ်ဖြင့် ပြုလုပ်သည့် အလုပ်=ဝစီကံ၊
၃။ စိတ်ဖြင့် ပြုလုပ်သည့် အလုပ်=မနောကံ ဟု အလုပ် ၃-မျိုး ရှိ၏။ ကံ ၃-ပါးဟုလည်း ခေါ်၏။

၁။ ကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်သည့်အလုပ် (**ကာယကံ**)ဆိုသည်မှာ တစ်စုံတယောက်ကို တုတ်ဖြင့် ရိုက်ခြင်း၊ လက်သီးဖြင့် ထိုးခြင်း၊

လဲနေသူတဦးကို ထူပေးခြင်း၊ တစုံတခု မ ချီ နေသည်ကို ကူညီ မ၊ ချီ ပေးခြင်းမျိုးကို ခေါ်သည်။

၂။ နှုတ်ဖြင့် ပြုလုပ်သည့်အလုပ် (ဝစီကံ) ဆိုသည်မှာ တစုံတယောက်ကို ဆဲဆိုခြင်း၊ ''ရိုက်လိုက်''ဟု ခိုင်းခြင်း၊ တစုံ တယောက်ကို ချီးမွမ်း ပြောဆိုခြင်း၊ ''ကူညီလိုက်ပါ'' ဟု ခိုင်းခြင်းမျိုးကို ခေါ်သည်။

၃။ စိတ်ဖြင့် ပြုလုပ်သည့်အလုပ် (မနောကံ)ဆိုသည်မှာ တစုံတယောက်ကို ရိုက်ရန် ကြံစည်ခြင်း၊ သူ့ပစ္စည်းကို ခိုးရန် ကြံစည်ခြင်း၊ တစုံတယောက်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဆင်ခြင် အောက်မေ့ခြင်း၊ သူတပါးကို ကူညီရန်၊ ပေးကမ်းလှူဒါန်းရန် ကြံစည်နေခြင်းမျိုးကို ခေါ်သည်။

ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တက်ကြွသောစိတ်ရှိမှ ကံဖြစ်သည်

ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်သော်လည်း ပြုလုပ်တိုင်း ကံမဖြစ်ပေ၊ ကံအရာ မမြောက်ပေ။ အကောင်း အဆိုး ရည်ရွယ်ချက်တခုခုဖြင့် တက်ကြွထက်သန်သော စိတ် ဦးဆောင် လျက် ပြုလုပ်မှသာ ''ကံအရာမြောက်၍'' ကံဟု ခေါ်သည်။

တချို့ အလုပ်များကို အကောင်းအဆိုး ရည်ရွယ်ချက် အထူးလည်း မပါ၊ တက်ကြွထက်သန်သော စိတ်လည်း မရှိပဲ မထင်ရှားသော စိတ် စေတနာဖြင့် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း လုပ်ကြ၏။ အလုပ် ဖြစ်မြောက်စေသော စိတ်စေတနာ အလွန်အားသေးလှသဖြင့် သူ့အလိုအလျောက် လုပ်မိသွားသည်ဟုပင် မှတ်ထင်ကြရ၏။ ယင်း အလုပ်များမှာ သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ ထခြင်း၊ လျောင်းခြင်း စသော အလုပ်မျိုး၊ နှုတ်ဆက် စကားပြောခြင်း စသော အလုပ်မျိုးဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့သော အလုပ်မျိုးသည် ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုး တစုံတရာကို ဖြစ်ပေါ်စေသော ကံများ မဟုတ်ကြပေ။ ကံအရာမြောက်သော အလုပ်များ မဟုတ်ကြပေ။

အချုပ်ဆိုရလျှင် ရည်ရွယ်ချက်နှင့်တကွ တက်ကြွထက်သန်သော စိတ် ဦးဆောင်လျက် ပြုလုပ်သော အလုပ်သည် ကံမြောက်၍ မသိသာ မထင်ရှားသော သာမန်စိတ်ဖြင့် ပြုလုပ်သော အလုပ်လည်း ကံမမြောက်ပေ။

ယင်း တက်ကြွထက်သန်သော စိတ်ကို စေတနာဟု ခေါ်သည်။ ဤ တက်ကြွသည့် စိတ်သဘောကြောင့်ပင် ကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်မိ၏။ နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုမိ၏။ စိတ်ဖြင့် ကြံစည်တွေးတောဆင်ခြင်မိ၏။

ယင်း တက်ကြွထက်သန်သော စိတ်သဘော စေတနာသည် ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် အလုပ်များ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်း အခြေခံဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုစေတနာ (တက်ကြွသော စိတ်သဘော)ကို ''ကံ''ဟု မြတ်စွာဘုရားက နာမည်တပ်တော်မူ၏။

အကြောင်းနှင့် အကျိုး

လောက၌ ဖြစ်ဖြစ်သမျှသော အရာများသည် အကြောင်းမရှိပဲ ဖြစ်လာကြသည်မဟုတ်။ သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ချည်း ဖြစ်ကြ၏။

အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိုအကျိုးများသည်လည်း တဖန် အကြောင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြန်ကာ တခြား အကျိုးတခုကို ဖြစ်ပေါ်စေပြန်သည်။

ဤနည်းဖြင့် လောကကြီး သည် ကြောင်း ကျိုး ဆက် သဘာဝကြီးမျှသာ ဖြစ်နေတော့၏။

သူတော်ကောင်းသည် တရားနာလိုစိတ်ကြောင့် တရားနာ၏။ တရားနာခြင်းကြောင့် တရားအားထုတ်လိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်၏။တရား အားထုတ်လိုစိတ်ကြောင့် တရားအားထုတ်၏။

တရား အားထုတ်ခြင်းကြောင့် တရားကို သိသောဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်၏။

ဤအရာ၌ ဆင်ခြင်စဉ်းစားကြည့်လျှင် အောက်ပါအတိုင်း ကြောင်းကျိုး ကွင်းဆက် သဘာဝကို တွေ့ရ၏။

အကြောင်း		အကျိုး	
၁။ တရားနာလိုစိတ်	ကြောင့်	တရား နာခြင်း	ဖြစ်၏။
၂။ တရားနာခြင်း	ကြောင့်	တရား အားထုတ်ချင်စိတ်	ဖြစ်၏။
၃။ တရားအားထုတ်ချင်စိတ်	ကြောင့်	တရားအားထုတ်ခြင်း	ဖြစ်၏။
၄။ တရားအားထုတ်ခြင်း	ကြောင့်	တရားကို သိသောဉာဏ်	ဖြစ်၏။

က။ တရားနာလိုစိတ်၌ ကောင်းသော ရည်ရွယ်ချက်နှင့် တကွ တက်ကြွသော စိတ်သဘော (စေတနာ) ပါဝင်၏။ ထို့ကြောင့် ကံ ဖြစ်၏။
ထို့ကြောင့် တရားနာလိုစိတ်သည် ကံ=အလုပ်= အကြောင်း။

ခ။ ဤအကြောင်းကြောင့် တရားနာခြင်း အကျိုး ဖြစ်ပေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ယင်း တရားနာခြင်းသည် တရားနာလိုစိတ် ဟူသော အကြောင်း၏ အကျိုး (ကံ၏ အကျိုး၊ အလုပ်၏ အကျိုး) ဖြစ်၏။

တဖန်–

က။ တရားနာခြင်းသည်လည်း (ရည်ရွယ်ချက်နှင့် စေတနာပါသောကြောင့်) ကံ= အလုပ်= အကြောင်း ဖြစ်ပြန်၏။

ခ။ ယင်း တရားနာခြင်း ဟူသော အလုပ်= အကြောင်းကြောင့် တရားအားထုတ်လိုစိတ် ဟူသော အကျိုး ဖြစ်ပေါ်ပြန်သည်။ (ကံ၏ အကျိုး၊ အကြောင်း၏ အကျိုး)။

ဤနည်းအတိုင်း တရားအားထုတ်လိုစိတ် (ကံ)နှင့် တရားအားထုတ်ခြင်း (အကျိုး)၊ တရားအားထုတ်ခြင်း (ကံ= အလုပ်)နှင့် တရားသိခြင်း (အကျိုး) ဖြစ်ပေါ်လာပုံတို့ကို ဆက်စပ် စဉ်းစားကြည့်လျှင် ကံ= အလုပ် ဆိုသည် မှာ အကြောင်းဖြစ်၍ ယင်း အကြောင်းကြောင့် သင့်လျော်သော အကျိုး ဖြစ်ပေါ်ရသည်ကို သဘောပေါက်နိုင်၏။

ဤသဘောကို နားလည်လျှင် ကံဆိုသည်မှာ အလုပ်=အကြောင်းဟု လည်းကောင်း၊ ကံ၏ အကျိုးဆိုသည်မှာ အလုပ်ကြောင့် ရရှိသော အကျိုး၊ အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးဟု လည်းကောင်း နားလည် လာပါလိမ့်မည်။

ယင်းသို့ နားလည်လျှင် ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးဆိုသည်မှာ ထူးဆန်းသော သဘောတရား မဟုတ်ပဲ ကမ္ဘာ့ ကြောင်းကျိုးနိယာမ သဘာဝ တခုမျှသာ ဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက်လာပါလိမ့်မည်။

ပို၍ ရှင်းအောင် ကျဉ်းကျဉ်း ရေးရလျှင်–

ကံဆိုသည်မှာ အလုပ်၊ အလုပ် ဆိုသည်မှာ အကြောင်းတရား၊ အကြောင်းဆိုလျှင် လျော်ရာ အကျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေရ၏။

၁။ ကောင်းသော ရည်ရွယ်ချက် တက်ကြွသော စိတ်ဖြင့် ပြုလုပ်လျှင် ကောင်းသော အလုပ်၊ ကောင်းသော (ကုသိုလ်ကံ)၊ ကောင်းသော အကြောင်း။

၂။ မကောင်းသော ရည်ရွယ်ချက် တက်ကြွသော စိတ်ဖြင့် ပြုလုပ်လျှင် မကောင်းသော အလုပ်၊ မကောင်းသော ကံ (အကုသိုလ်ကံ)၊ မ ကောင်း သော အကြောင်း။

ကံ၏ အကျိုးပေးချိန်

ကံသည်-

(၁) ယခုဘဝမှာ ပြုလုပ်သော အလုပ် (ကံ)ကြောင့် ယခုဘဝမှာပင် အကျိုးရစေသော ကံ၊

(၂) ယခုဘဝမှာ ပြုလုပ်သော်လည်း ယခုဘဝ၌ အကျိုးပေးရန် အကြောင်း မညီညွတ်၍ သေပြီးနောက် တချိန်ချိန်မှာ အကျိုးရစေသော ကံ၊

(၃) ယခုဘဝ မတိုင်မီက အကြောင်း (ကံ)ကို ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း ထိုစဉ်က အကျိုး ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်လောက်အောင် အကြောင်း မညီညွတ်ခဲ့၍ ယခုဘဝမှာမှ အကျိုးရစေသော ကံ ဟု ၃-မျိုး ရှိ၏။

ဤကံ ၃-မျိုးအနက် အမှတ် (၁) ကံမှာ လက်ငင်း အကျိုးရစေသော ပစ္စုပ္ပန် ကံ ဖြစ်၏။ ဤစာအုပ် ငါးပါးသီလ အခန်း၌ ပြခဲ့သော ရဟန်းတော်ကို ခွေးများဖြင့် တိုက်သည့် ကောကမုဆိုး၏ ကံမျိုးတည်း။

အမှတ် (၂) ကံနှင့် (၃)ကံမှာမူ ဘဝတခုတွင် အလုပ် (ကံ)ကို လုပ်ခဲ့၍ နောက်ဘဝ တခုမှာသာ အကျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေသော ကံများချည်း ဖြစ်ကြ၏။ သဘောအားဖြင့်

ဆိုး၏။ အကြောင်းကြီးမား အားကောင်းလျှင် အကျိုးကြီးမား၍ အကြောင်း အားသေးလျှင် အကျိုးလည်း အားသေး၏။

သို့သော် အတိတ်က လုပ်ခဲ့သော အလုပ် (ကံ)များ ဆိုးသည် ကောင်းသည်ကိုလည်း မသိနိုင်ကြ။ ကြီးသည် သေးသည်ကိုလည်း မသိနိုင်ကြ။ သို့ဖြစ်၍ မသိနိုင်သော အတိတ်ကံကို အားကိုးအားထားလည်း မပြု၊ ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်နေမှုလည်း မရှိပဲ မိမိပိုင်သော ယခုလောလောဆယ် ပစ္စုပ္ပန် အချိန်ကလေးမှာသာ အပြစ်အကင်းဆုံး အကောင်းဆုံး ပစ္စုပ္ပန်ကံတွေဖြစ်အောင် ဉာဏ် ဝီရိယနှင့် ယှဉ်ကာ ကြိုးစား အားထုတ်ပြုလုပ်ခြင်းသည်သာ မှန်ကန်သော သဘောထား၊ မှန်ကန်သော လမ်းစဉ် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

အခန်း (၁၀)

ဗုဒ္ဓဝင် အကျဉ်း

ဗျာဒိတ်တော်

ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ရမ္မာမြို့အတွင်း တနေရာ၌ ရွှံ့ပြင်ပေါ်တွင် အလျားစင်း~~လျက်~~ တံတားခင်းနေသော သုမေဓာရသေ့၏ ဦးခေါင်းအနီးတွင် ရပ်တော်မူလျက် ''သင်သည် နောင် လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ရှိသောအခါ ဂေါတမ အမည်ဖြင့် သင် ဆုတောင်းသည့်အတိုင်း ဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်လတ္တံ့'' ဟုဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူ၏။

ဆုတောင်းပြည့်ရန် အင်္ဂါရှစ်ပါး

လောကသုံးပါး၌ ဘုရားဖြစ်ရန် ဆုတောင်းသော်လည်း ဆုတောင်းတိုင်း ပြည့်စုံသည် မဟုတ်။ အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ညီညွတ်သူမှသာ ပြည့်စုံသည်။ အင်္ဂါရှစ်ပါးမှာ–

၁။ လူသားဖြစ်ခြင်း၊

၂။ ယောကျာ်းဖြစ်ခြင်း၊

၃။ သုတောင်းချိန်၌ ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင် လောက် သည့် အကြောင်း ပါရမီ ပြည့်စုံနေခြင်း၊

၄။ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရား တဆူဆူ အထံတော်၌ ဆုပန်ခြင်း၊

၅။ ရသေ့ ရဟန်း တမျိုးမျိုးဖြစ်ခြင်း၊

၆။ သမာပတ် ၈-ပါး ရသူဖြစ်ခြင်း၊

၇။ မြတ်စွာဘုရားတို့အား အသက်ကို စွန့်လှူထားခြင်း၊

၈။ ဘုရားဖြစ်ရန် ကြီးမားသော ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ ရှိခြင်း။

သုမေဓာရသေ့သည် ဤအင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ''ဘုရားဖြစ်လတ္တံ့''ဟူသော ဗျာဒိတ်စကားကို ဒီပင်္ကရာ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ပါရမီ ၁၀-ပါး

ဗျာဒိတ်ရပြီးလျှင် ဘုရားအဖြစ်ရောက်ရန် ဆယ်တန်သော ပါရမီတို့ကို သုမေဓာ ရသေ့ဘဝမှ စ၍ ဖြည့်ကျင့်ရ၏။ ထို ပါရမီများမှာ-

၁။ ဒါန ပါရမီ=စွန့်ကြဲ ပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း၊

၂။ သီလ ပါရမီ=သီလ စောင့်ထိန်းခြင်း၊

၃။ နေက္ခမ္မ ပါရမီ = လောကီစည်းစိမ် စွန့်လျက် တောထွက်ခြင်း၊

၄။ ပညာ ပါရမီ=အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊

၅။ ဝီရိယ ပါရမီ=ကြီးမားသော ဝီရိယ ရှိခြင်း၊

၆။ ခန္တီ ပါရမီ=အရာရာ၌ သည်းခံခြင်း၊

၇။ သစ္စာ ပါရမီ=မှန်ကန်သော စကားကို ဆိုခြင်း၊

၈။ အဓိဋ္ဌာန် ပါရမီ=မဖြစ်မနေ စွဲမြဲသည့် ဇွဲစိတ်ရှိခြင်း၊

၉။ မေတ္တာ ပါရမီ = သတ္တဝါများအား မေတ္တာစိတ်ထားခြင်း၊

၁၀။ ဥပေက္ခာ ပါရမီ=ဆင်းရဲချမ်းသာကို ဥပေက္ခာထားခြင်း။

ဤ ပါရမီ ၁၀-ပါးကို ကိုယ်လက်အင်္ဂါ စွန့်ရသည်အထိ ဖြည့်ကျင့်သောအခါ ဥပပါရမီ ၁၀-ပါး ဟု ခေါ်ရ၏။ အသက်ကို စွန့်ရသည်အထိ ဖြည့်ကျင့်သောအခါ ပရမတ္ထပါရမီ ၁၀-ပါးဟု ခေါ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ပါရမီ ၁၀-ပါး၊ ဥပပါရမီ ၁၀-ပါး၊ ပရမတ္ထပါရမီ ၁၀-ပါး အားဖြင့် သုံးဆယ်ရှိ၏။ ပါရမီ ၁၀-ပါး၊ အပြား ၃၀ ဟု အများသိကြ၏။

ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထ

ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဤ ပါရမီတို့ကို လေးသင်္ချေနှင့် တမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီးလျှင် နောက်ဆုံးဘဝ၌ သာကီဝင် မင်းမျိုးဖြစ်သည့် **ကပ္ပိလဝတ်ပြည့်ရှင်** ဘုရင် **သုဒ္ဓေါဒန**၏ မိဖုရားကြီး **မဟာမာယာဒေဝီ၏ ဝမ်း၌** ပဋိသန္ဓေ နေတော်မူ၏။ ပဋိသန္ဓေ ရင့်သောအခါ မဟာမာယာဒေဝီသည် ခမည်းတော် မယ်တော်များ၏ တိုင်းပြည်ဖြစ်သော **ဒေဝဒဟ** တိုင်းပြည်သို့ အသွား လမ်းခရီးအကြားရှိ လုမ္ဗိနီအင်ကြင်းဥယျာဉ်အတွင်း၌ ခေတ္တ အနားယူကာ အင်ကြင်းကိုင်းကို လှမ်းကိုင်နေစဉ်မှာ ကမ္ဘာလေ လှုပ်ရှား၍ ဘုရားလောင်းကို ဖွားမြင်၏။ ဖွားပြီးနောက် ၇-ရက်မြောက်တွင် မယ်တော် **မာယာဒေဝီ** ကွယ်လွန်သွား၏။

ဘုရားလောင်းကို သိဒ္ဓတ္ထဟု အမည်ပေးကြ၏။ သိဒ္ဓတ္ထကလေး၏ အင်္ဂါလက္ခဏာတို့ကို ကြည့်၍ ပုဏ္ဏားတော် အများစုက စကြဝတေးမင်းသော်လည်း ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဘုရားသော်လည်း ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ဟောကြ၏။ ကောဏ္ဍညပုဏ္ဏားကလေးကမူ မုချ ဘုရားဖြစ်မည်ဟု တခွန်းတည်း အဘပ်ဟောလိုက်၏။

သုဒ္ဓေါဒန ဘုရင်ကြီးသည် သားတော် သိဒ္ဓတ္ထ လောကကို ငြီးငွေ့ပြီး တောမထွက်ရေး၊ ဘုရားမဖြစ်ရေးအတွက် နန်းတော်

တွင်း၌ ပျော်ပိုက်စေရန် စည်းစိမ်ချမ်းသာ အမျိုးမျိုးကို စီမံ ဖန်တီး၍ ပေးထား၏။ ထိတ်လန့် သံဝေဂကို ဖြစ်စေနိုင်သော အနိဋ္ဌာရုံများဖြစ်သည့် လူအို လူနာ လူသေ တို့ကို သိဒ္ဓတ္ထ မမြင်ရစေရန်လည်း အမိန့် အမျိုးမျိုးထုတ်ကာ စီမံထား၏။

နိမိတ်လေးပါး

သိဒ္ဓတ္ထ ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ် ရောက်သောအခါ သာကီမျိုး သာကီနွယ်ဖြစ်သည့် သုပ္ပဗုဒ္ဓ ဘုရင်၏ သမီးတော် ယသော ဓရာနှင့် လက်ထပ်ပေး၏။ သိဒ္ဓတ္ထသည် ယသောဓရာမင်းသမီးနှင့် အတူ ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို ၁၃–နှစ်တိုင်တိုင် ခံစား၍ အသက် ၂၉–နှစ် ရှိသောအခါ တနေ့တွင် ဥယျာဉ်တော် အသွား လူအို၊ လူနာ၊ လူသေတို့ကို မြင်ရတွေ့ရသဖြင့် ထိတ်လန့် သံဝေဂစိတ်တွေ တဖွားဖွားဖြစ်နေစဉ် တည်ကြည်ငြိမ်သက် သော ဣန္ဒြေနှင့် ကြည်လင်ချမ်းမြေ့သော မျက်နှာရှိသည့် ရဟန်းတော်တပါးကို မြင်ရသောအခါ ရဟန်းတော်ကဲ့သို့ ဖြစ်လိုစိတ်တွေ ပေါ်လာ၏။ (ဤ လူအို၊ လူနာ၊ လူသေ၊ ရဟန်းဟူသော နိမိတ်ကြီးလေးပါးကို နတ်များ ဖန်ဆင်း၍ ပြသည်ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ ဆို၏။ တချို့က နိမိတ်လေးခုကို တနေ့တည်း မြင်သည်ဟု ဆို၍ တချို့က တနေ့ တခုစီ လေး ရက်မြင်သည်ဟု ဆို၏။)

တောထွက်ခြင်း

သိဒ္ဓတ္ထသည် ဥယျာဉ်အတွင်း ရေကန်ထဲ၌ ရေချိုးနေစဉ် မှာလည်း တောထွက်ကာ ရဟန်းပြုလိုစိတ်တွေသာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်နေ၏။ ထိုအချိန်မှာ ကြင်ယာတော် ယသောဓရာတွင် သားတော်ကလေး ဖွားကြောင်း နန်းတော်မှ သတင်းပို့လှာ၏။ သိဒ္ဓတ္ထ ပို၍ စိတ်လေးသွား၏။ ဒီလို သံယောဇဉ်အနှောင်အဖွဲ့တွေ များလေ မထွက်နိုင်လေဖြစ်ကာ ဆင်းရဲနေမှာပဲဟု ဆင်ခြင်မိသဖြင့် ရဟန်း မြန်မြန်ပြုနိုင်ရေးကိုသာ တွေးတော စဉ်းစားလျက်နေ၏။

ထိုနေ့ညဉ့်၌ အနှောင်အဖွဲ့တွေထဲက ရုန်းထွက်ကာ ရဟန်းပြုရေးကိုသာ အပြန်ပြန် အလှန်လှန် စဉ်းစားယင်း သိဒ္ဓတ္ထ အိပ်ပျော်သွား၏။ သန်းခေါင်အချိန်တွင် တရေးနိုးလာသောအခါ၌လည်း ရဟန်းပြုလိုစိတ်သည်သာလျှင် စိတ်ထဲ၌ ဖြစ်ပေါ်နေ၏။ ပြန်အိပ်၍ မရပေ။ အိပ်မရသဖြင့် အနီးပတ်ဝန်းကျင်ကို ကြည့်မိလိုက်ရာ မိမိကို တူရိယာများဖြင့် ဖျော်ဖြေသော အမျိုးသမီးများ တရှုံးရှုံး တခေါခေါ ဟောက်လျက် ကိုးယို့ကားယား အိပ်ပျော်နေကြသည်ကို မြင်ရသောအခါ "ကြောက်စရာ စက်ဆုတ်စရာ လောကကြီးပါကလား" ဟု ပို၍ ထိတ်လန့်သွား၏။

သို့ဖြင့် ချက်ချင်း စက်ခန်းဆောင်မှ ထွက်၍ ဖွားဘက်တော် ဆန္နကို ခေါ်ကာ ကဏ္ဍကမြင်းကို ကုန်းနှီးတင်စေပြီးလျှင် ဆန္နနှင့်အတူ မြင်းစီးလျက် ထွက်ခဲ့၏။ တညချင်းဖြင့်ပင် တိုင်းပြည်သုံးခုကို ကျော်ဖြတ်မိပြီးနောက် အနောမာမြစ်ကမ်းသို့ ရောက်လေ၏။

အနောမာမြစ်ကမ်း၌ ဘုရားလောင်းသည် ဆံတော်ကို သန်လျက်ဖြင့် ရိတ်ဖြတ်ပြီးလျှင် ဃဋိကာရဗြဟ္မာကြီး လှူဒါန်းသော ပရိက္ခရာရှစ်ပါးကို ခံယူ၍ သင်္ကန်းကို ဝတ်ကာ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအသွင်ကို ယူလိုက်၏။ ဖွားဘက်တော် ဆန္နအမတ်နှင့် ကဏ္ဍကမြင်းကို ပြန်လွှတ်လိုက်ပြီးလျှင် မလှမ်းမကမ်းရှိ အနုပိယ သရက်တောသို့ သွား၍ ထိုသရက်တော၌ ၇-ရက်မျှ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခ=ရဟန်းချမ်းသာကို ခံစားလျက်နေ၏။

ဗိမ္ဗိသာရကို ကတိပေးခြင်း

ထို့နောက် ဘုရားမိနက်သန် တရားရမည့် နေရာမှန်ကိုရှာယင်း ခရီးဆက်ခဲ့ရာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့အနီး ရောက်လျှင် မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ပြီးနောက် ပဏ္ဍဝ တောင်ခြေ၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးလေ၏။ ထူးခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည့်ရှင် ဗိမ္ဗိသာရဘုရင် လိုက်လာပြီးလျှင် ထီးနန်းကို လွှဲအပ်သောအခါ အလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထက ဘုရားအဖြစ် ရရေးအတွက် တောထွက်ခဲ့ခြင်း

ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြီးလျှင် ငြင်းပယ်လိုက်၏။ ဗိမ္ဗိသာရက ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်လျှင် သူ့ထံကို ရှေးဦးစွာ ကြွလာဖို့ လျှောက်ထားသဖြင့် ကြွလာမည်ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံ ကတိ ပေးပြီးလျှင် ခရီးဆက်ခဲ့၏။

ဆရာရသေ့ နှစ်ပါး

ခရီးတနေရာတွင် ကာလာမ အမျိုးအနွယ်ဝင် အာဠာရ ရသေ့ကြီးကို တွေ့၍ သူ့ထံတွင် နည်းခံ ကျင့်ကြံရာ စျာန် ၇ ပါးကို ရလျှင် ဆရာရသေ့ကြီးက သူ ဤမျှသာသိကြောင်း ပြောသဖြင့် လိုအပ်သော တရား မရသေး၍ ထွက်ခွာခဲ့၏၊ ရာမ၏ သား ဥဒက ရသေ့ကြီးထံ နည်းခံ၍ ကျင့်ကြံပြန်ရာ စျာန်သမာပတ် ၈ ပါးအထိ ချက်ချင်း ရလေ၏၊ ဥဒက ရသေ့လည်း ထိုထက်ပို၍ မသိသဖြင့် ထွက်ခွာခဲ့ပြန်၏။

ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်များ

သိဒ္ဓတ္ထသည် ဥဒကထံမှ ထွက်ခွာခဲ့ရာ ဉရုဝေဠ တောသို့ ရောက်လျှင် တော၏ သာယာပုံ၊ မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိပုံကို နှစ်သက် သဘောကျ၍ မိမိကြားဘူး သိဘူးထားသော ကျင့်နည်း ကြံနည်း ဟူသမျှကို ဤတော၌ အပြင်းအထန် ကျင့်ကြံ အားထုတ် တော့၏၊ ကပိလဝတ်မှ ကောဏ္ဍည ခေါင်းဆောင်သော ရသေ့ ငါးပါးသည်လည်း သိဒ္ဓတ္ထ တောထွက်ရာသို့ လိုက်လာ

ကြရာ ဥရုဝေဠ၌ သိဒ္ဓတ္ထကို မိ၍ ဘုရားလောင်း လှတ်လှတ်ကျွတ်ကျွတ် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်နိုင်ရန် ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုလျက် နေကြ၏။ သိဒ္ဓတ္ထသည် အစာကို တဖြည်းဖြည်းလျော့၍ ကျင့်ရာမှ နောက်ဆုံးတွင် အစာ ဖြတ်လျက်ကျင့်၏။ ထိုအချိန်တွင် အပ္ပာဏက ဈာန် ခေါ်သည့် ထွက်သက် ဝင်သက်ကို ချုပ်ထိန်းထားသော အကျင့်ကို ကျင့်ရာ ကြီးမားပြင်းထန်လှသော ဝေဒနာကို ခံစားရသဖြင့် ခံနိုင်အားမရှိသော ခန္ဓာကိုယ်သည် စင်္ကြံဦး၌ သတိမေ့ကာ လဲနေတော့၏။

အကျင့်မှားကို စွန့်ပြီ

ဤနည်းအတိုင်း ခြောက်နှစ်ပတ်လုံး သာမန်လူတို့ စိတ်ကူးမျှ မထည့်ဝံ့သော ဝီရိယစွမ်းအားဖြင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကျင့်သော်လည်း ဘုရား ဖြစ်နိုင်ရန် ဉာဏ် အရိပ်အရောင်ကို သော်မှလည်း မတွေ့ရပဲ ကိုယ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲရုံမျှသာ ဖြစ်၍ အကျင့်မှားဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် ဆွမ်းခံထွက်ကာ အစာအာဟာရကို မျှတရုံမျှ ပြန်၍ ဘုဉ်းပေး၏။

အလုပ်အကျွေး ရသေ့ငါးပါးတို့သည် ဘုရားလောင်း အစာအာဟာရကို ပြန်လည်မှီဝဲသောအခါ သိဒ္ဓတ္ထ ဝီရိယကို လျော့လိုက်၍ ဘုရားဖြစ်တော့မည် မဟုတ်ဟု ယူဆလျက် ဘုရားလောင်းထံမှ ထွက်ခွာလာပြီးလျှင် ၁၈-ယူဇနာ ဝေးသော ဣသိပတနခေါ်သည့် ဘေးမဲ့တောသို့သွား၍ နေကြ၏။

ဘုမိနက်သန်သို့

ဘုရားလောင်းသည် ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်မှားများကို စွန့်ပြီးနောက် ပို၍ သင့်လျော်သည့် နေရာကို ရှာယင်း နေရဉ္ဇရာမြစ်၏ အရှေ့ဘက်ကမ်းအတိုင်း တောင်ဘက်သို့ ခရီးဆက်ခဲ့၏။ သေနရွာကြီးအနီး ရောက်သောအခါ ရွာထိပ်ရှိ မြည်ညောင်ပင်ရိပ်၌ ခေတ္တ နားနေစဉ် သဋ္ဌေးသမီး သုဇာတာ လာ၍ ကပ်သော ရွှေခွက်နှင့် နို့ဆွမ်းကို ခံယူ ဘုဉ်းပေးပြီးလျှင် ရွှေခွက်ကို နေရဉ္ဇရာမြစ်ထဲ၌ မျှောလိုက်၏။

ဘုရားလောင်းသည် မြစ်ကမ်းပေါ်သို့ ပြန်တက်ပြီးလျှင် တောလုံးဝေအောင် ပွင့်နေသော အင်ကြင်းတောသို့ ဝင်ကာ နေ့သန့်စင်လျက် နေလေ၏။ ညနေချမ်း ရောက်သောအခါ နေရဉ္ဇရာမြစ်ကို ဖြတ်၍ အနောက်ဘက်ကမ်းသို့ ကူးပြီးလျှင် ဂယာသီသနှင့် မလှမ်းမကမ်းရှိ တောအုပ်ညို့ညို့ရှိရာသို့ ကြွသွား၏။ တောအုပ်အဝင်တွင် မြက်ရိတ်ပုဏ္ဏား သောတ္ထိယက မြက်ရှစ်ဆုပ် လှူသည်ကို ခံယူပြီးလျှင် အရိပ်ကောင်းလှသော ညောင်ဗုဒ္ဓဟောပင် အောက်၌ ပင်စည်၏ အရှေ့ဘက်တွင် ဖြန့်ခင်းလိုက်၏။

ဘုရားဖြစ်ပြီ

ဘုရားလောင်းသည် ညနေစောင်းတွင် ညောင်ဗုဒ္ဓဟောပင်၏ အောက်၌ ခင်းထားအပ်သော ပလ္လင်ထက်ဝယ် ပင်

စည်ကို ကျော၁ပေးလျက် အရှေ့ဘက်သို့ မျက်နှာမူ၍ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်တော်မူပြီးလျှင် ''ဘုရား မဖြစ်သမျှ ဤနေရာမှ မထ''ဟု ဓိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ ထိုနေ့ကား ကဆုန်လပြည့်နေ့ တည်း။ ထို့နောက် သူဖွားပြီး၍ မကြာမီပင် သူ့ခမည်းတော် လယ်ထွန်မင်္ဂလာပွဲ ကျင်းပနေစဉ်က သပြေပင်ရိပ်တွင် သူ ဝင်စားခဲ့သော အာနာပါနစျာန်ကို သတိရ၍ ထိုစျာန်ကိုပင် အခြေခံလျက် ကျင့်ကြံအားထုတ်လေ၏။ နေမဝင်မီ လာ၍ နှောင့်ယှက်သော မာရ်နတ်၏ ရန်ကို အောင်မြင်တော်မူ၏။

ညဥ့်ဦးယာမ်တွင် ရှေးရှေးဘဝများ၌ ဖြစ်ခဲ့ဘူးသည်များကို ပြန်၍သိသော ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိဉာဏ်၊ သန်းခေါင်ယာမ်၌ နတ်မျက်စိကဲ့သို့ မြင်စွမ်းနိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၊ မိုးသောက်ယာမ်၌ ကိလေသာ အာသဝေါ တရားတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ကုန်ခန်းစေသော အာသဝက္ခယဉာဏ်နှင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရတော်မူပြီးလျှင် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏။ သက်တော်ကား ၃၅-နှစ်မျှသာ ရှိသေး၏။

အစဆုံး သရဏဂုံ တည်သူများ

ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးနောက် သတ္တာဟပေါင်း ခုနစ်လီ (၄၉-ရက် တိုင်တိုင်) ဗောဓိပင်၏ အနီး ပတ်ဝန်းကျင်၌ ဆွမ်းခံမကြွ ဆွမ်းမဘုဥ်းပေးပဲ သီတင်းသုံးတော်မူ၏။ ခုနစ်

ရက်ပေါင်း ခုနစ်လီ ပြည့်သောနေ့တွင် လင်းလွန်းပင်ရင်း၌ စံနေတော်မူ၏။ ထိုအခါ ဥက္ကလာနယ်မှ ကုန်ရောင်း လာကြသော တပုဿ နှင့် ဘလ္လိက ကုန်သည်ညီနောင်တို့ ရောက်လာကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားအား ပျားဆုပ်မုန့်နှင့် မုန့်ကြွက်ကျစ်တို့ကို လှူဒါန်းကြသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက အနုမောဒနာတရားဟောကြားသောအခါ ဘုရား၊ တရား သရဏဂုံ နှစ်ပါးကို ယုံကြည် ဆည်းကပ်ကြ၏။ ဤ ကုန်သည်ညီနောင်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ ပထမဆုံး သာဝကများလည်း ဖြစ်၊ သရဏဂုံနှစ်ပါး အစဆုံး တည်သူများလည်း ဖြစ်ကြ၏။

ကုန်သည်ညီနောင်တို့က အမြဲ ကိုးကွယ်ဖို့ရာ ပူဇော်ဖွယ် တခုခု ချီးမြှင့်တော်မူပါရန် လျှောက်ထားကြသောအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဆံတော်ကို လက်ဖြင့် သပ်၍ လက်တွင် ပါလာသော ဆံတော်ဓာတ်တို့ကို ချီးမြှင့်တော်မူလိုက်၏။ ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် ဥက္ကလာသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ထိုဆံတော်တို့ကို ဌာပနာ၍ စေတီ တည်ထားကြ၏။

(ဤ ကုန်သည်ညီနောင်တို့၏ ဥက္ကလာနယ်ကိုပင် ဥက္ကလာပဟု ခေါ်သော ဒဂုန်မြို့ဟု ယူဆကြကာ ယခု ရွှေတိဂုံ စေတီတော်ကို ထိုစဉ်က တပုဿ နှင့် ဘလ္လိက ညီနောင်တို့ တည်ထား၍ ဆံတော်များ ဌာပနာထား

ခဲ့ကြ၏ဟု ယူဆကြ၏။ သုတေသီ ပညာရှင်တို့ကမူ ထိုစဉ်က ဥက္ကလာနယ် ဆိုသည်မှာ အိန္ဒိယပြည်၌ ယခု ရှိနေသော ဩရိဿနယ် ဖြစ်ဟန် ရှိကြောင်း ရေးသား ကြ၏။)

မြတ်စွာဘုရားသည် ခုနစ်ခုမြောက် သတ္တာဟ၌ လင်းလွန်း ပင်ရင်း၌ စံနေတော်မူပြီးနောက် ဆိတ်ကျောင်း ညောင်ပင် သို့ တဖန် ကြွတော်မူ၍ သီတင်းသုံးတော်မူ၏။ ဤနေရာ၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် မည်သူ့အား အစဦး တရားဟော သင့်သနည်းဟု ဆင်ခြင်တော်မူရာ ဆရာရသေ့ကြီးနှစ်ပါး ဖြစ်ကြသော အာဠာရနှင့် ဥဒကတို့ ကွယ်လွန်ကြပြီကို သိရ၍ ရသေ့ငါးပါးတို့အား ဟောရန် ဆင်ခြင်ကြည့်သောအခါ ဣသိပတန မိဂဒါဝုန် (ဘေးမဲ့တော) ၌ သီတင်းသုံးနေကြ ကြောင်း တွေ့ရ၏။

တရားဦး

သို့ဖြင့် ဝါဆိုလဆန်း ၁၄–ရက်နေ့ ညဥ့်အထိ ဗောဓိမဏ္ဍိုင် အနီး၌ စံနေတော်မူပြီးလျှင် ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌ မိဂဒါဝုန်သို့ ဦးတည်လျက် ကြွသွားတော်မူ၏။ လမ်းခရီးတွင် ဥပက တက္ကဒွန်းနှင့် တွေ့၍ မိမိအမည် ဇိန ဖြစ်ကြောင်း မိန့်တော် မူခဲ့၏။

မိဂဒါဝုန်တောတွင် ထို ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ညဉ့် ပဉ္စဝဂ္ဂီ ငါးဦးဟု ခေါ်သော ရသေ့ငါးဦးအား ဓမ္မစကြာတရား ဟောတော်မူရာ ကောဏ္ဍညရသေ့ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရ၍ ရဟန်းပြုပေးတော်မူ၏။ ကျန်ရသေ့များ တရားကို ဆက်လက် အားထုတ်ကြရာ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့၌ အရှင်ဝပ္ပ၊ ၂-ရက်နေ့၌အရှင် ဘဒ္ဒိယ၊ ၃-ရက်နေ့၌ အရှင် မဟာနာမ်၊ ၄-ရက်နေ့၌ အရှင် အဿဇိတို့ အသီးသီး သောတာပန် ဖြစ်ကြ၏။

ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၅-ရက်နေ့၌ အနတ္တ လက္ခဏသုတ် ဒေသနာကို ဟောတော်မူရာ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ငါးပါးလုံး ရဟန္တာ ဖြစ်သွား၏။

သာသနာပြု စေလွှတ်တော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် ပထမဝါ၌ မိဂဒါဝုန် တောတွင်ပင် ဝါဆိုတော်မူ၏။ နာလက ရသေ့အား မောနေယျအကျင့်ကို ဟောတော်မူ၏။ သဋ္ဌေးသား ယသကို လည်းကောင်း၊ သူ၏ သူငယ်ချင်း ၅၄-ယောက်တို့ကို လည်းကောင်း တရားရစေ ကာ ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းပြုပေးတော်မူ၏။ ယသ၏ မိဘများ နှင့် ဇနီးဟောင်းတို့ သောတာပန် ဖြစ်ကြ၏။

ဝါကျွတ်သောအခါ ပဝါရဏာ ပြုပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ခြောက်ကျိပ်သော တပည့်ရဟန္တာတို့ကို နေရာဖြန့်၍ သာသနာပြု စေလွှတ်တော်မူ၏။

ဘုရားရှင် ကိုယ်တိုင်မှာမူ တပါးတည်း ဥရုဝေဠတောသို့ ကြွတော်မူ၏။ လမ်းခရီး အကြား၌ ကပ္ပါသိက တောအုပ်အတွင်း သစ်ပင်တပင်အောက်၌ ခေတ္တ နားနေတော်မူစဉ် ဘဒ္ဒဝဂ္ဂီ ညီနောင် သုံးကျိပ်တို့ မိန်းမ တယောက်ကို လိုက်ရှာရာမှ ဘုရားရှင်နှင့် တွေ့၍ တရားနာရသဖြင့် သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်များ ဖြစ်ကြကာ ရဟန်းပြုကြ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဘဒ္ဒဝဂ္ဂီ ရဟန်း သုံးကျိပ်တို့ကိုလည်း အရပ်ဒေသ အန္တံ့အပြားသို့ သာသနာပြု စေလွှတ်တော်မူပြီးလျှင် ရှင်တော်ဘုရား တပါးတည်း ဥရုဝေဠသို့ ခရီးဆက်တော်မူ၏။ ဥရုဝေဠတော၌ သုံးလမျှ သီတင်းသုံးလျက် ဥရုဝေဠရသေ့၏ မီးတင်းကုတ်ထဲမှ နဂါးဆိုးကြီးကို တန်ခိုးဖြင့် နှိမ်နင်းတော်မူပြီးလျှင် ဥရုဝေဠ ကဿပ၊ နဒီ ကဿပ၊ ဂယာ ကဿပ ရသေ့ညီနောင် သုံးဦး တို့နှင့်အတူ သူတို့၏ တပည့် တစ်ထောင်ကိုပါ အယူမှားများကို စွန့်စေ၍ ရဟန်းပြုပေးတော်မူ၏။ ထိုရဟန်း တစ်ထောင်တို့ကို ဂယာသီသ၌ အာဒိတ္တပရိယာယ ဒေသနာကို ဟောကြားသောအခါ အားလုံး ရဟန္တာ ဖြစ်သွားကြ၏။

ရာဇဂြိုဟ်သို့ ကြွတော်မူခြင်း

ဗိမ္ဗိသာရအား ပေးခဲ့သည့် ကတိအတိုင်း ပြာသို လပြည့်ကျော် ၁–ရက်နေ့၌ ထိုရဟန်း တစ်ထောင် ခြံရံလျက် ရာဇဂြိုဟ်သို့ ကြွတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာကြရသော ဗိမ္ဗိသာရမင်းနှင့် တကွ မြို့သူ မြို့သား အများအပြားတရားရကြ၏။ ဗိမ္ဗိသာရ ဘုရင်က သူ၏ ဝါးတောဥယျာဉ်အတွင်း၌ ကျောင်းဆောက်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို လှူဒါန်း၏။ ဝေဠုဝန် ကျောင်းတော်ဟု ထင်ရှား၏။

ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ

ထိုအချိန်တွင် အမှန်တရားကို ရှာနေကြသော ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ သူငယ်ချင်း ပရိဗိုဇ် နှစ်ယောက်တို့သည် သိဥ္စည်းဆရာကြီး အထံ၌ တပည့်ခံလျက် ရှိကြ၏။ တနေ့တွင် ပဥ္စဝဂ္ဂီတပါးဖြစ်သော အရှင် အဿဇိ ရာဇဂြိုဟ်မြို့တွင်း ဆွမ်းခံကြွရာ ဥပတိဿက မြင်၍ ကြည်ညိုသဖြင့် တပည့်ခံကာ တရားမေးမြန်းရာ ကြောင်းကျိုး နိယာမ သဘော ဘုရားဟောသည်ကို အရှင် အဿဇိက ပြန်လည် ဟောပြလိုက်၏။ ဥပတိဿ တရားသဘောပေါက်ကာ သောတာပန် ဖြစ်သွား၍ သိဥ္စည်းကြီး၏ ကျောင်းသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ သူငယ်ချင်း ကောလိတကို ပြန်ဟောပြရာ ကောလိတလည်း သောတာပန် ဖြစ်သွား၏။

သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးလုံး တပည့်ငါးရာကိုပါ ခေါ်ခဲ့၍ သိဥ္စည်း၏ အရာမ်မှ ထွက်ခဲ့ကြပြီးနောက် တပို့တွဲလဆန်း ၁-ရက်နေ့တွင် ဘုရားရှင် ထံမှောက်သို့ ရောက်လာကြကာ ရဟန်းအဖြစ်တောင်းသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းပြုပေးတော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရား တရားဟောသောအခါ သူတို့၏ တပည့်ငါးရာမှာ ရဟန္တာများ ဖြစ်သည်အထိ တရားသိသွားကြ၏။ အရှင်ဥပတိဿသည် တပို့တွဲလပြည့်နေ့တွင် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင် ဝက်တူးလိုဏ်ခေါင်း၌ မြတ်စွာဘုရား ဒီဃနခ ပရိဗိုဇ် (ဥပတိဿ၏တူ) အား ဟောကြားသော ဒီဃနခသုတ်တော်ကို နာကြားရ၍ ရဟန္တာ ဖြစ်သွား၏။ ဒီဃနခကား သောတာပန် တည်သွား၏။ ဤ အရှင်ဥပတိဿကား နောင်အခါတွင် အရှင်သာရိပုတ္တရာဟု ထင်ရှားလာသော လက်ယာတော်ရံ အဂ္ဂသာဝက အရှင်မြတ်ကြီးပင် ဖြစ်၏။

အရှင် ကောလိတမှာမူ ကလ္လဝါဠပုတ္တရွာကို အမှီပြု၍ တရားဆက်လက် အားထုတ်ရာ စကြံအလျှောက် များသွား၍ ပင်ပန်းသဖြင့် အိပ်ငိုက်နေသည်ကို ရှင်တော်မြတ်ဘုရား သိတော်မူ၍ ပစလာယမာန သုတ်တော်ကို ဟောတော်မူသဖြင့် တပို့တွဲလဆန်း ၈-ရက်နေ့၌ ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူ၏။ ဤအရှင်ကောလိတကား လက်ဝဲတော်ရံ အရှင် မောဂ္ဂလာန် ပင်တည်း။

ခမည်းတော်က အပင့်လွှတ်ခြင်း

မြတ်စွာဘုရား၏ ခမည်းတော် ကပိလဝတ်ပြည့်ရှင် သုဒ္ဓေါဒန ဘုရင်ကြီးသည် သား ဘုရား ရာဇဂြိုဟ်ပြည်တွင် သီတင်းသုံးလျက်ရှိကြောင်း သတင်းကောင်း ကြားရ၏။ ထို့ကြောင့် ပြာသိုလပြည့်ကျော် ၁ ရက်နေ့ ကဆုံမိ အသော် ခြံရုံ တွေမျှ ကိုယ်တိုင် လာ၍ ပင့်ဖိတ်သည်ကို ချက်ချင်း လိုက်သွား မြည်သည် အမတ်ကြီးမှာ ရဟန္တာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြ၏။

ရှင်ကာဠုဒါယီ၏ ပန်းချီကား

နောက်ဆုံးတွင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဖွားဘက်တော် ကစား ဖော် ဖြစ်ခဲ့သော ကာဠုဒါယီ အမတ်ကို ရွေးနည်းအတိုင်း စေလွှတ်ပြန်၏။ ကာဠုဒါယီ အမတ်ကြီးနှင့် အခြွေအရံ တစ်ထောင်လည်း ရဟန္တာ ဖြစ်သွားကြပြန်၏။ သို့သော် အရှင်ကာဠုဒါယီသည် မင်းကြီးကို ဝန်ခံခဲ့သည့်အတိုင်း တပေါင်းလပြည့်နေ့တွင် မြတ်စွာဘုရား အထံသို့ သွား၍ ဆောင်းကုန်နွေကူး တပေါင်းလ ရာသီထူး၏ မပူ မအေးဖြစ်၍ သာယာပုံ၊

သစ်ပင်များ ရွက်ညွန့်တွေ ထွက်ချိန်ဖြစ်၍ ရှုမငြီးအောင် သာယာပုံ၊ ရာသီနှင့် တောတောင် သာယာလှသဖြင့် သားကောင်များ၊ ကျေးငှက်များလည်း သာသာယာယာ တွန်ကျူးလျက် မြူးတူး ရွှင်ပျော်နေကြပုံ အစုံစုံတို့ကို ဖော်ပြလျက် မြတ်စွာဘုရား ကပ္ပိလဝတ်ပြည်သို့ ကြွရန် အရေးကို တောတောင်ဘွဲ့ ပါဠိကဗျာ ဂါထာပေါင်း ခြောက်ဆယ်ကို သီကုံးရွတ်ဆိုကာ တောတောင် ပန်းချီကားချပ်ကြီး ရေးခြယ်သည်နှယ် အကျယ်တဝင့် တင်ပြ လျှောက်ထားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားက ကြွတော်မူရန် သဘောတူသောအခါ နှစ်လနှင့် ကပ္ပိလဝတ်ပြည်သို့ အရောက် ပင့်ဆောင်လေ၏။

ကပ္ပိလဝတ်၌ ကျေးဇူးဆပ်ခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် ကပ္ပိလဝတ်သို့ ရောက်သောအခါ ပထမနေ့၌ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြ၍ ဆွေမျိုးတို့၏ အပူဇော်ကို ခံတော်မူ၏။ ဒုတိယနေ့၌ ကပ္ပိလဝတ် မြို့အတွင်း၌ ဆွမ်းခံကြွရာမှ ခမည်းတော် မင်းကြီးကို တရားဟောရာ သကဒါဂါမ်ိ ဖြစ်သွား၏။ (နောင်တွင် ထီးဖြူအောက်၌ပင် ရဟန္တာဖြစ်သွား၏။) တတိယနေ့တွင် ညီတော် နန္ဒမင်းသားကို ရဟန်းပြုပေး၏။ သတ္တမနေ့တွင် သားတော် ရာဟုလာ ၇-နှစ်သား

ကလေးက မယ်တော်၏ သင်ကြားပေးချက်အရ ဘုရားရှင်ထံ အမွေတောင်းသောအခါ ကျောင်းတော်သို့ ခေါ်ခဲ့ပြီးလျှင် အရှင်သာရိပုတ္တရာထံ အပ်ကာ သရဏဂုံပေး၍ ရှင်သာမဏေ ပြုပေးစေ၏။

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်သို့ပင် ပြန်ကြွ တော်မူ၏။

ကျောင်း ခွင့်ပြုခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်၌ ဒုတိယဝါ ဆိုတော်မူ၏။ ရာဇဂြိုဟ် သူဌေးသည် သံဃာတော်များ ချုံကြိုချုံကြား သစ်ပင်များအောက်မှာ နေကြသည်ကို မကြည့်ရက်နိုင်သဖြင့် သံဃာတော်များမှ တဆင့် မြတ်စွာဘုရားအား ကျောင်း ခွင့်ပြုဖို့ လျှောက်ထားရာ ဘုရားခွင့်ပြုတော်မူသဖြင့် ကျောင်း ဆောက် လှူဒါန်း၏။

အနာထပိဏ်၏ သဒ္ဓါတရား

ဝါကျွတ်သောအခါ ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး၏ အဆွေတော် သာဝတ္ထိပြည်မှ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် အရောင်းအဝယ် ကိစ္စဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်သို့ ရောက်လာ၏။ ဘုရားပွင့်တော်မူကြောင်း

သိရသောအခါ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ သီတာဝနတောကျောင်းသို့ သွား၍ ဖူးမြော်ကာ တရားနာရသဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်သွား၏။ အနာထပိဏ်သဌေးသည် နောက်တနေ့တွင် သံဃာတော်များနှင့် တကွ မြတ်စွာဘုရားကို ရာဇဂြိုဟ်သဌေး၏ အိမ်၌ပင် ဆွမ်း ဆက်ကပ် လှူဒါန်း၏။ သာဝတ္ထိသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ကြီးကို ငွေအမြောက်အမြား အကုန်ခံကာ ဆောက်လုပ်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ပင့်၍ လှူဒါန်းလိုက်၏။

သံသရာ ဇာတ်သိမ်း

ထိုအချိန်မှ စ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်၌သာ များသောအားဖြင့် သီတင်းသုံးလျက် သက်တော်ရှစ်ဆယ်အထိ သတ္တဝါတို့၏ ဆင်းရဲငြိမ်းရေး ချမ်းသာရေးကိုသာ ဆောင်ရွက်တော်မူပြီးလျှင် ကုသိနာရုံပြည် မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်အတွင်းဝယ် သက်တော်ရှစ်ဆယ် ပြည့်သောနှစ် ကဆုန်လပြည့်ညတွင် ရုပ်နာမ်ခပ်သိမ်း ချုပ်ပြတ်ငြိမ်း၍ သံသရာဇာတ် သိမ်းကာ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံတော်မူလေ၏။

ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည်မှာ ယခု မြန်မာနှစ် ၁၃၄၂-ခုနှစ် အထိ ဆိုလျှင် နှစ်ပေါင်း ၂၅၂၄-နှစ် ရှိသွားပေပြီ။

အခန်း (၁၁)

နိုင်းယှဉ်ကြည့်တတ်ရန်

ဤအခန်း၌ ထင်ရှားသော ဘာသာကြီးများ၏ အကြောင်းကို အခြေခံသဘောမျှ အနည်းငယ်စီ ဖော်ပြသင့်သည်ဟု ထင်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ကလေးသူငယ်များ ငယ်စဉ်ကစ၍ ဘာသာတရား တခုနှင့်တခု နှိုင်းယှဉ် လေ့လာပြီးလျှင် ဆင်ခြင်သုံးသပ်သည့်ဉာဏ် ရင့်သန်လာကာ အမှားအမှန်ကို ဝေဖန် ခွဲခြားတတ် စေလိုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဟိန္ဒူဘာသာ

တည်ထောင်သူ- မရှိ။
စတင်ပေါ်ပေါက်ချိန်- ခရစ်မပေါ်မီ နှစ် ၁၅၀၀ ခန့်။
စတင်ပေါ်ပေါက်ရာဌာန- အိန္ဒိယပြည်။
ဘာသာ၏ အထွတ်အထိပ်ပုဂ္ဂိုလ်-ဗြဟ္မာ၊ဗိဿနိုး၊ သိဝ။
ပဓာန ကျမ်းဂန်- ဝေဒကျမ်းများ၊ ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများ၊ ရာမာယန၊ မဟာဘာရတ၊ ဘဂဝဒ်ဂီတာ။

အခြေခံ ယုံကြည်ချက်

ကမ္ဘာလောကနှင့် သတ္တဝါများကို ဗြဟ္မာက ဖန်ဆင်းသည်။ ဗိဿနိုးက ကာကွယ် စောင့်ရှောက်သည်။ သိဝက ဖျက်ဆီးသည်။ ဗြဟ္မာကြီး၏ ကြင်ယာတော်က သူရဿတီ၊ ဗိဿနိုး၏ ကြင်ယာတော်က လက္ခမီ၊ သိဝ၏ ကြင်ယာတော်က ပဗ္ဗတီ အသီးသီး ဖြစ်ကြသည်။

ဗြဟ္မာ ဆိုသည်မှာ ပရမအတ္တပင်။ ပရမအတ္တသည် ကမ္ဘာလောကနှင့် သတ္တဝါများကို ဖန်ဆင်းသည်။ ထို့ကြောင့် အတ္တသည် အရာတိုင်းတွင် ပျံ့နှံ့လျက် တည်ရှိ၏။ လောကသည် အတ္တ၊ လောကသည် ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါသည် အတ္တ၊ သတ္တဝါသည် ဗြဟ္မာ၊ သင်သည် အတ္တ ဖြစ်၏။ သင်သည် ဗြဟ္မာဖြစ်၏။ ဖန်ဆင်းရှင် အတ္တကို ပရမအတ္တ၊ သတ္တဝါတို့ သန္တာန်၌ တည်သော အတ္တကို ဇီဝအတ္တဟု ခွဲခြားရ၏။ (မြန်မာလူမျိုးတို့က အသက်၊ ဝိညာဉ် ဟု ခေါ်သော အရာကို ဟိန္ဒူက ဇီဝအတ္တ ဟု ခေါ်ခြင်းပင်။)

အတ္တသည် အမြဲတည်ဆုံး ဖြစ်၏။ မပျက်မစီး အမြဲ တည်၏။ သတ္တဝါ သေသော်လည်း အတ္တက မပျက်စီးပဲ သေသော သတ္တဝါ၏ ခန္ဓာကိုယ်မှ ထွက်ခွာ၍ နောက်ခန္ဓာကိုယ်တခုထဲသို့ ကူးပြောင်း တည်နေကာ နောက်တဘဝ စခန်းသွား၏။ ဤ

နည်းဖြင့် တဘာဝပြီး တဘာဝ ကူးပြောင်းကာ အတ္တသည် သံသရာ လည်နေ၏။

ယင်းသို့ သံသရာလည်နေခြင်းမှာ အတ္တကို လောဘစသော ကိလေသာ အညစ်အကြေးတွေ ကပ်ငြိနေ၍ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတွေကို ပြုနေသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထို ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးကို နောက်ဘဝ၌ အတ္တကပင် ခံစား၏။

အတ္တမှ ကိလေသာ အညစ်အကြေးတွေ စင်ကြယ်သွားစေရန် ဂင်္ဂါမြစ် အတွင်း၌ ရေချိုးရ၏။ ဂင်္ဂါမြစ်သည် ဟိမဝန္တာ ကေလာသ တောင်ထိပ်တွင် တရားထိုင်နေသော သိဝ နတ်မင်းကြီး၏ ဆံထုံးမှစ၍ စီးဆင်းလာသောကြောင့် မြတ်သော မြစ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဂင်္ဂါမြစ်၌ ရေချိုးလျှင် ကိလေသာ စင်ကြယ်၏။

ယောဂ ခေါ်သည့် သမထ အလုပ်ကို အားထုတ်ခြင်းဖြင့်လည်း ကိလေသာကို စင်ကြယ်စေ၏။ ယောဂ အကျင့်၏ စွမ်းအားဖြင့် အတ္တမှ ကိလေသာတွေ စင်ကြယ်သွားသောအခါ အတ္တသည် ဖြူစင် တောက်ပြောင်လာပြီးလျှင် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတွေကို မပြုတော့သဖြင့် သံသရာမှ လွတ်မြောက်၍ ပရမအတ္တနှင့် ပြန်လည် ပေါင်းဆုံမိကာ မောက္ခ(နိဗ္ဗာန်)ကို ရသွား၏။

ဟိန္ဒူဘာသာ ပေါ်ပေါက်လာပုံ

ဟိန္ဒူဘာသာကို မည်သည့်အချိန်က စတင် ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု ပြောရန် မလွယ်ကူပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်ယင်း ဘာသာ အခြေခံရာဖြစ်သည့် ဣရုဝေဒ(ရိဂ်ဝေဒ)၊ ယဇုဝေဒ၊ သာမဝေဒ၊ အာထဗ္ဗဏဝေဒ ဟူသော ဝေဒကျမ်းဂန်တို့ ပေါ်ထွန်းရာ ခေတ်ကို တိကျစွာ သတ်မှတ်ဖို့ ခဲယဉ်းသောကြောင့်ပင်။ ထိုကျမ်းတို့၏ ခေတ်ကို အစောဆုံး ခရစ်မပေါ်မီ (ဘီစီ)နှစ် ၆၀၀၀ မှ နောက်အကျဆုံး နှစ် ၇၀၀ အထိ ခန့်မှန်းကြ၏။ သို့သော် ခရစ်မပေါ်မီ နှစ် ၁၅၀၀ ခန့်ဟု ခန့်မှန်းသူ ပညာရှင်က အများစု ဖြစ်၏။

ထိုခန့်မှန်းချက်ကို အတည်ပြုလျှင် ဟိန္ဒူဘာသာ၏ သက်တမ်းသည် ခရစ်မပေါ်မီ (ဘီစီ) နှစ်ပေါင်း ၁၅၀၀၊ ခရစ်ပေါ်ပြီးနောက် (အေဒီ) နှစ်ပေါင်း ၁၉၈၁၊ နှစ်ရပ်ပေါင်းလျှင် ၃၄၈၁–နှစ် ကြာခဲ့ပြီဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။

ဟိန္ဒူဘာသာသည် (ဘီစီ) ၁၅၀၀ ခန့်က အာရှတိုက်အလယ်ပိုင်းမှ ရွှေ့ပြောင်းလာကာ အိန္ဒိယပြည် အရှေ့မြောက်ပိုင်း၌ ဝင်ရောက် နေထိုင်သော အရိယန်လူမျိုးတို့၏ ဝေဒကျမ်းများ၌ အခြေခံသည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။ ထို ဝေဒကျမ်းများကို ရေးသားသူကား မထင်ရှားပေ။ တချို့ ဟိန္ဒူများ

ပြဟ္မဏများက ဝေဒကျမ်းများသည် လူသား တဦးဦး၏ လက်ရာမဟုတ်၊ ဖန်ဆင်းရှင် ပြဟ္မဏ၏ တန်ခိုးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကျမ်းများဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်ကြ၏။

ရှေးကနှင့် မတူတော့

ဝေဒကျမ်းများ၌ အခြေခံခဲ့သော ဟိန္ဒူ=ပြဟ္မဏဘာသာသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ ခေတ်အဆက်ဆက်ကို ဖြတ်သန်းလာခဲ့ရသဖြင့် ယခုခေတ် ဟိန္ဒူတို့ ယုံကြည် ကိုးကွယ်သော ဟိန္ဒူဘာသာသည် ဝေဒခေတ် ဘာသာတရားနှင့် အတော်ကြီး ခြားနားနေပြီဖြစ်၏။ ဝေဒခေတ်၌ ဣန္ဒြ၊ အဂ္ဂိနိ၊ ဝရုဏ စသော နတ်တို့အား ယဇ်ပူဇော်ခြင်း၊ ဂါထာရွတ်ခြင်းကို အလေးပေးထားသော်လည်း ဥပနိသျှဒ် စသော နောက်ပေါ် ဘာသာရေးကျမ်းများက ယဇ်ပူဇော်ခြင်း၊ ဂါထာ ရွတ်ခြင်းသည် အရေးမကြီး။ ပြဟ္မာ=အတ္တကို မြင်အောင် ကြည့်နိုင်ဖို့သာ အရေးကြီးကြောင်း၊ ယဇ်ပူဇော်ခြင်း၊ ဂါထာရွတ်ခြင်း၊ ယဇ်သီချင်းဆိုခြင်းဖြင့် မှန်မြတ်လှသော အတ္တကို မတွေ့နိုင် မမြင်နိုင်ကြောင်း ဖော်ပြကြ၏။

ဘဂဝဒ်ဂီတ

မဟာဘာရတ၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ဘဂဝဒ်ဂီတကျမ်း၌လည်း အတ္တ၏ သဘောသဘာဝကို ပို၍ ပေါ်လွင်အောင်

နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ရှင်းလင်း ဖွင့်ဆိုထား၏။ အမှန်းတင်ထား၏။ ထို့ကြောင့် ဘဂဝဒ်ဂီတကဗျာကျမ်းသည် ယခုခေတ် ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့ အရှိသေဆုံး အမြတ်နိုးဆုံး ဦးထိပ်ထက် ပန်ဆင်ထားသော ကျမ်းဖြစ်၏။

တဆူတည်းမှ ကိုယ်ပွားသုံးဆူ

ဝေဒကျမ်းများ၌ ဗိဿနိုး၊ သိဝ (ရုဒြ)၊ ဗြဟ္မာ တို့သည် အလွန် ကြီးအရေးမပါကြ၊ တလုံးတစည်းတည်းလည်း မဟုတ်ကြပေ။ ခရစ်ပေါ်ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၄၀၀ ခန့်၌ ပေါ်ထွန်းလာသော ဂုတ္တမင်းဆက်မှစ၍ ဗြဟ္မာ၊ ဗိဿနိုး၊ သိဝတို့ကို တလုံးတစည်းတည်း ပေါင်းစည်း ကိုးကွယ်လာကြရုံမျှမက တဆူတည်းသော တန်ခိုးရှင်ဘုရားကြီး၏ ကိုယ်ပွားသုံးဆူဟုပင် ယုံကြည်လာကြ၏။

လက်ဦးတွင် ဖန်ဆင်းရှင် ဗြဟ္မာကို ပို၍ အလေးအမြတ်ထားရာမှ ခေတ်အဆက်ဆက် ဖြတ်သန်းလာရာက တဖြည်းဖြည်း ဗြဟ္မာ၏ အခန်းကဏ္ဍ မှေးမှိန်လာကာ ဗိဿနိုးကို အမြတ်နိုးဆုံး ကိုးကွယ်လာကြ၏။ ရာမာယနကျမ်း ပေါ်လာပြီး နောက်၌မူ ဗိဿနိုးသည် လူ့လောကအတွင်းသို့ ''ဘုရားဝင်စား''အဖြစ် အသွင်အမျိုးမျိုးဖြင့်ဝင်ကာ လောကကျိုးကို ဆောင်လာသည်အထိ ယုံကြည်ကြ၏။

ဘုရားဝင်စား အဝတာရများ

ဗိသနိုးနတ်ဘုရား ဝင်စားသော ဘုရားဝင်စား=အဝတာရ ၉–ဦးရှိ၏။ တဦးမှာ ရာမ ဖြစ်၏။ ဂေါတမဗုဒ္ဓကိုလည်း နဝမအဝတာရဟု ဟိန္ဒူတို့က ယူဆကြ၏။ ရံဖန်ရံခါ ဗိသနိုး ဘုရားသည် ငါးအဖြစ်၊ ဝက်အဖြစ်၊ လိပ်အဖြစ်၊ မနုသီဟ= လူခြင်္သေ့အဖြစ်ဖြင့် ဝင်စားကာ လောကကို ကယ်တင်၏။ မဟာဘာရတကျမ်းတွင် ကရစ်ရှနားအဖြစ် ဝင်စားပြီးလျှင် အဇ္ဇုနနှင့် ယုဓိဋ္ဌိလတို့၏ စစ်ပွဲ၌ သွေးရင်းသားရင်းချင်း သတ်ဖြတ်ရမည်ဖြစ်၍ စစ်မတိုက်ချင်သော အဇ္ဇုနကို ဗိသနိုးဝင်စားသော ကရစ်ရှနားဘုရားက စစ်ရထားမောင်းပေးယင်း အတ္တ အခြေခံကာ စစ်တရားဟောခဲ့၏။ ထိုတရား ဒေသနာတော်သည်ပင် ဘဂဝဒ်ဂီတပိဋကတ်တော် အဖြစ်ဖြင့် ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့၏ ဦးထိပ်ထက်သို့ ရောက်လာခြင်းဖြစ်၏။

မပြောင်းလဲသေးသော တရား

ဝေဒခေတ်မှ အခြေခံခဲ့သော ဘာသာရေး အယူအဆ အများအပြား ပြောင်းလဲခဲ့သော်လည်း ထိုခေတ်မှ စ၍ ယနေ့ထိ မပြောင်းလဲသေးသော အယူအဆ တခုကား ရှိပါ သေးသည်။ ယင်းမှာ ဇာတ်ဝါဒပင်ဖြစ်၏။ ဤအမျိုးဇာတ် အနိမ့်အမြင့် ခွဲခြားသည့်ဝါဒသည် ဗြဟ္မဏ=ဟိန္ဒူဘာသာမှ

တပါး အခြား မည်သည့် ဘာသာတရားမှာမျှ မရှိပေ။ ဤ ဇာတ်ခွဲခြားရေး ဝါဒမှာ ဟိန္ဒူဘာသာ၏ ထူးခြားသော လက္ခဏာတရပ် ဖြစ်ပေသည်။

ဝေဒကျမ်းဂန်များ၌ လူကို ဗြဟ္မဏ၊ ခတ္တိယ၊ ဝေဿ၊ သုဒ္ဒ ဟု အမျိုးဇာတ် လေးပါး ခွဲခြားထား၏။ ဗြဟ္မဏ=ပုဏ္ဏား မျိုးသည် ဗြဟ္မာ၏ ခံတွင်းမှ ဖွားရှ် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။ ခတ္တိယ=မင်းမျိုးသည် လက်မောင်းမှ ဖွား၏။ ဝေဿ= ကုန်သည် လယ်လုပ်မျိုးသည် ပေါင်မှ ဖွား၏။ သုဒ္ဒ=အမှိုက် သိမ်းသမား ဖိနပ်ချုပ်သမားစသော လူဆင်းရဲမျိုးသည် ဗြဟ္မာ ၏ ခြေဘဝါးမှ ဖွားသောကြောင့် အနိမ့်ဆုံး အယုတ်ဆုံး ဇာတ် ဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။ ဇာတ်မြင့်သူက နိမ့်သူကို နှိမ်၏။ အထင်သေး၏။ လူမှုဆက်ဆံရေး ဘာတခုမျှ မလုပ်။ ဇာတ် နိမ့်သူကို မြင်တွေ့နေရတာသည်ပင် အမင်္ဂလာကြီး ဖြစ်နေ၏။ မာတင်္ဂကိုမြင်ရလို့ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ ခေါင်းလျှော်ပစ်၊ ရေချိုးပစ် ရဘာချိုးပင်၊

ယခု ခေတ်မှာမူ ဇာတ် ၄-မျိုး မကတော့ပဲ အမျိုးဇာတ် ပေါင်း ၂၀၀၀ ခန့် ရှိနေပြီဟု သိရ၏။ Outcasts, Untou- chables ခေါ်သည့် မထိကောင်းသော ဇာတ်မဲ့များလည်း ရှိ သေးသည်။ ဤဇာတ်မဲ့တို့ကို ဇာတ်ရှိ ဇာတ်မြင့်တို့က မတော် တဆ ထိမိလျှင် ထိမိသူမှာ သနသွားသည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။

ဇိုရိုအက်စတား ဘာသာ

တည်ထောင်သူ – ပါရှင်းလူမျိုး၊ ဇိုရိုအက်စတား (ဇရတုတ္တရ)။

မွေးဖွားသည့်နှစ် - ခရစ်မပေါ်မီ ၅၆၀–ခုနှစ် (ဘီ စီ ၅၆၀)။

တည်ထောင်သည့်နှစ် – ခရစ်မပေါ်မီ ၅၈၈–ခုနှစ် (ဘီ စီ ၅၈၈)။

ကွယ်လွန်သည့်နှစ် – ခရစ်မပေါ်မီ ၅၄၁–ခုနှစ် (ဘီ စီ ၅၄၁)။

စတင်ပေါ်ပေါက်ရာဌာန ပါးရှားနိုင်ငံ (အီရန်နိုင်ငံ)။

ဘာသာ၏ အထွတ်အထိပ်ပုဂ္ဂိုလ် အဟုရ မဇဒါဘုရား။

ပဓာနကျမ်းဂန် အဗက်စတာကျမ်း (အဝေတ္ထကျမ်း)။

အခြေခံ ယုံကြည်ချက်များ

လောကကြီးနှင့် သတ္တဝါတွေကို အဟုရမဇဒါဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းသည်။ ထိုဘုရားသခင်ကို ''ပညာတော်ရှင် ဘုရားသခင်''ဟု ခေါ်သည်။ သို့သော် သူသည် အကောင်အထည်အနေဖြင့် ထင်ရှားမရှိပေ။ သို့ဖြစ်၍ သူ့ကို မြင်လို့မရ၊ ကြားလို့မရ၊ ထိတွေ့စမ်းသပ်လို့ မရပေ။ သူ၏ ကောင်းသောအလုပ်တွေကို ကြည့်ခြင်းဖြင့်သာ သူ့ကို သိနိုင်သည်။

အဟုရမဇဒါဘုရားသည် ကောင်းသော အပြစ်ကင်းသော အရာများကိုသာ ဖန်ဆင်းသည်။ မကောင်းသော အပြစ်မကင်းသော အရာများကိုမူ အင်္ဂရမည်ုဘုရားက ဖန်ဆင်းသည်။ ထို့ကြောင့် ဇိုရိုအက်စတားဘာသာ၌ ဖန်ဆင်းရှင်ဘုရားနှစ်ဆူရှိသည်။ သို့သော်လည်း အဟုရမဇဒါဘုရား တဆူတည်းကိုသာ ကိုးကွယ်ရမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နောက်ဆုံးတွင် အပြစ်ကင်းသောအမူ သုစရိုက်တရားတွေက အပြစ်မကင်းသောအမူ ဒုစရိုက်တရားတွေကို လွှမ်းမိုးနိုင်နင်းသွားမည် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။

ဟိန္ဒူဘာသာ၊ အစ္စလာမ်ဘာသာ၊ ဂျူးဘာသာ၊ ခရစ်ယာန် ဘာသာများလိုပင် ဇိုရိုအက်စတား ဘာသာသည် ဖန်ဆင်းရှင်ကို ယုံကြည်သည်။ ဖန်ဆင်းရှင်က တနေ့နေ့တွင် သတ္တဝါတွေကို တရားဆုံးဖြတ်ပေးလိမ့်မည်ဟု တရားဆုံးဖြတ်ပေးမည့်နေ့ကို ယုံကြည်သည်။

မီးကို ကိုးကွယ်သူများ

သုစရိုက်နှင့် ဒုစရိုက်၊ ကံ ကံ၏အကျိုးနှင့် တမလွန်ဘဝ၊ ကောင်းကင်ဘုံနှင့် ငရဲပြည်တို့ကိုလည်း ယုံကြည်သည်။ မြေ ရေ မီးတို့ကို မြင့်မြတ်သော ကိုးကွယ်ရာများအဖြစ် ယုံကြည်ယူဆသည်။ အိန္ဒိယပြည် ဘုံဘေမြို့၌ ဇိုရိုအက်စဘား ဘာသာ

ဝင် ဖ ဝါ ရစီမျှ အမြောက်အမြား ရှိရာ သူတို့၏ ဘုရားကျောင်းများ၌ မီးကို ထွန်းညှိထားကာ ကိုးကွယ်ကြသည်။ ထိုမီးကို ဘယ်ခါမျှ မငြိမ်းစေရ၊ အမြဲ တောက်နေအောင် စီမံရသည်။ မီးဘုရားကို ရှိခိုးကြသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ကို မီးကိုးကွယ်သူများဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။

အသုဘချဖို့ ခက်သူများ

သူတို့သည် ရေ မြေ မီးတို့ကို ကိုးကွယ်ကြသဖြင့် သူတို့ သေလျှင် အသုဘချဖို့ရာ အတော် အခက်အခဲ တွေ့ကြရသည်။ အလောင်းကို မြေမှာ မြှုပ်လျှင် မြေ ညစ်ညမ်းသွားမည်ကို စိုးရိမ်ကြသည်။ ရေထဲ မျှောပြန်လျှင်လည်း ရေ ညစ်ညမ်းသွားပေဦးမည်။ မီးသင်္ဂြိုဟ်ပြန်လျှင်လည်း မီး ညစ်ညမ်းသွားပေမည်။ ထို့ကြောင့် အသုဘကောင်ကို မြေလည်း မမြှုပ်၊ ရေလည်း မမျှော၊ မီးလည်း မသင်္ဂြိုဟ်ပဲ မီးခိုးခေါင်းတိုင်ကြီးတွေလို မြင့်မားသော စင်ကြီးများ ဆောက်၍ ထို စင်ကြီးများပေါ် တင်ထားရသည်။ လင်းဒများနှင့် အခြား အသားစား ငှက်များ လာ၍ စားသောက်ကာ အလောင်းကောင်ကို ရှင်းပစ်ကြသည်။ ယင်း စင်ကြီးများကို ''ဆိတ်ငြိမ်စင်''ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဇိုရိုအက်စတားဘာသာ ပေါ်ပေါက်လာပုံ

ပါးရှား (အီရန်)ပြည်သည် ဇိုရိုအက်စတား မပေါ်ပေါက်မီက နေ ဘုရား၊ လ ဘုရား၊ ကြယ် ဘုရား၊ တော ဘုရား၊ တောင် ဘုရား စသည်တွေကို ရုပ်တုများနှင့်တကွ ကိုးကွယ်ကြသည်။ ကိုးကွယ်ရေး အသိဉာဏ် မဖွံ့ဖြိုးကြသေးချေ။ ဘုရင့်နန်းတော်တွင်လည်း ပညာရှိ အမတ်ဆိုသူများ၊ ယဇ်ပုရောဟိတ်များ၊ မှော်ဆရာများ ခြေချင်းလိမ်နေကြသည်။

ပြည်သူလူထု၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းများမှာလည်း ရိုးရိုးပင် ဖြစ်သည်။ ကောက်ပဲသီးနှံ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးသည်။ နွား၊ ဆိတ်၊ သိုး မွေးမြူရေး လုပ်ကြသည်။ လူအများ ဆင်းရဲကြသည်။

ကယ်တင်လိုသူ

ဇိုရိုအက်စတားသည် လယ်သမားသား ဖြစ်သော်လည်း သူ့နိုင်ငံ၏ ဘာသာရေးကိုးကွယ်မှုကိုလည်း မနှစ်မျို့၊ ဆင်းရဲသော လုပ်သားပြည်သူများကိုလည်း မကြည့်ရက်၊ ရောဂါဘယ ထူပြောလှ၍ သေကြ ကြေကြသည်ကိုလည်း မမြင်လို။ သို့ကြောင့် သည်ဆင်းရဲ ဒုက္ခများမှ သူ့မျိုး သူ့ဆွေ ပါးရှင်းလူမျိုးတွေကို ဘယ်လို ကယ်တင်ရပါမည်နည်း ဆိုသည်ကိုသာ အချိန်နှင့်အမျှ စဉ်းစား ကြံစည်နေ၏။

သူ ငယ်စဉ်က ကျောင်းတွင် သင်ယူခဲ့သော ဘာသာရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆေးပညာများကလည်း သူ လိုချင်နေသည့် အသိပညာကို ရရေး၌ အထောက်အကူ မဖြစ်ပေ။ သူ ၁၅-နှစ်အရွယ်က အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံဖြစ်သည့် တူရင်နိုင်ငံက သူ့တိုင်းပြည်ကို ဝင်ရောက် ကျူးကျော်လာ၏။ ဗိုရိအက်စတားသည် အခြား မျိုးချစ်များနှင့်အတူ တပ်မတော်ထဲသို့ ဝင်ပြီးလျှင် ကျူးကျော်သူကို အပြီးတိုင် ချေမှုန်းခဲ့၏။ တပ်ထဲတွင် ဘဝပေး အသိပညာကို သူ အတော် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရခဲ့၏။ စစ်ပြီးပြန်တော့ တနိုင်ငံလုံး ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးသည့် ဒုဗ္ဘိက္ခန္တရကပ်ကြီး ဆိုက်ပြန်ရာ ငတ်သူ၊ ပြတ်သူ၊ ရောဂါဝေဒနာ ခံစားရသူတို့အကြား၌ ဗိုရိအက်စတားလူမှု အကျိုးပြု အလုပ်တွေနှင့် ၅-နှစ်တိုင်တိုင် မအားခဲ့ရပေ။ ဤတွင်လည်း အသိပညာတွေ တိုးတက်၍ ရခဲ့ပြန်၏။

သို့သော် ဤအသိပညာတွေသည် ပါးရှင်း တမျိုးသားလုံးကို ဆင်းရဲမှ ကယ်တင်နိုင်ဖို့ရာ လုံလောက်သော အသိပညာတွေ မဟုတ်ပေ။

သို့ဖြင့် သူ့အသက် ၃၀ တွင် သူ့ဇနီးကို ပန်ကြားပြီးလျှင် လူသူ အရောက်အပေါက်နည်းရာ ဆဗာလန်တောင်ဆီကို ထွက်ခဲ့လေသည်။ သူသည် ဆဗာလန်တောင်ပေါ်၌ အကောင်းနှင့်

အဆိုးတို့၏ အကြောင်းရင်း အခြေခံကို လပေါင်းများစွာ ဆင်ခြင်သုံးသပ် ဝေဖန်ကြည့်နေ၏။

နောက်ဆုံးတွင် သူလိုချင်သည့် အသိပညာကို သူရသွားလေသည်။ လောကကြီးမှာ ဒွန္ဒသဘောမှတပါး တခြားဘာမျှမရှိ။ ယင်း ဒွန္ဒသဘောသည် မည်သည့်အခါမျှ မပြောင်းလဲ၊ မြဲ၏။ အကောင်းနှင့်အဆိုး၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုး၊ အမှားနှင့်အမှန်၊ နှစ်ခု တစုံချည်းသာ ဖြစ်၏။ အကောင်းသည် အမြဲ ကောင်းနေ၏။ မည်သည့်အခါမျှ အဆိုး မဖြစ်နိုင်။ အဆိုးလည်း ထို့အတူပင်။

ဘာသာတရားတခု ပေါ်ပြန်ပြီ

ဇိုရိုအက်စတားသည် သူရသော တရားကို သူ ကျေနပ်လှ၍ အိမ်သို့ ပြန်ပြီးလျှင် သူ၏ လက်သစ်တရားကို သူ့မိသားစုအား စဟော၏။ မည်သူမျှ လက်မခံကြ၊ မကြိုက်ကြ။ တခြားလူတွေ လျှောက်ဟောသော်လည်း လက်ခံသူ တဦး တယောက်မျှ မတွေ့ရ။ ၁၀–နှစ်လုံးလုံး မလျှော့သော ဇွဲဖြင့် တိုင်းပြည် အနှံ့အပြား ဟောပါ၏။ ဝမ်းကွဲညီ တယောက်မှတပါး သူ့တရားကို နှစ်သက် လက်ခံသူဆို၍ တယောက်မျှ မရှိပေ။

သို့နှင့် အကြံကောင်းတခု ပေါ်လာပြီးလျှင် ဝိတ္ထပ္ပဘုရင်၏ နန်းတော်သို့ သွား၍ တရားသစ် ဟောလိုကြောင်း လျှောက်

ထားရာ ဘုရင်က သူ၏ အမတ် ပညာရှိဆိုသူများ၊ ယင်ပုရောဟိတ်များ၊ မှော်ဆရာများနှင့် ဆွေးနွေးစေ၏။ နတ်ဘုရား မြေသက်မြားစွာနှင့် ရုပ်တုပေါင်း သောင်းချီ ကိုးကွယ်နေသော နိုင်ငံ၏ နန်းတော် အတွင်းဝယ် ဇိုရိအက်စတားသည် တဆူတည်းသော ပညာတော်ရှင် ဘုရားသခင်ကိုသာ ကိုးကွယ်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ရုပ်တုတွေကိုလည်း မကိုးကွယ်သင့်ကြောင်းက စ၍ ဆွေးနွေး၏။

ဆွေးနွေးပွဲမှာ ၃-ရက်ကြာ၏။ နောက်ဆုံး နေ့တွင် ဘုရင်က ''သင်ပြောသည့် အကောင်း အင်အားစုနဲ့ အဆိုး အင်အားစုဟာ ဒီအတိုင်းပဲ တည်မြဲသွားမှာလား'' ဟု မေး၏။

ဇိုရိအက်စတားက-

''မဟုတ်ပါ အရှင်မင်းကြီး၊ နောက်ဆုံးမှာ အကောင်း အင်အားစုက အနိုင် ရသွားပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ အနိုင်ရတဲ့ နေ့မှာ ပညာတော်ရှင် အဟုရမဇဒါ ဘုရားသခင်ဟာ တရားစစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ပါလိမ့်မယ်။ စစ်ဆေးတဲ့ အခါမှာ လူကောင်းတွေရော လူဆိုးတွေပါ သေသူတွေအားလုံး ပြန်ရှင်လာပြီး ရဲရဲတောက်နေတဲ့ သံရည်ပူချောင်းထဲ ဖြတ်ရပါလိမ့်မယ်။ လူကောင်းတွေ ဖြတ်တဲ့အခါ မပူပဲ နွားနို့နွေးနွေးထဲ ဖြတ်ရသလို ရှိပါလိမ့်မယ်။ သူတို့က ကောင်းကင် ဘုံနန်းမှာ စံမြန်းကြရပါလိမ့်မယ်။ လူဆိုးတွေ ဖြတ်တဲ့အခါမှာ မခံနိုင်

အောင် အပြင်းအထန် ပူပါလိမ့်မယ်။ ဒီအခါမှာ အဟုရမဇဒါ ဘုရားသခင်ဟာ ဘုရားဆိုး အင်္ဂရမည်နဲ့ ဆိုးတဲ့ လူတွေ အားလုံးကို ကမ္ဘာမြေကြီးရဲ့ အလယ်ဗဟိုကို ပို့လိုက်ပြီး အဲဒီမှာ သူတို့ အားလုံး ထာဝရ ငရဲမီးပူကို ခံစားနေရပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့မှ တလောကလုံး လူကောင်းတွေချည်း ရှိနေပြီး ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့တဲ့ လောကကြီး ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ် အရှင်မင်းကြီး''

ညီလာခံ ခန်းမတခုလုံး ငြိမ်၍ နားထောင်နေကြ၏။

''လူတယောက်ဟာ အဟုရမဇဒါ ဘုရားသခင် ညွှန်ကြားတဲ့ နည်းလမ်းတွေကို လိုက်နာနိုင်အောင် ဘာလုပ်သင့်ပါသလဲ'' ပညာရှိ အမတ်ကြီးတယောက်က မေးလိုက်၏။

''ကာယ သုစရိုက်၊ ဝစီသုစရိုက်၊ မနောသုစရိုက်တွေကို ပြုရပါမယ်။ ဒီသုစရိုက်တရားတွေဟာ ဘုရားသခင့် အထံ ရောက်ကြောင်း နည်းကောင်း လမ်းမှန်တွေပါပဲ''

''ဘယ်ဟာ သုစရိုက်၊ဘယ်ဟာ ဒုစရိုက်လို့ ဘယ်လို သိနိုင်ပါသလဲ''

''ဒါက လွယ်ပါတယ်။ အမှန်က သုစရိုက်၊ အမှားက ဒုစရိုက်ပါ''

''ဒါဖြင့် အမှန်တရား တခုတည်းသာ ဘုရားသခင်ထံ ရောက်ကြောင်း နည်းမှန် လမ်းမှန်လား''

''မဟုတ်ပါဘူး။ သို့သော်လဲ အမှန်တရားက ပထမဆုံး လိုအပ်ချက် ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ စိတ် သန့်ရှင်းစင်ကြယ် ခြင်း၊ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း၊ မြေကြီးပေါ်မှာ ထွန်ယက် စိုက်ပျိုး စားသောက်ခြင်း၊ လူ့အကျိုးပြု တိရစ္ဆာန်တို့ကို သနားကြင်နာခြင်းတွေဟာ လိုအပ်ချက်တွေပါပဲ''

ထို့နောက် ဇိုရိုအက်စတားက ဆက်လက်၍ သုစရိုက်ကံ၏ အကျိုးတရားကို တမလွန်ဘဝ ရောက်မှ ခံစားရသည်မဟုတ်၊ ယခုဘဝမှာပင် ခံစားရကြောင်း၊ ဒုစရိုက်ကံ၏ အကျိုးခံစား ရာမှာလည်း ထိုနည်းတူပင် ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြ၏။

ဝိတ္ထပ္ပဘုရင် သဘောတော်ကျလှ၍ ''ဒီသူဟာ ပညာတော် အရှင် တဆူတည်းသော ဘုရားသခင်ရဲ့ တမန်တော်အစစ် ဖြစ် ပါပေတယ်''ဟု ကြွေးကြော်လိုက်၏။

ထိုနေ့မှစ၍ ဇိုရိုအက်စတား၏ တရားများကို အနီးအပါး နိုင်ငံများသို့ ရောက်သည်အထိ ဖြန့်ဖြူးကြ၏။

အိမ်နီးချင်း တူရင်နိုင်ငံကိုမူ တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်ပြီးမှ သာသနာ ပြုကြ၏။ တူရင်နိုင်ငံသားများ မကျေနပ်၍ တိတ် တဆိတ် တဖြည်းဖြည်း စစ်သား စုဆောင်းပြီးလျှင် ပြန်လည် တိုက်ခိုက်ရာ ပါးရှားနိုင်ငံ၏ မြို့တော် ဘော့(ခ်)မြို့ထဲသို့ပင် ဝင်မိကြ၏။

ထိုအချိန်တွင် စစ်ကို စတင်သော ဇိုရိုအက်စတားမှာ ဘုရားကျောင်းအတွင်းရှိ တထိန်ထိန် တောက်နေသော မီးဘုရားရှေ့တွင် စစ် အောင်နိုင်ရေးအတွက် ဆုတောင်းနေ၏။

တူရင့် စစ်သားတယောက်သည် ဘုရားကျောင်းထဲသို့ ဝင်သွားပြီးလျှင် ဆုတောင်းနေသော တမန်တော် ဇိုရိုအက်စတားကို ဓားဖြင့် ထိုး၍ သတ်ခဲ့ပြီးလျှင် ဘုရားကျောင်းမှ ထွက်သွား၏။

တမန်တော် ဇိုရိုအက်စတား၏ ဘဝဇာတ်လမ်းကား ဤတွင် တခန်းရပ်သွားလေပြီ။ သို့သော် သူ သေမှုပင် သူ၏ တရားများကို ဘုရင်နှင့်တကွ တိုင်းသူပြည်သားများက ပို၍ ဖြန့်ဖြူးတော့၏။

အလက်ဇန္ဒာ ဘုရင်

ဇိုရိုအက်စတား ကွယ်လွန်ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း သုံးရာခန့်ကြာသောအခါ မက်ဆီဒိုနီးယားနိုင်ငံမှ အလက်ဇန္ဒာ ဘုရင်ကြီးသည် ပါးရှားပြည်ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူပြီးနောက် ဇိုရိုအက်စတား ဘာသာ၏ ပိဋကတ်တော်ဖြစ်သည့် အဗက်စတာ (အဝေတ္ထ) ကျမ်းမြတ်ကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပြီးလျှင် ပါးရှင်းတို့အား ဂရိတ်တို့၏ ဘာသာတရားကို ကိုးကွယ်စေ၏။ ပါးရှင်း

တို့ကမူ သူတို့ ဘာသာတရားကို ကလေးများအား လျှို့ဝှက်စွာ သင်ကြားပေးနေကြ၏။

နှစ်ပေါင်း ငါးရာခန့် ကြာ၍ နိုင်ငံခြား အုပ်စိုးမှုအောက်မှ ပါးရှားပြည် လွတ်မြောက်သောအခါ ပါးရှင်းတို့သည် မိမိတို့ ဘာသာတရားကို ထင်ထင်ရှားရှား ပြန်လည်ကိုးကွယ်ကြတော့၏။ အဝေတ္ထကျမ်း၏ သိမ်းဆည်းထားမိသမျှသော အစိတ်အပိုင်းများ၊ ဘာသာဝင်များ မှတ်သားမိသမျှသော အစိတ်အပိုင်းများကို စုပေါင်း၍ ကျမ်းစာတအုပ်ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ကြ၏။

မူဆလင်တို့ ဝင်ရောက်ခြင်း

သို့သော်လည်း နောက် နှစ်ပေါင်း လေးရာခန့်ကြာသောအခါ အာရပ်များ ပါးရှားကို ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်ကြပြီးလျှင် အစ္စလာမ် (မူဆလင်) ဘာသာတရားကို အတင်းအဓမ္မ ကိုးကွယ်စေတော့၏။ အချို့သော ပါးရှင်းတို့သည် အသေခံကာ ဇိုရိုအက်စတား ဘာသာကို လက်မလွှတ်ပဲ ကိုးကွယ်သွားကြ၏။ အချို့မှာမူ ဘာသာရေး ကိုးကွယ်မှု လွတ်လပ်သော အိန္ဒိယ စသည့် နိုင်ငံများသို့ ထွက်ပြေးသွားကြ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ အစ္စလာမ် ဘာသာသည်သာလျှင် ယခု အီရန်ဟု ခေါ်သည့် ရှေးက ပါးရှားနိုင်ငံတွင် စည်ပင် ပြန့်

ပွားနေခဲ့၏။ ဇိုရိုအက်စတား ဘာသာဝင်ကား မဆိုစလောက်သာ ရှိတော၏။

ယခုအချိန်တွင် ဇိုရိုအက်စတား ဘာသာဝင် အများစုကို အိန္ဒိယပြည် အနောက်ပိုင်း ဘုံဘေနယ် တဝိုက်၌ တွေ့နိုင်၏။ သူတို့ကို ဖာရစီများ (ပါးရှင်းများ) ဟု ခေါ်ကြ၏။

ဂျူး ဘာသာ

တည်ထောင်သူ- ဂျူးလူမျိုး၊ မိုးဇက် (မောရှေ)

တည်ထောင်သည့်နှစ် ခရစ်မပေါ်မီ ၁၂၃၀-ခုနှစ် (ဘီစီ ၁၂၃၀)။

စတင် ပေါ်ပေါက်ရာ ဌာန ပါလက်စတိုင်း (အဇ္ဇရေး) ပြည်။

ဘာသာရေးအထွတ်အထိပ်ပုဂ္ဂိုလ်-ဂျေဟိုဗ ဘုရားသခင်

ပဓာနကျမ်းဂန်- သမ္မာကျမ်းစာ (ဓမ္မဟောင်းကျမ်း)။

အခြေခံ ယုံကြည်ချက်များ

ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် တကွ သတ္တဝါတွေကို ဂျေဟိုဗ (ယေဝေါဟာ) ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းသည်။ ဂျေဟိုဗဘုရား

သခင်သည် လောကတွင် တဆူတည်းသော ဘုရားဖြစ်သည်။ ဂျေဟိုဗ ဘုရားသခင်မှတပါး တခြားဘုရားကို မကိုးကွယ်ရ၊ ရုပ်တုကို မကိုးကွယ်ရ။ ဂျေဟိုဗ ဘုရားသည် သူ မုန်းသောသူများကို သူတို့၏ အမျိုး လေးဆက် တိုင်အောင် အပြစ်ဒဏ်ပေး၏။ သူ့ကို ချစ်၍ သူ့တရားအတိုင်း လိုက်နာသူများကို အမျိုးဆက် ထောင် သောင်း တိုင်အောင် ကောင်းကျိုးပြု၍ ကရုဏာကို ပြတော်မူ၏။ ရဟူဒီ ခေါ်သော ဂျူးလူမျိုးများသည် ဘုရားသခင်၏ လူများ ဖြစ်ကြ၏။ သူတို့ကိုသာ ဘုရားသခင် စောင်မတော်မူ၏။ ဂျူး သွားရာ၌ ဂျေဟိုဗဘုရားရှိ၏။

ဘနေ့နေ့တွင် ဂျူးတို့ကို ကယ်တင်မည့် ကယ်တင်ရှင် လာမည် ဖြစ်၏။ ကယ်တင်ရှင် လာသောနေ့တွင် ဘုရားသခင်က ဘရားဆုံးဖြတ်လိမ့်မည်။ ဂျေဟိုဗဘုရားသခင်သည် လူနှင့် လူ၏ သား မြေးများ၊ တိရစ္ဆာန်များကို ဖန်ဆင်းသော်လည်း လူတို့ စိတ်၌ ဆိုးညစ်သော စိတ်နေ စိတ်ထားတွေသာ များသောကြောင့် နောင်တ ပူပန်ရတော်မူလှသဖြင့် တနေ့နေ့တွင် သူတို့ကို မြေမျက်နှာပြင်မှ သုတ်သင် ရှင်းလင်းပစ်လိမ့်မည်။

ဂျူးဘာသာ ပေါ်ပေါက်လာပုံ

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း လေးထောင်ခန့်က ယူဖရေးတီး မြစ်ဝှမ်း ကယ်လ်ဒီးယားပြည်၏ မြို့တော်ဖြစ်သော ဦးရ်မြို့၌

တေရား ဆိုသော အရောင်းအဝယ်သမားတယောက် ရှိ၏။ သူ၏ သားများအနက် တယောက်မှာ အေဗရာဟင် ဖြစ်၏။ သူ၏အလုပ်ကား သိုးထိန်းကျောင်းခြင်းအလုပ် ဖြစ်၏။

တေရားနှင့် အခြားလူအားလုံးလိုပင် ရုပ်တုတွေအမြောက်အမြား ထုလုပ်ကာ ကိုးကွယ်ကြ၏။ အေဗရာဟင် ကမူ ရုပ်တုကို မကိုးကွယ်ပေ။ မကိုးကွယ်ရုံမျှမကသေး၊ သူ့ဖခင်၏ အိမ်မှ ရုပ်တုတွေကို ပုဆိန်ဖြင့် ပေါက်ခွဲ ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပြီးလျှင် ရုပ်တုတွေ ဘာမျှအသုံးမကျကြောင်း ပြော၏။

ဟီဗရူး၏ အစ

ရုပ်တုပေါင်း မြောက်မြားစွာကို ကိုးကွယ်နေသော နိုင်ငံ၌ အေဗရာဟင်၏ အပြုအမူနှင့် အပြောအဆိုသည် အန္တရာယ်များလှ၏။ ထို့ကြောင့် သူသည် သူ့မိသားစုနှင့် သိုးများကို ယူဆောင်ကာ တိုင်းပြည်မှ ထွက်ခွာ၍ ယူဖရေးတီးမြစ်ကို ဖြတ်ကူးပြီးလျှင် မြောက်ဘက်ဆီသို့ တဖြည်းဖြည်း ထွက်လာခဲ့၏။ ရက်ပေါင်းများစွာ ကြာသောအခါ ကာနန်း ခေါ်သော တိုင်းပြည်သို့ရောက်၍ အခြေချနေကြ၏။ ထိုကာနန်းပြည်ကား နောင်ခါ ပါလက်စတိုင်းဟု ခေါ်တွင်သော တိုင်းပြည်ပင် ဖြစ်၏။ ကာနန်း ပြည်သားတို့က အေဗရာဟင်တို့ကို အိဗရိ (ဟီဗရူး) များဟု ခေါ်ကြ၏။ တဖက်ကမ်းမှ မြစ်ကို ဖြတ်ကူးလာသူများဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။

အင္ဂရေး၏ အစ

အေဗရာဟင်၌ အိုက်ဇက်ဆိုသော သားတယောက် ရှိ၏။ အိုက်ဇက်၌ ဂျက်ကော့ (ယာကုတ်) ဆိုသော သားတယောက် ရှိ၏။ ဂျက်ကော့ကို အင္ဂရေးဟုလည်း ခေါ်ကြ၏။ ဂျက်ကော့ ခေါ် အင္ဂရေး၌ သား ၁၂-ယောက်ရှိ၏။ အင္ဂရေး၏ ကလေးများဟု ခေါ်ကြ၏။ ထိုကလေး ၁၂-ယောက်မှ အင္ဂရေး ကလေးပေါင်း မြောက်မြားစွာ ထွန်းပေါက်၏။ ဤနည်းဖြင့် အေဗရာဟင်၏ အနွယ် အင္ဂရေးများသည် ကာနန်းပြည်တွင် အင်အားကြီးမားသော သိုးကျောင်းလူမျိုးစုကြီး ဖြစ်လာ၏။

အီဂျစ်သို့ ပြောင်းကြခြင်း

တခါန်တွင် ကာနန်း တပြည်လုံး ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်း ဒုဗ္ဘိက္ခန္တရကပ်ကြီး ဆိုက်သဖြင့် အင္ဂရေးအားလုံး အီဂျစ်ပြည်သို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားကြပြီးလျှင် ဘုရင့်ထံ နေခွင့်တောင်းကြသဖြင့် ဂိုရှန်နယ်တွင် နေခွင့်ရကြ၏။ ယင်းသို့ နေထိုင်ခဲ့ကြရာ နှစ်ကြာလာသည်နှင့် အမျှ အင္ဂရေး လူဦးရေက အဆမတန် ဘိုးလာ၏။ မည်မျှပင် လူဦးရေ များသည်ဖြစ်စေ အင္ဂရေးတို့က အီဂျစ်တို့နှင့် မရောနှောပဲ သီးသန့်နေကြ၏။ အီဂျစ်ဘုရား ကျောင်းများကိုလည်း မသွားကြပေ။ ဤသို့ သီးသန့်နေသည်ကို အီဂျစ်တို့က ကြိုက်လည်း မကြိုက်ကြ၊ ကြောက်လည်း ကြောက်ကြ၏။

ကျွန်ဘဝ

ထို့ကြောင့် အီဂျစ်ဘုရင်နှင့် မှူးမတ်တို့ တိုင်ပင်ပြီးလျှင် အဇ္ဇရေး အားလုံးကို ကျွန်ပြုလိုက်ကြ၏။ အဇ္ဇရေးတို့သည် ကျွန်ဘဝ၌ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းမှု အမျိုးမျိုးကို မရှုမလှ ခံနေကြရ၏။ အီဂျစ်မှ ထွက်ခွာခွင့်လည်း မရပေ။

ဤ အခြေအနေတွင် အဇ္ဇရေး မိသားစုများ အတွင်း၌ မိုးဇက် (မောရှေ) ဟု ခေါ်သော လူငယ် လူစွမ်းကောင်း တယောက် ပေါ်ပေါက်လာ၏။ မိုးဇက်သည် သူ့လူမျိုးများ အီဂျစ်ပြည်မှ လွတ်မြောက်နိုင်သည့် နည်းလမ်းကိုသာ ကြံစည် စဉ်းစားနေ၏။

လွတ်မြောက်ရေး

တနေ့တွင် ကျွန်ထိန်းတယောက်က ကျွန်နှစ်ယောက်အား ရက်စက်စွာ ရိုက်နှက်နေသည်ကို မိမိရှေ့တွင် မြင်တွေ့နေရသော မိုးဇက်သည် စိတ်မထိန်းနိုင်ပဲ ဖြစ်သွားကာ ကျွန်ထိန်းကို သတ်ပစ်လိုက်၏။ ပြီးလျှင် အီဂျစ်ပြည်မှ ထွက်ပြေးရာ ဘုန်းကြီး ဂျေသရိုး၏ ဥယျာဉ်ထဲသို့ရောက်သွား၏။ ဥယျာဉ်ထဲ၌ ထိပ်တွင် စာလုံးများထွင်းထားသော တောင်ဝှေးတချောင်းကို တွေ့၍

တန်ခိုးရှိသော တောင်ဝှေးမှန်း သိသဖြင့် ဘုန်းကြီးထံမှ တောင်းယူခဲ့ပြီးလျှင် အီဂျစ်ပြည်သို့ ပြန်လာခဲ့၏။

ပညတ်တော် ၁၀-ပါး

မိုးဇက်သည် အီဂျစ်ဘုရင်၏ နန်းတော်ထဲ၌ တောင်ဝှေး၏ တန်ခိုး အမျိုးမျိုးကို ပြပြီးလျှင် ဘုရင်ကို ခြိမ်းခြောက်၍ အဇ္ဇရေးတို့ကို အီဂျစ်မှ ထွက်သွားခွင့်ပေးရန်ပြော၏။ ကြောက်လန့်သော ဘုရင်သည် အဇ္ဇရေးတို့ကို သွားခွင့်ပြုလိုက်၏။ မိုးဇက်သည် အီဂျစ်မှ အဇ္ဇရေး အားလုံးကို ဦးဆောင်လျက်· ဆိုင်နိုင်းတောင်ဆီသို့ ရှေးရှု ခေါ်ဆောင်သွား၏။ အဇ္ဇရေးတို့သည် ဆိုင်နိုင်းတောင်ခြေတွင် ဂျေဟိုဗ ဘုရားသခင်ကို နွားသိုးကြီး အသွင်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ နွားကလေး အသွင်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဇီးကွက် အသွင်ဖြင့် ဖြစ်စေ တွေ့ရလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ကာ ဝမ်းသာနေကြ၏။ မျှော်လင့်သည့် အတိုင်း တောင်ခြေတွင် ဘာကိုမျှ မမြင် မတွေ့ရသောအခါ စိတ်ပျက်ကြ၏။ မိုးဇက်သည် သူ့လူများကို တောင်ခြေ၌ ထားခဲ့၍ တောင်ပေါ်သို့ တက်သွားပြီးလျှင် ရက်ပေါင်း ၄၀ မျှ တောင်ပေါ်တွင် နေခဲ့ရာ ဂျေဟိုဗ ဘုရားသခင်နှင့် တွေ့ရုံမျှမက ပညတ်တော် ၁၀-ပါးကိုလည်း ဘုရားသခင်ထံမှ ရခဲ့၏။

မိုးဇက်သည် ပညတ်တော် ၁၀–ပါးကို ယူပြီးလျှင် ဆိုင်နိုင်း တောင်ပေါ်မှ ဆင်းခဲ့၍ ပညတ်တော်များကို အဇ္ဇရေးတို့အား ရှင်းပြ၏။ ထိုပညတ်တော် ၁၀–ပါးမှာ–

၁။ ဂျေဟိုဗာ ဘုရားမှတပါး တခြားဘုရားကို မကိုးကွယ်ရ။

၂။ ရုပ်တုကို မကိုးကွယ်ရ။

၃။ မှသားနှင့် စပ်၍ ဘုရားသခင်၏ နာမတော်ကို မမြွက်ဆိုရ။

၄။ ရက်သတ္တပတ်၏ ၇–ရက်မြောက်နေ့၌ အလုပ် မလုပ်ပဲ နားရမည်။ ၎င်းနေ့ကို မြတ်သောနေ့ (Holy Day) ဟု ခေါ်ရမည်။

၅။ မိဘတို့ကို ရိုသေရမည်။

၆။ လူကို မသတ်ရ။

၇။ မခိုးရ။

၈။ သူတပါး သားမယား မပြစ်မှား မကျူးလွန်ရ။

၉။ ကိုယ်နှင့် နီးစပ်သူ အပြစ်ရအောင် မမှန်သက်သေမခံရ။

၁၀။ ကိုယ်နှင့် နီးစပ်သူ၏ သားမယား၊ ပစ္စည်း ဥစ္စာကို လိုချင် တပ်မက်စိတ် မရှိရ။

ဤပညတ်တော် ၁၀-ပါးအနက် များစွာသော ပညတ်ချက်တို့မှာ အီဂျစ်တို့အတွက် အစိမ်းသက်သက် မဟုတ်ပေ။ သူတို့ကိုယ်တိုင် သင်ပေးနေသော သဘောတရားများ ဖြစ်ကြ၏။ သို့သော် ပညတ်ချက် ၂-ခုမှာမူ အီဂျစ်တို့ မသိသော အချက်များ ဖြစ်ကြ၏။

အစ္စရေးတို့မှာ ကျွန်ဘဝနှင့် အီဂျစ်ပြည်တွင် ရက်သတ္တပတ်တိုင်း ၇-ရက်လုံးလုံး အနားမရပဲ ပင်ပန်း ဆင်းရဲခြင်းကြီးစွာဖြင့် အလုပ် လုပ်ခဲ့ကြရ၏။ မိုးဇက်သည် သူ့ လူမျိုးများ၏ ဤအခြေအနေကို ကိုယ်တွေ့မျက်မြင် ဖြစ်ခဲ့၏။ သို့ဖြင့် "သင်တို့ ၆-ရက် အလုပ် လုပ်ရမည်၊ ၇-ရက်မြောက်နေ့သည် သင်တို့ နားသောနေ့ ဖြစ်ရမည်" ဟု ပညတ်ချက် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

နောက် ပညတ်ချက် တခုသည်လည်း အတွေ့အကြုံမှ ပေါ်ထွက်လာသော ပညတ်ချက်ဖြစ်၍ အရေးအပါဆုံး ဖြစ်၏။ ယင်းတို့မှာ "ငါသည် သင်တို့ကို အီဂျစ်ပြည် အတွင်း အနှောင်အဖွဲ့ ခံနေရခြင်းမှ ထုတ်ဆောင် ကယ်တင်လာသော သင်တို့၏ ဘုရား ဖြစ်၏။ သင်တို့သည် ငါမှ တပါး တခြားဘုရားကို မကိုးကွယ်ရ" ဟူသော ပညတ်ချက်ပင်။

စနစ်ကျသော ဂျူးဘာသာ စတင်ချိန်

ဂျူးဘာသာသည် ရှေး ပဝေသဏီက စတင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသော်လည်း တစုံတခုသော သဘောတရားပေါ်တွင် အခြေခံ၍ စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ဘာသာ မဟုတ်ခဲ့ပေ။ လူမျိုးစုတို့၏ ဘိုးဘေးစဉ်ဆက် အစဉ်အလာ ယုံကြည်မှုအရ ကိုးကွယ်လာသည့် အခြေအနေ၌သာ ရှိနေခဲ့၏။ လမ်းညွှန် ကျင့်ဝတ်များလည်း စနစ်တကျ မရှိခဲ့သေးပေ။ ယခု မိုးဇက်က ဆိုင်နိုင်း တောင်ပေါ်မှ ပညတ်တော် ၁၀-ပါးကို ယူဆောင်လာမှသာ လမ်းညွှန် ကျင့်ဝတ်များဖြင့် စနစ်ကျသော ဘာသာအဖြစ် စတင် ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ဂျူးဘာသာ စတင် ပေါ်ပေါက်လာသည့် အချိန်ကို ပညတ်တော် ၁၀-ပါး ရရှိလာသည့် ဘီစီ ၁၂၃၀-ခုနှစ်ဟု သတ်မှတ်ကြခြင်း ဖြစ်၏။

ပါလက်စတိုင်းသို့

မိုးဇက်သည် ပညတ်တော် ၁၀-ပါးကို ရှင်းပြပြီးနောက် ဘုရားသခင် ကတိပြုထားသော ဒေသသို့ သွားမည်ဟု ဆိုပြီး လျှင် သူ့လူများကို မြောက်စူးစူး ဂျော်ဒန်မြစ်ဆီသို့ ခေါ် ဆောင်သွား၏။ အဇ္ဇရေးတို့ ဘဝကား ခြေသလုံးအိမ်တိုင်

သိုးကျောင်းသားဘဝဖြစ်ရာ သွားရ လာရ ရွှေ့ရ ပြောင်းရ သည်မှာ သူတို့အတွက် ဘဝပေးတာဝန်ဖြစ်၍ မဆန်းတော့ပေ။ နှစ်ပေါင်းများစွာ သဲကန္တာရကြီးကို ဖြတ်၍ သွားကြပြီးနောက် ဂျော်ဒန်မြစ် အလွန်တွင် ဘုရားသခင် ကတိပြုထားသောဒေသ (The Promised Land) ဟု သူတို့ ယူဆသည့် ပါလက်စတိုင်းသို့ ရောက်၍ အခြေတကျ နေကြပြီးလျှင် သိုးကျောင်းသားဘဝမှ ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးစားရသော လယ်သမားဘဝသို့ တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲသွားကြ၏။

နိုင်ငံ တနိုင်ငံအဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာခြင်း

မကြာမီပင် အစ္စရေး လူမျိုးစု ၁၂–စုတို့ကို စုစည်းလိုက်ကြပြီးလျှင် ဆောလ် အမည်ရှိသော လယ်သမားကြီးကို ဘုရင်အဖြစ် ရွေးချယ်လိုက်ကာ ညီညွတ်သော အစ္စရေး နိုင်ငံကို ဘီစီ ၁၀၂၅–ခုနှစ်လောက်တွင် တည်ထောင်မိကြ၏။

ဆောလ် ဘုရင်ကြီးနောက် ဘီစီ ၁၀၀၆–ခုနှစ်တွင် ဘုရင်ဒေးဗစ်က ထီးနန်း ဆက်ခံ၏။ ဘီစီ ၉၆၀ ခုနှစ်၌ ဆောလ်မွန်ဘုရင်က ထီးနန်း ဆက်ခံ၏။ ဟီဘရူးနိုင်ငံသည် ဘုရင်သုံးဆက်၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် အလွန် လျင်မြန်စွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် စည်ကားလာ၏။ ဂျေရုဆလင်မြို့၌ ဂျေဟိုဗ ဘုရား

သခင်၏ စံကျောင်းတော်ကြီးကိုလည်း ဆောလ်မုန် ဘုရင်ကြီးက ဆောက်လုပ်စေ၏။

တကွဲတပြား ဖြစ်ရပြန်ပြီ

သို့ရာတွင် ဘီစီ ၉၂၂–ခုနှစ်၌ ဆောလ်မုန် ဘုရင်ကြီး နတ်ရွာစံပြီးနောက်တွင်ကား အင်္ဂရေးတို့ ညီညွတ်ရေး ပျက်ပြားကာ စည်းလုံးမှု ပြေသွားပြီးလျှင် မြောက်ဘက်၌ အင်္ဂရေးနိုင်ငံ၊ တောင်ဘက်၌ ဂျူဒနိုင်ငံဟု နှစ်နိုင်ငံ ခွဲ၍ တည်ထောင်လိုက်ကြ၏၊ အစုအစည်းကို ခွဲလိုက်လျှင် အင်အားနည်းသွားခြင်းမှာ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်၏။

နှစ်နိုင်ငံ ခွဲလိုက်ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း နှစ်ရာအကြာ ဘီစီ ၇၂၁–ခုနှစ်တွင် အဆီးရီးယန်းတို့က မြောက်ပိုင်း အင်္ဂရေးနိုင်ငံကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူလိုက်ကြ၏။

တဖန် နောက်ထပ် နှစ်ပေါင်း တရာ့ခြောက်ဆယ်ခန့်ကြာသောအခါ ဘီစီ ၅၈၇–ခုနှစ်တွင် တောင်ပိုင်း ဂျူဒနိုင်ငံကို ဘေဘီလုံနိုင်ငံသားတို့က ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ပြီးလျှင် အင်္ဂရေး အများအပြားကို ဘေဘီလုံသို့ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင် သွားကြ၏။ ဂျေရုဆလင် မြို့တော်ကိုလည်း ဆောလ်မုန်ဘုရင်ကြီး ဆောက်လုပ်ထားခဲ့သော ဂျေဟိုဗဘုရား

၏ စံကျောင်းတော်ကြီးပါ မကျန်ရအောင် ဖျက်ဆီးသွားကြ၏။

အင္ဂရေး၏ ကလေးမျှားကား တဖန် နေရာဒေသ အန္တံ့အပြားသို့ တကွဲတပြား ပျံ့နှံ့သွားရပြန်လေပြီ။ အီဂျစ်၏ ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်မြောက်ပြီး နှစ်ပေါင်း ၇၀၀ ခန့် အကြာတွင် ကျွန်ဘဝသို့ တဖန် ရောက်ရပြန်လေပြီ။

ထို့နောက် နှစ်ပေါင်း ၅၀ ခန့်အကြာ ဘီစီ ၅၃၈–ခုနှစ်၌ ဘေဘီလုံကို ပါးရှင်းဘုရင် ဆိုက်ရပ်က တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်လိုက်ပြန်၏။ ဟီဗရူးတို့မှာ သခင်တဦး၏ အောက်မှ တခြားသခင်တဦး၏အောက်သို့ ရောက်သွားရပြန်၏။

ဂျူးဘာသာ ပြောင်းလဲလာချိန်

ထိုအချိန်တွင် ပါရှားပြည်၌ တမန်တော် ဇိုရိုအက်စတားကွယ်လွန်သည်မှာ ၃–နှစ်မျှသာ ရှိသေး၏၊ ဇိုရိုအက်စတားဘာသာ စည်ပင်ပြန့်ပွား ထွန်းကားနေဆဲအချိန် ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ဘေဘီလုံသို့ ရောက်လာသော ပါးရှင်း အရှင်သခင်တို့၏ ဘာသာအယူဝါဒကို အင္ဂရေးတို့ လေ့လာကြရ၏၊ ဇိုရိုအက်စတား ဘာသာမှ သဘောတရားများကို အတော်နားလည် သဘောပေါက်လာကြ၏။

သို့သော် ကမ္ဘာမှာ အကောင်းအင်အားစုဘုရား၊ အဆိုး အင်အားစု ဘုရားဟု ဘုရားနှစ်ဆူ ရှိနေခြင်းကို ဟိဗရူးတို့ မကြိုက်ကြ။ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ဖန်ဆင်းသော တန်ခိုးရှင်သည် နှစ်ဆူမဖြစ်နိုင်၊ တဆူတည်းသာ ဖြစ်ရမည်။ ထိုကဆူမှာလည်း ဂျေဟိုဗ ဘုရားသခင်သာလျှင် ဖြစ်ရမည်ဟု ဂျူးတို့ ယုံကြည်ကြ၏။ ယခင်ကမူ ဂျေဟိုဗဘုရားသခင်ကို ပါလက်စတိုင်းဘုရား၊ ဂျူးတို့၏ ဘုရားဟုသာ နယ်ကျဉ်းစွာ ယုံကြည်ယူဆခဲ့ကြ၏။

သို့သော် ဇိုရိုအက်စတား ဘာသာကို လေ့လာရာမှ ရရှိသော အတွေးသစ် အမြင်သစ် အချို့ကိုမူ သူတို့ နှစ်ခြိုက်ကြသဖြင့် ဂျူးဘာသာရေး သဘောတရားအဖြစ် သွတ်သွင်းလက်ခံလိုက်ကြ၏။ ယင်းတို့အနက် အရေးကြီးသော အချက်အချို့မှာ တမလွန်ဘဝရှိသည် ဟူသော အယူအဆ၊ ကောင်းကင်ဘုံနှင့် ငရဲဘုံ ရှိသည်ဟူသော အယူအဆတို့ ဖြစ်၏။

ဂျူးတို့ရော ပါးရှင်းတို့ပါ ကယ်တင်ရှင် ပေါ်လာမည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။ သို့သော် ဂျူးတို့၏ ကယ်တင်ရှင်မှာ ဂျူးလူမျိုးတို့ကိုသာ ကယ်တင်မည့် အမျိုးသား သူရဲကောင်း ဖြစ်၏။ ပါးရှင်းတို့၏ ကယ်တင်ရှင်မှာ တကမ္ဘာလုံးကို အဆိုးအင်အားစုများမှ လွတ်မြောက်အောင် ကယ်တင်မည့်သူ ဖြစ်၏။ ဤ

အချက်၌လည်း ဂျူးတို့သည် ဇိုရိုအက်စတား ဘာသာမှ ကယ်တင်ရှင် အယူအဆကို ပို၍ သဘောကျကာ လက်ခံလိုက်ကြပြန်၏။

ဤနည်းဖြင့် ဘေဘီလုံတွင် ပါးရှင်းတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်၌ နေခဲ့ရသဖြင့် ဇိုရိုအက်စတား ဘာသာကို လေ့လာခွင့်ရခြင်းသည် ဂျူးတို့အတွက် အရှုံးထဲမှ အမြတ်ရခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဂျူးဘာသာကို ပိုမို ကျေနပ်ဖွယ်ရှိအောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲနိုင်ခဲ့ကြ၏။

ဂျေဟူဒိ ယေဟူဒိ ရဟူဒိ

ပါးရှင်းတို့သည် ဟီဗရူးတို့ကို မနှိပ်စက်ကြပဲ ရင်းရင်းနှီးနှီး ခင်ခင်မင်မင် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံကြ၏။ ပါးရှင်းတို့က ဟီဗရူးတို့ကို ဂျေဟူဒီ=ယေဟူဒီ (Jehudis) ဟု ခေါ်ကြ၏။ (မြန်မာတို့ ခေါ်နေကြသော ယဟူဒီ=ရဟူဒီ=ရေဝတီ ဟူသော အသုံးအနှုန်းမှာ ထိုယေဟူဒီမှ ပြောင်းလဲလာဟန်တူပေသည်။) ထို ဂျေဟူဒီမှ ဂျူး (Jews) ဖြစ်လာ၍ ဂျူးတို့၏ ဘာသာကိုလည်း Judaismဟု ခေါ်ကြ၏။

ပါးရှင်းဘုရင် ဆိုက်ရပ်သည် ဂျူးတို့ကို ပါလက်စတိုင်းသို့ ပြန်ခွင့်ပြုလိုက်၍ ဂျူးတို့သည် ဒုတိယအကြိမ် ပါလက်စတိုင်း နိုင်ငံကို တည်ထောင်ကြပြန်၏။

ပြောင်းလဲတိုးတက်နေသောဘာသာ

သို့သော်လည်း ဂျူးတို့၏ဘဝကား တည်ငြိမ်မှု မရကြပေ။ နောင်တွင်လည်း ဂရိတ်၊ ရောမ၊ အီဂျစ်၊ အာရပ်နှင့် တူရကီတို့၏ တိုက်ခိုက်သိမ်းယူခြင်း၊ အုပ်စိုးခြင်းကို ဆက်ခါဆက်ခါ ခံကြရ၏။ သို့သော် သခင်တဦးပြောင်းတိုင်း ဂျူးဘာသာတွင် ပြောင်းလဲ တိုးတက်မှုများ ပို၍ ပို၍ ရရှိခဲ့သဖြင့် ဂျူးဘာသာကား အစဉ်သဖြင့် ပြောင်းလဲ တိုးတက်လာခဲ့သော ဘာသာဟု ဆိုနိုင်တန်ရာ၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာ

တည်ထောင်သူ – ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၊ ကပိလဝတ်ပြည်သား။

ဖွားတော်မူသည့်နှစ် – ခရစ်မပေါ်မီ ၆၂၄ (ဘီ စီ ၅၆၃ တဝါဒ)။

တည်ထောင်သောနှစ် – ခရစ်မပေါ်မီ ၅၈၉ (ဘီ စီ ၅၂၈ တဝါဒ)။

ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည့်နှစ် ခရစ်မပေါ်မီ ၅၄၄ (ဘီစီ ၄၈၃ တဝါဒ)။

စတင်ပေါ်ပေါက်ရာဌာန – အိန္ဒိယပြည်။

ဘာသာ၏အထွတ်အထိပ်ပုဂ္ဂိုလ် – ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား။

ပဓာနကျမ်းဂန် – နိကာယ်ငါးရပ်၊ ပိဋကသုံးပုံ။

အခြေခံ ယုံကြည်ချက်များ

ကမ္ဘာလောကကို ဖြစ်စေ၊ သတ္တဝါကို ဖြစ်စေ ဖန်ဆင်းသူ တန်ခိုးရှင် မရှိ။ ကမ္ဘာလောကရော သတ္တဝါများပါ သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ သက်မဲ့လောက၊ သက်ရှိလောကာ နှစ်ခုလုံး အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပျက်နေကြသော ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်များသာဖြစ်သည်။ တည်မြဲသော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ မရှိ၊ အတ္တမရှိ။ ရုပ်နာမ်မှန်သမျှ ဖြစ်ပြီးလျှင် တစက္ကန့်တောင်မှ တည်တံ့မနေပဲ ချက်ချင်းပျက်စီးသွားကြ၍ မမြဲသော သဘော၊ မကောင်းသော သဘော၊ အခိုင်အမာ အနှစ်အသား မဟုတ်သော သဘောချည်း ဖြစ်ကြသည်။

သတ္တဝါတိုင်း မိမိ အလုပ်အားလျော်စွာ အကျိုးရကြသည်။ ကောင်းတာလုပ်လျှင် ကောင်းကျိုး ခံစားရသည်။ ဆိုးတာလုပ်လျှင် ဆိုးကျိုးခံစားရသည်။

သတ္တဝါသည် တဘဝတည်း ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ဘဝပေါင်းများစွာ ဖြစ်သည်။

ဆင်းရဲ၊ ဆင်းရဲ၏ အကြောင်း၊ ဆင်းရဲငြိမ်းခြင်း၊ ဆင်းရဲငြိမ်းကြောင်း အကျင့်လမ်းဟု အမှန်တရား လေးပါးရှိသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာ ပေါ်ပေါက်လာပုံ

အခန်း (၁)နှင့် အခန်း(၁၀)ကို ပြန်ကြည့်ပါ။

ခရစ်ယန်ဘာသာ

တည်ထောင်သူ– ဂျူးလူမျိုး ယေရှုခရစ်တော်။
မွေးဖွားသည့်နှစ်– ဘီစီ ၄–ခန့်။
တည်ထောင်သည့်နှစ်– သက်တော် ၃၀ (အေဒီ ၂၇–ခန့်)။
ကွယ်လွန်သည့်နှစ်– သက်တော် ၃၃ (အေဒီ ၃၀–ခန့်)။
စတင်ပေါ်ပေါက်ရာ ဌာန– ပါလက်စတိုင်းပြည်။
ဘာသာ၏အထွတ်အထိပ်ပုဂ္ဂိုလ်— ထာဝရဘုရားသခင်။
ပဓာနကျမ်းဂန် – သမ္မာကျမ်းစာ (ဓမ္မဟောင်းနှင့် ဓမ္မသစ်)။

အခြေခံ ယုံကြည်ချက်များ

ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် တကွ သတ္တဝါများကို ထာဝရဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းသည်။ ထာဝရ ဘုရားသခင်သည် တဆူတည်းသော ဘုရားဖြစ်သည်။ ခမည်းတော်ဘုရား၊ သားတော် ယေရှုခရစ် ဘုရားအပြင် သန့်ရှင်းသော ဝိညာဉ်တော် ဘုရားရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ခမည်းတော် သားတော် သန့်ရှင်းသော ဝိညာဉ်တော် သုံးပါးစလုံးသည် တဆူတည်းသော ထာဝရ ဘုရားသခင်ဖြစ်သည်ဟု ခံယူကြသည်။

ခရစ်တော်သည် လက်ဝါးကပ်တိုင်၌ အသေသတ်ခြင်းကို ခံတော်မူပြီးနောက် ၃-ရက် မြောက်သောနေ့၌ ရှင်ပြန် ထမြောက်တော်မူသည်။

ကောင်းမှုမှန်သမျှ လိုက်လံနှောင့်ယှက်သော စာတန်မာရ်နတ်ရှိသည်။ တရားဆုံးဖြတ်သောနေ့တွင် ဘုရားသခင်က အပြစ်ရှိသူများကို ငရဲခံစေပြီးလျှင် အပြစ်ကင်းသူများကို ကောင်းကင်ဘုံ ချမ်းသာသို့ ဝင်စားစေမည် ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

ခရစ်ယန်ဘာသာနှင့် ဂျူးဘာသာ ဆက်စပ်ပုံ

ခရစ်ယာန်ဘာသာ၏ ဓမ္မဟောင်းကျမ်းနှင့် ဂျူးဘာသာတို့သည် အခြေခံအားဖြင့် တူညီကြသည်။ (အထူးသဖြင့် ထာဝရဘုရားသခင်၏ပညတ်တော်များ၊ ပရောဖက်တို့၏ ဟောကြားချက်များ၊ ဆာလံကျမ်း ကဲ့သို့သော ထာဝရဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ချီးမွမ်းခြင်းများ ပါရှိသည်။)

သို့ရာတွင် ခရစ်ယန်ဘာသာ၏ သမ္မာကျမ်းတွင် ဓမ္မဟောင်းကျမ်းအပြင် ဓမ္မသစ်ကျမ်းလည်း ပါဝင်သည်။ ဓမ္မသစ်ကျမ်း၌ ခရစ်တော် ယေရှု၏ ဟောကြား သွန်သင်ချက်များ ပါရှိ၍ ဓမ္မဟောင်းကျမ်း မှပညတ်သဘောများကို ပိုမိုလေးနက် ပီပြင်စွာ ကျင့်ဆောင်နိုင်ကြစေရန် သွန်သင်ထားသည်။ အထူး

သဖြင့် ပညတ်သဘောထက်၊ မေတ္တာသဘော ပို၍သက်ရောက်စေရန် ဖော်ပြသည်။ သည်းခံခြင်း၊ ခွင့်လွှတ်ခြင်း စသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတရားကို ပိုမိုပေါ်လွင်စေသည်။

ခရစ်ယာန်ဘာသာ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ဂျူဒနိုင်ငံ သို့မဟုတ် ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံသည် ရှေ့ဂျူးဘာသာအခန်း၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နိုင်ငံခြား အုပ်စိုးမှုအောက်သို့ မကြာခဏ ရောက်ရ၏။ ယေရှု မပေါ်မီ ၆၃-နှစ်ကစ၍ ရောမတို့လက်သို့ ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံ ကျရောက်ခဲ့ရာ ယေရှု ပေါ်ပေါက်ချိန်၌ ရောမဘုရင် သြဂတ်စတတ်ဆီဇာ အုပ်ချုပ်နေချိန် ဖြစ်၏။ သို့သော်လည်း ဘုရင်ခံထား၍ အုပ်ချုပ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မြောက်ပိုင်းပါလက်စတိုင်း၌ ပွန်းတီးယတ်ပီလိတ် ဘုရင်ခံက အုပ်ချုပ်၏၊

ခရစ်တော် ဖွားမြင်ရာ ကာလသည် ဘာသာရေး အခြေအနေအရ သမ္မာကျမ်းစာ အဆိုအတိုင်း ဘုရားသခင်က စေလွှတ်လိုက်မည် ဆိုသော ကယ်တင်ရှင် ရောက်ခါနီးပြီဆိုကာ လူတို့ မျှော်နေကြသော အချိန်ဖြစ်၏။ ဂျေရုဆလင် မြို့တော်အတွင်းရှိ ဘုရားသခင်၏စံကျောင်းတော်အတွင်း၌မူ ကုန်သည်များ၊ စားလမ်းပွင့်နေကြသော တာဝန်ရှိ ဘုန်းကြီးများ၊ ငွေ လဲလှယ်သူများ၊ လောလောလတ်လတ် ယဇ်ပူဇော်လိုသူ

ဘုရားပူးများ အလှယ်တကူ ဝယ်ယူပူဇော်နိုင်ရန် သိုး၊ ဆိတ်၊ နွား ရောင်းသူများဖြင့် ရှုပ်ပွေနေကာ စိတ်ပျက်စရာ အချိန်ကာလ ဖြစ်နေပေသည်။

အပျိုစင်မှ သားဖွား

ထိုအချိန်တွင် ဘက်သလီဟမ်မြို့မှ လက်သမားဆရာ ဂျိုးဇက်နှင့် ဇနီး မာရီတို့မှ ယေရှုခရစ်ကို ဖွားမြင်၏။ ယေရှုကို ဖွားသောအခါ တည်းခိုစရပ်တွင် နေရာမရနိုင်သဖြင့် သူငယ်တော်ကို နွားစားခွက်တွင် သိပ်ထားရသည်။ မာရီသည် သူ့ခင်ပွန်းသည် ဂျိုးဇက်နှင့် မပေါင်းသင်းရသေးမီကပင် သန့်ရှင်းသောဝိညာဉ်တော်၏ တန်ခိုးတော်ကြောင့် ပဋိသန္ဓေစွဲခဲ့ပြီးလျှင် ယေရှုကိုဖွားခြင်း ဖြစ်၏။

ဟဲရုဒ်ဘုရင်သည် မင်းလောင်းပေါ်သည်ဟု ကြားရသဖြင့် တိုင်းပြည်တွင်းရှိ ၂-နှစ်အရွယ် ကလေးများကို သတ်စေအမိန့်ထုတ်၏။ ဂျိုးဇက်တို့ ဇနီးမောင်နှံမှာ အိပ်မက်အရကြိုတင်သိကြသဖြင့် သားကလေးကိုချီကာ အီဂျစ်ပြည်သို့ ပြေးကြ၏။ မကြာမီပင် ဟဲရုဒ်ဘုရင် နတ်ရွာစံလေ၏။ ဤသတင်းကို ဂျိုးဇက်တို့ ကြားသိသောအခါ ပါလက်စတိုင်းသို့ ပြန်လာပြီးလျှင် ဂယ်လီလီနယ်ရှိ နာဇရက်မြို့၌ အခြေချကာ နေကြ၏။

ဂျွန်နှင့် ယေရှု တွေ့ဆုံခြင်း

ယေရှု၏အလုပ်ကား သူ့ဖခင်လိုပင် လက်သမားအလုပ် ဖြစ်၏။ အသက် ၃၀ ရောက်သောအခါ ဘက်ပတစ်ဂျွန်ထံ ရေနှစ်ခံရအောင် သွားခဲ့၏။ ထိုအချိန်သည် ဂျူးဘာသာဝင်တို့ အထဲမှ တမန်တော် ဘက်ပတစ်ဂျွန်သည် ကယ်တင်ရှင် လာတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း ကြွေးကြော်ဖို့ ပြင်ဆင်နေချိန်ဖြစ်၏။ တနေ့တွင် ဂျော်ဒန်မြစ်ကမ်းပါး၌ လူအများကို ရေနှစ်မင်္ဂလာပြုပေးပြီး လျှင် လာတော့မည့် ကယ်တင်ရှင်အကြောင်း ကြွေးကြော် ဟောပြောအပြီးတွင် ယေရှုက သွား၍ ရေနှစ်မင်္ဂလာ ပြုပေးရန် ပြောသောအခါ ဂျွန်က ''သင့်ကို ရေနှစ်မင်္ဂလာ ပြုမပေးနိုင်၊ သင်ကသာလျှင် ကျွန်ုပ်ကို ရေနှစ်မင်္ဂလာ ပြုပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်''ဟု ပြော၏။ သို့သော်လည်း ယေရှု၏ တောင်းပန်မှုကြောင့် ယေရှုအား ဂျွန်က ရေနှစ်မင်္ဂလာ ပြုပေးလိုက်၏။

ယေရှု အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ နေ့စဉ် တယောက်တည်း သဲကန္တာရထဲသို့ သွား၍ တရားထိုင်၏။ သဲကန္တာရထဲမှ ပြန်လာသောအခါ ယေရှု၏ နှလုံးသားသည် လူသားအချင်းချင်း ညီရင်းအစ်ကိုသဖွယ် ချစ်ခင်ရေး၊ တရားမျှတရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးတို့ဖြင့် ပြည့်နေ၏။

တကိုယ်တော် တော်လှန်ရေး

ပဆိုဗာပွဲတော် နီးကပ်နေသဖြင့် ယေရှုသည် ဂယ်လီလီ၌ ကြာကြာမနေပဲ ဂျေရုဆလင်သို့ သွားပြန်၏။ မြို့တော်အတွင်း ဘုရားသခင်၏ ကျောင်းတော်ကြီးသို့ ရောက်သောအခါ ရှေးကလိုပင် နွားများ၊ သိုးများ၊ ဆိတ်များ၊ ကုန်သည်များ၊ ငွေလဲလှယ်သူများနှင့် ရှုပ်ထွေး ပွေလီနေသည်ကို တွေ့ရ ပြန်၏။

ကျောင်းတော်ကြီး၏ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ ဘုရားသခင်၏ အသရေတော်နှင့် မလျော်သော ထိုမြင်ကွင်းကို သည်းမခံနိုင်သော ယေရှုသည် မြေပေါ်တွင် ကျနေသည့် ကြိမ်တံပြာ တချောင်းကို ကောက်လိုက်ပြီးလျှင် ထိုသို့ မတော်မတရား ပြုသူများကို ရိုက်နှက်မောင်းထုတ်ပစ်လိုက်၏။ ငွေလဲလှယ် သူတို့၏ စားပွဲများကိုလည်း တွန်းလှဲပစ်လိုက်၏။

တရားစတင်ဟောခြင်း

ပဆိုဗာပွဲပြီး၍ အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ ယေရှုသည် သဲကန္တာရထဲမှ သူဆင်ခြင်ခဲ့သော တရားကို နာဇရက်မြို့၌ လူအများအား ဟောကြားလေ၏။ လက်သမားသား ဟောသော တရားကို လူတွေက အရေးမထားရုံမျှမက သရော်ပြောင်လှောင် ပြုလုပ်ကြ၏။ သို့ဖြင့် ယေရှုသည် ဂယ်လီလီကန်

ကြီး၏ အနီး၌ရှိသော ကပါနောင် တံငါရွာသို့ သွားပြီးလျှင် သူ့တရားကို ဆက်လက်ဟောကြားခဲ့၏။ မကြာခဏ ရေအိုင်ဆီသို့သွားကာ တံငါများကို တရားဟောလေ၏။

ယေရှု၏ ဂုဏ်သတင်းမှာ တဖြည်းဖြည်း ရွာအနှံ့ မြို့အနှံ့ ကျော်စောလာ၏။ ထို့ကြောင့် တရားနာရန်နှင့်၊ ယေရှုထံမှ အကူအညီတောင်းရန် ကပါနောင် တံငါရွာကလေးသို့ လာရောက်ကြသူများမှာ တနေ့ထက်တနေ့ များပြားလာ၏။

တောင်ပေါ်မှ တရား

တနေ့တွင် ရေအိုင်ကြီး၏အနီး တောင်ကုန်း တခုပေါ်တွင် ကြီးမားလှသော လူစု လူဝေးကြီးဖြစ်နေရာ ထိုလူထုကြီးအား ယေရှုက ထင်ရှားကျော်ကြားသောတရားကို ဟောလေ၏။ ထိုတရားသည် ''တောင်ပေါ်မှ တရား'' ဟု ထင်ရှား၏။ ထိုတရား၌ လူသားအချင်းချင်း ငဲ့ညှာရေး၊ သနားကြင်နာရေး၊ သည်းခံရေး၊ စိတ်ကောင်းထားရေး သဘောတရားများကို အခြေခံထား၍ ဟောကြားခြင်းဖြစ်ရာ အချို့သောနေရာများ၌ ဓမ္မဟောင်းကျမ်း၌ ပါဝင်သော ပညတ်များနှင့် ဆန့်ကျင်နေသည်က များ၏။

ရန်သူ့မြေသို့

ယေရှုသည် ရန်သူမျိုးများရှိရာ ဂျေရုဆလင်သို့ နောက်ပါ အခြံအရံများနှင့်အတူ ထွက်ခွာသွားလေ၏။ သူနှင့် အကြီးမားဆုံး ပဋိပက္ခဖြစ်နေသူမှာ ကုန်သည်ကြီးများ၊ ထင်ရှားသည့် ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များ၊ ဖာရိရှဲ ခေါ်သည့် သမားရိုးကျကို အစွဲကြီးသော ဘုန်းတော်ကြီးများ ဖြစ်ကြ၏။ သူသည် ဂျေရုဆလင် အနီးမှ ဘီသနီ မြို့ကလေး၌နေလျက် ဂျေရုဆလင်မြို့သို့ ကြွ၍ တရားဟောလေ့ရှိ၏။

သစ္စာဖောက်

ကျင်းပတော့မည့် ပဆိုဗာပွဲတော်မတိုင်မီ တညတွင် တပည့် တယောက်၏အိမ်၌ လက်ရွေးစင်တပည့် ၁၂-ယောက်နှင့်အတူ ညစာ စားကြပြီးနောက် မြို့ပြင်ရှိ သွားနေကျ ဥယျာဉ်သို့ သွားကြ၏။ ဥယျာဉ်သို့ရောက်၍ မကြာမီပင် တပည့်ကြီးများ အိပ်ပျော်ကုန်ကြ၏။ ဂျူဒအစ္စကယ်ရီရော့အမည်ရှိ တပည့်ကြီးမှ တပါး တပည့် ၁၁-ယောက် သူနှင့်အတူ ရှိနေ၏။ ဂျူဒ အစ္စကယ်ရီရော့မှာမူ ညစာစားပြီး ခပ်စောစောကပင် တနေရာသို့ ထွက်သွား၏။ သူ့ကို ရည်ရွယ်၍ပင် "သင်တို့ထဲက တယောက်ယောက် ငါ့ကို သစ္စာဖောက်လိမ့်မည်" ဟု ညစာ စားပွဲ၌ ယေရှုက ပြောခဲ့၏။

နောက်ဆုံးည

ညသန်းခေါင်ကျော်ချိန်တွင် ဥယျာဉ်တွင်းသို့ အကြီးအကဲတို့ စေလွှတ်သောသူနှင့် စစ်သားများသည် မီးတုတ်များနှင့် လက်နက်များ ကိုင်ဆောင်ကာ ဝင်လာကြ၏။ သူတို့ကို တပည့်ကြီး ဂျူဒ အစ္စကာယ်ရီရောက ခေါ်လာခြင်းဖြစ်၏။ ယေရှုကထ၍ တွေ့သောအခါ ရန်သူများက ယေရှုကို ဖမ်းဆီး၍ လက်ပြန်ကြိုး တုပ်လိုက်ကြ၏။ ထို့နောက် နာယက ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ ခေါ်သွားပြီးလျှင် ဘုရားသခင်ကို ပုတ်ခတ် ဟောပြောပြစ်၊ ဘာသာတရား ပုတ်ခတ်ဟောပြောပြစ်တို့ဖြင့် စွပ်စွဲစစ်ဆေး နှိပ်စက်ကြ၏။

နံနက်လင်းသောအခါ ဂျူးဘာသာတရား၌ စိတ်လည်းမဝင်စား၊ ယေရှုတွင် အပြစ်လည်း မတွေ့၍ လွှတ်ပစ်လိုသော ဘုရင်ခံ ပီလိတ်ကို ဘုန်းကြီးများက မရမနေ သေဒဏ်အမိန့် အချခိုင်းကြ၏။ ပီလိတ်လည်း သေဒဏ်အမိန့် ချလိုက်၏။

ဤသို့လျှင် ယေရှုခရစ်တော်သည် ဘာသာတရားကို ဇန်းပြုကာ စားလမ်းထွင်နေကြသော လူကြီးလူကောင်းဆိုသူများနှင့် ဘုန်းကြီးများ၏ လက်ချက်ဖြင့် ခရစ်ယန် သာသနာပြုသက် ၃–နှစ်မျှသာ ရသေးသည့်အချိန်တွင် လက်ဝါးကပ်တိုင်၌ ရိုက်ထားလျက် အသေသတ်ခြင်းကို ခံတော်မူရရှာလေသည်။

ထို့နောက် ၃-ရက် မြောက်သောနေ့တွင် ဘုရားသခင်၏အကြံ တော်အတိုင်း သေခြင်းမှ ထမြောက်တော်မူ၍ ကောင်းကင် ဘုံသို့ ကြွသွားတော်မူသည်ဟု ကျမ်းတွင် ပြဆိုထားပေသည်။

အစ္စလာမ် ဘာသာ

တည်ထောင်သူ - အာရပ်လူမျိုး—မိုဟာမက်။
မွေးဖွားသည့်နှစ် - ခရစ်နှစ် ၅၇၀ (အေဒီ ၅၇၀ ။
တည်ထောင်သည့်နှစ် - ခရစ်နှစ် ၆၁၀ (အေဒီ ၆၁၀)။
မဒီနာသို့ ထွက်ခွာသည့်နှစ် - ခရစ်နှစ် ၆၂၂ (အေဒီ ၆၂၂)။
ကွယ်လွန်သည့်နှစ် - ခရစ်နှစ် ၆၃၂ (အေဒီ ၆၃၂)။
စတင်ပေါ်ပေါက်ရာဌာန - အာရေဗျနိုင်ငံ၊ မက္ကာမြို့။
ဘာသာ၏ အထွတ်အထိပ် - အလ္လာဟ်ဘုရားသခင်။
ပဓာနကျမ်းဂန် - ကိုရန်ကျမ်းမြတ်။

အခြေခံ ယုံကြည်ချက်များ

“အစ္စလာမ်”သည် အာရဗီဘာသာစကားဖြစ်၏။ “နာခံ ခြင်း”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ အလ္လာဟ် ဘုရားသခင်၏ အမိန့် တော်ကို နာခံခြင်းကိုပင် အစ္စလာမ်ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အလ္လာဟ် ဘုရားသခင်၏ အမိန့်တော်ကို နာခံသူတိုင်း အစ္စ လာမ်ဘာသာကို ကိုးကွယ်သော မူဆလင်များ ဖြစ်ကြသည်။

ဘာသာကို အစ္စလာမ်ဟု ခေါ်၍ ထိုဘာသာ ကိုးကွယ်သူကို မူဆလင်ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ မိုဟာမက် တည်ထောင်သော ဘာသာဖြစ်၍ မဟာမေဒင် ဘာသာဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။

ကမ္ဘာကြီးနှင့် သတ္တဝါတွေကို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်က ဖန်ဆင်းသည်။ အလ္လာဟ် အရှင်မြတ်သည် ကမ္ဘာ၏ ပထမဆုံး လူသားအဖြစ် အာဒမ် (Adam) အမျိုးသားနှင့် ဧဝ (Eve) အမျိုးသမီးတို့ကို ဖန်ဆင်းသည်။ သူတို့နှစ်ယောက်မှ လူသားတွေ ဆက်ကာဆက်ကာ ပေါက်ပွားလာကြ၏။

အစ္စလာမ် ဘာသာတွင် ပဓာနအားဖြင့် ယုံကြည်ရမည့် အချက်ကြီးများမှာ–

၁။ ကမ္ဘာကို ဖန်ဆင်းအုပ်စိုးသော အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ကို ယုံကြည်ရမည်။

၂။ အလ္လာဟ်၏ အမိန့်အတိုင်း ဆောင်ရွက် ရသော ကောင်းကင်တမန်များကို ယုံကြည်ရမည်။

၃။ တမန်တော်ကြီး၊ တမန်တော် ကလေးများကို ယုံကြည်ရမည်။ တမန်တော်ကြီးများမှာ အာဒမ်၊ နောဧ၊ အေဗရာဟင်၊ မိုးဇက်၊ ယေရှုတို့ ဖြစ်ကြသည်။ မိုဟာမက်မှာ အကြီးမြတ်ဆုံး တမန်တော်ဖြစ်သည်။

၄။ တရားဆုံးဖြတ်မည့်နေ့ကို ယုံကြည်ရမည်။ တရား ဆုံး ဖြတ်မည့်နေ့တွင် လူတွေအားလုံး သေရာမှ ပြန်ရှင် လာကြပြီး အလ္လာဟ်အရှင်မြတ် အထံ၌ တရားအဆုံး ဖြတ် ခံရမည်။

၅။ တလောကလုံး ဖြစ်ပျက်သမျှသည် အလ္လာဟ် အရှင် မြတ်၏ အလိုတော်အတိုင်းသာ ဖြစ်ပျက်နေခြင်း ဖြစ်သည်။

အစ္စလာမ်ဘာသာ၌ အခြေခံ အချက်ကြီးငါးချက် ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ–

၁။ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် တဆူတည်းသော ဘုရား သခင် ဖြစ်သည်။ မိုဟာမက်သည် အကြီးမြတ်ဆုံး သော တမန်တော်ဖြစ်သည်။

၂။ တနေ့လျှင် ၅–ကြိမ် ဘုရားဝတ်ပြုရမည်။

၃။ ဆင်းရဲသားများအား ကျွေးမွေး ပေးကမ်းရမည်။

၄။ ရမ်မဇမ်လ၌ ဥပုသ်စောင့်ရမည်။

၅။ ငွေကြေးတတ်နိုင်သူများ အာရေဗျနိုင်ငံ မက္ကာမြို့သို့ ဘုရားဖူးသွားရမည်။ (ဟာ့ဂျ် သွားသည်ဟု ခေါ်ကြ သည်။)

အစ္စလာမ်ဘာသာ၏ အရေးကြီးလှသော သင်ကြားချက် တခုမှာ "ရုပ်တုကို ရှိမခိုးရ၊ မကိုးကွယ်ရ"ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

အစ္စလာမ်ဘာသာ ပေါ်ပေါက်လာပုံ

အာရေဗျနိုင်ငံ မက္ကာမြို့သည် တမန်တော် မိုဟာမက် မပေါ်ထွန်းမီ အေဒီ ၆-ရာစု အစပိုင်းကတည်းက ဘုရားဖူးများဖြင့် စည်ကား၏။ ယင်းသို့ စည်ကားခြင်းမှာ ဘာသာရေးအရ အချက်အချာကျသောကြောင့်သာ မဟုတ်၊ တောင်ဘက်၊ အရှေ့တောင်ဘက်တွင် အိန္ဒိယပြည်နှင့် ပါးရှားပြည်၊ မြောက်ဘက်တွင် ဆီးရီးယားနိုင်ငံ၊ အနောက်မြောက်ဘက်တွင် အီဂျစ်နိုင်ငံများရှိရာ ကုန်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း ဗဟို၌ တည်ရှိနေသဖြင့် စီးပွားရေးအရ အချက်အချာ ကျသောကြောင့်လည်း ဤမျှ စည်ကားနေခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပေသည်။

ဤအချက်သည်ပင် အစ္စလာမ်ဘာသာ ပေါ်ထွန်းလာရခြင်း၏ အကြောင်း တစိတ်တဒေသ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ နိုင်ငံရပ်ခြား စီးပွားရေးသမားများသည် ဘာသာရေးသမားများ စုဝေးရာဖြစ်သော ကအာဗာ ဝတ်ကျောင်းတော်နှင့် အစ္စမေးလ်၏ ရေကြည်တော်တွင်းတို့၌ လူစည်ကားနေသည်ကို တွေ့ရသောအခါ စီးပွားရေး လာဘ်မြင်သူများ ဖြစ်ကြသည့်အတိုင်း စီးပွားရေးအရ အမြတ်ထုတ်ကြခြင်းဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မက္ကာသည် ဈေးမြို့ဖြစ်လာရုံမျှမက ကအာဗာ ဝတ်ကျောင်းတော် တဝိုက်သည်လည်း ဈေးရပ်ကွက်သဖွယ် ဖြစ်လာရဟန် တူပေသည်။

ဤသို့သော နေရာများသည် အပျော်အပါး လောင်းကစားသမားများ၊ အမူးသမားများ ကျက်စားရာ ဖြစ်ပေသည်။ လူမျိုးစုံသော နေရာ၌ ကိုးကွယ်မှု မျိုးစုံလာကာ ကိုးကွယ်စရာ ရုပ်တုတွေလည်း များပြားလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ကအာဗာ ဝတ်ကျောင်းတော်၌ ဘုရားဖူးစည်ကားသည်ကို ထောက်ဆခြင်းအားဖြင့် တမန်တော် မိုဟာမက် မပေါ်ထွန်းမီအချိန်က ဂျူးဘာသာ ခရစ်ယာန်ဘာသာတို့ကို ကိုးကွယ်သူများကြုံဟန် တူပေသည်။ ဇိုရိုအက်စတား ဘာသာဝင်များလည်း မရှိဟု မဆိုနိုင်ချေ။ သို့သော် အများစုသည် စင်ကြယ်သော ဘာသာတရားကို ကိုးကွယ်ကြရဟန် မတူပေ။

မိုဟာမက် ဖွားမြင်ခြင်း

ဤသို့သော အခြေအနေတွင် တမန်တော် မိုဟာမက်ကို မွေးဖွားလာခြင်း ဖြစ်၏။ သူသည် မက္ကာမြို့တွင် ခရစ်နှစ် ၅၇၀-ခုနှစ်၌ ဖွားမြင်သူ ဖြစ်သည်။ မိခင်မှာ အာမေနတ်၊ ဖခင်မှာ အဗ္ဗဒူလာ ဖြစ်သည်။ သူ မမွေးဖွားမီကလေးတွင် ဖခင် ကွယ်လွန်သွား၍ ဖခင်၏ မျက်နှာကို သူ မမြင်လိုက်ရပေ။ မိခင်သည်လည်း သူ ခြောက်နှစ်သား အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်သွား၏။ သူ့ကို သူ့ဦးလေး အဘူတလစ်က ကျွေးမွေး စောင့်ရှောက်ထားရ၏။

မိုဟာမက် လူလားမြောက်သောအခါ ဆီးရီးယားနိုင်ငံသို့ ကုလားအုပ်များဖြင့် ကုန်ကူးသွားသော ကုန်သည်များကို ဦးဆောင်လမ်းပြ လုပ်ရ၏။ သူ၏ အလုပ်အကိုင် ကျွမ်းကျင်မှုကြောင့် ပစ္စည်း ချမ်းသာလှသော ကလေးသုံးယောက်မိခင် မုဆိုးမကြီး ခဒီဂျာက မိုဟာမက်ကို သူ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခန့်အပ်ကာ အဆိုပါ နိုင်ငံများသို့ ကုန်ကူးသန်းရန် စေလွှတ်၏။ မိုဟာမက်၏ ကျွမ်းကျင်မှု၊ သစ္စာရှိမှု၊ စိတ်ကောင်း ရှိမှုတို့ကြောင့် ခဒီဂျာက မိုဟာမက်ကို အိမ်ထောင်ဘက်အဖြစ် ရွေးလိုက်၏။ ထိုအချိန်၌ ခဒီဂျာက အသက် ၄၀-ရှိပြီဖြစ်၍ မိုဟာမက်ကမူ ၂၅-နှစ်မျှသာ ရှိသေး၏။ သို့သော် အိမ်ထောင်ရေး သုခကို ရကြသည်ဟု ဆို၏။

အစ္စလာမ်ဘာသာ၏ အစ

ခဒီဂျာနှင့် လက်ထပ်ပြီးသောအခါ မိုဟာမက်၌ အချိန်အား ရသဖြင့် အားလပ်သည့် အချိန်များတွင် တဦးတည်း တိတ်ဆိတ်စွာ ထိုင်လျက် တရား နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်၏။ အထူးသဖြင့် သူသည် မက္ကာ၏ လက်ရှိ ဘာသာရေး အခြေအနေကို ဘဝင်မကျနိုင်သဖြင့် ဘာသာတရားကို ပိုမို တိုးတက် ကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင်နိုင်မည့် နည်းလမ်းကို အပြန်ပြန်အလှန်လှန် ဆင်ခြင် သုံးသပ် ရှာဖွေနေ၏။

ထိုသို့ ဆင်ခြင် သုံးသပ်နေစဉ် တညတွင် ကောင်းကင်တမန် ဂေဗရီယယ် သူ့ရှေ့သို့ ပေါ်လာပြီးလျှင် ဘုရားသခင်၏ ဗျာဒိတ်တော်ကို ပေး၍ အဖတ်ခိုင်း၏။

မိုဟာမက်သည် ဝမ်းသာအားရနှင့် အိမ်သို့ ပြေးသွားပြီးလျှင် သူ၏ ထူးဆန်းသော အဖြစ်အပျက်ကို သူ့ဇနီးအား ပြောပြ၏။ ခဒီဂျာက အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်၏။ ကာလ အတန်ကြာသော် မိုဟာမက်သည် သူ့ကိုယ်သူ ဘုရားသခင် ရွေးချယ်သော တမန်တော်အဖြစ် ယုံကြည်ယူဆကာ သူ့မိသားစုနှင့် ဆွေမျိုးများကို စ၍ တရားဟောတော့၏။

ဘုရားဖူးသူများအား တရား စဟောခြင်း

ဆွေမျိုးများထဲမှ သူ့တရားကို ယုံကြည်လက်ခံသူ အတော်များများ ရှိလာသောအခါ ကအာဗာ ဘုရားဝတ်ကျောင်းတော်သို့ သွား၍ ဘုရားဖူးသူများအား တရားဟောလေသည်။ သူ့တရားကို ''အလ္လာဟ် အရှင်မြတ်မှတပါး ဘုရားမရှိ၊ မိုဟာမက်ဟာ အလ္လာဟ် အရှင်မြတ်၏ တမန်တော် ဖြစ်သည်'' ဟူသော စကားမှ စ၍ ဟောသည်။ လူတွေက သူ့တရားကို မယုံကြည်ကြရုံမျှမက သူ့ကို ပြောင်လှောင် ရယ်မောကြ၏။

သို့သော် မိုဟာမက်ကား မလျှော့။ ဆက်လက်၍ ဟောမြဲ ဟောလေ၏။

မဒိနာသို့ ရွှေ့ပြောင်းရခြင်း

အတန်ကြာသော် တမန်တော် မိုဟာမက်သည် ရုပ်တုကိုး ကွယ်မှု ဆန့်ကျင်ရေး၊ အရက်နှင့် လောင်းကစား ဆန့်ကျင် ရေး တရားများကိုပါ ဟောလေသည်။ ကအာဗာ ဝတ် ကျောင်းတော်နှင့် အစ္စမေးလ် ရေကြည်တော်တွင်းကို မှီ၍ စီးပွားရှာနေကြသော စီးပွားရေးသမားများ၏ မှုမမှန်သော လုပ်ရပ်များကိုပါ ထုတ်ဖော် ထိပါး၍ ဟောကြား၏။ ဤ တရားများက တမန်တော်ကို ရန်များလာစေသည်။

သို့နှင့် အထိပါး ခံရသူများသည် တမန်တော်ကို သတ်ရန် စီစဉ်ကြ၏။ သူတို့၏ အစီအစဉ်ကို တမန်တော် ကြိုတင် သိ၍ သတ်မည့် ညတွင် ကုလားအုပ်စီးလျက် နောက်ပါအချို့နှင့် အတူ ယသရစ်မြို့သို့ ရွှေ့ပြောင်းလွတ်မြောက်သွား၏။ ယသရစ် ကိုလည်း မဒိနာဟု နာမည် ပြောင်းလိုက်၏။

ယင်းသို့ထွက်ပြေးသွားသော နှစ်မှာ ခရစ်နှစ် ၆၂၂-ခုနှစ် ဖြစ်၏။ ထိုအချိန်တွင် တမန်တော်၏ အသက် ၅၃-နှစ် ရှိ ပေပြီ။

ခုနှစ် ရေတွက်ပုံ

အစ္စလာမ်ဘာသာ၌တမန်တော်မဒိနာသို့ ရွှေ့ပြောင်းသော ညသည် အလွန် အရေးပါလှ၏။ အကြောင်းမှာ မိုဟာမက်၏

တရားတော်များကို မဒီနာမှစ၍ ထိရောက်စွာ ဟောပြော ဖြန့်ဖြူးနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မူဆလင်တို့သည် ခုနှစ်ကို ရေတွက်လျှင် တမန်တော် မိုဟာမက် မဒီနာသို့ ထွက်ခွာသော နှစ်မှစ၍ ရေတွက်ကြ၏။ သို့ဖြစ်ရာ ခရစ်နှစ် ၆၂၂ ခုနှစ်သည် မူဆလင်တို့ ဟိဂျရီနှစ်အရ ၁–နှစ် ဖြစ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာနှစ် ရေတွက်ပုံမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသော နှစ်မှ စ၍ ရေတွက်၏။ ကမ္ဘာသုံး ခရစ်နှစ် ရေတွက်ပုံမှာ ယေရှုခရစ် မွေးဖွားသောနှစ်မှ စ၍ ရေတွက်၏။ ထို့ကြောင့် ယေရှုခရစ် မမွေးဖွားမီ နှစ်များကို (B.C) ဟု အတိုကောက် ရေး၍ မွေးဖွားပြီးနောက် နှစ်များကို (A.D) ဟု အတိုကောက် ရေးကြ၏။

တိုက်ယင်း ဖြန့်

မဒီနာမြို့၌ တမန်တော် မိုဟာမက်၏ တရားများကို လူအများအပြား ယုံကြည် လက်ခံကြ၏။ ဂျူးတို့ကမူ လက်မခံကြချေ။ မိုဟာမက်ကို မဒီနာမြို့သားတို့က လေးစား ချစ်ခင်ကြ၏။ မြို့၏ အကြီးအကဲအဖြစ် တင်မြှောက်ကြ၏။

မက္ကာမှ တမန်တော်၏ ရန်သူများသည် တမန်တော်ကို မဒီနာအထိ လိုက်၍ သတ်ရန် စီစဉ်ကြ၏။ သူသည် ထိုရန်ကို ခုခံ တွန်းလှန်နိုင်ရန် စစ်သားများ စုဆောင်း၍ စစ်တပ်ဖွဲ့လိုက်

ပြီးလျှင် ရန်သူများနှင့် ရင်ဆိုင် တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ တဖြည်းဖြည်း စစ်ပွဲအဖြစ် ရောက်သွားတော့၏။ စစ်ပွဲပေါင်း များစွာတွင် တမန်တော်၏ တပ်သားများက အောင်နိုင်ကြ၏။ ဤနည်းဖြင့် မိုဟာမက်သည် အစ္စလာမ် သာသနာကို တည်ထောင်ဖြန့်ဖြူးရ၏။ မက္ကာကိုကား မသွားနိုင်သေးပေ။

အောင်ပွဲ

ခရစ်နှစ် ၆၃၀-ခုနှစ်၊ ဟိဂျရိ (အစ္စလာမ်နှစ်) ၈-နှစ် ရောက်သောအခါ မိုဟာမက်သည် တပ်သားတသောင်း ပါဝင်သော တပ်မကြီးဖြင့် မက္ကာသို့ ချီတက်သွားရာ မက္ကာမြို့သားတို့ ကြောက်လန့်၍ မြို့မှ ထွက်ပြေးကြ၏။ တမန်တော်သည် မည်သူ့ကိုမျှ ရန်မပြုပဲ ကအာဗာဝတ်ကျောင်းတော်သို့သာ တန်းတန်း မတ်မတ် ချီတက်သွားပြီးလျှင် သုံးရာ ခြောက်ဆယ်သော ရုပ်တုတို့ကို ဖျက်ဆီးစေပြီးနောက် အေးဆေးစွာ ဘုရားဝတ်ပြုနေလေ၏။

ဟာဂျ် သွားခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

ကအာဗာ (Kaaba) ဆိုသည်မှာ ကျောက်တုံးနက် ဖြစ်၏။ ယင်း ကျောက်တုံးနက်ကို ကမ္ဘာဦးလူ တမန်တော် အာဒမ်က ကောင်းကင်ဘုံမှ ယူခဲ့ပြီးလျှင် ဤမက္ကာမြို့ ဖြစ်လာမည့် နေရာ၌ ကျောင်းဆောက်ကာသိမ်းဆည်းထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည် ဆို၏။

မက္ကာသို့ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အနှံ့အပြားမှ ဘုရားဖူးသွားကြသူများ သည် ဤကျောက်တုံးနက်ကို ဖူးမြော်ရန် သွားကြခြင်း ဖြစ် သည်။ အခြား ဝတ်ပြုမှုတွေ ရှိသေးသော်လည်း ဤ ကျောက် တုံးနက်သည် လိုရင်း ဖြစ်သည်ဆို၏။

မက္ကာမြို့သားတို့သည် မိုဟာမက် ရန်ပြုရန် လာခြင်း မဟုတ် ကြောင်း သိကြသောအခါ မြို့သို့ ပြန်လာပြီးလျှင် မိုဟာမက်ထံ စုဝေး ရောက်လာကြ၏၊ တမန်တော်က ဆုံးမ ဩဝါဒစကား ပြောကြားပြီးလျှင် တရားဟော၏။ မြို့သား အများစု ကျေ ကျေ နပ်နပ်ဖြင့် တမန်တော်၏ တရားကို ယုံကြည် လက်ခံကြ၍ မူဆလင်တွေ ဖြစ်လာကြ၏။

နောက်ဆုံး ဩဝါဒ

တမန်တော် မိုဟာမက်သည် စစ်သား တယောက်မျှ မက္ကာ တွင် ချန်မထားခဲ့ပဲ မဒီနာသို့ အေးဆေးစွာ ပြန်ခဲ့၏၊ နောင် ၂-နှစ်အကြာတွင် မက္ကာသို့ ဘုရားဖူး တဖန်သွားပြန်ပြီးနောက် မဒီနာသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ တပည့်တို့ကို ခေါ်၍ နောက် ဆုံး ဩဝါဒကို ပေးလေသည်။ ယင်း ဩဝါဒမှာ ''အလ္လာဟ် အရှင်မြတ်ကို ယုံကြည်ရမည်။ ရုပ်တုကို ဘယ်တော့မှ မကိုး ကွယ်ရ။ ဆင်းရဲသူများကို သနားကြင်နာ ရမည်၊ အလုပ်

သမားကို သူ၏ကိုယ်မှ ချေးမခြောက်မီ သူ၏ လုပ်ခကို ပေးရမည်'' စသော ဟောနေကျ တရားများပင် ဖြစ်၏။

သုံးလ ကြာသောအခါ အသက် ၆၃-နှစ် အရွယ်တွင် တမန်တော် မိုဟာမက်သည် အလ္လာဟ် အရှင်မြတ်၏ အမိန့်တော်ကို နာခံသွားလေသည်။

အခန်း (၁၂)

ဓုတင် ၁၃-ပါး

ဓုတင်္ဂ = ဓုတင်ဆိုသည်မှာ တဏှာ ဥပါဒါန် စသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ရှားတွန်းသတ် ဖျက်ဆီးတတ်သောအကျင့်ကို ခေါ်သည်။

ယင်း ဓုတင်သည်—

၁။ ပံ့သကူ ဓုတင်=ပံ့သကူသင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံ သုံးဆောင်သော အကျင့်။

၂။ တိစီဝရိတ် ဓုတင် = သင်္ကန်း သုံးထည်ကိုသာ ဝတ်ရုံ သုံးဆောင်သော အကျင့်။

၃။ ပိဏ္ဍပါတ် ဓုတင်=ဆွမ်းခံ၍ စားသော အကျင့်။

၄။ သပဒါနစာရိက ဓုတင်=အိမ်စဉ်မကျော်ပဲ ဆွမ်းခံသော အကျင့်။

၅။ ဧကာသနိက် ဓုတင်=တနေရာတည်း၌သာ ဣရိယာပုထ် မပြောင်းပဲ စားသော အကျင့်။

၆။ ပတ္တပိဏ္ဍိက် ဓုတင်=စားခွက်တခုတည်း၌သာ စားဖွယ် အားလုံးထည့်၍စားသော အကျင့်။

၇။ ခလုပစ္ဆာဘတ် ဓုတင်=တော်ပြီဟု တားမြစ်ပြီးနောက် စားကောင်းအောင် ဝိနည်းကံ ပြုထားသော စားဖွယ်ကိုပင် မစားတော့သော အကျင့်။

၈။ အာရညကင် ဓုတင် = တောရကျောင်း၌ နေသော အကျင့်။

၉။ ရုက္ခမူ ဓုတင်=သစ်ပင်ရင်း၌ နေသော အကျင့်။

၁၀။ အဗ္ဘောကာသိက ဓုတင်=အမိုးမရှိသော လဟာပြင်၌ နေသော အကျင့်။

၁၁။ သုသာန် ဓုတင်=သုသာန်၌ နေသော အကျင့်။

၁၂။ ယထာသန္ထတိ ဓုတင် = မိမိအတွက် ချထားသော ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာ၌သာ နေသော အကျင့်။

၁၃။ နိသဇ် ဓုတင်=မလျောင်းပဲ သွား, ရပ်, ထိုင် ဣရိယာ ပုထ်ဖြင့်သာနေသော အကျင့်အားဖြင့် ၁၃-ပါး ရှိ၏။

သမထကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀

ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် သမထကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဟု ၂-ပါးရှိ၏။ ဥပစာရ သမာဓိ၊ အပ္ပနာ သမာဓိရအောင် အားထုတ်ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် သမထကမ္မဋ္ဌာန်း။ ခဏိက သမာဓိလည်းဖြစ် ရုပ်နှင့်နာမ်၏ သဘောမှန်ကို ထိုးထွင်း သိသော ဝိပဿနာဉာဏ်လည်းဖြစ်အောင် အားထုတ်ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း။

သမထကမ္မဋ္ဌာန်းသည် လေးဆယ်ရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ (၁) ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ (၂) အသုဘ ၁၀-ပါး၊ (၃) အနုဿတိ ၁၀-ပါး၊ (၄) ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါး၊ (၅) အာရုပ္ပ ၄-ပါး၊ (၆) သညာ ၁-ပါး၊ (၇) ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး။

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး

၁။ ပထဝီကသိုဏ်း
၂။ အာပေါကသိုဏ်း
၃။ တေဇောကသိုဏ်း
၄။ ဝါယောကသိုဏ်း
၅။ နီလကသိုဏ်း
၆။ ပီတကသိုဏ်း
၇။ လောဟိတကသိုဏ်း
၈။ ဩဒါတကသိုဏ်း
၉။ အာလောကကသိုဏ်း
၁၀။ အာကာသကသိုဏ်း

အသုဘ ၁၀-ပါး

၁။ ဥဒ္ဓုမာတက အသုဘ
၂။ ဝိနီလက အသုဘ
၃။ ဝိပုဗ္ဗက အသုဘ
၄။ ဝိစ္ဆိဒ္ဒက အသုဘ
၅။ ဝိက္ခာယိတက အသုဘ
၆။ ဝိက္ခိတ္တက အသုဘ
၇။ ဟတဝိက္ခိတ္တက အသုဘ
၈။ လောဟိတက အသုဘ
၉။ ပုဠုဝက အသုဘ
၁၀။ အဋ္ဌိက အသုဘ

အနုဿတိ ၁၀-ပါး

၁။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ
၂။ ဓမ္မာနုဿတိ
၃။ သံဃာနုဿတိ
၄။ သီလာနုဿတိ
၅။ စာဂါနုဿတိ
၆။ ဒေဝတာနုဿတိ
၇။ မရဏာနုဿတိ
၈။ ကာယဂတာသတိ
၉။ အာနာပါနဿတိ
၁၀။ ဥပသမာနုဿတိ

ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါး (ဗြဟ္မစိုတရား ၄-ပါး)

၁။ မေတ္တာ
၂။ ကရုဏာ
၃။ မုဒိတာ
၄။ ဥပေက္ခာ

အာရုပ္ပ ၄-ပါး

၁။ အာကာသာနဉ္စာယတန
၂။ ဝိညာဏဉ္စာယတန

၃။ အာကိဉ္စညာယတန

၄။ နေဝသညာနာသညာယတန

သညာ ၁-ပါး

၁။ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ

ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး

၁။ စတုဓာတုဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး

* ကသိုဏ်းတဆယ်၊ အသုဆယ်၊ တဆယ်နုဿတိ၊
ဗြဟ္မဝိဟာ၊ လေးပါးသာ၊ လေးဖြာအာရုပ်ထည့်။
ကေသညံ၊ ဝဝတ္ထာန်၊ ပေါင်းပြန် လေးဆယ်ရှိ။

ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း

ဝိပဿနာ ဆိုသည်မှာ ရုပ်နှင့် နာမ်တို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ **အနတ္တ** သဘော သုံးမျိုးကို ရှုသိသော ဉာဏ်ကို ခေါ်သည်။ ရုပ်တိုင်း နာမ်တိုင်းသည် ဖြစ်ပြီး ပျက်တတ်၊ ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားတတ်သောကြောင့် မတည်မြဲ (အနိစ္စ)၊ ဖြစ်မှု ပျက်မှုတို့က မပြတ် နှိပ်စက်နေသောကြောင့် ဆင်းရဲ၏(ဒုက္ခ)၊ အားကိုးစရာ အခိုင်အမာ အနှစ်အသား မရှိသောကြောင့် အချည်းနှီး အသုံးမကျ (အနတ္တ)ဟု အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရုပ်နှင့် နာမ်တို့ကို သတိ ဦးစီးသော စိတ်ဖြင့် အရှိကို အရှိ

အတိုင်း စောင့်ကြည့်ရ၏။ ရှုရ၏။ ဤသို့ ရှုခြင်းကို ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများ အားထုတ်သည်ဟု ခေါ်၏။

ရုပ်နှင့် နာမ်ကို ခန္ဓာခေါ်သည့် အစုအားဖြင့် ခွဲခြားလျှင် (၁) ရုပ်အစု=ရူပက္ခန္ဓာ၊ (၂) ခံစားမှု အစု=ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ (၃) မှတ်သားမှု အစု=သညာက္ခန္ဓာ၊ (၄) စေ့ဆော်ပြုလုပ် အားထုတ်မှု အစု=သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ (၅) သိမှု အစု=ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟု ငါးစု ခွဲရ၏။

ထို့ကြောင့် ရုပ်နှင့် နာမ်ကို ရှုခြင်းကိုပင် ခန္ဓာငါးစုကို ရှုသည်ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏။

ထိုသို့ ရှုရာတွင် ရှုပုံကို မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၌ ၄ မျိုး ခွဲခြား၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူထား၏။ ဟောတော်မူပုံမှာ—

၁။ ရုပ်ကို ရှုသိခြင်း=ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်။

၂။ ခံစားမှုကို ရှုသိခြင်း=ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်။

၃။ စိတ်ကို ရှုသိခြင်း=စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်။

၄။ သဘောကို ရှုသိခြင်း=ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်။

ဤ ရှုပုံ ၄-မျိုးလုံးစုံအောင် ရှုရမည်ဟု မဆိုလို။ ထင်ရှားရာကိုသာ ရှုရမည်။ ဤသို့ အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် ရှုဖန်များ

လာသောအခါ စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိ ရလာပြီးလျှင် အရှုခံ ရုပ် နာမ်တို့၏ မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အတ္တ မဟုတ်သော သဘောများကို သိမြင်သော ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ယင်း ဝိပဿနာဉာဏ် တဆင့်ထက် တဆင့် ရင့်လာသောအခါ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရ၍ အမှန်တရား လေးပါး (သစ္စာ ၄-ပါး)ကို ထိုးထွင်း သိပြီးလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုရ၏။

သတိပဋ္ဌာန်၏ အကျိုး ၇-ပါး

ဤသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာကို ရှုမှတ် ပွားများ ခြင်းဖြင့် အကျိုး ၇-ပါးကို ရနိုင်၏။ ထို အကျိုးများမှာ—

၁။ ကိလေသာ စင်ကြယ်ခြင်း၊

၂။ စိုးရိမ် ပူဆွေးမှု မရှိခြင်း၊

၃။ ငိုကြွေးမှု မရှိခြင်း၊

၄။ ကိုယ်ဆင်းရဲ ငြိမ်းခြင်း၊

၅။ စိတ်ဆင်းရဲ ငြိမ်းခြင်း၊

၆။ မဂ်ဉာဏ်ကို ရခြင်း၊

၇။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

* ကိလေစင်ရေး၊ စိုးပူဆွေး၊ ငိုကြွေးကင်းလိုလျှင်။
ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲ၊ မရှိပဲ၊ အမြဲငြိမ်းလိုလျှင်။
မဂ်နှင့် နိဗ္ဗာန်၊ တရားမှန်၊ အမြန်ရလိုလျှင်။
ရုပ်နာမ်ဖြစ်ဆဲ၊ သတိစွဲ၊ ပွားမြဲတလမ်းပင်။

တလမ်းတည်းမှန်၊ သတိပဋ္ဌာန်၊ ပွားရန် ဘယ်သို့နည်း။
ရုပ်ဖြစ်တိုင်းသာ၊ စူးစိုက်ကာ၊ သေချာရှုရသည်။
ခံစားတိုင်းသာ၊ စူးစိုက်ကာ၊ သေချာ ရှုရသည်။
စိတ်ဖြစ်တိုင်းသာ၊ စူးစိုက်ကာ၊ သေချာ ရှုရသည်။
သဘောတိုင်းသာ၊ စူးစိုက်ကာ၊ သေချာ ရှုရသည်။
ရှုလျှင် ရှုလျှင်၊ အမှန်မြင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်ပြည်။

မေတ္တာပို့

အနောဓိဖရဏာ ၅-ယောက်

၁။ သဗ္ဗေ သတ္တာ = သတ္တဝါ မှန်သမျှ၊

၂။ သဗ္ဗေ ပါဏာ = အသက်ရှူသူ မှန်သမျှ၊

၃။ သဗ္ဗေ ဘူတာ = ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားဖြစ်သူ မှန်သမျှ၊

၄။ သဗ္ဗေ ပုဂ္ဂလာ = ပုဂ္ဂိုလ် မှန်သမျှ၊

၅။ သဗ္ဗေ အတ္တဘာဝ ပရိယာပန္နာ = အတ္တဘော၌ အကျုံးဝင်သူ မှန်သမျှ၊

သြဓိဖရဏာ ၇-ယောက်

၁။ သဗ္ဗာ ဣတ္ထိယော = အမျိုးသမီး မှန်သမျှ၊
၂။ သဗ္ဗေ ပုရိသာ = အမျိုးသား မှန်သမျှ၊
၃။ သဗ္ဗေ အရိယာ = အရိယာ မှန်သမျှ၊
၄။ သဗ္ဗေ အနရိယာ = ပုထုဇဉ် မှန်သမျှ၊
၅။ သဗ္ဗေ ဒေဝါ = နတ် ဗြဟ္မာ မှန်သမျှ၊
၆။ သဗ္ဗေ မနုဿာ = လူ မှန်သမျှ၊
၇။ သဗ္ဗေ ဝိနိပါတိကာ = အပါယ်ဘုံသား မှန်သမျှ၊

အဝေရာ ဟောန္တု = ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ။
အဗျာပဇ္ဇာ ဟောန္တု = စိတ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ။
အနီဃာ ဟောန္တု = ကိုယ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ။
သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တု = မိမိ ကိုယ် ကို ချမ်းသာစွာ ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

မြန်မာသက်သက် မေတ္တာပို့

၁။ သတ္တဝါ မှန်သမျှ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ။
စိတ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ။

ကိုယ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ။
မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာစွာ ~~ရှင်~~
ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၂။ အသက်ရှုသူ မှန်သမျှ ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ။
စိတ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ။
ကိုယ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ။
မိ မိ ကိုယ် ကို ချမ်း သာ စွာ
ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၃။ ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားဖြစ်သူ မှန်သမျှ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ။

(အထက်ပါအတိုင်း နည်းမှီ၍ အနောဓိ ဖရဏာ ၅-ယောက်၊ ဩဓိဖရဏာ ၇-ယောက်တို့ကို ပွားရန် ဖြစ်သည်။)

ဆုတောင်း အမျှဝေ

ယနေ့ ယခု တပည့်တော်တို့ ပြုစုရသော ဤ (ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ) ကောင်းမှု အစုစုကြောင့် တပည့်တော်တို့သည် ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့နှင့်သာ တွေ့ကြုံ ဆုံဆည်း ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရ၍ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့ ဟောပြောသော တရားမှန် စကားမှန်တို့ကို နာခံ မှတ်သားရသဖြင့်

ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့ ကျင့်ကြံ နေထိုင်ကြသည့်အတိုင်း ဆင်းရဲငြိမ်းကြောင်း အကျင့်ကောင်း အကျင့်မှန်တို့ကို ကျင့်ကြံ ပွားများ ကြိုးစား အားထုတ်နိုင်ကြသဖြင့် ဆင်းရဲ ခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ မျက်မှောက်ပြုရပါလို ကုန်၏ အရှင်ဘုရား။

ဤကောင်းမှု အစုစု၏ အဖို့ဘာဂကို မိဘ ဘိုးဘွား ဆရာ သမားတို့မှ စ၍ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့အား အမျှပေးဝေ ပါကုန်၏။

အမျှရ၍ ချမ်းသာကြပါစေ။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။ (အမျှ တကြိမ်မျှ ဝေလျှင် လုံလောက်ပါပြီ)

သတ္တဝါ မှန်သရွေ့၊ တရားတွေ့၊ ချမ်းမြေ့သာယာ ရှိပါစေ။